

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

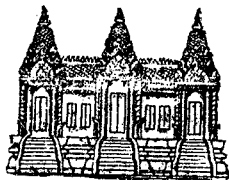
ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច័ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាន់ឯក ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ទឹកសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិចត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-បានណា ។

www.5000-years.org

ព្រះ
វិទ្យុបិដកបាឡី
និង
សេចក្តីថ្លែងប្រាប់កាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ បហារវគ្គ
ទសបកាគ

៣៤

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥៩៦

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវគ្គោ

ទសមោ ភាគោ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ

អម្ពបាលិវគ្គោ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា វសា-

លិយំ វិហារតំ អម្ពបាលិវនេ ។ ត[២] ខោ កកវា ភិក្ខុ

អាមន្តេសំ ភិក្ខុវេតិ ។ កនន្តេតំ តេ ភិក្ខុ កកវេតោ

បច្ចុស្ស្សសុំ ។ កកវា ឯតនវេច ។

សុត្តន្តបិដក
១៥៦

សិយ្យត្ថនិកាយ មហាវិវិគ្គ

ទសមភាគ

សតិប្បដ្ឋានសិយ្យត្ថ
១៥

អម្ពបាលិវិគ្គ

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពបាលិវន(១) ដ៏តក្រិក្រវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះ
ឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះ ។

១ អម្ពបាលិវននេះ គឺព្រៃស្វាយដែលនាងអម្ពបាលីបានដាំទុកធ្វើសួនឧទ្យានរបស់នាង ។
ធម៌ក ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានស្តាប់ធម៌ទេសនារបស់ព្រះសាស្ត្រ មានចិត្តជ្រិះថា ទើបឲ្យកសាងព្រះវិហារក្នុង
ឧទ្យាននោះ ហើយរើថ្វាយចំពោះព្រះអង្គ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សិយុត្តនិកាយស្ស មហាវារវគ្គោ

(២) ឯកាយន្ទាយំ^(១) ភិក្ខុវេ មត្តោ សត្តានំ
 វិសុទ្ធិយា សោតតបវិនេភំ សមត្តក្កមាយ ទុក្ខនោ-
 មនស្សំ អត្តផ្តមាយ ញាយស្ស អធិកមាយ និព្វា-
 នស្ស សច្ចិកវិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។
 កតមេ ចត្តារោ ។

(៣) ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ^(២) លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ វេទនាទុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្ម-
 ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

១ ឯកាយនោ អយន្តិបិ ទិស្សតិ ។ ២ វិនេយ ឥតិ អម្ពានំ មតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្យុត្ត

[២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ជាផ្លូវមូលវៃតម្លៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង្វែរ
 សេចក្តីសោកនឹងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរលត់បង្វែរទុក្ខនឹងទោមនស្ស
 ដើម្បីបានសម្រេចនូវការត្រាស់ដឹង (អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ)
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

[៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា
 ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុង
 លោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមាន
 ស្មារតី កំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នក
 ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស
 ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស
 ក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជា
 ប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមាន
 ស្មារតី កំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពាលីវិញ្ញា

[៤] ឯកាយ ឆ្ងាយ ភិក្ខុវេ មត្តោ សន្តានំ វិសុទ្ធិ-

យា សោកបរិទេវំ ឯ សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោមនស្សនំ

អត្តន្តមាយ ញាយស្ស អធិកមាយ ជិញ្ញានស្ស សច្ចៈ-

ត្រិវិយាយ យទំទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ ឥន្ទរោច

ភគវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ អ-

ភិទទ្ធិ ។

[៥] ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហារតិ

អម្ពាលីវិទេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

ភិក្ខុវេតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្ស្ស-

សុំ ។ ភគវា ឯននរោច សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហា-

វេយ្យ សម្បជានោ អយំ វោ អម្ពាតំ អនុសាសនីតិ ។

អដ្ឋបាលវិច្ឆ

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ជាផ្លូវ
 មូលតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បី
 កន្លងបង្វែរសេចក្តីសោកនឹងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង្វែរទុក្ខនឹងហេ-
 មនស្ស ដើម្បីបានសម្រេចនូវការត្រាស់ដឹង (អរិយមគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៨) ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់នូវពុទ្ធភាសិតនេះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ត្រេកអររីករាយ ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

[៥] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអដ្ឋបាលវិច្ឆ
 ជិតក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
 ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ទទួល
 ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវជាអ្នក
 មានស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួន នេះជាអនុសាសន៍ គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅ
 របស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

(៦) កថញ្ចុ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សុតោ ហោតិ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សិ វិហារនិ
អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេននាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
ធម្មានុបស្សិ វិហារនិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សុតោ ហោតិ ។

(៧) កថញ្ចុ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ ហោតិ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្មជាត-
ការី ហោតិ អាណោតិភេ វិណោតិភេ សម្មជាត-
ការី ហោតិ សម្មិត្តិភេ បសារិភេ សម្មជាតការី
ហោតិ សុដ្ឋានិបត្តចិវិជារលោ សម្មជាតការី ហោតិ
អសិភេ បិភេ ខាយិភេ សាយិភេ សម្មជាតការី ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយេត្តនិកាយ បហាវារិក្ខ

[៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាយើញទូរ
 កាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង្ខំទូរអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក្នុងចិត្ត ។ ជាអ្នកពិចារណាយើញទូរធម៌
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង្ខំទូរអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក-
 ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី យ៉ាងនេះឯង ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើទូរសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងការដើរទៅខាងមុខ នឹងថយក្រោយ ធ្វើទូរសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាល
 ក្រឡេកមើលទៅខាងមុខ នឹងក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ ធ្វើទូរ
 សេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលបត់ដៃជើង នឹងលាដៃជើង ធ្វើទូរសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងកាលទ្រទ្រង់ទូរសំពត់សង្ស្រាដិ បាត្រនឹងចម្រក ធ្វើទូរសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងកាលបរិភោគភោជន ផឹកទឹក ទំពាស៊ី (ខាទន័យវត្ថុ) ដេញបរសេ

អដ្ឋបាលវិញ្ញា

ឧទ្ធារឫស្សីកម្មេ សម្មជាណការី ហោតិ កតេ បិតេ
 ជិសិដ្ឋោ សុត្តោ ជានិវតេ កាសិកេ តុណ្ហិកាវេ សម្ម-
 ជាណការី ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាណោ
 ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហារេយ្យ សម្មជា-
 ណោ អយំ វោ អម្ពាណំ អនុសាសនីតិ ។

[៨] ឯកំ សមយំ កកវា សាវត្ថយំ វិហារតិ ជេ-
 តវិនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។ អថខោ អញ្ញា-
 តវោ ភិក្ខុ យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 កកវន្តំ អភិវិនេត្វា ឯកមន្តំ ជិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ជិ-
 សិដ្ឋោ ខោ សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទវោច ។

[៩] សាធុ មេ កន្តោ កកវា សុទ្ធិត្តេន ធម្មំ
 ទេសេតុ យមហំ កកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូប-
 កដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារេយ្យន្តំ ។
 ឯវាមេវ បជិទេកេត្តេ មោយប្បុសា មពោវ អដ្ឋេសន្តិ
 ញ

កម្ពុជាលវត្ត

ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបន្ទាបនឹងនូវវិបាកនៃនិបស្សវៈ ធ្វើនូវសេចក្តី
 ដឹងខ្លួន ក្នុងកាលដើរ ឈរ អង្គុយ លក់ ភ្ញាក់ឡើង និងយាយនឹងទៅ
 ស្ងៀម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវជាអ្នកមានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន នេះជាអ-
 នុសាសន៍ គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់គម្ពីរគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៨) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន
 របស់អនាថបិណ្ឌកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយ
 រូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយ
 បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះ ។

(៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់នូវធម៌ឯណា
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ច្រៀសចេញទៅ
 មិនប្រិមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់
 ព្រះនិព្វាន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងនូវធម៌នោះឲ្យបានដល់ខ្ញុំព្រះ
 អង្គដោយសង្ខេប ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា យ៉ាងនេះឯង
 មានពួកមោឃបុរសចំពោះខ្លះក្នុងលោកនេះ ត្រាន់តែអាករណ៍គម្ពីរគត

សុត្តនិបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិទ្ធិយស្ស មហាវគ្គោ

ធម្មេ ច កាសិភេ មមេវ អនុត្តរិកត្តំ មញ្ញត្តិ ។
 ទេសេតុ មេ កន្លេ កកវា សម្ព័ត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ
 សុគតោ សម្ព័ត្តេន ធម្មំ អប្បេវ ឆាមាហំ កកវតោ
 កាសិភស្ស អត្ថំ អាជានេយ្យំ អប្បេវ ឆាមាហំ កក-
 វតោ កាសិភស្ស ឆាយានោ អស្សន្តិ ។

[១០] តស្មាតិហ ភ្នំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោធនេហិ
 កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មា-
 នំ ។ សីលំ ច សុវិសុទ្ធិំ ទិដ្ឋិ ច ឧដុកា ។ យតោ
 ទោ តេ ភិក្ខុ សីលំ ច សុវិសុទ្ធិំ កវិស្សតិ ទិដ្ឋិ
 ច ឧដុកា ។ តតោ ភ្នំ ភិក្ខុ សីលំ ទិស្សាយ សីលេ
 ចតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ តវិជេន ការយ្យសំ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

មួយទៀត គ្រាន់តែសំគាល់តថាគតថាជាបុគ្គលគួរប្រព្រឹត្តតាមកងធម៌
 ដែលតថាគតសំដែងហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់សំដែងនូវធម៌ដោយសង្ខេប សូមព្រះសុគតទ្រង់សំដែងនូវ
 ធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដឹង
 ច្បាស់នូវអត្តនៃកាសិករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យខ្ញុំ
 ព្រះអង្គគប្បីជាអ្នកទទួលនូវមតិកនៃកាសិករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុ បើដូច្នោះ អ្នកចូរជំរះកងកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ជាខាងដើមបង្កសំសិនចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ៖
 គឺសីលដ៏បរិសុទ្ធ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ម្នាលភិក្ខុ កាលណាសីលរបស់អ្នក
 បរិសុទ្ធផង ទិដ្ឋិត្រង់ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលនោះ អ្នកអាស្រ័យសីល
 តាំងនៅកងសីល ហើយគប្បីចម្រើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ដោយចំណែក ៣ ។
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។

អក្ខរាវិញ្ញាណ

[១១] ឥត ត្វំ ភិក្ខុ អជ្ឈតំ វា កាយេ កាយា-
 នុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជាតោ សតីមា វិ-
 នេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ តហិទ្ធា វា
 កាយេ កាយានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជាតោ
 សតីមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ អជ្ឈត-
 តហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី
 សម្មជាតោ សតីមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
 នស្សំ ។ អជ្ឈតំ វា វេទនាសុ ។ តហិទ្ធា វា វេទ-
 នាសុ ។ អជ្ឈតតហិទ្ធា វា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី
 វិហារហិ អាតាបី សម្មជាតោ សតីមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ អជ្ឈតំ វា ចិត្តេ ។

អម្ពណាលំរិត្ត

[១១] ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញ
 នូវកាយក្នុងកាយជា ខាងក្នុងជា ប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅ
 កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្ស
 ក្នុងលោកចេញក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយជា
 ខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។
 អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅ
 ជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
 ស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។ ក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយជាខាងក្នុងក្តី ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាខាងក្រៅក្តី ។ អ្នក
 ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុង ទាំង
 ខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តនិកាយស្ស មគោវិវដ្តោ

តហិទ្ធា វា ចិត្តេ ។ អជ្ឈត្តតហិទ្ធា វា ចិត្តេ ចិត្តានុ-
 បស្សី វិហារហិ អាតាបិ សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តំ វា ធម្មេសុ ។
 តហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ។ អជ្ឈត្តតហិទ្ធា វា ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារហិ អាតាបិ សម្មជាដោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[១២] យតោ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ

សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឃរំ
 តវិជេន ភាវេស្សសិ ។ តតោ ត្តយំ ភិក្ខុ យា វត្តំ
 វា ទិវសោ វា អាគម៌ស្សតិ វុឡិយេវ ចាដិកម្ពា
 កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ បហាវរវគ្គ

កងចិត្តជាខាងកងក្តី ។ កងចិត្តជាខាងក្រៅក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យ

ឃើញនូវចិត្តកងចិត្តទាំងខាងកង ទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមាន

ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំនូវ

អភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សកងលោកចេញក្តី កងធម៌ទាំងឡាយជាខាង

កងក្តី ។ កងធម៌ទាំងឡាយជាខាងក្រៅក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញ

នូវធម៌កងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងកង ទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នក

មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំនូវ

អភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សកងលោកចេញក្តី ។

(១២) ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកបានអាស្រ័យសីល តាំងនៅកង

សីល នឹងចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះដោយ ៣ ចំណែកយ៉ាងនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុ កាលនោះ សេចក្តីចំរើនកងកុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមាន

ប្រាកដដល់អ្នកទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ឯសេចក្តីសាបសូន្យមិនមានឡើយ ។

អម្ពណសិវគ្គ

(០៣) អថខោ សោ ភិក្ខុ ភក្កវតោ ភាសិតំ

អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភក្កវន្តំ អភិវា-

ទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ

ឯកោ វ្រុបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហា-

រត្តោ ន ចិរស្សវំ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ

អតារស្មា អនការយំ បព្វជន្តំ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិ-

យោសានំ ធិដ្ឋេវ ធិដ្ឋេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចំកត្វា ឧប-

សម្បជ្ជំ វិហារតិ^(១) ធិណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតំ អព្វញ្ញាសិ^(២) ។

អព្វាតហេ ច បទ សោ ភិក្ខុ អរហនំ អហោសិតំ ។

១ ឧ. វិហារសិ ។ ២ អភិញ្ញាសិ ។

អដ្ឋបាលវិញ្ញាណ

(១៣) ត្រាវនោះឯង ភិក្ខុនោះកំរករាយ អនុមោទនា ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ត្រាកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទេស្យណាចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុ
 នោះចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម
 ដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្រចេញ
 ចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយប្រវ័ត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ឯណា
 មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ
 ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ ទើបដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញ
 បាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើហើយ មគ្គការវិនា-
 កិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តា
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិញ្ចោ

(១៤) ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេស្ស វិហារនិ
 កោសលាយំ ព្រាហ្មណាត្តាមេ ។ នត្រ ទោ ភគវា ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ ។ បេ ។ ឯតទរោច យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 នវា អចិរិយ្យត្វជិតា អនុនាគតា ឥមំ ធម្មវិនយំ តេ វេ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវនាយ សមា
 ធមេតព្វា ជិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។ កតមេសំ
 ចតុន្នំ ។

(១៥) ឯថ តុម្ពេ អារិសោ កាយេ កាយានុ-
 បស្សនោ វិហារេ អាតាបិណោ សម្មជាណា ឯកោទិក្ខុ-
 តា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា កាយស្ស
 យថាក្ខតំ ញាណាយ ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សនោ
 វិហារេ អាតាបិណោ សម្មជាណា ឯកោទិក្ខុតា វិប្ប-
 សន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា វេទនានំ យថា-
 ក្ខតំ ញាណាយ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនោ វិហារេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវង្ស

(១៤) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណ-
 គ្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងដែនពួកអ្នកកោសល ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ទ្រង់ត្រាស់នូវ
 ភាសិតនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាជាភិក្ខុបី ទើបនឹងបួស
 ទើបតែនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះ អ្នក
 ទាំងឡាយគប្បីឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យតាំងនៅក្នុងការចំរើន
 សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ តើដូចម្តេច ។

(១៥) ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកកាយ ចូរ
 ពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុត
 កំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹង
 នូវកាយ តាមសភាវៈពិត ។ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវ
 វេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នក
 ដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំង
 ខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងនូវវេទនា តាមស-
 ភាវៈពិត ។ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី

អដ្ឋបទសំវេទ

អាតាបិទោ សម្បជានា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា ស-
 មាហិតា ឯកត្តចិត្តា ចិត្តស្ស យថាក្ខតំ ញាណាយ ។
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិទោ វិហារេ អាតាបិទោ សម្បជានា
 ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា
 ធម្មានំ យថាក្ខតំ ញាណាយ ។

(១៦) យេបិ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេក្ខា អប្ប-
 ត្តមានសា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្តយមាណា វិហារន្តិ
 តេបិ កាយេ កាយានុបស្សិទោ វិហារន្តិ អាតាបិទោ
 សម្បជានា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា
 ឯកត្តចិត្តា កាយស្ស បរិញ្ញាយ ។ វេទនាសុ វេ-
 ទនានុបស្សិទោ វិហារន្តិ អាតាបិទោ សម្បជានា ឯ-
 កោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា

អប្បបាលីវគ្គ

ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមាន
 ការម្នាក់ម្នាក់មួយតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងឆ្ងាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងនូវចិត្ត តាមសភាវៈពិត ។ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមាន
 ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានការម្នាក់ម្នាក់មួយតែ
 មួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងឆ្ងាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីដឹងនូវធម៌ទាំងឡាយ តាមសភាវៈពិត ។

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសេន្ទក្កក្នុងណា ជាអ្នកមិនទាន់
 ដល់នូវអរហត្តមគ្គ ជាគ្រឿងផ្តាច់បង់នូវមានៈនៅឡើយ ហើយប្រាថ្នានូវ
 ធម៌ជាទីក្សេមក្សាយោគៈដ៏ប្រសើរ សេន្ទក្កក្នុងអម្បាលនោះ ជាអ្នក
 ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុត
 កំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានការម្នាក់ម្នាក់មួយតែមួយ មានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងឆ្ងាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹង
 នូវកាយ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រ-
 ក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមាន
 ការម្នាក់ម្នាក់មួយតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងឆ្ងាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារីញ៉ោ

វេទនានំ បរិញ្ញាយ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្ស្នោ វិហារន្តំ
 អាតាបិណោ សម្មជាតា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា
 សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា ចិត្តស្ស បរិញ្ញាយ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្ស្នោ វិហារន្តំ អាតាបិណោ សម្មជាតា ឯ-
 កោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា
 ធម្មានំ បរិញ្ញាយ ។

[១៧] យេច តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហន្តោ ចិ-

ណាសវា វុសំនវន្តោ តតករណីយា ឌីហិតការា អ-
 នុប្បត្តសទត្តា បរិក្ខីណាភវសញ្ញោ ជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា
 តេច កាយេ កាយានុបស្ស្នោ វិហារន្តំ អាតាបិណោ
 សម្មជាតា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងឡាយ ។ ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានការម្នាក់ម្នាក់មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្ត
 តាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវចិត្ត ។ ជា
 អ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យា-
 យាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានការម្នាក់ម្នាក់មូលតែមួយ
 មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 កំណត់ដឹងនូវធម៌ទាំងឡាយ ។

(១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណា ជាអរហន្តខ្លីណាស្រេច
 ដែលមានព្រហ្មចារ្យនៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចបុរាណធ្វើហើយ មាន
 ការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយដោយលំដាប់
 មានសញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះ
 ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងនោះ តែងពិចារណាឃើញនូវកាយ
 ក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានចិត្តមានការម្នាក់ម្នាក់មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់

អម្ពាលវិញ្ញា

ឯកត្តចិត្តា កាយេន វិសំយុត្តា ។ វេទនាសុ វេទនាទុ-
 បស្ស័នោ វិហារន្តំ អាតាប័នោ សម្មជាតា ឯកោទិក្ខ-
 តា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា វេទនាហិ
 វិសំយុត្តា ។ ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្ស័នោ វិហារន្តំ អាតាប័នោ
 សម្មជាតា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯ-
 កត្តចិត្តា ចិត្តេន វិសំយុត្តា ។ ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្ស័នោ
 វិហារន្តំ អាតាប័នោ សម្មជាតា ឯកោទិក្ខតា វិប្ប-
 សន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា ធម្មេហិ វិសំយុត្តា ។

[១៨] យេហិ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ នវា អចិរច្ច្រជិតា
 អទុនាគតា ឥមំ ធម្មវិទយំ តេ វោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមេ-
 សំ ចន្ទដ្ឋំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវនាយ សមាធិបេតព្វា
 ជិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វាតិ ។

អន្តរាល័យ

មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយកាយ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញ
 នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅ
 កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានការម្ស្នាក់មូលតែមួយ មានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយវេទនាទាំង-
 ឡាយ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមាន
 ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានការម្ស្នាក់មូល
 តែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិន
 ជំពាក់ដោយចិត្ត ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជា
 ប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្ត
 មានការម្ស្នាក់មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្ត
 ខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយធម៌ទាំងឡាយ ។

(១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណាជាភិក្ខុថ្មី ទើបតែ
 នឹងបួស ទើបនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំង
 អម្បាលនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យតាំងនៅ
 ក្នុងការចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុណោ

[១៧] សាវត្ថុដំណាច់ ។ តត្ថ ខោ កកវា ។ មេ ។

ឯតទលោច អកុសលភស្តុតិ ភិក្ខុវេ វទមាទោ បញ្ច
ដីវលោ សម្មា វទមាទោ វទេយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ
ភិក្ខុវេ អកុសលភស្តុតិ យទិទំ បញ្ច ដីវលោ ។ កត.
មេ បញ្ច ។ កាមច្ចន្ធដីវលំ ព្យាទាទដីវលំ ដីទ-
មិទ្ធវិវលំ ឧទ្ធចក្កក្កុច្ចដីវលំ វិចិត្តិច្ឆាដីវលំ ។ អ.
កុសលភស្តុតិ ភិក្ខុវេ វទមាទោ ឥមេ បញ្ច ដីវលោ
សម្មា វទមាទោ វទេយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ ភិក្ខុវេ
អកុសលភស្តុតិ យទិទំ បញ្ច ដីវលោ ។

[២០] កុសលភស្តុតិ ភិក្ខុវេ វទមាទោ ចត្តា-
រោ សតិច្ឆដ្ឋានេ សម្មា វទមាទោ វទេយ្យ ។ កេវ-
លោ ហាយំ ភិក្ខុវេ កុសលភស្តុតិ យទិទំ ចត្តារោ
សតិច្ឆដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មាសា-
នោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ចហារិវដ្ត

[១៧] សាវត្ថិនិទាន ។ ភ្នំទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ។ បេ ។ បានត្រាស់នូវភាសិតនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 បុគ្គលពោលថា គំនរនៃអកុសលដូច្នោះ បើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវ
 ពោលចំពោះនិវរណៈទាំង ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃអកុសល
 ទាំងអស់នេះ គឺនិវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។ និវរណៈទាំង ៥ តើអ្វីខ្លះ ។
 គឺកាមច្ឆន្ទនិវរណៈ ១ ព្យាបាទនិវរណៈ ១ មិនមិទ្ធនិវរណៈ ១ ទុច្ចត្ត-
 កក្កចនិវរណៈ ១ វិចកិច្ចានិវរណៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 បើបុគ្គលពោលថា គំនរនៃអកុសលដូច្នោះ កាលបើពោលដោយត្រឹម
 ត្រូវ ត្រូវពោលចំពោះនិវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គំនរនៃអកុសលទាំងអស់ គឺនិវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។

[២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលពោលថា គំនរ
 នៃកុសលដូច្នោះ កាលបើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវពោលចំពោះស-
 តិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃកុសលទាំងអស់នេះ គឺ
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយ
 ភ្នំកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បំផ្លាញអភិជ្ឈានីម្ភទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពណសិវេញ

វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារតិ អាតាថិ
 សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោ.
 មនស្សំ ។ កុសលភស្តិតំ ភិក្ខុវេ វេទនាតោ ឥមេ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ សម្មា វេទនាតោ វិនេយ្យ ។
 កេវលោ ហាយំ ភិក្ខុវេ កុសលភសិ យទិទំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានតិ ។

(២០) ក្ខតបុត្តំ ភិក្ខុវេ សកុណាភ្នំ លាបំ ស.

កុណំ សហសា អជ្ឈប្បត្តា អគ្គហេសិ ។ អថទោ
 ភិក្ខុវេ លាទោ សកុណោ សកុណាភ្នំយា ហរិយេ.
 មាតោ ឯវំ បរិទេវេសិ មយមេវេត្ត អលក្ខតោ មយំ
 អប្បប្បញ្ញ យេ មយំ អតោចេវ ចរិញ្ច ចរិសយេ ។

អន្តរាលវគ្គ

ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី នូវចិត្ត
 ក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យា-
 យាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 នឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គល
 ពោលថា គំនរនៃកុសលដូច្នោះ កាលបើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវ
 ពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរ
 នៃកុសលទាំងអស់នេះ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។

[២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធ្លាប់មានរឿងនិយមមកថា មាន
 សត្វខ្វែង១ បានឆាប់សត្វប្រចៀបដោយរហ័ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ត្រាពោះឯង សត្វប្រចៀប កាលដែលសត្វខ្វែងកំពុងនាំយកទៅ ក៏
 វិស្រកបម្រះទនៀលយ៉ាងនេះថា យើងជាសត្វឥតសិរី មានបុណ្យតិច
 បានជាត្រាប់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់អ្នកដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទោ

សច្ច្លេ(១) មយំ គោចរេ ចរយ្យាម សកេ បេត្តិកេ
 វិសយេ ន ឡាយំ សកុណាភ្នំ អលំ អភិវិស្ស យទិ-
 ទំ យុទ្ធាយាតិ ។ កោ បន តេ លាប គោចរោ
 សកោ បេត្តិកោ វិសយោតិ ។ យទិទំ នង្គលកដ្ឋ-
 ករណំ លេខុដ្ឋានំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ សកុណាភ្នំ
 សកេ ពលេ អបត្តន្តា សកេ ពលេ អវាទមាណ(២)
 លាបំ សកុណំ បមុញំ កច្ច ខោ ភំ លាប តត្របំ
 មេ កត្តា ន មោក្ខសីតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ លាទោ
 សកុណោ នង្គលកដ្ឋករណំ លេខុដ្ឋានំ កត្តា មហន្តំ
 លេខុំ អភិវហិត្តា សកុណាភ្នំ វទមាទោ អដ្ឋាសំ ឯហិ
 ខោនាទិ មេ សកុណាភ្នំ ឯហិ ខោនាទិ មេ សកុ-
 ណាភ្នំតិ ។ អថខោ សា ភិក្ខុវេ សកុណាភ្នំ សកេ
 ពលេ អបត្តន្តា សកេ ពលេ អវាទមាណ ឧកោ បក្ខេ
 សន្ធាយ លាបំ សកុណំ សហសា អដ្ឋប្បត្តា ។
 យទា ខោ ភិក្ខុវេ អញ្ញាសំ លាទោ សកុណោ ពហុ
 អាគតា ខោ ឡាយំ សកុណាភ្នំតិ អត្តស្ស(៣) លេ-
 ខុស្ស អន្តំ បច្ចុទាទិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ សកុណាភ្នំ

១ ឧ. ម. សចេដ្ឋ ។ ២ ឧ. ម. អសំវទមា ។ ៣ អថ តស្ស ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

បើថ្ងៃនេះយើងត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បិតាខ្លួន សត្វខ្លាំង
នេះមិនអាចនឹងគយុទ្ធនឹងយើងបានឡើយ ។ សត្វខ្លាំងឆ្លើយថា ម្ចាស់
ប្រចៀច ចុះទីណាជាទីគោចររបស់ឯង ដែលជាដែនរបស់បិតារបស់
ខ្លួន ។ ប្រចៀចឆ្លើយថា ទីជាទីគោចរ គឺទីមានអាចម៍ដីដែលគេទើប
នឹងក្បូរដោយនង្គ័ល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាពោះឯង សត្វខ្លាំង
អាងកម្លាំងខ្លួន ពោលសរសើរកម្លាំងរបស់ខ្លួន ក៏លែងសត្វប្រចៀចទៅ
ដោយពាក្យថា នៃប្រចៀច ឯងហើរទៅចុះ ទុកជាឯងនៅក្នុងទីនោះ
ក៏មិនរួចអំពីអញដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាពោះឯង សត្វប្រ-
ចៀចក៏ហើរទៅកាន់ទីមានអាចម៍ដីដែលគេទើបនឹងក្បូរដោយនង្គ័ល ហើយ
ទំលើដុំដីធំមួយដុំ និយាយនឹងសត្វខ្លាំងថា នៃខ្លួន ឯងចូរមករកយើង
ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ នៃខ្លួន ឯងចូរមករកយើងក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាពោះ សត្វខ្លាំងនោះអាងកម្លាំងខ្លួន ពោល
សរសើរកម្លាំងរបស់ខ្លួន ហើយសម្របស្រាវជ្រាវទាំងពីរ ឆាប់សត្វប្រចៀច
ដោយរហ័ស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាសត្វប្រចៀចបានដឹង
ច្បាស់ថាសត្វខ្លាំងនេះ ហើរមកជិតអាត្មាអញហើយ ក៏រត់ចូលទៅ
ក្នុងចន្លោះដុំដីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាពោះឯង សត្វខ្លាំង

អដ្ឋកថា

តត្ថេវ ឱវំ បច្ចុតាឡេសិ ។ ឃីវោត្តរំ ភិក្ខុវេ ហោតិ
យោ អតោចរេ ចរតិ បរវិសយេ ។

[២២] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ មា អតោចរេ ចរតិ
បរវិសយេ ។ អតោចរេ ភិក្ខុវេ ចរតិ បរវិសយេ លច្ឆតិ
មារោ ឱតារំ លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ កោ ច
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អតោចរោ បរវិសយោ ។ យទិទំ បញ្ច
កាមតុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្កវិញ្ញយ្យ រូបា
ឥដ្ឋា កណ្ណា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញតា រជិ-
នីយា ។ សោតវិញ្ញយ្យ សទ្ធា ។ យាទិវិញ្ញយ្យ
ភត្តា ។ ជិវិវិញ្ញយ្យ រសា ។ កាយវិញ្ញយ្យ ដោដ្ឋ-
ព្វា ឥដ្ឋា កណ្ណា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញតា
រជនីយា ។ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អតោចរោ បរវិ-
សយោ ។

អម្ពបាលវិញ្ញ

ក៏ទន្តិចទ្រង់ត្រង់ដុំដីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរដែលសត្វ
ប្រៀបត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់អ្នកដទៃ ក៏មាន
ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។

(២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ
អ្នកទាំងឡាយកុំត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅក្នុងទី
មិនមែនជាទីគោចរ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ មានតែងបាននូវចន្លោះ មាន
តែងបាននូវការម្នាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទីមិនមែនជាទីគោចរ
ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមគុណទាំង៥ នេះឯង ។
កាមគុណទាំង៥ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទី
ប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
គួរដល់តម្រេក ១ ។ សំឡេងទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ១ ។
ក្លិនទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ រសទាំងឡាយដែលគប្បី
ដឹងដោយអណ្តាត ១ ។ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយកាយ
ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
កាម គួរដល់តម្រេក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទីមិនមែនជាទី
គោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែនរបស់បុគ្គលដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[២៣] តោចរេ ភិក្ខុវេ ចរេ សកេ បេត្តិកេ វិស-

យេ ។ តោចរេ ភិក្ខុវេ ចរតំ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ

ន លច្ឆតិ មារោ ឌីតារំ ន លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។

កោ ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តោចរោ សកោ បេត្តិកោ

វិសយោ ។ យទំទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ

ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្ស័

វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ

អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-

បស្ស័ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ

លោកេ អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ

តោចរោ សកោ បេត្តិកោ វិសយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិទ្ធិ

(២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរត្រាច់ទៅក្នុងទី
 ជាទីគោចរ ជាដែននៃបិសារបស្ស័នចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 បើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែននៃបិសារបស្ស័ន មាន
 នឹងមិនបាននូវចន្លោះ មាននឹងមិនបាននូវអារម្មណ៍ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបិសារបស្ស័ន តើដូច
 ម្តេច ។ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
 កាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កំចាត់បង្កនូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ពិចារ-
 ណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌
 ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្កនូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបិសារបស្ស័ន ។

អដ្ឋបាលវគ្គ

[២២] អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស ទុក្ខា

វិសមា ទេសា យត្ថ លេ មក្កដានំ ចារិ ន មនុស្ស-

នំ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស ទុក្ខា

វិសមា ទេសា យត្ថ មក្កដានញ្ចំ ខោ ចារិ ន

មនុស្សនំ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស

សមា ភ្លមិកាតា រមណីយា យត្ថ មក្កដានញ្ចេវ ចារិ

មនុស្សនំ ច ។ តត្រ ខោ ភិក្ខុវេ លុទ្ធា មក្កដ-

វិដិសុ លេបំ ឌីឡេន្តំ មក្កដានំ ពាធជាយ ។ តត្រ

ភិក្ខុវេ យេ តេ មក្កដា អពាលជាតិកា អលោល-

ជាតិកា តេ តំ^(៦) លេបំ ទិស្វា អារកា បរិវេជ្ជន្តំ ។

៦ ម. ពេ ពន្ធ ។

អដ្ឋបាលវិញ្ញ

(២២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាច់ទៅនៃពួកស្វា នឹងពួក
 មនុស្ស មិនមានក្នុងប្រទេសឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចក្នុង
 ឈ្មោះហិមវន្ត ជាទីទៅបានដោយលំបាក ជាទីរដំបូរបក្កមាន ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតមែនតែការដែលត្រាច់ទៅបាននៃពួកស្វាក្នុងប្រទេស
 ឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចក្នុងឈ្មោះហិមវន្ត ជាទីទៅ
 បានដោយលំបាក ជាទីមិនរាបស្មើ តែពួកមនុស្សត្រាច់ទៅមិនបាន
 ក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាច់ទៅបាននៃពួកស្វាក្តី ពួក
 មនុស្សក្តី ក្នុងប្រទេសឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចក្នុងឈ្មោះ
 ហិមវន្ត មានភូមិភាគរាបស្មើល្អ ជាទីគួររីករាយក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះឯង ពួកព្រានដាក់នូវជ័រស្អិតក្នុងផ្លូវនៃស្វា ដើម្បី
 បៀតបៀននូវពួកស្វា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកស្វាឯណា មានជាតិ
 ជាសត្វមិនល្អទេ មានជាតិជាសត្វមិនរលោរលាំ នៅក្នុងទីនោះ ស្វា
 ទាំងនោះ បានឃើញជ័រស្អិតនោះហើយ ក៏គេចចេញមុំពីចម្ងាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេក្ខ

យោ បន សោ ហោតិ មក្កដោ ពាលជាតិកោ
 លោលជាតិកោ សោ តំ លេបំ ឧបសង្កមិត្វា ហេត្តន
 កណ្ណាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ហត្ថំ មោចេស្សមិតិ
 ទុតិយេន ហេត្តន កណ្ណាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ
 ឧកោ ហេត្ត មោចេស្សមិតិ ចានេន កណ្ណាតិ សោ
 តត្ថ ពជ្ឈតិ ឧកោ ហេត្ត មោចេស្សមិ ចានំ ចាតិ
 ទុតិយេន ចានេន កណ្ណាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ឧកោ
 ហេត្ត មោចេស្សមិ ចានេ ចាតិ តុណ្ណោន កណ្ណាតិ
 សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ។ ឃី ហិ សោ ភិក្ខុវេ មក្កដោ
 បញ្ចាឌ្ឍិតោ ដុំ សេតិ^(១) អនយំ អាបន្នោ ព្យសនំ
 អាបន្នោ យថា កាមករណីយោ លុទ្ធស្ស ។ តមេនំ
 ភិក្ខុវេ លុទ្ធា វិជ្ឈិត្វា តស្មីយេវ មក្កដំ ឧទ្ធវិត្វា
 អវិស្សជ្ជេត្វា យេន កាមំ បក្កមតិ ។ ឃី ហេតំ
 ភិក្ខុវេ ហោតិ យោ អតោចរោ ចរតិ ចរិសយេ ។

១ វនំ សេតិ ។

លុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវាទ

ឯស្វាឯណា មានជាតិជាសត្វល្អផ្លូវខ្មៅ មានជាតិជាសត្វរលោរលាំ ស្វា
 នោះក៏ចូលទៅរកជីវស្និតនោះ ហើយចាប់ដោយដៃ ក៏ជាប់ដៃនឹងជីវស្និត
 នោះ ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះដៃចេញ ហើយចាប់ដោយដៃមួយ
 ទៀត ក៏ជាប់ដៃនឹងជីវស្និតនោះទៀត ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះ
 ដៃទាំងពីរចេញ ហើយក៏ចាប់ដោយដើង ក៏ជាប់ដើងនឹងជីវស្និតនោះ
 ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះដៃទាំងពីរ នឹងដើងចេញ ហើយចាប់
 ដោយដើងមួយទៀត ក៏ជាប់ដើងនឹងជីវស្និតនោះទៀត ទើបគិតថា អាត្មា
 អញនឹងដោះដៃទាំងពីរផង ដើងទាំងពីរផង ហើយក៏ទៅដោយមាត់ ជាប់
 មាត់នឹងជីវស្និតនោះទៅទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្វានោះក៏ជាប់
 ចំណង ៥ ប្រការ ដេកដកដង្ហើមធំ ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវ
 សេចក្តីហិនហោច ជាសត្វគួរធ្វើតាមសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រានបាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រានក៏ចាក់ស្វានោះ ហើយចាប់កើចក្រឡាក់ស្វា
 ឡើងអំពីទីនោះមិនលែង ហើយចេញទៅកាន់ទីតាមប្រាថ្នា ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរដែលភិក្ខុត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជា
 ផែនវែនបុគ្គលដទៃ វែមនមានដូចៗ ។

អដ្ឋាលំរិក្ខោ

[២៥] ឥស្សាតិហ ភិក្ខុវេ មា អតោចេវ ចរិត្ត បរ-

វិសយេ ។ អតោចេវ ភិក្ខុវេ ចរិត្ត បរវិសយេ លច្ឆតិ

មារោ ឱតារំ លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ កោ ច ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុនោ អតោចារោ បរវិសយោ ។ យទិទំ បញ្ច កា-

មគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្កវិញ្ញេយ្យា រូទា ឥដ្ឋា

កត្តា មនាថា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជជីយា ។

សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ធា ។ យានវិញ្ញេយ្យា គត្តា ។

ជិវិតវិញ្ញេយ្យា រសា ។ កាយវិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋត្វា ឥដ្ឋា

កត្តា មនាថា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជជីយា ។

អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អតោចារោ បរវិសយោ ។

អង្គបាលវិញ្ញាណ

(២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយកុំត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បុគ្គល ដទៃឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅ ក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បុគ្គលដទៃ មានរមែងបាននូវចន្លោះ មានរមែងបាននូវការម្នាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទីមិនមែនជាទី គោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមគុណ ទាំង ៥ នេះឯង ។ កាមគុណទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជា ទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រិក ១ ។ សំឡេងទាំង ឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ១ ។ ក្លិនទាំងឡាយ ដែលគប្បី ដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ រសទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ១ ។ ដោយដ្ឋានទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រិក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះទីមិនមែនជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែនរបស់ បុគ្គលដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

[២៦] តោចរេ ភិក្ខុវេ ចរថ សកេ បេត្តិកេ
វិសយេ ។ តោចរេ ភិក្ខុវេ ចរតំ សកេ បេត្តិកេ
វិសយេ ន លច្ឆតិ មារោ ឪតារំ ន លច្ឆតិ មារោ
អារម្មណំ ។ តោ ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តោចរោ ស.
តោ បេត្តិកោ វិសយោ ។ យទិទំ ចត្តារោ ស-
តិប្បដ្ឋានា ។ ភេតមេ ចត្តារោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្មជានោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទ-
នាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី
សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
នស្សំ ។ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តោចរោ សកោ
បេត្តិកោ វិសយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ មហាវរិវុត្ត

(២៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរគ្រាប់ទៅក្នុងទី
 ជាទីគោចរ ជាដែននៃបិការបស្សន្តចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 បើអ្នកទាំងឡាយគ្រាប់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែននៃបិការបស្សន្ត មា
 មិនបាននូវចន្លោះ ហាមមិនបាននូវការម្នាក់ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចុះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបិការបស្សន្ត តើដូចម្តេច ។
 គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុង
 កាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីធិទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជា
 អ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវ
 ធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស
 ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីធិទោមនស្សក្នុងលោក
 ចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃ
 បិការបស្សន្ត ។

អដ្ឋបាលវិញ្ញាណ

[២៧] សេយ្យភាវី ភិក្ខុវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុ-
 សលោ សូនោ រាជានំ វា រាជមហាមត្តំ វា ធានច្ច-
 យេហំ^(១) ស្វយេហំ បច្ចុបដ្ឋិតោ អស្ស អម្ពិលក្កេហិបិ
 តិក្កកក្កេហិបិ កដុកក្កេហិបិ មធុរក្កេហិបិ ខារកេហិបិ
 អខារកេហិបិ លោណិកេហិបិ អលោណិកេហិបិ ។

សខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ
 សូនោ សកស្ស ភត្តនិមិត្តំ ធិ ធុត្តញ្ញាតិ ឥទំ វា
 មេ អជ្ជ ភត្តស្វយេយ្យំ រុច្ឆតិ ឥមស្ស វា អភិហរតិ
 ឥមស្ស វា ពហំ កញ្ញាតិ ឥមស្ស វា វណំ កាសតិ
 អម្ពិលក្កំ វា មេ អជ្ជ ភត្តស្វយេយ្យំ រុច្ឆតិ អម្ពិល-
 ក្កស្ស វា អភិហរតិ អម្ពិលក្កស្ស វា ពហំ កញ្ញាតិ

១ ឧ. ពាណិយេហំ ។

អដ្ឋបាលវិគ្គ

(២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចអ្នកចំអិនភក្ត ជាអ្នកល្ងង់
មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ ផ្គត់ផ្គង់នូវព្រះរាជា ឬមហាមាត្យរបស់
ព្រះរាជា ដោយម្យូបទាំងឡាយ មានចំណែកវែកៗ គឺមានទុដារសជូរខ្លះ
មានទុដារសល្ងង់ខ្លះ មានទុដារសហឺរខ្លះ មានទុដារសវ្រែងខ្លះ មាន
ទុដារសខារខ្លះ មានទុដារសមិនខារខ្លះ មានទុដារសវ្រែងខ្លះ មានទុដារ
សមិនវ្រែងខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនអ្នកចំអិននូវភក្តនោះឯង ជា
អ្នកល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ មិនរៀននូវវិធីចំអិនភក្តរបស់ខ្លួន
ថា ថ្ងៃនេះ ភក្តនឹងម្យូបបែបនេះពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យ
របស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលភក្តនឹងម្យូបបែបនេះក្តី ទ្រង់ទទួល
ហើយទទួលទៀត នូវភក្តនឹងម្យូបបែបនេះក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរម្យូប
បែបនេះក្តី ថ្ងៃនេះ ភក្តនឹងម្យូបមានទុដារសជូរពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជា
ឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលនូវភក្តនឹងម្យូប មាន
ទុដារសជូរក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភក្តនឹងម្យូបមានទុដារសជូរក្តី

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសម្មា មហាវិវេក្ខន្តិយ

អម្ពិលកុស្ណំ វា វណ្ណំ ភាសតិ តិក្ខុកក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។
 កដុកក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។ មជ្ជក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។ ខារិកំ
 វា មេ អដ្ឋ ។ អខារិកំ វា មេ អដ្ឋ ។ លោណិកំ
 វា មេ អដ្ឋ ។ អលោណិកំ វា មេ អដ្ឋ កត្តស្មបេយ្យំ
 វុច្ឆតិ អលោណិកស្ស វា អភិហាវតិ អលោណិកស្ស
 វា ពហំ គុណាតិ អលោណិកស្ស វា វណ្ណំ ភាស-
 តិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ អព្យត្តោ អក្ក-
 សលោ ស្មុទោ ន ចេវ លាភី ហោតិ អច្ឆាននស្ស
 ន លាភី វេត្តនស្ស ន លាភី អភិហារាជំ ។ តំ
 កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ
 អព្យត្តោ អក្កសលោ ស្មុទោ សកស្ស កត្តនិម្មិតំ ន
 ឧត្តណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិទ្ធ

ទ្រង់សរសើរកត្តនឹងម្ហូបមានធុរាសជ្ជវក្កី ថ្ងៃនេះ ធុរាសល្វីងពេញចិត្ត
 អញ្ញក្កី ។ ថ្ងៃនេះ ធុរាសហ៊ីរពេញចិត្តអញ្ញក្កី ។ ថ្ងៃនេះ ធុរាស
 ផ្អែមពេញចិត្តអញ្ញក្កី ។ ថ្ងៃនេះ ធុរាសខារពេញចិត្តអញ្ញក្កី ។
 ថ្ងៃនេះ ធុរាសមិនខារពេញចិត្តអញ្ញក្កី ។ ថ្ងៃនេះ ធុរាសប្រពេញ
 ចិត្តអញ្ញក្កី ។ ថ្ងៃនេះ កត្តនឹងម្ហូបមានធុរាសមិនប្រពេញចិត្តអញ្ញក្កី
 ព្រះរាជាប្តូមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលកត្តនឹងម្ហូប
 មានធុរាសមិនប្រក្កី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវកត្តនឹងម្ហូបមាន
 ធុរាសមិនប្រក្កី ទ្រង់ពោលសរសើរនូវកត្តនឹងម្ហូបមានធុរាសមិន
 ប្រក្កី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកចំអិននូវកត្តនោះឯង ជាមនុស្សល្ងង់
 មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ រមែងមិនបាននូវគ្រឿងស្ងៀកពាក់ មិន
 បាននូវថ្លៃឈ្នួល មិនបាននូវផ្ទាំងទាំងឡាយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះ
 ហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាជនអ្នកចំអិននូវកត្តនោះ ជា
 មនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ មិនរៀននូវវិធីចំអិនកត្តរបស់
 ខ្លួន យ៉ាងណាមិញ ។

អង្គការវិញ្ញាណ

[២៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥនេកតោ ពាលោ
អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
វិហារតិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈនោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិ-
នោ វិហារតោ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា ន
បហ័យន្តិ សោ តំ និមិត្តំ ន ឧត្តណ្ណាតិ ។ វេទនាសុ
ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជា-
នោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈនោមនស្សំ ។
តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហារតោ ចិត្តំ ន
សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា ន បហ័យន្តិ សោ តំ
និមិត្តំ ន ឧត្តណ្ណាតិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ
អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ ន ចេវ លាភី ហោតិ ធិដ្ឋេវ
ធម្មេ សុខវិហារាជំ ន លាភី សតិសម្មជញ្ញាស្ស ។ តំ
កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ
អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ សកស្ស ចិត្តស្ស និមិត្តំ
ន ឧត្តណ្ណាតិ ។

អម្ពាលវគ្គ

(២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុខ្លះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នក
 ល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុង
 កាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
 ស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុ
 នោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏មិនតាំងនៅមាំ
 មុបកិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់មិនបាន ភិក្ខុនោះមិនរៀនឲ្យចេះ
 នូវនិមិត្តនោះ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាម
 ដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹង
 ទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏មិនតាំងនៅមាំ មុបកិលេសទាំងឡាយ
 ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់មិនបាន ភិក្ខុនោះមិនរៀនឲ្យចេះនូវនិមិត្តនោះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង ជាមនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រ-
 សប់ ជាអ្នកមិនបាននូវធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នឹងមិន
 បាននូវសតិទាំងសម្បជញ្ញៈឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុនោះ ជាមនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិន
 ប៉ិនប្រសប់ មិនរៀនឲ្យចេះនូវនិមិត្តនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

(២៧) សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ ព្យតោ
 កុសលោ ស្វនោ វាជានំ វា វាជមហាមត្តំ វា ទា-
 នច្ចយេហិ ស្វមេហិ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ អស្ស អម្ពិលត្ត-
 ហិមំ តិត្តកត្តហិមំ កដុកត្តហិមំ មធុរត្តហិមំ ខា-
 វកេហិមំ អខាវកេហិមំ លោណិកេហិមំ អលោណិ-
 កេហិមំ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ ព្យតោ
 កុសលោ ស្វនោ សកស្ស កត្តនិមិត្តំ ឧត្តយានិ វេ-
 នំ វា មេ អជ្ឈ កត្តស្វមេយ្យំ រុច្ចតិ វេមស្ស វា អភិហា-
 តិ វេមស្ស វា ពហំ ឧយ្យានិ វេមស្ស វា វណ្ណំ កាសតិ
 អម្ពិលត្តំ វា មេ អជ្ឈ កត្តស្វមេយ្យំ រុច្ចតិ អម្ពិលត្តស្ស
 វា អភិហាតិ អម្ពិលត្តស្ស វា ពហំ ឧយ្យានិ អម្ពិ-
 លត្តស្ស វា វណ្ណំ កាសតិ តិត្តកត្តំ វា មេ អជ្ឈ ។
 កដុកត្តំ វា មេ អជ្ឈ ។ បធុរត្តំ វា មេ អជ្ឈ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជនអ្នកចំអិននូវកត្ត ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ ផ្គត់ផ្គង់នូវព្រះរាជាប្តមហាមាត្រ្យរបស់ព្រះរាជា
 ដោយម្ហូបទាំងឡាយប្លែកៗ មានធុរាសជូរខ្លះ មានធុរាសល្អីងខ្លះ មាន
 ធុរាសហ្មឺរខ្លះ មានធុរាសវែងខ្លះ មានធុរាសខាវខ្លះ មានធុរាស
 មិនខាវខ្លះ មានធុរាសវែងខ្លះ មានធុរាសសាបខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកចំអិននូវកត្តនោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់
 រមែងរៀននូវវិធីចំអិនកត្តរបស់ខ្លួនថា ថ្ងៃនេះ កត្តនឹងម្ហូបបែបនេះពេញ
 ចិត្តអញ្ចក្តី ព្រះរាជាប្តមហាមាត្រ្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់លាព្រះហស្តទទួល
 នូវកត្តនឹងម្ហូបនេះក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវកត្តនឹងម្ហូបនេះក្តី
 ទ្រង់ពោលសរសើរកត្តនឹងម្ហូបនេះក្តី ថ្ងៃនេះ កត្តនឹងម្ហូបមានធុរាស
 ជូរពេញចិត្តអញ្ចក្តី ព្រះរាជាប្តមហាមាត្រ្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់លាព្រះ
 ហស្តទទួលកត្តនឹងម្ហូបមានធុរាសជូរក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀត
 នូវកត្តនឹងម្ហូបមានធុរាសជូរក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរកត្តនឹងម្ហូបមានធុរា-
 សជូរក្តី ថ្ងៃនេះ កត្តនឹងម្ហូបមានធុរាសល្អីងពេញចិត្តអញ្ចក្តី ។ ថ្ងៃនេះ
 ធុរាសហ្មឺរពេញចិត្តអញ្ចក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ធុរាសវែងពេញចិត្តអញ្ចក្តី ។

អម្ពពលវិញ្ញា

ខាវកំ វា មេ អដ្ឋ ។ អខាវកំ វា មេ អដ្ឋ ។

លោណីកំ វា មេ អដ្ឋ ។ អលោណីកំ វា មេ អដ្ឋ

កត្តស្វបេយ្យំ វុច្ចតិ អលោណីកស្ស វា អភិហរតិ

អលោណីកស្ស វា ពហំ កុណ្ណាតិ អលោណីកស្ស

វា វណ្ណំ កាសត័តិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ

ព្យត្តោ កុសលោ ស្សនោ លាភី ចេវ ហោតិ អច្ឆាទ-

នស្ស លាភី វត្តនស្ស លាភី អភិហារាទំ ។ តំ

តិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ

ព្យត្តោ កុសលោ ស្សនោ សកស្ស កត្តនិមិត្តំ

ទុក្ខណ្ណាតិ ។

អម្ពាលំវិត្ត

ថ្ងៃនេះ ឧដារសខារពេញចិត្តអញ្ចក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឧដារសមិនខារពេញ
 ចិត្តអញ្ចក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឧដារសប្រែពេញចិត្តអញ្ចក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឧដា-
 រសសាបពេញចិត្តអញ្ចក្តី ព្រះរាជាបុមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់
 លាព្រះហស្តទទួលនូវកត្តនឹងម្លូបមានឧដារសសាបក្តី ទ្រង់ទទួលហើយ
 ទទួលទៀតនូវកត្តនឹងម្លូបមានឧដារសសាបក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរកត្ត
 នឹងម្លូបមានឧដារសសាបក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកចម្រើននូវកត្ត
 នោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ តែងបាននូវគ្រឿងស្វ័យ
 ពាក់ផង បាននូវវិប្បឈ្នួលផង បាននូវវង្ខាន់ទាំងឡាយផង ។ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាអ្នកចម្រើនកត្តនោះ
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ ទៀននូវវិធីចម្រើនកត្តរបស់ខ្លួន យ៉ាង
 ណាមិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

[៣០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ វេទេកេន្ទោ បណ្ឌិតោ
 ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោ-
 កេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយា
 នុបស្សនោ វិហារតោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ឧបក្កិ-
 លេសា បហីយន្តិ សោ តំ និមិត្តំ ឧត្តណ្ណាតិ ។ វេទ-
 នាសុ វេទនានុបស្សី វិហារតិ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី
 វិហារតិ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
 នស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនោ វិហារតោ
 ចិត្តំ សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា បហីយន្តិ សោ តំ
 និមិត្តំ ឧត្តណ្ណាតិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ
 ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ លាភី ចេវ ហោតិ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សុខវិហារាណំ លាភី សតិសម្មជញ្ញាស្ស ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុត្ត

[៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុខ្លះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នក
 ប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ុនប្រសប់ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជា
 ប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំ-
 ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារ-
 ណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏តាំងនៅមាំ ទប់ក្តីលេស
 ទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់ចេញបាន ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារៀននូវ
 និមិត្តនោះ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជា
 ប្រក្រតី ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ។ ជាអ្នក
 ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំ-
 ដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស
 ក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំង-
 ឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏តាំងនៅមាំ ទប់ក្តីលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់
 ចេញបាន ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារៀននូវនិមិត្តនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ុនប្រសប់ ជាអ្នកបាននូវធម៌ជា
 គ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង នឹងបាននូវសតិទាំងសម្បជញ្ញៈ ។

អដ្ឋបាលវិជ្ជា

តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហំ សោ កិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ
 ព្យត្តោ កុសលោ កិក្ខុ សកស្ស ចិត្តស្ស ជិម័ត្តំ
 ឧបក្កាមីតិ ។

[៣០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 វេសាលិយំ វិហារតិ វេលុវត្តាមកេ ។ តត្រិ ខោ ភក្កវា
 កិក្ខុ អាមន្តេសិ ឯថ តុម្មេ កិក្ខុវេ សមញ្ញា វេសា-
 លិយា យថាមិត្តំ យថាសន្និដ្ឋំ យថាសម្ពត្តំ វស្សំ
 ឧបេជ្ជ(១) ឥនេវហំ វេលុវត្តាមកេ វស្សំ ឧបក្កាមីតិ ។
 ឯវម្មន្តេតិ ខោ តេ កិក្ខុ ភក្កវតោ បដិស្សត្ថា សមញ្ញា
 វេសាលិយា យថាមិត្តំ យថាសន្និដ្ឋំ យថាសម្ពត្តំ វស្សំ
 ឧបក្កាមី(២) ។

១ ឧ. កប្បិ ។ ២ ឧ. ឧបក្កាមី ។ ម. ឧបក្កាមី ។

អដ្ឋាលវិគ្គ

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុនោះ
ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ុន្តែប្រសប់ តែងរៀននូវនិមិត្តនៃចិត្តរបស់ខ្លួន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវេលុវត្រាម ទៀបក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះ
ឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកអោយ ចូរទៅនៅចាំវស្សាដោយជុំវិញក្រុង
វេសាលី តាមមិត្ត តាមសន្និដ្ឋមិត្ត (មិត្តធ្លាប់បានជួបគ្នា) តាមសមគមិត្ត
(មិត្តស្និទ្ធស្នាល) តថាគតក៏ចូលទៅចាំវស្សានៅក្នុងវេលុវត្រាមនេះដែរ ។
ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា
ព្រះអង្គ ហើយចូលទៅចាំវស្សាដោយជុំវិញក្រុងវេសាលី តាមមិត្ត តាម
សន្និដ្ឋមិត្ត តាមសមគមិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុត្តោ

[៣២] ភកកំ បន តត្ថេវ វេលុវត្តាមកេ វស្សំ
 ឧបកច្ចំ ។ អថខោ ភកកំតោ វស្ស្ហបកតស្ស ខរោ
 អាពាដោ ឧប្បជ្ជតិ ពាទ្យុ វេទនា វត្តន្តំ មរណានិកា ។
 តត្រ សុទំ ភកកំ សតោ សម្មជាដោ អធិវាសេតិ
 អវិហញ្ញាមាដោ ។ អថខោ ភកកំតោ ឯតនហោសិ ន
 ខោ បន មេត្តម្បជ្ជិវុបំ យោហមនាមន្តេត្វា ឧបដ្ឋាកេ
 អនបលោកេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ បរិនិព្វាយេយ្យំ យន្ទនាហំ
 ឥមំ អាពាធំ វិរិយេន បដិច្ចណាមេត្វា ជីវិតសង្ខារំ
 អធិដ្ឋាយ វិហរេយ្យន្តំ ។ អថខោ ភកកំ តំ អាពាធំ
 វិរិយេន បដិច្ចណាមេត្វា ជីវិតសង្ខារំ អធិដ្ឋាយ វិហា-
 សិ ។ អថខោ ភកកំ តិលាដោ វុដ្ឋិតោ អចិវុដ្ឋិតោ
 កេលញ្ញា^(១) វិហារវ្យាណាយាយំ បញ្ញត្តេ អាសនេ
 និសីទិ ។

១ ឧ. ម. វិហារ និក្ខមិកា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្ន

(៣២) ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចទៅចាំវស្សាក្នុងវេលុវគ្រាមនោះ
 ឯង ។ គ្រានោះឯង កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចចូលទៅចាំវស្សា
 ហើយ ព្រះអាពាធដ៏ក្លៀវក្លាភ័យឡើង វេទនាដ៏ខ្លាំងស្ទើរតែនឹងមរណៈ
 ក៏ប្រព្រឹត្តទៅ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានព្រះសតិសម្ប-
 ជញ្ញៈ ទ្រង់អត់សង្កត់ មិនឲ្យវេទនាបៀតបៀនព្រះអង្គបាន ។ លំដាប់
 នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះតម្រិះដូច្នោះថា តថាគតមិន
 ប្រាប់ពួកទុបដ្ឋាក មិនលាភិក្ខុសង្ឃហើយបរិនិព្វាន ដោយមេត្តាចិត្ត
 ឯណា មេត្តាចិត្តនោះមិនសមគួរឡើយ បើដូច្នោះមានតែតថាគតបណ្តេញ
 អាពាធនេះចេញដោយវិរិយៈ ហើយអធិដ្ឋានជីវិតសង្ខារទុក ។ ទើបព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បណ្តេញព្រះអាពាធនោះចេញដោយវិរិយៈ ហើយ
 ទ្រង់អធិដ្ឋានជីវិតសង្ខារទុក ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 បានសះស្បើយចាកព្រះអាពាធ លុះទ្រង់សះស្បើយចាកព្រះអាពាធមិន
 យូរប៉ុន្មាន ក៏ស្តេចបកគង់លើអាសនៈវែងលក្ខណ៍កាលថ្ងាយ ក្នុងម្លប់ខាង
 ក្រោយវិហារ ។

អដ្ឋកថាវគ្គ

[៣៣] អថខោ អាយស្មា អាណន្តោ យេន ក-
 កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសីន្តោ ខោ អាយស្មា
 អាណន្តោ កកវន្តំ ឯតទរោច ទិដ្ឋិ^(១) កន្តេ កកវតោ
 ខមនីយំ ទិដ្ឋិ កន្តេ កកវតោ យាបនីយំ អបិច មេ
 កន្តេ មនុស្សកជាតោ វិយ កាយោ ទិសាបិ មេ ន
 បក្ខាយន្តិ ធម្មាបិ មំ នប្បជិកន្តិ កកវតោ គេលព្រោន
 អបិច មេ កន្តេ អហោសិ តាចិទេវ អស្សាសមត្តា
 ន តាវ កកវា បរិទិញាយិស្សតិ ន តាវ កកវា ភិក្ខុ-
 សង្ឃំ អារត្ត កត្តាទេវ ឧទាហរតីតិ ។ កី បទនាទិ
 អាណន្ត ភិក្ខុសង្ឃោ មយំ បច្ឆាសីសតិ ។ ទេសតោ
 អាណន្ត មយោ ធម្មោ អនន្តរំ អពាហិរំ ករិត្វា ។ នត្តា-
 នន្ត តថាគតស្ស ធម្មេស្ស អាចរិយមុដ្ឋិ ។ យន្តុនំនន្ត^(២)

១ ឧ. ទិដ្ឋិ ។ ម. ទិដ្ឋោ មេ កន្តេ ។ ២ ឧ. យស្ស ភ្នំពានន្ត ។

អប្បពាលីវត្ត

(៣៣) គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីអត់ធន់របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ឃើញហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញហើយ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន មួយទៀត កាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គហាក់ដូចជាមានទម្ងន់ពន់ពេក
ទិសទាំងឡាយក៏មិនប្រាកដដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ធម៌ទាំងឡាយក៏មិនភ្ជួរស្រស់
ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះអាពាធ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ប៉ុន្តែថា ខ្ញុំព្រះអង្គនៅមានសេចក្តីសង្ឃឹមបន្តិចថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាននៅឡើយទេ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគមិនទាន់ប្រារព្ធកិក្ខុសង្ឃ ទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះគុវរណាមួយនៅ
ឡើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កិក្ខុសង្ឃនីកសង្ឃមតថាគត
អ្វីទៀត ។ ម្ចាស់អានន្ទ ធម៌ដែលតថាគតបានសំដែងហើយ ធ្វើមិនឲ្យ
មានក្នុង មិនឲ្យមានក្រៅហើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយរបស់
តថាគតមិននៅក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃអាចារ្យឡើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ គួរតែ

សុត្តនិកាយ សុយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញា

ឯវេទស្ស អហំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហារិស្សាមីតំ វា មមុទ្ទេ-
 សំគោ ភិក្ខុសង្ឃាតំ វា ។ សោ ទូនាទទ្ធ ភិក្ខុសង្ឃំ
 អារត្ត កិញ្ចំទេវ ធុនាហារិយ្យ ។ តថាគតស្ស ទោ
 អាទទ្ធ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហារិស្សាមីតំ
 វា មមុទ្ទេសំគោ ភិក្ខុសង្ឃាតំ វា ។ ស តី អាទទ្ធ
 តថាគតោ ភិក្ខុសង្ឃំ អារត្ត កិញ្ចំទេវ ធុនាហារិស្សាតំ ។
 ឯតហំ ទោ បទាហំ អាទទ្ធ ដិល្លោ វុឌ្ឍោ មហាឈ្ន-
 កោ អទ្ធកតោ វិយោ អនុប្បត្តោ អសីតិកោ មេ
 វិយោ^(១) វត្តតំ ។ សេយ្យថាមិ អាទទ្ធ ជវសកដំ វេទ្យ-
 មិស្សកេន^(២) យាបេតិ ឯវមេវ ទោ អាទទ្ធ វេទ្យមិស្ស-
 កោ មញ្ញោ តថាគតស្ស កាយោ យាបេតិ ។

១ ខ. ម, រស្សៈ ។ ២ វេទមិស្សកេន ។

សុត្តន្តបិដក សិយុត្តនិកាយ ហោរាវគ្គ

តថាគតមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា តថាគតនឹងរក្សាភិក្ខុសង្ឃដូច្នោះក្តី
 ថាភិក្ខុសង្ឃជាអ្នកពោលអាងចំពោះតថាគតដូច្នោះក្តី ។ ម្នាលមានន្ទ
 ដោយពិតនោះ តថាគតគួរប្រារព្ធភិក្ខុសង្ឃហើយសំដែងឧវាណាមួយ
 ទុក ។ ម្នាលមានន្ទ តថាគតមិនដែលមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 តថាគតនឹងរក្សាភិក្ខុសង្ឃដូច្នោះក្តី ថាភិក្ខុសង្ឃជាអ្នកពោលអាងចំពោះ
 តថាគតដូច្នោះក្តី ។ ម្នាលមានន្ទ តថាគតនឹងប្រារព្ធភិក្ខុសង្ឃហើយ
 សំដែងឧវាណាមួយធ្វើអ្វី ។ ម្នាលមានន្ទ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តថាគត
 គ្រាំគ្រា ចំរើនវ័យ ចាស់ ដល់ហើយនូវសេចក្តីថមថយដោយលំដាប់
 បានអាយុ ៨០ ឆ្នាំហើយ វ័យរបស់តថាគតក៏នៅតែប្រព្រឹត្តទៅបាន ។
 ម្នាលមានន្ទ ដូចរទេះចាស់ ដែលបរទៅបានដោយរណបឫស្សី យ៉ាង
 ណាមិញ ម្នាលមានន្ទ កាយរបស់តថាគតនៅប្រព្រឹត្តទៅបាន ដូចជា
 រណបឫស្សី ដូច្នោះដែរ ។

អដ្ឋបាលវិញ្ញា

(៣២) យស្មី អាណន្ត សមយេ តថាគតោ សព្វ-
 ជិម្ពត្តានំ អមនសិកាក ឯកច្ឆានំ វេទនានំ ជិរោតា
 អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតំ ជាសុតរំ
 អាណន្ត តស្មី សមយេ តថាគតស្ស ហោតំ ។ តស្មា-
 តិហានន្ត អត្តទីតា វិហារថ អត្តសរណា អនញ្ញាស-
 រណា ធម្មទីតា ធម្មសរណា អនញ្ញាសរណា ។

(៣៣) កថញ្ច អាណន្ត ភិក្ខុ អត្តទីតោ វិហារតំ
 អត្តសរណោ អនញ្ញាសរណោ ធម្មទីតោ ធម្មសរណោ
 អនញ្ញាសរណោ ។ វេទនានំ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុ-
 បស្សី វិហារតំ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិធម្យ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតំ អាតាបី សម្បជានោ

អង្គបាលវគ្គ

[៣៤] ម្ចាស់អាណន្ត ក្នុងសម័យណា តថាគតប្រានចូលកាន់
 ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តទាំងពួង
 ព្រោះរំលត់នូវពួកវេទនាចំពួកខ្លះ ម្ចាស់អាណន្ត ក្នុងសម័យនោះ សេចក្តី
 សប្បាយដ៏ក្រៃលែង រមែងមានដល់តថាគត ។ ម្ចាស់អាណន្ត ព្រោះ
 ហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយចូរមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួន
 ជាទីពឹង កុំមានវត្ថុដទៃជាទីពឹងឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌
 ជាទីពឹង កុំមានវត្ថុដទៃជាទីពឹងឡើយ ។

[៣៥] ម្ចាស់អាណន្ត ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹង
 មិនមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មិនមាន
 វត្ថុដទៃជាទីពឹង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាណន្ត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីធិទោមនស្សក្នុងលោក
 ចេញ ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត
 នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញោ

សតិមា វិនិយម្យ លោកេ អភិជ្ឈោនោមនស្សំ ។ ឃំ ខោ
អាណន្ត ភិក្ខុ អត្តទីទោ វិហារតិ អត្តសរណោ អនញ្ញ
សរណោ ធម្មទីទោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

[៣៦] យេ ហិ កេចិ អាណន្ត ឯតាហិ វា មមច្ច-
យេ^(១) វា អត្តទីទោ វិហារស្សន្តំ អត្តសរណោ អនញ្ញស-
រណោ ធម្មទីទោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។ តថ-
តត្តេមេ តេ អាណន្ត ភិក្ខុ ភវិស្សន្តំ យេ កេចិ សិក្ខា-
តាមាតិ ។

[៣៧] សាវត្ថយំ ។ កកវា ។ អថខោ អាយស្មា
អាណន្តោ បុព្វណ្ណាសមយំ ជំវាសេត្វា បត្តចរិមាទាយ
យេន អញ្ញតោ ភិក្ខុន្តបស្សយោ តេនុបសង្កមិ ឧ-
បសង្កមិត្វា បញ្ញតេ អាសនេ ជិសីទិ ។ អថខោ
សម្មហុណ ភិក្ខុនិយោ យេនាយស្មា អាណន្តោ តេ-
នុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្សន្តំ អាណន្តំ អ-
ភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ ជិសីទ្ធា
ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្សន្តំ អាណន្តំ ឯតទេវេច្ចំ

១ ម. មមច្ចយេ វា ។

លុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវិរដ្ឋ

មានស្មារតី កំចាត់បដិវេទន៍អភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងវេលាកថេញ ។ ម្នាល
អានន្ទ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹង មិនមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង
មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មិនមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង យ៉ាងនេះ
ឯង ។

(៣៦) ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណានីមួយ មានខ្លួនជាទីពឹង
មានខ្លួនជាទីពឹង មិនមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជា
ទីពឹង មិនមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង ក្នុងកាលឥឡូវនេះឬ ឬថាក្នុងកាលជា
អំណើសអំពីតថាគតទៅហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ
មានសេចក្តីប្រាថ្នាបូកសិក្សា ភិក្ខុទាំងនោះនឹងប្រាកដមានក្នុងចំណែក
ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ។

(៣៧) ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ គ្រានោះឯង
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរក្នុងវេលាព្រឹកព្រ-
ហាម ចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយ
លើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ លំដាប់នោះឯង ពួកភិក្ខុនីច្រើនរូប
ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះ
អានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនីទាំងនោះអង្គុយ
ក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

អដ្ឋបាលវគ្គោ

វេទ កន្ត អាណន្ត សម្ពហុណ ភិក្ខុនិយោ ចត្វុស្ស
 សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហារន្តិយោ ឧទ្ធចារៈ
 បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ញានន្តិតំ ។ ឯវមេតំ ភិក្ខុនិយោ
 ឯវមេតំ ភិក្ខុនិយោ យោ ហិ កោចិ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុ
 វា ភិក្ខុនិ វា ចត្វុស្ស សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ
 វិហារតំ តស្សេតំ ចាដិកង្ខំ ឧទ្ធចារៈ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ
 សញ្ញានិស្សតិតំ ។ អថខោ អាយស្មា អាណន្តោ តា
 ភិក្ខុនិយោ ធម្មិយោ កថាយ សន្តស្សត្វា សមាទបេត្វា
 សមុត្តេជេត្វា សម្មហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

[៣៨] អថខោ អាយស្មា អាណន្តោ សាវត្ថយំ
 បំណូរាយ ចរិត្វា បច្ឆាកតំ បំណូចាតប្បដិក្កន្តោ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវា-
 ទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ
 អាយស្មា អាណន្តោ ភកវន្តំ ឯតទកេច វេទាហំ កន្តេ

អម្ពុបាលវគ្គ

បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុនិច្រៃនរូបក្នុងទីនេះ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់
 ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តែងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏វិក្រលែងដទៃទៀត
 ជាងគុណវិសេសខាងដើម ។ ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះហើយ
 ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះហើយ ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ ព្រោះថា
 ភិក្ខុភិក្ខុនិណមួយ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ។ នុ៎ះជាគ្រឿង
 សង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុភិក្ខុនិទោះ ភិក្ខុភិក្ខុនិទោះនឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេស
 ដ៏វិក្រលែងដទៃទៀត ជាងគុណវិសេសខាងដើម ។ លំដាប់នោះឯង
 ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ធ្វើពួកភិក្ខុនិទាំងនោះ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់
 យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា ហើយក្រែកចាកអាសនៈ
 ចៀសចេញទៅ ។

(៣៨) ត្រាទោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត
 ក្នុងក្រុងសាវត្ថី លុះត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងពេលខាងក្រោយនៃ
 ភត្តហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
 ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏
 មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុណោ

បុព្វុណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចរិវាមាទាយ យេន
 អញ្ញតរោ ភិក្ខុន្តបស្សយោ តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា
 បញ្ញត្តោ អាសនេ និសីទី ។ អថខោ កន្លេ សម្ពហុលា
 ភិក្ខុនិយោ យេនាហំ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា មំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធា
 ខោ កន្លេ តា ភិក្ខុនិយោ មំ ឯតទរោចំ ឥធិ កន្លេ
 អាណន្តុ សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ ចត្វុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហារនិយោ ឧឡារំ បុព្វេនាបរំ វិសេ-
 សំ សញ្ញានន្តិតំ ។ ឯវំ វុត្តាហំ កន្លេ តា ភិក្ខុ-
 និយោ ឯតទរោចំ ឯវមេតំ ភិក្ខុនិយោ ឯវមេតំ ភិក្ខុ-
 និយោ យោ ហិ កោចិ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនិ-
 វា ចត្វុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហារតិ-
 តស្ស្តតំ ចានិកន្តំ ឧឡារំ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ញា-
 និស្សតិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

ស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរក្នុងវេលាបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅកាន់លិ-
 នៅភិក្ខុនិមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេ
 ក្រាលទុក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះឯង ពួកភិក្ខុនិច្រើនរូប
 ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំខ្ញុំព្រះអង្គ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះពួកភិក្ខុនិទាំងនោះ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 អានន្តដ៏ចម្រើន ក្នុងទីនេះ មានពួកភិក្ខុនិច្រើនរូប មានចិត្តតាំងឃ្នាប់ក្នុង
 សតិបដ្ឋានទាំង ៤ តែងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងដទៃទៀត
 ជាងគុណវិសេសខាងដើម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលភិក្ខុនិទាំង
 នោះ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គបាននិយាយទៅនឹងភិក្ខុនិទាំង
 នោះដូច្នោះថា ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ
 យ៉ាងនេះឯង ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុបុគ្គលិកនិណាមួយ មាន
 ចិត្តតាំងឃ្នាប់ក្នុងសតិបដ្ឋានទាំង ៤ នេះជាគ្រឿងសង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុបុគ្គលិក
 នោះ ភិក្ខុបុគ្គលិកនោះនឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសក្រៃលែងដទៃទៀត
 ជាងគុណវិសេសខាងដើម ។

អដ្ឋកថាវិញ្ញាណ

[៣៧] ឃ្លីមេតំ អាណន្ត ឃ្លីមេតំ អាណន្ត យេហ ហិ
 កោចិ អាណន្ត ភិក្ខុ វា ភិក្ខុ ទិ វា ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេ-
 សុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហារតិ តស្សតំ ចាដិកដ្ឋំ ឧឡារំ
 បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ញាទិស្សតិ ។ កតមេសុ
 ចត្វសុ ។

[៤០] ឥនាណន្ត ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សិ
 វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិ-
 នោ វិហារតោ កាយាវម្ពុណោ វា ឧប្បជ្ជតិ កាយស្មី
 បរិឡាហោ ចេតសោ វា លីនតំ ពហំន្វា វា ចិត្តំ
 វិក្ខិបតិ ។ តេន អាណន្ត ភិក្ខុនា កិស្មំញុនេវ
 បសាទនីយេ ទិមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហិតំ ។ តស្ស
 កិស្មំញុនេវ បសាទនីយេ ទិមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហិតោ
 ចាម្មដ្ឋំ ជាយតិ បម្មទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស

អប្បបរមាវត្ត

(៣៩) ម្នាលអាណន្ទ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអាណន្ទ យ៉ាងនេះឯង
 ម្នាលអាណន្ទ ព្រោះថាភិក្ខុប្រក្ខិក្ខុនីណាមួយ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុង
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះជាគ្រឿងសង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុប្រក្ខិក្ខុនីនោះ ភិក្ខុប្រក្ខិក្ខុនី
 នោះ នឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងដទៃទៀត ជាងគុណវិសេស
 ខាងដើម ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។

(៤០) ម្នាលអាណន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានប្រក្រតីពិចារណា
 ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្កនូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។
 កាលភិក្ខុនោះមានប្រក្រតីពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ សេចក្តីក្តៅ
 ត្រហោយដោយកិលេស មានកាយជាអារម្មណ៍ តែងកើតឡើងក្នុង
 កាយក្តី សេចក្តីរញ្ជាវនៃចិត្តក្តី ចិត្តតែងរសាត់អណ្តែតទៅកាន់អារម្មណ៍
 ខាងក្រៅក្តី ។ ម្នាលអាណន្ទ ភិក្ខុនោះត្រូវតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរជាទីជ្រះ
 ថ្លាណាមួយចុះ ។ កាលភិក្ខុនោះតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរជាទីជ្រះថ្លាណា
 មួយបានហើយ បុរោជ្ជៈ (សេចក្តីរករាយ) រមែងកើតឡើង កាលភិក្ខុ
 មានបុរោជ្ជៈហើយ បីតិក៍កើតឡើង កាលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាដោ

កាយោ បស្សន្តតិ បស្សន្តកាយោ សុខំ វេទយតិ

សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ សោ ភតិ បដិសញ្ញក្កតិ

យស្ស ខ្វាហំ អត្តាយ ចិត្តំ បណិទហី សោ មេ អត្តោ

អភិទប្បន្នោ ហន្តនាទិ បដិសំហារមិតិ ។ សោ បដិ-

សំហារតិ ចេវ ន ច វិតក្កតិ ន ច វិចារតិ អវិ-

តក្កោម្មំ អវិចារោ អជ្ឈតិ សតិមា សុខមស្មតិ បជា-

នាតិ ។

[៤០] ចុន ចបរំ អាទន្ត ភិក្កុ វេទនាសុ ។

ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្ប-

ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធិ

កាយក៏ស្ងប់ ភិក្ខុដែលមានកាយស្ងប់ តែងសោយនូវសេចក្តីស្ងួត ចិត្ត
 របស់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីស្ងួត រមែងតាំងនៅខាងខ្លួន ។ ភិក្ខុនោះតែង
 ពិចារណាឃើញច្បាស់ដូច្នោះថា អាត្មាអញបានតាំងចិត្តដើម្បីប្រយោជន៍
 ឯណា ប្រយោជន៍របស់អាត្មាអញនោះ ក៏បានសម្រេចហើយ ល្បឿយ
 ចុះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អាត្មាអញប្រមូលមកនូវចិត្ត (អំពីទីដែលគួរជ្រះ
 ថ្លា) ។ ភិក្ខុនោះរមែងប្រមូលមកនូវចិត្តបានផង មិនត្រិះរិះផង មិនពិ-
 ចារណាផង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញមិនមានវត្តក្កៈ មិនមានវិចារៈ
 មានតែស្មារតី នឹងសេចក្តីស្ងួតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្នុង (ពារម្មណ៍ជាទី
 គោចរ) ។

[៤១] ម្នាលអាណន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុមានប្រក្រតីពិចារណា
 ឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ។ នូវធម៌ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្អស់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពាលំរង្វេ

តស្ស ធម្មេស្ស ធម្មានុបស្សនោ វិហារតោ ធម្មាម្ពលោ
 វា ឧប្បជ្ជតិ កាយស្មី បរិឡាយោ ចេតសោ វា លីនត្ថំ
 តហិទ្ធា វា ចិត្តំ វិត្តិបតិ ។ តេន អាណន្ត ភិក្ខុនា
 កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណីនហិតតំ ។
 តស្ស កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណី-
 នហិតោ ចាម្មុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ
 បីតិបទស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ
 វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ សោ ឥតិ
 បដិសញ្ចក្ខតិ យស្ស ទ្វាហំ អត្តាយ ចិត្តំ បណី-
 នេវី សោ មេ អត្តោ អភិទិប្បន្នោ ហន្តនានិ បដិ-
 សំហារមីតិ ។ សោ បដិសំហារតិ ចេវ ន ច វិ-
 តត្តេតិ ន ច វិចារេតិ អវិតត្តោម្ពំ អវិចារោ អជ្ឈត្តំ
 សតិមា សុខមស្មីតិ បដានាតិ ។ ឃីរំ ខោ អាណន្ត
 បណីនាយ ការវា ហោតិ ។

អង្គបាលវិគ្គ

កាលភិក្ខុនោះមានប្រក្រតីពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយដោយកិលេស មានធម៌ជាអារម្មណ៍ រមែងកើតឡើង
 ក្នុងកាយក្តី សេចក្តីញាតនៃចិត្តក្តី ចិត្តរសាត់អណ្តែតទៅកាន់អារម្មណ៍
 ខាងក្រៅក្តី ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះត្រូវតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តដែលគួរ
 ជាទីជ្រះថ្លាណាមួយចុះ ។ កាលបើភិក្ខុនោះតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរ
 ជាទីជ្រះថ្លាណាមួយបានហើយ បុរោជ្ជៈក៏កើតឡើង កាលភិក្ខុមាន
 បុរោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយ
 ក៏ស្ងប់ ភិក្ខុដែលមានកាយស្ងប់ រមែងសោយនូវសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់
 ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសុខ រមែងតាំងនៅខាងខ្លួន ។ ភិក្ខុនោះរមែង
 ពិចារណាឃើញច្បាស់ដូច្នោះថា អាក្ខាអញបានតាំងចិត្តដើម្បីប្រយោជន៍
 ឯណា ប្រយោជន៍របស់អាក្ខាអញនោះ បានសម្រេចហើយ ល្ហើយចុះ
 ឥឡូវនេះ អាក្ខាអញប្រមូលមកនូវចិត្ត ។ ភិក្ខុនោះទើបប្រមូលមកនូវ
 ចិត្តផង មិនត្រិះរិះផង មិនពិចារណាផង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាក្ខាអញ
 មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែស្មារតី នឹងសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងខាងក្នុង (អារម្មណ៍ជាទីគោចរ) ។ ម្នាលអានន្ទ ការតាំងចិត្តហើយ
 ក្បាលនា យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

[៤២] កថញ្ច អាណន្ទ អប្បណិទាយ កាវណា
 ហោតិ ។ ពហិទ្ធា អាណន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិទាយ
 អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តំ បដានាតិ អថ បច្ឆា
 បុរេ អសង្ខតំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តំ បដានាតិ អថ ច
 បន កាយេ កាយានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្ប-
 ដានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បដានាតិ ។

[៤៣] ពហិទ្ធា អាណន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិទាយ
 អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តំ បដានាតិ អថ បច្ឆា
 បុរេ អសង្ខតំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តំ បដានាតិ អថ ច
 បន វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្ប-
 ដានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បដានាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

(៤៤) ម្នាល អានន្ទ ចុះការមិនតាំងចិត្តហើយភាវនា តើដូចម្តេច ។ ម្នាល អានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ តែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ ផុតស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ ទាំងមុន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ ជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្តីសុខ ។

(៤៥) ម្នាល អានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅហើយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ទាំងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ ផុតស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ ទាំងមុន មួយទៀត តែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្តីសុខ ។

អដ្ឋបាលវិញ្ញា

[៤៤] ពហិទ្ធា អាណន្ត ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិទាយ

អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តំ បដាទាតិ អថ

បច្ឆា ឫវ អសង្ខតំ វិមុតំ អប្បណិហិតន្តំ បដាទាតិ

អថ ច បន ចិត្ត គិត្តានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី

សម្បជានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បដាទាតិ ។

[៤៥] ពហិទ្ធា អាណន្ត ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិទាយ

អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តំ បដាទាតិ អថ បច្ឆា

ឫវ អសង្ខតំ វិមុតំ អប្បណិហិតន្តំ បដាទាតិ អថ ច

បន ធម្មេស្ស ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្ប-

ជានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បដាទាតិ ។

អដ្ឋកថាវគ្គ

(៤៤) ម្នាល ភានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងការម្នាក់ខាងក្រៅ
 រមែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងការម្នាក់ខាងក្រៅ
 មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ រួចផុត
 ស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងការម្នាក់ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ
 ទាំងមុន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាឃើញនូវ
 ចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី មានសេចក្តីសុខ ។

(៤៥) ម្នាល ភានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងការម្នាក់ខាងក្រៅ
 រមែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុក (ក្នុងការម្នាក់ខាង
 ក្រៅ) មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ រួចផុត
 ស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងការម្នាក់ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ
 ទាំងមុន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកពិចារណាឃើញ
 នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្តីសុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញោ

[៤៦] ឯវំ ខោ អាណន្ត អប្បណិទាយ ភាវនា
 ហោតិ ។ ឥតិ ខោ អាណន្ត ទេសិតា មយា បណិទាយ
 ភាវនា ទេសិតា មយា អប្បណិទាយ ភាវនា ។ យំ
 អាណន្ត សត្តារា ករណីយំ សាវកានំ មិតេសិទា អនុ-
 កម្មកេន អនុកម្មំ ឧទានាយ កតំ វេ តំ មយា ។
 ឯតានំ អាណន្ត រុក្ខមូលានំ ឯតានំ សុញ្ញតារានំ ។
 ឈាយថាណន្ត^(១) មា បមាទត្ត មា បច្ឆា វិប្បដិសារិទោ
 អហរត្ត អយំ វេ អម្ហាភំ អនុសាសនីតិ ។ ឥទមវេច
 ភកវា ។ អត្តមទោ អាយស្មា អាណន្តោ ភកវតោ
 ភាសិតំ អភិនន្តិតិ ។

អដ្ឋបាលវិញ្ញោ បរិមេ ។

១ ឧ. ម. និដ្ឋិយថាទន្ត ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ចហារវរុត្ត

(៤៦) ម្នាលអានន្ទ ការមិនតាំងចិត្តហើយការវា យ៉ាងនេះ

ឯង ។ ម្នាលអានន្ទ ការតាំងចិត្តហើយការវា តថាគតសំដែងហើយ
 ការមិនតាំងចិត្តហើយការវា តថាគតក៏បានសំដែងហើយ ដោយប្រ-
 ការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ កិច្ចឯណា ដែលព្រះសាស្តាជាអ្នកស្វែង
 រកនូវប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ គប្បី
 ធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ចនោះ តថាគតបានធ្វើហើយ ដល់អ្នកទាំង-
 ឡាយ ។ ម្នាលអានន្ទ កិច្ចទាំងនេះ គឺម្យ៉ាងឈើ កិច្ចទាំងនេះ គឺទី
 ស្ងាត់ ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណា ចូរកុំប្រមាទ កុំមាន
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ នេះជាអនុសាសន៍
 គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នូវភាសិតនេះហើយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ក៏ពេញចិត្តរីករាយចំពោះភាសិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

អម្ពបាលីវិញ្ញា

តិស្សវ្យាសំ
បុរ្ត

អម្ពបាលីសតោ ភិក្ខុ

សាលកុសលរាសិ ច

សាកុណាភ្នំ មគ្គដោ សុទោ

តិលោោ ភិក្ខុដំ វាសកោតិ ។

អម្ពបាលវិគ្គ

ឧទ្ទាននៃអម្ពបាលវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពបាលវន
 មាន ២ លើក អំពីភិក្ខុមានស្មារតី ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណត្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងដែន
 កោសល ១ អំពីគំនរអកុសលនឹងកុសល ១ អំពីសត្វខ្វែង
 ឆាបប្រច្នៀប ១ អំពីប្រទេសដែលសត្វស្វានឹងមនុស្សទៅ
 បានដោយលំបាក ១ អំពីជនអ្នកចំអិនន្ទរកត្ត ១ អំពីព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះប្រយ័នជាទម្ងន់ ១ អំពីព្រះពានន្ទដ៏
 មានអាយុចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប ១ ។

ពិឡារ្យគ្រូ

[២៧] សារីត្ថិទិណំ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ

យេន ភគវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា ភគវន្តំ អភិ-

វាទេត្តា ឯកមន្តំ ទិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ទិសីន្នោ ខោ

អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវន្តំ ឯកទេវោច មហាបុរិសោ

មហាបុរិសោតិ កន្តេ វុត្តតិ តិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ

មហាបុរិសោ ហោតីតិ ។ វិមុត្តចិត្តតា ខ្លាហំ សារីបុត្ត

មហាបុរិសោតិ វេទាមិ អវិមុត្តចិត្តតា ខោ មហាបុរិ-

សោតិ វេទាមិ ។

[២៨] កថញ្ច សារីបុត្ត វិមុត្តចិត្តោ ហោតិ ។ ឥធិ

សារីបុត្ត ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ វាតាមិ

សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈនោម-

នស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សីខោ វិហារតោ

ពាក្យផ្លូវគុណ

(២៧) សារវត្ថុនិទាន ។ ត្រាខោងឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មាន
អាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យគេតែនិយាយថា មហាបុរស
មហាបុរស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះបុគ្គលជាមហាបុរសដោយហេតុ
ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត តថាគតហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្ត
រួចផុតស្រឡះហើយ មិនមែនហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្តមិន
ទាន់រួចផុតស្រឡះទេ ។

(២៨) ម្ចាស់សារីបុត្ត ភិក្ខុដែលឈ្មោះថា មានចិត្តរួចស្រឡះ
តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមផុតកំដៅកំរើលស ជា
អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្គំនូវអភិជ្ឈានីនិទោបទស្សក្នុងលោក
ចេញ ។ កាលភិក្ខុខោងពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជាប្រក្រតី

ពាក្យផ្លូវព្រា

ចិត្តំ វិវដ្តិតំ វិមុត្តិតំ អនុបាទាយ អាសវេហំ ។ វេទនា-

សុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារតំ អាតាបំ សម្ម-

ជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

តស្ស ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សីនោ វិហារតោ ចិត្តំ វិវដ្តិតំ

វិមុត្តិតំ អនុបាទាយ អាសវេហំ ។ ឯវំ ខោ សារីបុត្ត

វិមុត្តចិត្តោ ហោតំ ។ វិមុត្តចិត្តតា ខ្វាហំ សារីបុត្ត

មហាបុរិសោតំ វនាមំ អវិមុត្តចិត្តតា នោ មហាបុរិសោតំ

វនាមីតំ ។

(៤៧) ឯកំ សមយំ ភកកំ នាឡន្ទាយំ វិហារតំ

នាវំកេម្ពវេន ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ

ពាទ្យនូវគ្ន

ចិត្តក៏ប្រាសចាកតម្រិក រួចស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិន
 ប្រកាន់មាំ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុត
 កំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹង
 ទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏ប្រាសចាកតម្រិក រួចស្រឡះចាក
 អាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុដែល
 ឈ្មោះថាមានចិត្តរួចស្រឡះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលសារីបុត្ត គថាគត
 ហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្តរួចស្រឡះ មិនមែនហៅថា មហា-
 បុរស ព្រោះមិនមានចិត្តរួចស្រឡះទេ ។

(៤៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបារាវិ-
 កម្មវន ជិតក្រុងនាឡទ្ធា ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហានិវាតោ

យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិ-
 វានេត្វា ឯកមន្តំ ទិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ទិសិន្នោ ខោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ ភក្កវន្តំ ឯតទលោច ឃី បសន្នាហំ
 កន្តេ ភក្កវតិ ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតេហំ វិជ្ជតិ
 អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភក្កវតោ ភិយ្យោ-
 ភិញ្ញតោ យទិទំ សម្មោទិយន្តំ ។ ឧទ្ធហោ ខោ ត្យាយំ
 សារីបុត្ត អាសភិវាទា ភាសិតា ឯកំសោ គហិតោ
 សីហនាទោ នទិតោ ឃី បសន្នាហំ កន្តេ ភក្កវតិ ន
 ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតេហំ ភវិស្សតិ ន ចេតេហំ
 វិជ្ជតិ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភក្កវតោ
 ភិយ្យោភិញ្ញតោ យទិទំ សម្មោទិយន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទពោវិវេជ្ជ

ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ប្បយបន្តិព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តដ៏មាន
អាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏-
មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្តីត្រាស់
ដឹងលើសជាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសម្ពោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុង
អតីតកាលផង មិនមានក្នុងអនាគតកាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល
ផងឡើយ ។ ម្ចាស់សាវ័បុត្ត អាសកិវេទា (វេទាដ៏អង្គអាច) នេះ ដែល
អ្នកបានពោលហើយលើសលុបពេកណាស់ សីហនាទដែលខ្លួនកាន់
យកតែមួយចំណែក អ្នកបានបន្ធិឡើងហើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តជ្រះថ្លាក្នុងព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ សមណៈបូ
ព្រាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងក្រៃលែងជាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ក្នុងសម្ពោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុងអតីតកាលផង មិនមានក្នុងអនាគត-
កាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលផង ។

ពាក្យខ្លីពេញ

[៥០] ក៏ ឆ្នាំ តេ សារីបុត្ត យេ តេ អហេសុំ អត្ថ
 តមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភកវន្តោ
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ឆ វិទិតា ឃុំសីលា តេ ភកវន្តោ
 អហេសុំ ឥតិ វា ឃុំធម្មា តេ ភកវន្តោ អហេសុំ ឥតិ
 វា ឃុំបញ្ញា តេ ភកវន្តោ អហេសុំ ឥតិ វា ឃុំវិហារិនោ
 តេ ភកវន្តោ អហេសុំ ឥតិ វា ឃុំវិមុត្តា តេ ភកវន្តោ
 អហេសុំ ឥតិ វា ឥ ។ លោ ហេតំ កន្លៃ ។

[៥១] ក៏ ថន តេ សារីបុត្ត យេ តេ ភវិស្សន្តិ
 អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ
 ភកវន្តោ ចេតសា ចេតោ បរិច្ឆ វិទិតា ឃុំសីលា តេ
 ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ វា ឃុំធម្មា តេ ភកវន្តោ
 ភវិស្សន្តិ ឥតិ វា ឃុំបញ្ញា តេ ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ
 ឥតិ វា ឃុំវិហារិនោ តេ ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ វា
 ឃុំវិមុត្តា តេ ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ វា ឥ ។ លោ
 ហេតំ កន្លៃ ។

ពាទ្យនូវគូ

[៥០] ម្ចាស់សារីបុត្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជា
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងអតីតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ
 អ្នកបានកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះ
 អង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមាន
 ធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានបញ្ញាយ៉ាង
 នេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាង
 នេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នេះ
 បានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនេះកំណត់មិនបានទេ ។

[៥១] ម្ចាស់សារីបុត្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជា
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងអនាគតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់
 នោះ អ្នកកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ
 នោះ ព្រះអង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ
 ព្រះអង្គមានធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះ
 អង្គមានបញ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះ
 អង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ
 ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នេះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំណើរនេះកំណត់មិនបានទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

[៥២] កី បទ ត្យាហំ សារីបុត្ត ឯនរហំ អរហំ

សម្មាសម្ពុទ្ធា ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ ឯវិសីលោ

កកវំ ឥតិ វំ ឯវិជម្មោ កកវំ ឥតិ វំ ឯវិបពោ

កកវំ ឥតិ វំ ឯវិហារី កកវំ ឥតិ វំ ឯវិមុត្តោ

កកវំ ឥតិ វំ វតិ ។ ណោ ហេតំ កន្លេ ។

[៥៣] ឯត្ថ ច តេ សារីបុត្ត អតីតានាគតប្បុច្ច-

ប្បន្នេសុ អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធភេសុ ចេតោបរិយា-

យញ្ញាលំ នត្ថំ ។ អថ តិញ្ចាហំ ត្យាហំ សារីបុត្ត

ឧឡារា អាសភិវា កាសិតា ឯកំសោ តហិតោ

សីហនាទោ នទិតោ ឯវំ បសដ្ឋាហំ កន្លេ កកវតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុត្ត

(៥២) ម្នាលសារីបុត្រ ចុះតថាគតជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុង
 បច្ចុប្បន្នកាលនេះ អ្នកកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានធម៌យ៉ាង
 នេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានបញ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ព្រះអង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នោះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំណើរនៃកំណត់មិនបាទទេ ។

(៥៣) ម្នាលសារីបុត្រ ការកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់អ្នក មិនមាន
 ក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ក្នុងកាលជាអតីត អនាគត បច្ចុ-
 ប្បន្នខ្លះឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្រ ចុះហេតុដូចម្តេចក៏កាលឥឡូវនេះ
 ពាសភក់ពាងលើសលុប អ្នកបានពោលហើយ សីហនាទដែលខ្លួន
 កាន់យកដោយចំណែកមួយ អ្នកបានបន្តិឡើងហើយថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ

ពាហុន្តរោ

ន ចាហុ ន ប កវិស្សតិ ន ចេនេហំ វិជ្ជតិ អញ្ញោ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ពកវតោ កិយ្យោភិញ្ញោ
 តោ យទិទំ សម្ពោធិយន្តិ ។ ន ខោ មេ តំ កន្តេ
 អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នេសុ អហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធេ-
 សុ ចេតោបរិយាយណ្ណណំ អត្តំ អបិ ច ធម្មទ្ធវយោ
 វិទិតោ ។

[៥៤] សេយ្យជាបិ កន្តេ អញ្ញោ បច្ចុន្តិមំ នកវិ
 ទន្ធិទ្ធាលំ^(១) ទន្ធិទាគារតោរណំ ឯកទ្ធារំ តត្រស្ស
 ដោវរិកោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេជារី អញ្ញោតានំ និវា-
 រតោ ព្យាតានំ បវេសេតោ ។ សោ តស្ស នកវស្ស ស-
 មត្តា អនុបរិយាយបដំ អនុក្កមមាដោ ន បស្សេយ្យ
 ចាការសន្ធិំ វា ចាការវិរំ វា អន្តមសោ វិធារទិស្សក្ក-
 នមត្តិមំ ។ តស្ស ឯវមស្ស យេ ខោ កេចិ ធិធារិកា
 ចារណា ឥមំ នកវំ បវិសន្តិ វា និក្កមន្តិ វា សព្វេ តេ

១ ១, ម, ទេវ្យាបំ ។

នាមសម្តែង

សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងក្រៃលែងលើសជាង
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសម្ពោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុងអតីតកាលផង
 មិនមានក្នុងអនាគតកាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលផង ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពិតមែនតែការកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ចំពោះ
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល អនាគតកាល បច្ចុ-
 ប្បន្នកាលនោះ មិនមានឡើយ ប៉ុន្តែការស្នងតាមធម៌ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹង
 ច្បាស់ហើយ ។

[៥៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចនគរបស់ព្រះរាជា នៅទីបំផុត
 ដែន មានជើងកំពែងដ៏មាំ មានកំពែងនឹងសសរឡើងដ៏មាំ មានទ្វារ
 តែមួយ នាយទ្វាររបស់ព្រះរាជានោះជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ មានប្រាជ្ញា
 នៅប្រចាំត្រង់ទ្វារនោះ ចាំហាមឃាត់ជនទាំងឡាយដែលមិនស្គាល់
 បើកឲ្យតែពួកជនដែលស្គាល់ចូលទៅបាន ។ នាយទ្វារនោះដើរត្រួត-
 ត្រាផ្លូវតាមជួរកំពែងដោយជុំវិញនគរនោះ ក៏មិនឃើញនូវទ័តនៃកំពែងឬ
 ឬនៅចន្លោះនៃកំពែង ដោយហោចទៅសូម្បីតែសត្វឆ្ការក៏សសុលចូលពុំ
 បាន ។ នាយទ្វារនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វធំៗណា-
 មួយ រមែងចូលទៅកាន់នគរនេះ ឬចេញមកវិញ ពួកសត្វទាំងអស់នោះ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស បហាវវគ្គោ

ឥមំនា វ ទ្ធាវន បរិសន្តិ វា និក្ខេបន្តិ វាតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ មេ កន្តេ ធម្មទ្ធវយោ វិទិតោ យេបិ តេ កន្តេ អ-
 ហោស្មំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ
 កកវន្តោ បញ្ច ជីវលោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេ-
 សេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករលោ ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត ពោជ្ឈង្កេ យថាក្ខតំ កាវេត្វា
 អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពធិស្ស ។ យេបិ តេ
 កន្តេ ករិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វេ តេ កកវន្តោ បញ្ច ជីវលោ បហាយ ចេតសោ
 ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករលោ ចត្វសុ ស-
 តិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត ពោជ្ឈង្កេ យថាក្ខតំ
 កាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពធិស្សន្តិ ។ ក-
 កវបិ កន្តេ ឯតវហំ អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា បញ្ច ជីវលោ
 បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វ-
 លីករលោ ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

វេមនិច្ចលទៅ ឬចេញតាមទ្វារនេះឯង យ៉ាងណាមិញ ។ បពិត្រព្រះ
អង្គជំចំរើន ការស្នងតាមធម៌ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងហើយ បពិត្រព្រះអង្គ
ជំចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
មានក្នុងអនាគតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ ទ្រង់លះបង់
នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឱ្យមាន
កំឡាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យដកល់ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ទ្រង់
ចំរើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ត្រាស់ដឹងចំពោះនូវអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិធម៌តាម
សភាវៈពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គជំចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ
ឯណាជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានក្នុងអនាគតកាល ព្រះដ៏មានព្រះ-
ភាគទាំងអស់នោះ ទ្រង់លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេស
នៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឱ្យមានកំឡាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យដកល់
ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ទ្រង់ចំរើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ត្រាស់ដឹងនូវ
អនុត្តរសម្មាសម្ពោធិធម៌តាមសភាវៈពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គជំចំរើន ព្រះដ៏-
មានព្រះភាគជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏ទ្រង់
លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឱ្យ
មានកំឡាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យដកល់ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤

ពាហ៍ពិពាហ៍

សត្វ ពោជ្ឈង្គ យថាភូតំ ការេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោ-
ដី អភិសម្មទ្វេតិ ។

[៥៥] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត តស្មាតិហ ភ្នំ
សារីបុត្ត ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អភិក្ខុណាំ កាសេយ្យាសិ
ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនីនំ ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ ។
យេសម្បី ហិ សារីបុត្ត មោយបុរិសានំ កវិស្សតិ តថា-
កតេ កង្ខា វា វិមតិ វា តេសម្បីមំ ធម្មបរិយាយំ
សុត្វា យា តថាកតេ កង្ខា វា វិមតិ វា សា បហី
យិស្សតិ ។

[៥៦] ឯកំ សមយំ កកវា សារីត្ថយំ វិហារតិ
ជេតវារេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ
បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ មកជេសុ វិ-
ហារតិ បាឡិកត្តាមតេ អាពាជិកោ ទុក្ខតោ ពា-
ឡិកិលានោ ។ ចុត្តោ សមណ្ឌុទ្ទេសោ អាយស្មតោ
សារីបុត្តស្ស ឧបដ្ឋានោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា
សារីបុត្តោ តេនេវ អាពាជេន បរិនិព្វាយំ ។

ពាណិជ្ជកម្ម

ទ្រង់ចំរើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ គ្រាសំដីនៃអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិធម៌ តាម
សភាវៈពិត យ៉ាងនោះឯង ។

(៥៥) ម្ចាស់សារីបុត្ត ត្រូវណាស់ហើយ ម្ចាស់សារីបុត្ត ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលនូវធម្មបរិយាយនេះ ដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី
ទុបាសកនិងទុបាសិកា ឲ្យរឿយៗចុះ ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត ព្រោះថា
សេចក្តីជឿនិច្ចល់ ឬសេចក្តីសង្ស័យក្នុងព្រះតថាគត នឹងមានដល់មោយ-
បុរសឯណា មោយបុរសទាំងនោះ បានស្តាប់នូវធម្មបរិយាយនេះហើយ
មុខជានឹងលះបង់នូវសេចក្តីជឿនិច្ចល់ ឬសេចក្តីសង្ស័យក្នុងព្រះតថាគត
ចេញបាន ។

(៥៦) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេត-
ពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង
ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានអាពាធ មានសេចក្តីទុក្ខ មានជម្ងឺធ្ងន់ នៅ
ក្នុងស្រុកនាឡកៈ ក្នុងដែនមគធៈ ។ មានសាមណេរឈ្មោះចុន្ទដា
ទបង្គារបស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្ត
ក៏បរិនិព្វានដោយអាពាធនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទេ

[៥៧] អថខោ ចុត្តោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ
សារីបុត្តស្ស បត្តចរិវាទាយ យេន សារត្តិជេតវនំ អ-
នាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ យេនាយស្មា អានន្តោ តេ-
នុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អភិ-
វានេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ខោ
ចុត្តោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច
អាយស្មា កន្លេ សារីបុត្តោ បរិនិព្វិតោ ឥទមស្ស បត្ត-
ចរិន្តំ ។ អត្ថំ ខោ ឥទំ អារុសោ ចុន្ត កថាបាកតំ
កកវន្តំ ទស្សនាយ អាយាមារុសោ ចុន្ត យេន កកវ
តេនុបសង្កមិស្សាម ឧបសង្កមិត្វា កកវតោ ឯតមន្តំ
អារោចេស្សាមាតំ ។ ឯវំ កន្លេតំ ខោ ចុត្តោ សម-
ណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ អានន្តស្ស បច្ចុស្សោសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធសុត្តន្ត

[៥៧] លំដាប់នោះឯង ចុន្ទសាមណេរក៏កាន់យកបាត្រនឹងចំរេ
 របស់ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ ហើយចូលទៅក្រែងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ឯវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះចុន្ទសាមណេរអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះអានន្ទ
 ដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរេន ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ
 បរិនិព្វានហើយ នេះបាត្រចំរេរបស់លោក ។ ម្ចាស់ព្រះសាមណេរ ទេនៈ
 ជាដំណឹងដែលអ្នកនាំមកជាដំបូង ម្ចាស់ព្រះសាមណេរ មក យើងនឹងនាំ
 គ្នាចូលទៅក្រែងដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីគាល់ព្រះអង្គ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ នឹងក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ចុន្ទ-
 សាមណេរក៏ទទួលពាក្យព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា កុរុណាលោកម្ចាស់ ។

ពាហ្មនុវេទ

[៥៥] អថទោ អាយស្មា ច អាណន្ទោ តុន្ទោ ច ស-
 មណុទ្កេសោ យេន កកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្តា
 កកវន្តំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្ធោ ទោ អាយស្មា អាណន្ទោ កកវន្តំ ឯតទរោច
 អយំ កន្តេ តុន្ទោ សមណុទ្កេសោ ឯវមាហ អាយស្មា
 កន្តេ សារីបុត្តោ បរិនិត្តោ ឥនមស្ស បត្តចរិន្តំ ។ អថ
 ច មេ កន្តេ មជ្ជកជាតោ វិយ កាយោ ទិសាបិ មេ ន
 បក្ខាយន្តំ ធម្មាបិ មំ នប្បដិកន្តំ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 បរិនិត្តោតិ សុត្តា ។

[៥៦] កី នុ ទោ អាណន្ត សារីបុត្តោ សីលក្ខន្ធិ វា
 អាទាយ បរិនិត្តោ សមាធិក្ខន្ធិ វា អាទាយ បរិនិត្ត-
 ោ បញ្ញាឧន្ធិ វា អាទាយ បរិនិត្តោ វិមុត្តិក្ខន្ធិ វា
 អាទាយ បរិនិត្តោ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធិ វា អា-
 ទាយ បរិនិត្តោតិ ។ ន ទោ មេ កន្តេ អាយស្មា
 សារីបុត្តោ សីលក្ខន្ធិ វា អាទាយ បរិនិត្តោ ។ មេ ។
 វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធិ វា អាទាយ បរិនិត្តោ ។

ព្រះបណ្ឌិត

(៥៨) ត្រាពោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុនឹងចុន្ទសាមណេរ
 ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុន្ទសាមណេរនេះ បាននិយាយយ៉ាង
 នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុបរិនិព្វានហើយ
 នេះបាត្រចីវររបស់លោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត កាយ
 របស់ខ្ញុំព្រះអង្គហាក់ដូចជាវិនិស្វកស្តិន ទាំងទិសទាំងឡាយក៏មិនប្រាកដ
 ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ទាំងធម៌ទាំងឡាយក៏មិនភ្ជាប់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដែរ ព្រោះ
 បានឮថា ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុបរិនិព្វានទៅហើយ ។

(៥៩) ម្ចាស់អានន្ទ សារីបុត្តនាំយកសីលក្ខន្ធបរិនិព្វានទៅហើយ
 ឬ នាំយកសមាធិក្ខន្ធបរិនិព្វានទៅហើយឬ នាំយកបញ្ញាខន្ធបរិនិព្វាន
 ទៅហើយឬ នាំយកវិមុត្តិក្ខន្ធបរិនិព្វានទៅហើយឬ នាំយកវិមុត្តិញ្ញាណ-
 ទេស្យនក្ខន្ធបរិនិព្វានទៅហើយឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 សារីបុត្តដ៏មានអាយុរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ នាំយកសីលក្ខន្ធបរិនិព្វានទៅ
 ក៏ទេ ។ បេ ។ នាំយកវិមុត្តិញ្ញាណទេស្យនក្ខន្ធបរិនិព្វានទៅក៏ទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

អប្ចំ ច មេ កន្តេ អាយស្មា សាវីបុត្តោ ឱវាទកោ
 អហោសិ^(១) វិញ្ញាបកោ សន្នុស្សកោ សមាទបកោ
 សមុត្តជកោ សម្បហំសកោ អកំលាសុ ធម្មទេស.
 ឆាយ អនុត្តាហកោ សត្រហ្មចារីនំ តំ មយំ អាយ-
 ស្មតោ សាវីបុត្តស្ស ធម្មោជំ ធម្មកោតំ ធម្មានុត្តហំ
 អនុស្សរមាតិ ។

[៦០] ននុ តំ អាទន្ទ មយា បដិកថេវ អត្តាតំ
 សត្វេហំ បិយេហំ មជាមេហំ ជាតាការោ វិជាតាការោ
 អញ្ញាហាការោ តំ កុត្តេត្ត អាទន្ទ លព្ភា ។ យន្តំ ជាតំ
 ភូតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ តំ វត បលុដ្ឋិតំ នេតំ ហំជំ
 វិដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ពិណ្ណា ។

សុត្តន្តបិដក សំយគ្គិកាយ មហាវរុត្ត

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប៉ុន្តែព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ លោក
 ជាអ្នកប្រដៅ ជាអ្នកពន្យល់ ជាអ្នកបំភ្លឺ ជាអ្នកបបួល ជាអ្នកឲ្យ
 អាចហាន ជាអ្នកឲ្យរីករាយ ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកអនុគ្រោះ
 ដល់ពួកសព្វហ្មតារៀងដោយធម៌ទេសនា យើងខ្ញុំទាំងឡាយតែងរព្វកតាម
 នូវធម្មតុជារស ធម្មសម្បត្តិ ធម្មានុគ្រោះ របស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មាន
 អាយុនោះ ។

(៦០) ម្ចាស់មានន្ទ ដំណើរនោះ គឺគត្តបានប្រាប់មុនហើយថា
 ការផ្សេងៗគ្នា ការព្រាត់ប្រាសគ្នា ការប្រព្រឹត្តិទៅទីទៃពីគ្នា ចាកសក្ខ
 នឹងសង្ខារទាំងពួង ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ម្ចាស់មានន្ទ អ្នក
 គប្បីបានដំណើរនោះអំពីទីឯណាដូច្នោះ មិនមែនឬ ។ របស់ឯណា
 ដែលកើតហើយ ចម្រើនហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ របស់នោះឯង
 តែងមានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បុគ្គលនឹងសង្ឃឹមថា សូមឲ្យរបស់
 នោះកុំបរិវាសឡើយ ហេតុនេះមិនដែលមានឡើយ ។

ពាក្យពិរុទ្ធិ

(៦០) សេយ្យថាបិ អាទន្ទ មហាតោ វិត្តស្ស
 តិដ្ឋតោ សារវតោ យោ មហាន្តតោ ខត្តោ សោ ប-
 លុន្តេយ្យ ។ ឯវមេវ ខោ អាទន្ទ មហាតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស
 តិដ្ឋតោ សារវតោ សារីបុត្តោ បរិទិត្តតោ តំ កុតេត្ត
 អាទន្ទ លញ្ញា ។ យន្តំ ជាតំ ក្ខតំ សង្កតំ បលោកធម្មំ
 តំ វត មា បលុដ្ឋិតំ នេតំ ហំនំ វិដ្ឋិតំ ។ តស្មា-
 តិបា អាទន្ទ អត្តទីទោ វិហារេ អត្តសរណា អនញ្ញ-
 សរណា ធម្មទីទោ ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។

(៦២) តថញ្ញាន្ទ ភិក្ខុ អត្តទីទោ វិហារេ អត្ត-
 សរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីទោ ធម្មសរណា អ-
 នញ្ញសរណា ។ ឥតាន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុ-
 បស្សី វិហារេ អាតាបិ សម្មជានោ សតំមា វិនេយ្យ

តាមរូបវន្ត

[៦១] ម្ចាស់អាណន្ត ដូចដើមឈើធំក្រៃលែងជាងឈើធំ ដែល
មានខ្លឹម កំពុងតាំងនៅ ស្រាប់តែរលំទៅ យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អាណន្ត
កាលបើភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន ប្រកបដោយសារធម៌ កំពុងបិទនៅ ស្រាប់
តែសារិបុត្តបរិនិព្វានទៅ ក៏យ៉ាងនោះឯង ម្ចាស់អាណន្ត ដំណើរនោះ
អ្នកគប្បីបានអំពីទីឯណា ។ របស់ឯណាដែលកើតហើយ ចំរើនហើយ
បច្ច័យតាក់តែងហើយ តែងមានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បុគ្គលនឹង
សង្ឃឹមថា សូមឲ្យរបស់នោះកុំវិនាសទៅឡើយ ហេតុនេះមិនដែលមាន
ឡើយ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំង
ឡាយចូរមានខ្លួនជាទីតាំង មានខ្លួនជាទីរត់ កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីរត់
ឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីតាំង មានធម៌ជាទីរត់ កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទី
រត់ឡើយ ។

[៦២] ម្ចាស់អាណន្ត ភិក្ខុដែលមានខ្លួនជាទីតាំង មានខ្លួនជាទី
រត់ មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរត់ មានធម៌ជាទីតាំង មានធម៌ជាទីរត់
មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរត់ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាណន្ត ភិក្ខុក្នុងសា-
សនានេះ តែងពិចារណាលើញូរូកាយ ក្នុងកាយជាប្រិក្រតី មាន
ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុដ្ឋោ

លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ

ធម្មានុបស្សំ វិហារតិ អាតាថិ សម្មជាតោ សតីមា

វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ អាទទ្ធ

ភិក្ខុ អត្តទីតោ វិហារតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ

ធម្មទីតោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

[៦៣] យេ ហំ កេចិ អាទទ្ធ ឯវេហំ វា បបច្ចុ-

យេ វា អត្តទីតោ វិហារិស្សន្តំ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ

ធម្មទីតោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។ តមតត្តមេតេ

អាទទ្ធ ភិក្ខុ ភិក្ខុស្សន្តំ យេ កេចិ សំត្តា កាហាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយ មហាវារង្គ

នូវអភិជ្ឈានីវរទាមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវ
 វេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជា
 ប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅតិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីវរទាមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលអាណន្ទ ភិក្ខុ
 មានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹង មិនមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង មានធម៌ជា
 ទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មិនមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង យ៉ាងនេះឯង ។

[៦៣] ម្នាលអាណន្ទ ពួកភិក្ខុឯណានិមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី

ក្នុងកាលអំណើរអំពើតថាគតទៅក្តី នឹងមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជា
 ទីពឹង កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង
 កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីពឹងចុះ ។ ម្នាលអាណន្ទ ពួកភិក្ខុឯណានិមួយជា
 អ្នកប្រាថ្នាការសិក្សា ភិក្ខុទាំងនោះនឹងប្រាកដមានក្នុងចំណែកដ៏ប្រសើរ
 ក្រៃលែង ។

ពាណិជ្ជកម្ម

(៦៤) ឯកសមយំ កកវា វដ្ឋិសុ វិហរតិ ឧក្ក.

ចេលាយំ កង្កាយ នទិយា តិវេ មហតា កិក្ខុសង្ឃន

សទ្ធិ អចិរិវិទិត្យតេសុ សារីបុត្រមោក្ខល្លានេសុ ។ តេន

ខោ បន សមយេន កកវា កិក្ខុសង្ឃបរិវត្តោ អន្លោ-

កាសេ ទិសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ កកវា តុល្លាក្ខតំ

កិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា កិក្ខុ អាមន្តេសិ អថ ខោ

ម្យាយំ កិក្ខុវេ បរិសា សុញ្ញា វិយ ខាយតិ អបរិ-

ទិត្យតេសុ សារីបុត្រមោក្ខល្លានេសុ ។ អសុញ្ញា មេ សា^(១)

កិក្ខុវេ ទិសា ហោតិ អនបេក្ខា តស្សំ ទិសាយំ

ហោតិ យស្សំ ទិសាយំ សារីបុត្រមោក្ខល្លានោ វិហរន្តិ ។

១ ឧ. ម. សាតិ បទំ ៨ ហោតិ ។

ពាណិជ្ជកម្ម

(៦៤) កាលដែលព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាន^(១) បរិនិព្វាន
 ទៅហើយមិនយូរប៉ុន្មាន សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ
 ទៀបឆ្នេរស្ទឹងត្នោត ជិតក្រុងទុក្ខចេលា នាដែនវដ្ត ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ
 ច្រើនរូប ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីវាល ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ក្រឡេកមើលទៅ
 ភិក្ខុសង្ឃនៅស្ងៀមហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ទៅនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លានមិនទាន់បរិនិព្វាននៅ
 ឡើយ ក៏បរិសុទ្ធនេះឯង ប្រាកដហាក់ដូចជាសូន្យដល់តថាគត ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ (បើ) សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាននៅក្នុងទិសឯណា ទិសនោះ
 មិនសូន្យដល់តថាគតទេ ទាំងសេចក្តីមិនព្រួយបារម្ភ (របស់តថាគត)
 ក៏មានក្នុងទិសនោះ ។

១ ព្រះប៉ែរៈទាំងពីរអង្គនេះ បរិនិព្វានក្នុងខែវស្សាជាមួយគ្នា ផ្សេងគ្នាតែមុនខឹងក្រោយ គឺព្រះ
 សារីបុត្តបរិនិព្វានក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើតខែវស្សា ព្រះមហាមោគ្គល្លានបរិនិព្វានក្នុងថ្ងៃ ១៥ រោចខែវស្សា
 (អដ្ឋិកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហាវិវាទោ

[៦៥] យេថ តេ ភិក្ខុវេ អហោសុំ អតីតមន្ទានំ
 អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្មំ កកវន្ទានំ ឯតថ-
 រមំយេវ សាវកយុគំ អហោសិ សេយ្យថាថិ មយ្ហំ
 សារីបុត្តមោគ្គល្លាណ ។ យេថ តេ ភិក្ខុវេ កវិស្សន្តិ
 អនាគតមន្ទានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្មំ កក-
 វន្ទានំ ឯតថរមំយេវ សាវកយុគំ កវិស្សន្តិ សេយ្យថាថិ
 មយ្ហំ សារីបុត្តមោគ្គល្លាណ ។

[៦៦] អច្ឆរិយំ ភិក្ខុវេ សាវកានំ អព្ពនំ ភិក្ខុវេ
 សាវកានំ សត្តុ ច នាម សាសនករា កវិស្សន្តិ ឱវា-
 នប្បជីករា ច ចតុន្ទញ្ច បរិសានំ បិយា កវិស្សន្តិ
 មនាណ កុ^(១)ការនីយា ច ។ អច្ឆរិយំ ភិក្ខុវេ តថាគ-
 តស្ស អព្ពនំ ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស ឯវ្យុបេថិ នាម សាវ-
 កានំ យុកេ បរិនិព្វតេ នត្តិ តថាគតស្ស សោកោ វា
 បរិទេវោ វា នំ កុតេត្ត ភិក្ខុវេ លាព្វា ។ យន្តំ ជាតំ

^១ ១១. ម. ក្ស ច ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

(៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ ឯណា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលមានហើយក្នុងអតីតកាលក្តី សាវក ទាំងគូរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ក៏មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដូច ជាសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លានរបស់តថាគតដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នឹងមានក្នុង អនាគតកាលក្តី សាវកទាំងគូរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ក៏មាន ប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដូចជាសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លានរបស់តថាគតដែរ ។

(៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុអស្ចារ្យរបស់ពួក សាវក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុចម្លែករបស់ពួកសាវក ព្រោះពួកសាវកជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ នឹងធ្វើតាមទូរទេរបស់ តថាគតជាគ្រូហើយ នឹងបានជាទីស្រឡាញ់ផង ជាទីពាប់ចិត្តផង ជា ទីគោរពផង ជាទីសរសើរផង នៃពួកបរិសេទ្យទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុអស្ចារ្យរបស់តថាគត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុចម្លែករបស់តថាគត ព្រោះថាកាលបើសាវកទាំងគូមាន សភាពដូច្នោះ បរិនិព្វានទៅហើយ សេចក្តីសោកក្តី សេចក្តីខ្សឹតខ្សួលក្តី មិនមានដល់តថាគតឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គល គប្បីបាននូវហេតុនោះអុំពីទីណា ។ ធម្មជាគឺឯណាដែលកើតហើយ

ពាហ្មនូវិញ្ចោ

ក្ខតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ តំ វេត មា បលុដ្ឋិតំ នេតំ
ហំ វិដ្ឋិតំ ។

[៦៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាតោ វុក្ខុស្ស តិដ្ឋ-

តោ សារវតោ យេ មហន្តតរា ខន្ធា តេ បលុដ្ឋេយ្យំ ។

ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ មហាតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស តិដ្ឋតោ

សារវតោ សារីបុត្តមោក្ខល្យាណ បរិទិត្យតា តំ កុតេត្ថ

ភិក្ខុវេ លញ្ញា ។ យន្តំ ជានំ ក្ខតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ

តំ វេត មា បលុដ្ឋិតំ នេតំ ហំ វិដ្ឋិតំ ។ តស្មាតិហ

ភិក្ខុវេ អត្ថទីតា វិហារេ អត្ថសរណា អនញ្ញាសរណា

ធម្មទីតា ធម្មសរណា អនញ្ញាសរណា ។

ពាណិជ្ជកម្ម

មានហើយ បច្ច័យប្រជុំតាក់តែងហើយ ក៏គង់មានកិរិយាទ្រុឌទ្រោមទៅ
ជាធម្មតា (នឹងឃាត់) ថា ឧហ្ម័ ធម្មជាតិទោះបីកុំទ្រុឌទ្រោមទៅ ហេតុ
នេះរមែងមិនមានឡើយ ។

(៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដើមឈើដែលធំ ជាឈើ
មានខ្លឹម កំពុងបិតនៅ ឯមែកដែលធំៗនៃឈើនោះក៏បាក់បែកទៅ យ៉ាង
ណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯភិក្ខុសង្ឃដ៏ធំ មានខ្លឹមបិតនៅ
សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន^(១) បរិនិព្វានទៅហើយ សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន
នោះ បុគ្គលគប្បីរកបានក្នុងភិក្ខុសង្ឃនេះអំពីទីណា ក៏យ៉ាងនោះឯង ។
ធម្មជាតិឯណាដែលកើតហើយ មានហើយ បច្ច័យប្រជុំតាក់តែងហើយ
(នឹងឃាត់) ថា ឧហ្ម័ ធម្មជាតិទោះបីកុំទ្រុឌទ្រោមទៅ ហេតុនេះរមែង
មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនា
នេះ អ្នកទាំងឡាយចូរយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជាទីរព្យក កុំយកវត្ថុដទៃ
ជាទីពឹងទីរព្យកឡើយ ចូរយកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីរព្យក កុំយកវត្ថុ
ដទៃជាទីពឹងទីរព្យកឡើយ ។

១ ភិក្ខុសង្ឃទុកដូចជាដើមព្រឹត្តិធំ កំពស់ ១០០ យោជន៍ ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លាន
ទុកដូចជាមែកធំទាំងគ្នា ដែលបែកចេញពីដើមទៅទិសខាងត្បូង ៥០ យោជន៍ ខាងជើង ៥០
យោជន៍ (អដ្ឋិកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

(៦៨) កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្តទីទោ វិហារតិ

អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ ធម្មទីទោ ធម្មសរណោ

អនញ្ញសរណោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយា.

នុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាទោ សតិមា វិនេយ្យ

លោកេ អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ

ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាទោ សតិមា

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ ឃរំ ខោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ អត្តទីទោ វិហារតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ

ធម្មទីទោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

(៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជា
ទីពឹង មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីពឹង យកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទី
ពឹង មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីពឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាម
ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
បង់នូវអភិជ្ឈានីនទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ពិចារណាយើញនូវ
វេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីនទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជាទីពឹង មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹង
ទីពឹង យកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីពឹង មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទី
ពឹង យ៉ាងនេះឯង ។

ពិធីបូជា

[៦៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតវហំ វា មមច្ចយេ
 វា អត្តទីតា វិហារិស្សន្តំ អត្តសារណា អនញ្ញសារណា
 ធម្មទីតា ធម្មសារណា អនញ្ញសារណា ។ តមតក្កេមេតេ^(១)
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ភវិស្សន្តំ យេ កេចិ សិក្ខាកាមាតិ ។

[៧០] សារត្តិទិទានំ ។ អថទោ អាយស្មា ពាហិយោ
 យេន ភកវា តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ភកវន្តំ អភិវា-
 ទេត្តា ឯកមន្តំ ទិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ទិសីទ្វេ ទោ
 អាយស្មា ពាហិយោ ភកវន្តំ ឯតទរោច សាធុ មេ ភន្ត
 ភកវា សម្ពិទ្ធតេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភកវតោ ធម្មំ
 សុត្តា ឯកោ វុបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតតោ
 វិហារយ្យន្តំ ។ តស្មាតិហ ភំ ពាហិយ អាទិមេវ វិសោ-
 ធមហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ
 ធម្មានំ ។ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធិំ ទិដ្ឋិ ច ឧដ្ឋកា ។

១ ឧ. តមតក្កេ ភិក្ខុវេ ។ ម. តមតក្កេមេតេ ភិក្ខុវេ ។

ពាណិជ្ជកម្ម

[៦៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មែនពិត ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ ក្នុង កាលឥឡូវនេះក្តី ក្នុងកាលជាអំណើះអំពាត់ថាគតទៅក្តី នឹងយកខ្លួនជាទី តាំង យកខ្លួនជាទីពូក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីតាំងទីពូក យកធម៌ជាទីតាំង យកធម៌ជាទីពូក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីតាំងទីពូក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ ជាសិក្ខាកាម (អ្នកប្រាថ្នានូវការសិក្សា) ភិក្ខុទាំងនេះ នឹងមានសេចក្តីចម្រើនដរាបដល់កាលជាទីបំផុត ។

[៧០] សាវ័ត្តនិព្វាន ។ គ្រានោះ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយ បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះពាហិយៈ ដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ សំដែងធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះថាខ្ញុំព្រះអង្គបើបាន ស្តាប់ ធម៌របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ច្រៀសចេញទៅ មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្ត បញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្ចាស់ពាហិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរ ដម្រៃនូវដើមនៃកុសលធម៌សិន ។ ចុះអ្វីជាដើមនៃកុសលធម៌ ។ គឺសីល ស្អាតល្អ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទេ

[៧០] យតោ ខោ^(១) តេ ពាហិយ សីលេ ញុ សុវិសុទ្ធិ
 កវិស្សតិ ទិដ្ឋិ ច ឧដ្ឋកា តតោ ភ្នំ ពាហិយ សីលំ
 ទិស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 ភាវេយ្យសិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភ្នំ ពាហិយ
 កាយេ កាយាទុបស្សី វិហារហិ អាតាបិ សម្មជាតោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។ វេទ-
 ណាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារហិ អាតាបិ
 សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
 ទស្សំ ។ យតោ ខោ ភ្នំ ពាហិយ សីលំ ទិស្សាយ
 សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឃីវំ ភា-
 វេស្សសិ តតោ វុយ្ហំ ពាហិយ យា វត្តំ វា ទិវេសោ វា
 អាភិមិស្សតិ វុឡ្ហយេវ ទាដិកត្តោ កុសលេសុ ធម្មេសុ
 តោ បរិហានិទិ ។

១ ខ. ម. យ ៣ ០ ២១ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុក្ខ

(៧១) ម្នាលពាហិយៈ កាលណាបើអ្នកនឹងមានសីលស្អាតល្អ
មានទង្គិក្រង់ល្អហើយ ម្នាលពាហិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកគប្បី
អាស្រ័យសីល ដកលំនៅក្នុងសីល ហើយចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។
សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលពាហិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នក
ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំ-
ដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា
ទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលពាហិយៈ កាលណាបើអ្នក
នឹងអាស្រ័យសីល ដកលំនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ
យ៉ាងនេះឯង ម្នាលពាហិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ យប់ក្តី ថ្ងៃក្តី នឹង
បកដល់អ្នក សេចក្តីចំរើននឹងប្រាកដក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនបាន
សាបសូន្យឡើយ ។

ពាហ៍ស្មា

(៧២) អថខោ អាយស្មា ពាហ៍យោ កកវតោ
 កាសិកំ អភិទន្ទិត្តា អនុមោទិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា កកវត្ថំ
 អភិវទេត្តា បទត្តិលំ កត្តា បក្កាមិ ។ អថខោ
 អាយស្មា ពាហ៍យោ ឃកោ វ្យបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ
 អាតាមិ បហិតត្តោ វិហរន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា សម្មនេវ អតារស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ
 តទនុត្តំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ឈ វិហាសិ ចំណា ជាតិ
 វសិកំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាចរំ វត្តត្តាយាតិ
 អពញាសិ ។ អញ្ញាតោ ច បនាយស្មា ពាហ៍យោ
 អរហតំ អបោសិតំ ។

នាឡង្គវិញ្ញាណ

(៧២) គ្រានោះ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុត្រេកអររីករាយ ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ក៏ក្រែកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទេសក្សិណរូបចេញទៅ ។ គ្រានោះ ព្រះ
 ពាហិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក មិនបាន
 ប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
 កាន់ព្រះទិព្វាន កុលបុគ្គលទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះដោយ
 ប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌ដ៏ប្រសើរនោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្ម-
 ចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមរោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏បានដឹងច្បាស់
 ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោ-
 ឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រែចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំង
 ឡាយ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្ត១អង្គដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៧៣] សារវត្តិនីទានំ ។ អថខោ អាយស្មា ឧត្តិ-
 យោ យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធា ខោ អាយស្មា ឧត្តិយោ កកវន្តំ ឯតទរោច
 សាទុ មេ កន្តេ កកវា សង្កត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ
 កកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ
 អាតាបិ បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តំ ។ តស្មាតិហ ភ្នំ ឧត្តិយ
 អាទិមេវ វិសោទេហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ពាទិ
 កុសលានំ ធម្មានំ ។ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធិ ទិដ្ឋិ ច
 ឧដ្ឋកា ។

[៧៤] យតោ ខោ តេ ឧត្តិយ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធិ
 កវិស្សតិ ទិដ្ឋិ ច ឧដ្ឋកា តតោ ភ្នំ ឧត្តិយ សីលំ
 និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ កា-
 រេយ្យសិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភ្នំ ឧត្តិយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុក្ខ

[៧៣] សាវត្ថិនិទាន ។ គ្រោះនោះ ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ
 ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ! សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំរែងធម៌
 ដោយសន្ធិបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះថាខ្ញុំព្រះអង្គកាលបើបានស្តាប់ធម៌
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក
 មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្ត
 ស្ងួនទៅកេព្រះនិព្វាន ។ ម្ចាស់ឧត្តិយៈ បើដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ
 អ្នកចូរដម្រះនូវដើមនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយសិន ។ ចុះអ្វីជាដើមនៃ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ គឺសីលស្អាតល្អ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ។

[៧៤] ម្ចាស់ឧត្តិយៈ កាលបើអ្នកនឹងមានសីលស្អាតល្អ មាន
 ទិដ្ឋិត្រង់ល្អហើយ ម្ចាស់ឧត្តិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកត្រូវពា-
 ស្រ័យសីល ដកល់នៅក្នុងសីល ហើយចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ឧត្តិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នក

ពាក្យខ្លីពេញ

កាយេ កាយានុបស្ស័ វិហារហិ អាតាបិ សម្មជាដោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ
 ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្ស័ វិហារហិ អាតាបិ សម្ម-
 ជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។
 យតោ ខោ ត្វំ ឧត្តិយ សីលំ ជិស្សាយ សីលេ
 បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឃិំ កាវេយ្យសិ
 តតោ ត្វំ ឧត្តិយ គមិស្សសិ មច្ចុដេយ្យស្ស ចារត្តិ ។

[៧៥] អថខោ អាយស្មា ឧត្តិយោ ភកវតោ កាសិតំ

អភិនទ្ធិត្វា អនុបោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវតំ អភិវ-
 នេត្វា បទត្តិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អាយស្មា
 ឧត្តិយោ ឃិកោ វ្ពបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិ-

ពាហ្មនុវត្ត

ចូរពិចារណាឱ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
 នូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ចូរពិចារណាឱ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំង-
 ឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
 ដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលឧត្តិយៈ កាលណាបើអ្នក
 រាស្រ័យនូវសីល ដក់លំនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ
 យ៉ាងនេះហើយ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកនឹងបានដល់នូវត្រិយនៃវដ្តៈ
 ដែលជាលំនៅនៃមច្ច ។

(៧៥) គ្រានោះ ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុត្រេកអររីករាយ ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយ
 បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទេក្សណ្ឌច្នៃចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ
 ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក មិន
 បានប្រហទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្តស្អាត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

តត្តោ វិហារន្តោ ន បរិស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា
 សម្មទេវ អភារស្មា អនតារិយំ បព្វជន្នំ តទទុត្តំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចំកត្តា ឧបសម្មជ្ឈ វិហាសិ ជីណា ជាតិ វុស័តំ
 ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
 អត្តញ្ញាសិ ។ អញ្ញាតរោ ច បនាយស្មា ឧត្តិយោ អរ-
 ហតំ អហោសីតិ ។

[៧៦] សាវត្ថិនិទានំ ។ ចត្តារាមេ ភិក្ខុវេ ស-
 តិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា អរិយា និយ្យនិកោ
 និយ្យន្តំ តត្តរស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុ-
 បស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈោទោមទស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ
 ធម្មាទុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ សតិមា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ បហារវគ្គ

ទៅរកព្រះនិព្វាន កុលបុត្តទាំងឡាយចេញទៅក្នុងចូលកាន់ផ្លូវដោយ
 ប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បាន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌ដ៏ប្រសើរនោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្ម-
 ចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមេដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡស-
 កិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គការវេនកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោ-
 ឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះ
 ទត្តិយៈដ៏មានអាយុជាព្រះអរហន្ត ១ អង្គដែរ ។

[៧៦] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ជាគុណជាតិប្រសើរ
 ជាទីស្រឡាញ់ស្រឡាត់ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ
 ដល់អ្នកធ្វើនោះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានីនិទោមនស្សក្នុងលោក ។ តែងពិចារណាយើញនូវវេទនា
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី

ពាង្គកិច្ចា

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា
អរិយា និយ្យានិកា និយ្យន្តំ តក្ករស្ស សម្មាទុក្ខក្ខ-
យាយាតិ ។

[៧៧] ឯកំ សមយំ ភកវា ឧរុវេលាយំ វិហារតិ
នន្ទា នេព្វារាយ តិវេ អជនាលនិក្រោធេ បឋមភិ-
សម្មន្ទោ ។ អថខោ ភកវតោ រហោគតស្ស បដិសល្លិ-
នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទនាទិ ឯកាយន្ទា-
យំ^(១) មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ
សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តផ្គមាយ ញា-
យស្ស អនិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ យទិទំ
ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាយេ
វា ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហារយ្យ អាតាបី សម្ម-
ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
នស្សំ ។ វេទនាសុ វា ភិក្ខុ ។ ចិត្តេ វា ភិក្ខុ ។
ធម្មេសុ វា ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហារយ្យ អាតាបី

១ ឯកាយតោ អយត្តិបិ ។

ពាហុន្តរក្ខ

កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឱ្យរឿយៗ
ហើយ ជាគុណជាតិប្រសើរ ជាទីស្រាពស្រង់ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់អ្នកធ្វើនោះ ។

(៧៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ដឹងជាដម្បង
ទ្រង់គង់ក្រោមដើមអដបាលនិគ្រោធិ ទៀបឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ញា ក្នុងទុរ-
វេលប្រទេស ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ក្នុងទិស្វាត់ សម្ងំ
នៅតែមួយព្រះអង្គឯង ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះ
ថា ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្អាតវៃសត្វទាំងឡាយ
ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនឹងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខ
នឹងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ
ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤
តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយក្តី មានព្យាយាម
ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកំលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវ
វេទនា) ក្នុងវេទនាទាំងឡាយក្តី ។ ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវចិត្ត) ក្នុង
ចិត្តក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយក្តី មានព្យាយាម

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុក្ខោ

សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោនោ-
 មនស្សំ ។ ឯកាយន្ទាយំ មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា-
 សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខោនាមនស្សានំ
 អត្តន្តមាយ ញាយស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចៈ-
 កិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[៧៨] អថខោ ព្រហ្មា សហម្មតិ កកវតោ ចេតសា
 ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិ-
 សោ សម្មត្តានំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារតិ វា ពាហំ
 សម្មត្តោយ្យ ឯវមេវ ខោ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ កក-
 វតោ បុរតោ ចានុរហោសិ ។ អថខោ ព្រហ្មា សហម្មតិ
 ឯកំសម្មត្តាសង្កំ កិរិត្វា យេន កកវា តេនញាលិម្ប-
 ណាមេត្វា កកវន្តំ ឯតទរោច

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
 នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីស្អាតនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនឹង
 សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវ
 ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន
 គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។

(៧៨) គ្រានោះ ព្រហ្មឈ្មោះសហម្សតិ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តី
 គ្រិះរិះក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្ត (នៃខ្លួន) ហើយ
 ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះភាគនៃព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ (រហ័ស) ដូចបុរសមានកំឡាំងលានូវដៃដែលបត់ ឬបត់នូវដៃដែល
 លាហើយ យ៉ាងនោះឯង ។ ទើបព្រហ្មឈ្មោះសហម្សតិ ដណ្តប់សំរាត់
 បង់កង្រៀនស្នាម្នាង ប្រណម្យអញ្ញាលីចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា

ពាហ្មនូវិញ្ចា

(៧៧) ឯវមេតំ ភកវំ ឯវមេតំ សុគត ឯកាយធ្លា-

យំ កន្លេ មត្តោ សត្តានំ វិស្សុទ្ធិយា សោកបរិទេវនំ

សមតំក្កមាយ ធុក្កនោមនស្សានំ អត្តផ្លំមាយ ញ្ញា-

យស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ច្ហករិយាយ យទិទំ

ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាយេ វា

កន្លេ ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហរេយ្យ អាតាបី សម្ប-

ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈនោមនស្សំ ។

វេទនាសុ វា កន្លេ ភិក្ខុ ។ ចិត្តេ វា កន្លេ ភិក្ខុ ។

ធម្មេសុ វា កន្លេ ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហរេយ្យ អា-

តាមរដ្ឋ

(៧៧) បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះពុទ្ធដ៏ការនេះ យ៉ាង
 នេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ព្រះពុទ្ធដ៏ការនេះ យ៉ាងនេះឯង បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្អាតនៃសត្វ
 ទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង្វែរសេចក្តីសោកនឹងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បី
 រំលត់នូវទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌វិសេសបុគ្គលគប្បីដឹង
 គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុត្រូវពិចារ-
 ណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយក្តី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវ
 កិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈាននឹងទោម-
 នស្សក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវ
 វេទនា) ក្នុងវេទនាទាំងឡាយក្តី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុ (ពិចារ-
 ណាឃើញនូវចិត្ត) ក្នុងចិត្តក្តី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុពិចារ-
 ណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយក្តី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវរុត្តោ

តាប្បិ សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ ឯកាយន្ទាយំ កន្តេ មត្តោ សត្តានំ
 វិសុទ្ធិយា សោកបរិនេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោ-
 មនស្សានំ អត្តផ្តមាយ ញាយស្ស អនិកមាយ និព្វា-
 នស្ស សច្ចិករិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[៨០] ឥនមរោច ព្រហ្មា សហម្មតិ ឥទំ វត្តា

ព្រហ្មា សហម្មតិ អថាបរំ ឯតនរោច

ឯកាយនំ ជាតិខយន្តនស្សំ

មក្កំ បដាណាតិ ហិតានុកម្មំ

ឯតេន មក្កេន តវីស្ស បុព្វេ

តវីស្សន្តិ យេ ច តាន្តិ ឱយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

នូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្អាតវៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តី
 សោកនឹងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បី
 ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។

(៨០) ព្រហ្មឈ្មោះសហម្សតិ បានពោលនូវពាក្យនេះ លុះ
 ព្រហ្មឈ្មោះសហម្សតិបានពោលនូវពាក្យនេះហើយ ក៏ពោលនូវគាថា
 នេះតទៅទៀតថា

អ្នកមានប្រាជ្ញា ឃើញនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃកិរិយាអស់
 ទៅនៃជាតិ មានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ រមែង
 ដឹងច្បាស់នូវផ្លូវតែមួយ គឺបុព្វភាគសតិប្បដ្ឋាន ជនទាំងឡាយ
 ឯណា បានឆ្លងហើយក្នុងកាលមុនក្តី ឆ្លងក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី
 នឹងឆ្លងក្នុងខាងមុខក្តី នូវអន្ទង់ (មានកាមជាដើម) តាមផ្លូវ
 នេះឯង ។

ពាក្យស្តីបញ្ជាក់

[៨០] ឯកំ សមយំ ភគវំ សុម្ពេសុ វិហរតិ

សេនកំ ធាម សុម្ពាជំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភគវំ

ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភូតប្បព្វំ ភិក្ខុវេ ចល្ល្ហាលវំសិកោ

ចល្ល្ហាលវំសំ ឧស្ស្ហបេត្វា មេនកថាលីកំ អន្តេវាសិ

អាមន្តេសិ ឯហំ តុំ សម្ម មេនកថាលីកោ ចល្ល្ហា-

លវំសំ អភិវហិត្វា មម ឧបវិត្វុន្ទេ តិដ្ឋាហិតំ ។

ឯវំ អាចរិយាតិ ខោ ភិក្ខុវេ មេនកថាលីកោ

អន្តេវាសិ ចល្ល្ហាលវំសិកស្ស បដិស្សុត្វា ចល្ល្ហាលវំ-

សំ អភិវហិត្វា អាចរិយស្ស ឧបវិត្វុន្ទេ អដ្ឋាសិ ។

និទាន

[៨១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសេដក-

និគម របស់ពួកសុមជន ក្នុងសុមជនបទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រឿង

ធ្លាប់មានមកហើយថា មានបុរសជាធំក្នុងវ័ល្យនិរ័វ(១) ចណ្ណាល លើក

ឡើងនូវវ័រចណ្ណាល ហើយហៅកូនសិស្សឈ្មោះមេដកថា លិកាថា នៃ

មេដកថា លិកាជាសំឡាញ់ អ្នកចូរមកឡើងកាន់វ័រចណ្ណាល ហើយ

ឈរនៅលើករបស់យើងចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯកូនសិស្សឈ្មោះ

មេដកថា លិកា ទទួលស្តាប់ពាក្យបុរសជាធំក្នុងវ័ល្យនិរ័វចណ្ណាលថា អើ

លោកអាចារ្យ ហើយក៏ឡើងកាន់វ័រចណ្ណាល ឈរលើកអាចារ្យ ។

១ វ័រក្នុងទីនេះ សំដៅយកវ័រដែលគេយកច្រស្សី១ ដើមមកដាំបញ្ជារ ហើយឲ្យមនុស្សដែល
ចុះច្រស្សីសំដៅទៅឈរលើច្រស្សីនោះ មិនឲ្យធ្លាក់បាន វ័ររួចហើយដល់វេលានឹងចុះមកវិញ
ក៏ចុះយកក្បាលមកក្រោម ដើមឡើងលើ ជិវាបដល់មកដៃនឹង មិនឲ្យមានថ្នល់ការបាន ។
(វ័ល្យនិរ័វនេះជាទំនៀមរបស់អ្នកស្រុកអ្នកភូមិ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

អថខោ ភិក្ខុវេ ចណ្ណាលវំសិកោ មេទកថាលិកំ
អន្តោវាសី ឯតទរោច ភំ សម្ម មេទកថាលិកោ
មមំ រក្ខ អហំ តំ រក្ខិស្សមិ ឃំ មយំ អញ្ញា-
មត្តុត្តា អញ្ញមញ្ញរក្ខិតា សិប្បានិ ចេវ ទស្សិស្សម
លាភញ្ច លទ្ធាម សោត្តិទា ច ចណ្ណាលវំសា ឱ-
រោហិស្សមាតិ ។

[៨២] ឃំ វុត្តេ ភិក្ខុវេ មេទកថាលិកោ អន្តោវាសី
ចណ្ណាលវំសិកំ ឯតទរោច ទ ខោ ចនេតំ អាចរិយ
ឃំ ករិស្សតិ ភំ អាចរិយ អត្តានំ រក្ខ អហំ អត្តានំ
រក្ខិស្សមិ ឃំ មយំ អត្តុត្តា អត្តរក្ខិតា សិប្បា-
និ ចេវ ទស្សិស្សម លាភញ្ច លទ្ធាម សោត្តិទា
ច ចណ្ណាលវំសា ឱរោហិស្សមាតិ ។ សោ តត្ត
ញ្ញាយោតិ ។ កកវា ឯតទរោច យថា មេទកថាលិ-
កោ អន្តោវាសី អាចរិយំ អរោច ។ អត្តានំ ភិក្ខុវេ
រក្ខិស្សមិតិ សតិវ្យដ្ឋានំ សេវិតតំ បំ រក្ខិស្សមិតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ បុរសជាធំក្នុងវិល្លង្គវិវចណ្ណាល ពោល
 ទៅនឹងកូនសិស្សឈ្មោះមេទេកថាលិកាដូច្នោះថា នែមេទេកថាលិកាជា
 សំឡេញ អ្នកចូររក្សាយើង យើងនឹងរក្សាអ្នក កាលបើយើងទាំងពីរនាក់
 គ្រប់គ្រងគ្នានឹងគ្នា រក្សាគ្នានឹងគ្នាយ៉ាងនេះហើយ នឹងសំដែងសិល្បផង
 នឹងបាននូវលាភផង នឹងបានចុះអំពីវិវចណ្ណាលដោយស្នេហាផង ។

[៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុរសជាធំក្នុងវិល្លង្គវិវចណ្ណាល
 ពោលយ៉ាងនេះហើយ ឯកូនសិស្សឈ្មោះមេទេកថាលិកា
 ក៏ពោលតបទៅនឹងបុរសជាធំក្នុងវិល្លង្គវិវចណ្ណាលដូច្នោះថា បពិត្រលោក
 អាចារ្យ ហេតុនេះមិនទំនងទេ បពិត្រលោកអាចារ្យ លោកចូររក្សាខ្លួន
 (លោក) ចុះ ខ្ញុំនឹងរក្សាខ្លួន (ខ្ញុំ) ដែរ កាលបើយើងទាំងពីរនាក់បានគ្រប់
 គ្រងខ្លួន រក្សាខ្លួនយ៉ាងនេះហើយ នឹងបានសំដែងសិល្បផង នឹងបាន
 នូវលាភផង នឹងបានចុះអំពីវិវចណ្ណាលដោយស្នេហាផង ។ នុះដាទបាយ
 ក្នុងការរក្សាខ្លួននោះ ។ កូនសិស្សឈ្មោះមេទេកថាលិកាពោលទៅនឹង
 អាចារ្យយ៉ាងណា ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់ត្រាស់នូវរឿងនេះ (យ៉ាង
 នោះដែរ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើភិក្ខុគិត) ថា អាត្មាអញនឹង
 រក្សាខ្លួន ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋាន (បើគិត) ថា អាត្មាអញនឹងរក្សាអ្នកផងទេ

ពាក្យស្តី

សតិប្បដ្ឋានំ សេវិតំ ។ អត្តានំ ភិក្ខុវេ រក្ខន្តោ បរំ
រក្ខតិ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។

[៨៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ អត្តានំ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ ។
អាសេវនាយ ការនាយ ពហុលីកម្មេន ។ ឯវំ ខោ
ភិក្ខុវេ អត្តានំ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ ។

[៨៤] កថញ្ច ភិក្ខុវេ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។
ខន្តិយា អវិហឹសាយ មេត្តចិត្តតាយ^(១) អនុទយតាយ ។
ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។

[៨៥] អត្តានំ ភិក្ខុវេ រក្ខិស្សាមីតិ សតិប្បដ្ឋានំ
សេវិតំ បរំ រក្ខិស្សាមីតិ សតិប្បដ្ឋានំ សេវិតំ ។
អត្តានំ ភិក្ខុវេ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ
រក្ខតិ ។

១ ឱ. មេត្តតាយ ។

ពាណិជ្ជកម្ម

ក៏ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋានដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន
ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ កាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន ។

[៨៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន ឈ្មោះថា
រក្សាអ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺដោយការសេព (កម្មដ្ឋាន) ដោយការ
ចំរើន ដោយអំពើធ្វើរឿយៗ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន
ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។

[៨៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថា
រក្សាខ្លួន តើដូចម្តេច ។ គឺដោយអំណត់ ដោយសេចក្តីមិនបៀតបៀន
ដោយមេត្តាចិត្ត ដោយសេចក្តីអាណិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
កាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។

[៨៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (បើភិក្ខុគិត) ថា អាត្មាអញនឹង
រក្សាខ្លួន ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋាន (បើគិត) ថា អាត្មាអញនឹងរក្សាអ្នកដទៃ
ក៏ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋានដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន
ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ កាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុញ្ញោ

[៨៦] ឯវុទ្ធសុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកកំ សុទ្ធេ-
សុ វិហារតិ សេនកក្ខាម សុទ្ធានំ និគមោ ។ តត្រ ខោ
ភកកំ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ
ភកកំតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភកកំ ឯតទេវេច

[៨៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ជនបទកល្យាណី ជ-
នបទកល្យាណីតិ ខោ ភិក្ខុវេ មហាជនកាយោ សន្និ-
បតេយ្យ ។ សា ខោ បន ជនបទកល្យាណី បរមទា-
សាវិជំ នច្ច បរមទាសាវិជំ កីតេ ជនបទកល្យាណី
នច្ចតិ តាយតីតិ ខោ ភិក្ខុវេ ភិយ្យោសោ មត្តាយ ម-
ហាជនកាយោ សន្និបតេយ្យ ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ
ដីវតុកាមោ អមវតុកាមោ សុខកាមោ ទុក្ខប្បដិ-
ក្ខុលោ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យ អយន្តេ អម្ពោ បុរិស ស-
មតិវត្តិកោ តេលប្បត្តោ អន្តវេន ច មហាសមជ្ឈំ អន្ត-
វេន ច ជនបទកល្យាណីយា បរិហរិតញ្ចោ ។ បុរិសោ
ច តេន ទុក្ខត្តាសិកោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពុទ្ធិស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្ន

(៨៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសេទកនិគម របស់ពួកសុម្ពជន ក្នុងសុម្ពជន-
 បទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ
 មកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា

(៨៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចពួកមហាជនប្រជុំគ្នាដោយគិតថា
 នាងជនបទកល្យាណី នាងជនបទកល្យាណី (ស្រីមានលំអក្នុងជនបទ)
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមហាជនប្រជុំគ្នាច្រើនក្រែកលែង
 ដោយគិតថា នាងជនបទកល្យាណីនោះឯង មានលំនាំភិរិយាទុក្ខម
 ក្នុងការរាំ មានលំនាំភិរិយាទុក្ខមក្នុងការច្រៀង នាងជនបទកល្យាណី
 រាំឥឡូវនេះ ច្រៀងឥឡូវនេះ ។ ត្រានោះ មានបុរសដែលចង់រស់ មិន
 ចង់ស្លាប់ មានប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ខ្លើមទុក្ខ មកដល់ហើយ ក៏និយាយ
 ទៅនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ខែបុរសដ៏ចំរើន កាជនៈប្រើដ៏ពេញស្មើ
 នេះ អ្នកត្រូវក្សានុកក្នុងចន្លោះមហោស្រពផង ក្នុងចន្លោះនាងជនបទ-
 កល្យាណីផង ។ បុរសក៏លើកដាវឡើងដើរតាមក្រោយៗ ខែបុរសនោះ

ពាហ្មនូវិក្ខោ

យត្តោ នំ ថោកំបិ ធម្មេស្សសិ តត្តោ តេ សិរោ មា.
 តិស្សតិភិ ។ តំ កី មញ្ញាប ភិក្ខុវេ អបិ នុ សោ
 បុរិសោ អម្មំ តេលប្បត្តំ អមនសិការិត្តា ពហិទ្ធា
 បមាទំ អាហរេយ្យោតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។

(៨៨) ឧបមា ខោ ម្យាយំ ភិក្ខុវេ កតា អត្តស្ស
 វិញ្ញាបនាយ អយថេវេត្តំ^(១) អត្តោ ។ សមតិភិកោ តេ-
 លប្បត្តោតិ ខោ ភិក្ខុវេ កាយកតាយ ឯតំ សតិរោ
 អនិវចនំ ។

(៨៩) តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ ឯវំ សិក្ខិតត្ថំ កា-
 យកតា សតិ (២) ការិតា ភិស្សតិ ពហុលីកតា
 យានីកតា វត្តកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមា-
 រទ្ធាតិ ។ ឯវញ្ញំ វោ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតត្ថំនិ ។

ពាហ្មនូវិក្ខោ ទុរិយោ ។

១ ឧ. ម. អយំ ចេវិវេត្តំ ។ ២ ឧ. ម. ធនុន្តរេ ទោ ធិតំ សទ្ធភោ អត្ថំ ។

ពាក្យនូវគ្នា

ហើយពោលថា អ្នកនឹងធ្វើឲ្យកំពប់ប្រុងសូម្បីបន្តិចត្រង់ទីណា ក្បាល
 អ្នកនឹងធ្លាក់ចុះត្រង់ទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច បុរសនោះមិនគួររយកចិត្តទុកដាក់នឹងប្រុងឯ-
 ណោះ ហើយនាំមកនូវសេចក្តីធ្វេសប្រហែសខាងក្រៅដែរឬ ។ ហេតុ
 នោះមិនគួរធ្វេសប្រហែសទេ ព្រះអង្គ ។

[៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរុបមាទេនេះឯង គឺជាគតធ្វើ
 ដើម្បីឲ្យរលំសេចក្តី នេះឯងជាសេចក្តីក្នុងរឿងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ឯពាក្យថា កាជនៈប្រុងដ៏ពេញស្មើនេះ ជាឈ្មោះនៃកាយគតាសតិ ។

[៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ
 អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា កាយគតាសតិ យើងនឹងចំរើន
 នឹងធ្វើរឿយ ។ ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីនេរ ដំកល់ទុករឿយ ។
 សន្សំប្រាព្វដោយអ្នក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បី
 សិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិរុដ្ឋោ

តិស្សុទ្ធានិ

មហាបុរិសោ នាឡទ្ធំ

ធុទ្ធោ ចេលត្ថា ភាហិយោ

ឧត្តិយោ អរិយោ ព្រហ្មា

ទ្ធរយេន សេនកេន ចាតិ^(១) ។

១ សេទកំ ជនបទេន បារិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារុត្ត

ឧទាននៃឆាន្ទវិគ្គោត្តិ

និយាយអំពីមហាបុរស ១ អំពីរឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់ក្នុងក្រុងនាឡនា ១ អំពីចុន្ទសាមណេរ ១ អំពី
 រឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនគរទុក្ខចេហា ១
 អំពីព្រះពាហិយៈ ១ អំពីព្រះធុត្តិយៈ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋានជា
 របស់ប្រសើរ ១ អំពីសហម្បតិព្រហ្ម ១ អំពីរឿងដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសេទកនិគម មានពីរលើក ។

សីលដ្ឋិតវិគ្គោ

[៧០] ឯវច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច

អាណន្តោ អាយស្មា ច កន្តោ ចាដលំបុត្តេ វិហារន្តំ

កុក្កិយាវមេ ។ អថខោ អាយស្មា កន្តោ សាយណ្ណា-

សមយំ បដិសល្យាណា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា អាណន្តោ

តេនុបសន្តមំ ឧបសន្តមិត្វា អាយស្មតា អាណន្តេន

សទ្ធិំ សម្មោទិំ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ

វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ

អាយស្មា កន្តោ អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ឯតទរោច

[៧១] យានិមាទិំ អាវុសោ អាណន្ត កុសលានិ

សីលានិ វុត្តានិ ភក្កវតា ឥមាទិំ កុសលានិ សីលានិ

សីលដ៏តិរិក្ខ

(៧០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុ នឹងព្រះកន្ទ្រៈដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងកុក្កដារាម ជិតក្រុងបាដ-
លិបុត្ត ។ គ្រានោះ ព្រះកន្ទ្រៈដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលា
សាយល្ងាសម័យហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ក៏រករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់
ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរព្យកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសម-
គួរ ។ លុះព្រះកន្ទ្រៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅ
នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

(៧១) ម្ចាស់អានន្ទដ៏មានអាយុ សីល^(១) ជាកុសលទាំងឡាយ
ឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសល

១ អដ្ឋកថា សំដៅយកបុគ្គលិកសីល ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេក្ខោ

កិមត្តិយានិ វុត្តានិ ភក្កវតាតិ ។ សាធិ សាធិ អាវុសោ
 ភទ្ទ ភទ្ទតោ ខោ តេ អាវុសោ ភទ្ទ ឧម្មុត្តោ^(១) ភទ្ទកំ
 បដិកាលំ កល្យាណំ បរិបុត្តា ។ ឃំ ហំ តំ អាវុ-
 សោ ភទ្ទ បុត្តសិ យានិមានិ អាវុសោ អាណន្ត កុ-
 សលានិ សីលានិ វុត្តានិ ភក្កវតា ឥមានិ កុស-
 លានិ សីលានិ កិមត្តិយានិ វុត្តានិ ភក្កវតាតិ ។
 ឃំ អាវុសោតិ ។

(៧២) យានិមានិ អាវុសោ ភទ្ទ កុសលានិ
 សីលានិ វុត្តានិ ភក្កវតា ឥមានិ កុសលានិ សីលានិ
 យាវនេវ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ កាវធាយ វុត្តានិ
 ភក្កវតា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥណ្ឌាវុសោ ភិក្ខុ

១ ឧម្មុត្តេប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

ទាំងនេះ តើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលដើម្បីអ្វី ។ ព្រះអានន្ទតប
 ថា ម្ចាស់ភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្ចាស់ភទ្ទៈដ៏មានអាយុ
 ការស្វែងរកប្រសារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញាក៏ល្អ ការសាកសួរក៏សម
 ទំនង ។ ម្ចាស់ភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ព្រោះអ្នកបានសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 អានន្ទដ៏មានអាយុ សីលដ៏កុសលទាំងឡាយឯណា ដែលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលដ៏កុសលទាំងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ពោលដើម្បីអ្វី ។ ករុណា អារុសោ ។

(៧២) ម្ចាស់ភទ្ទៈដ៏មានអាយុ សីលដ៏កុសលទាំងឡាយ
 ឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលដ៏កុសលទាំង
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលកំណត់ដើម្បីចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អារុសោ ក៏ភក្តីសាសនានេះ
 ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

កាយេ កាយានុបស្ស័វ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈក្កនោមនស្សំ ។
 វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្ស័វ វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈក្កនោម-
 នស្សំ ។ យានិមាទិ អាវុសោ ភទ្ធ កុសលានិ
 សីលានិ វុត្តានិ ភកវតា ឥមាទិ កុសលានិ សីលានិ
 យាវនេវ ឥមេសំ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ កាវណាយ វុត្តានិ
 ភកវតាតិ ។

[៧៣] តំយេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសំប្រោ ខោ

អាយស្មា កុដ្ឋោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

ពិចារណា ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវ
 កិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោ-
 មនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណា ឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
 នូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុ ដ៏មានអាយុ សីលជាកុសលទាំង-
 ឡាយឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសល
 ទាំងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលកំណត់ដើម្បីចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន
 ទាំង ៤ នេះឯង ។

(៧៧) និទានដដែលនោះ ។ លុះព្រះភិក្ខុដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុង

ទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញា

(៧៤) កោ នុ ខោ អារុសោ អាណន្ទ ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វិតេ សន្នម្ពោ ន ចរដ្ឋិ-
 តិកោ ហោតិ ។ កោ បនារុសោ អាណន្ទ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វិតេ សន្នម្ពោ
 ចរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។ សាធុ សាធុ អារុសោ ភទ្ធ
 ភទ្ធកោ ខោ តេ អារុសោ ភទ្ធ ទុម្ពុដ្ឋោ ភទ្ធកំ ប-
 ដិកាលំ កល្យាណំ បរិបុត្តា ។ ឯវញ្ញំ តុំ អារុសោ
 ភទ្ធ បុច្ឆសិ កោ នុ ខោ អារុសោ អាណន្ទ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វិតេ សន្នម្ពោ ន
 ចរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កោ បនារុសោ អាណន្ទ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វិតេ សន្នម្ពោ
 ចរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។ ឯវនារុសោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារីគ្គ

(៧៤) ម្នាលគានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាល
 យូរបាន ។ ម្នាលគានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរ
 បាន ។ ម្នាលគន្ធា្នៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ
 ម្នាលគន្ធា្នៈដ៏មានអាយុ ការវិស្សង្សកប្រស្នារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញា
 ក៏ល្អ ការសាកសួរក៏សមទំនង ។ ម្នាលគន្ធា្នៈដ៏មានអាយុ ព្រោះអ្នកបាន
 សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលគានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាល
 យូរបាន ។ ម្នាលគានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែល
 ព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ។
 កុរុណា ភារុសោ ។

សីលដ្ឋិតិវិញ្ញា

[៧៥] ចតុន្ទំ ខោ អាវុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ អកា-
 រិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិត្តេ សទ្ធម្មោ
 ន ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ចតុន្ទំ ច ខោ អាវុសោ សតិ-
 ប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិត្តេ
 សទ្ធម្មោ ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្ទំ ។
 វេណុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អា-
 តាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ វេណុសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេមេសំ ខោ អាវុសោ ចតុន្ទំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ អការិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ
 បរិនិត្តេ សទ្ធម្មោ ន ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ វេមេសំ
 ច ខោ អាវុសោ ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុ-
 លីកតត្តា តថាគតេ បរិនិត្តេ សទ្ធម្មោ ចិវដ្ឋិតិកោ
 ហោតិ ។

សំលឹងតិវត្ត

(៧៥) ម្នាលអារុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនចំរើន មិនធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ចហានិវរុត្តិ

[៧៦] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អានន្តោ អា-
 យស្មា ច កន្តោ ចាដលំបុត្តេ វិហារនំ កុក្កដារាមេ ។
 អថទោ អាយស្មា កន្តោ សាយល្ហាសមយំ បដិ-
 សល្លាទា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា អានន្តោ តេនុបសន្តិមិ
 ឧបសន្តិមិត្តា អាយស្មតា អានន្តេន សន្ធិំ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វិនិសារត្តា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ អាយស្មា កន្តោ
 អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯកនកោច

[៧៧] កោ នុ ទោ អារុសោ អានន្ត ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន សន្ធិត្ថបរិហានំ ហោតិ ។ កោ
 នុ ទោ អារុសោ អានន្ត ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេន សន្ធិត្ថអបរិហានំ ហោតិ ។ សាទុ សាទុ
 អារុសោ កន្ត កន្តកោ ទោ តេ អារុសោ កន្ត
 ឧម្មត្តោ កន្តកំ បដិកាណំ កល្យាណំ បរិបុត្តា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

[៧៦] សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នឹងព្រះភទ្ទៈដ៏មាន
អាយុគង់នៅក្នុងកុកវារាម ជិតក្រុងបាដលិបុត្ត ។ គ្រានោះ ព្រះភទ្ទៈ
ដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលាសាយល្ងាសម័យ ចូលទៅរក
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រករាយជាមួយនឹង
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរ
រឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុង
ទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

[៧៧] មាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យ ។ មាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុ
ដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ។ មាល
ភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ មាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ការស្វែង
រកប្រស្នារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញាកំលួ ការសាកសួរក៏សមទំនង

សីលដ្ឋិតិវិញ្ញា

ឃុំ ភ្នំ អារ្យសោ ភទ្ទ បច្ចុសិ កោ ធុ ខោ អារ្យសោ
 អាណន្ត ហេតុ កោ បច្ចុយោ យេន សទ្ធម្មបរិហានំ
 ហោតិ ។ កោ បធារ្យសោ អាណន្ត ហេតុ កោ
 បច្ចុយោ យេន សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតិ ។ ឃុំ-
 មារ្យសោតិ ។

(៧៨) ចតុដ្ឋំ ខោ អារ្យសោ សតិប្បដ្ឋានានំ អការិ-
 តត្តា អពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។ ចតុដ្ឋំ
 ច ខោ អារ្យសោ សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលី-
 កតត្តា សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតិ ។ កតមេសំ
 ចតុដ្ឋំ ។ ឥធារ្យសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។
 ឥមេសំ ខោ អារ្យសោ ចតុដ្ឋំ សតិប្បដ្ឋានានំ អការិ-
 តត្តា អពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។

សីលផ្ដិតវត្ត

ម្ចាស់កន្លះដីមានអាយុ ព្រោះអ្នកបានសាកសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មានន្ទ
ដីមានអាយុ ចុះហេតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច ដែលនាំឲ្យព្រះសង្ឃ
សាបសូន្យ ។ ម្ចាស់មានន្ទដីមានអាយុ ចុះហេតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច
ដែលនាំឲ្យព្រះសង្ឃមិនសាបសូន្យ ។ កុរុណា អារុសោ ។

(៧៨) ម្ចាស់អារុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសង្ឃសាបសូន្យ
ព្រោះភិក្ខុមិនបានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។
ម្ចាស់អារុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសង្ឃមិនសាបសូន្យ ព្រោះភិក្ខុបាន
ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូច
ម្ដេច ។ ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយ
ក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹង
ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចា-
រណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដី
ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវរុត្តោ

ឥមេសំ ចំ ខោ អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិ-
តត្តា ពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតីតិ ។

(៧៧) សារត្តិនំទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋា-

នា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ

កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ

ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ

សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឥមេ

ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរិទ្ធ

ម្នាល អារុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យ៧ ព្រោះភិក្ខុមិន
 បានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាល
 អារុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

(៧៧) សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះ
 មាន ៤ យ៉ាង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
 បង់នូវអភិដ្ឋាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុង
 វេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យា
 យាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
 បង់នូវអភិដ្ឋាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិ-
 ប្បដ្ឋានមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សីលធម៌វិញ្ញា

[១០០] ឃុំឆ្មេ សុតំ ។ ឃុំកំ សមយំ កកក
 សាវត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អា-
 រាមេ ។ អនេខោ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ យេន ក-
 កក តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ
 សម្មោទិយំ កតំ សារាណីយំ វិតិសារេត្វា ឃុំកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឃុំកមន្តំ និសីទោ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ
 កកវន្តំ ឃុំកមន្តំ

[១០១] កោ នុ ខោ កោ តោតម ហេតុ កោ
 បច្ចុយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធិម្មោ ន
 ចរិដ្ឋតិកោ ហោតិ ។ កោ បន កោ តោតម ហេតុ
 កោ បច្ចុយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធិម្មោ
 ចរិដ្ឋតិកោ ហោតិ ។

សីលដ្ឋិតវគ្គ

(១០០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពាន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ដ៏ត្រកូន
 សាវត្ថី ។ គ្រានោះ មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររករាយ នឹងពាក្យដែលគួរព្យាបាលហើយ ក៏អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍នោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា

(១០១) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យ
 ដូចម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅ
 យូរបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូច
 ម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់
 កាលយូរបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស មហាវរុទ្ធា

(១០២) ចតុន្ទំ ខោ ព្រាហ្មណា សតិប្បដ្ឋានានំ
អភារិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វតេ
សទ្ធម្មោ ន ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ចតុន្ទំ ច ខោ
ព្រាហ្មណា សតិប្បដ្ឋានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា
តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។
កតមេសំ ចតុន្ទំ ។ ឥធិ ព្រាហ្មណា ភិក្ខុ កាយេ
កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាលោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាលោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
ឥមេសំ ខោ ព្រាហ្មណា ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានានំ អភា-
រិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្ម-
ោ ន ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ឥមេសំ ច ខោ
ព្រាហ្មណា ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភារិតត្តា ពហុលី-
កតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ ចិវដ្ឋិតិកោ
ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

(១០២) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅ
ហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបាន
ចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាល
បើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន
ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញ
នូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេច-
ក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានីងទោមនស្សក្នុងលោក ។
ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ពិចារ-
ណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
កិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានីងទោ-
មនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វាន
ទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបាន
ចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាល
យូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤
នេះឯង ។

សីលដ្ឋិតិវិញ្ញា

[១០៣] ឯវំ វុត្តេ សោ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯតទ.
 ពោច អភិក្កន្តំ កោ តោតម អភិក្កន្តំ កោ តោតម
 ។ បេ ។ ឧបាសកំ មំ កវំ តោតមោ ធាវេតុ អន្តតក្ក
 ចាណុបេតំ សវណ្ណ័ត្តន្តំ ។

[១០៤] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីធុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាមោត្តល្លាដោ អាយស្មា ច អន្តរទ្វេ
 សាកេតេ វិហារន្តំ កណ្តាកីវនេ ។ អថេខោ អាយស្មា ច
 សារីធុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោត្តល្លាដោ សាយណ្ណា-
 សមយំ បដិសល្លាដា វុដ្ឋិតា យេនាយស្មា អន្តរទ្វេ
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មតា អន្តរទ្វេ
 សន្តិំ សម្មោទីសុ សម្មោទនីយំ កតំ សារាណីយំ វីតិ-
 សារត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ
 ខោ អាយស្មា សារីធុត្តោ អាយស្មន្តំ អន្តរទ្វេ ឯតទពោច

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

(១០៣) កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលយ៉ាងនេះហើយ
 ព្រាហ្មណ៍នោះក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ភ្នំច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្នំច្បាស់
 ណាស់ ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាទុបាសក
 អ្នកដល់នូវព្រះរតនត្រ័យជាទីពឹងទីរត្យកស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពី
 ថ្ងៃនេះតទៅ ។

(១០៤) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ព្រះមហា-
 មោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ នឹងព្រះអនុរទ្ធដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តកណ្ត-
 កំរិន ជិតក្រុងសាកេត ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ នឹងព្រះ
 មហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលាសាយណ្ឌសម័យ
 ចូលទៅរកព្រះអនុរទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រករាយ
 ជាមួយនឹងព្រះអនុរទ្ធដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹង
 ពាក្យដែលគួរព្យាបាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្ត
 ដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរទ្ធដ៏មាន
 អាយុដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

(១០៥) សេត្វោ សេត្វោតិ^(១) អារុសោ អនុរទ្ធ

វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ អារុសោ សេត្វោ ហោតិតិ ។

ចតុដ្ឋំ ខោ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានំ បទេសំ ភារិ-

តត្តា សេត្វោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុដ្ឋំ ។ ឥនា-

វុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតា-

បិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-

នោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី

វិហរតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ

អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ អារុសោ ចតុដ្ឋំ

សតិប្បដ្ឋានំ បទេសំ ភារិតត្តា សេត្វោ ហោតិតិ ។

១ សេហោ សេហោតិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

(១០៥) ម្នាលអារុសោអនុរទ្ធ គេតែងពោលថា សេក្ខុៈ សេក្ខុៈ

ដូច្នេះ ម្នាលអារុសោ ចុះសេក្ខុៈ តើដូចម្តេច ។ ព្រោះអនុរទ្ធផ្លើយថា

ម្នាលអារុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាសេក្ខុៈ ព្រោះបានចំរើននូវចំណែក^(១)

នៃសតិប្បដ្ឋាន៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុង

សាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង

ដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា

នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំង-

ឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង

ដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា

នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអារុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាសេក្ខុៈ

ព្រោះបានចំរើននូវចំណែកនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

១ សតិប្បដ្ឋានដែលភិក្ខុចំរើនបានសម្រេចត្រឹមមធ្ភ ៤ ផល ៣ ហៅថា ចំណែក (បទេស-
ការវិទា) អដ្ឋកថា ។

សីលផ្ដិតវិញ្ញា

[១០៦] តំយេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ
ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរទ្ធិ ឯត-
នកោច

[១០៧] អសេក្ខោ អសេក្ខោតិ អារុសោ អនុរទ្ធិ
វុច្ឆតិ កត្តាវតា នុ ខោ អារុសោ អសេក្ខោ ហោ-
តិតិ ។ ចតុន្តំ ខោ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានំ សមត្តំ កា-
វិតត្តា អសេក្ខោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្តំ ។ ឥ-
ធារុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
សម្មជាទោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈនោម-
នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហា-
រតិ អាតាបិ សម្មជាទោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈនោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ អារុសោ ចតុន្តំ
សតិប្បដ្ឋានំ សមត្តំ ការិតត្តា អសេក្ខោ ហោតិតិ ។

សីលដ្ឋិតវិញ

(១០៦) និពានដដែលនោះឯង ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តដ៏មានអាយុ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរដ្ឋដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

(១០៧) ម្ចាស់អារ៉ុសោអនុរដ្ឋ តើតែងពោលថា អសេក្ខុៈ
អសេក្ខុៈ ដូច្នោះ ម្ចាស់អារ៉ុសោ ចុះអសេក្ខុៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ
បុគ្គលដែលឈ្មោះថាអសេក្ខុៈ ព្រោះបានចំរើននូវសេចក្តីសម្រេច^(១)នៃ
សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
ដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្កនូវអភិជ្ឈា
នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំង-
ឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
ដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្កនូវអភិជ្ឈា
នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្ចាស់អារ៉ុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាអសេក្ខុៈ
ព្រោះបានចំរើននូវសេចក្តីសម្រេចនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

១ សតិប្បដ្ឋានដែលវិញចំរើនបានសម្រេចដល់អរហត្តផល ហៅថា ចំរើននូវសេចក្តីសម្រេច។
(សមត្ថការវិនា) អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

(១០៨) តំយេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសំដ្ឋោ ទោ
អាយស្មា សាវ័បុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុវន្តំ ឯតទរោច

(១០៧) កតមេសំ អាយស្មា អនុវន្តោ ធម្មានំ
ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោតំ ។ ចតុន្តំ
អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា
មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ កតមេសំ ចតុន្តំ ។ ឥនាហំ
អារុសោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារមិ អាតាបិ
សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារ-
មិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាហំ អារុសោ ចតុន្តំ
សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ
បត្តោ ។ ឥមេសំ ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្តំ
សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា សហស្សំ
លោកំ អភិជានាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

(១០៨) និទានដដែលនោះទៀត ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តដ៏មាន
អាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ
ដូច្នោះថា

(១០៩) ចុះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមាន
អភិញ្ញាដ៏ធំ តើព្រោះបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ។ នូវធម៌ដូចម្តេច ។
ម្នាល អារុសោ ខ្ញុំបានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
បានចំរើន បានធ្វើរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូច
ម្តេច ។ ម្នាល អារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំបានពិចារណាឃើញនូវ
កាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តី
ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។
ខ្ញុំបានពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត
នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មាន
សេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុង
លោក ។ ម្នាល អារុសោ ខ្ញុំបានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានអភិញ្ញា
ដ៏ធំ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។
ម្នាល អារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំបានដឹងច្បាស់នូវលោកដ៏ច្រើន ព្រោះ
បានចំរើន បានធ្វើរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

សំណើសុំបញ្ជាក់

(១១០) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អានន្តោ រាជក-
 ហោ វិហារតិ វេទ្យុវនេ កលន្តកនិវាបេ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន សិរីវឌ្ឍោ កហបតិ អាពាធិកោ
 ហោតិ ធុត្តតោ ពាធិកុលានោ ។ អថខោ សិរីវឌ្ឍោ
 កហបតិ អញ្ញាតំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហំ ត្វំ អម្ពោ
 បុរិស យេនាយស្មា អានន្តោ តេនុបសង្កម ឧបសង្ក-
 មិត្តា មម វចនេន អាយស្មតោ អានន្តស្ស ទានេ
 សិរសា វន្ត សិរីវឌ្ឍោ កន្តេ កហបតិ អាពាធិ-
 កោ ធុត្តតោ ពាធិកុលានោ សោ អាយស្មតោ
 អានន្តស្ស ទានេ សិរសា វន្តតិ ឯវត្ត វនេហិ
 សាធុ កិរ កន្តេ អាយស្មា អានន្តោ យេន សិរី-
 វឌ្ឍស្ស កហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុ-
 កម្មំ ឧទានាយាតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ សោ បុរិសោ
 សិរីវឌ្ឍស្ស កហបតិស្ស បដិស្សត្តា យេនាយស្មា អា-
 នន្តោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីន្តោ
 ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច

សីលផ្ដាំវិញ

(១១០) សម័យមួយ ព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុក្នុងនៅក្នុងវត្តវេ-
 ឡវ័ន ជាកលន្តកន្លែងបស្ចាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង
 សិរីវង្សគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះ
 សិរីវង្សគហបតី ហៅបុរសម្នាក់មកថា នៃបុរសដ៏ចំរើន ចូរអ្នកចូល
 ទៅរកព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ អ្នកចូរក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះបាទនៃព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុ ដោយសិរសា តាមពាក្យរបស់
 យើងថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សិរីវង្សគហបតី មានអាពាធ
 ដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ គាត់សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះ
 អាណន្តដ៏មានអាយុ ដោយសិរសា រួចហើយអ្នកចូរពោលយ៉ាងនេះថា
 បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមមេត្តាប្រោស សូមព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុ
 ពង្រឹងនូវសេចក្ដីអនុគ្រោះចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរីវង្សគហបតី ។
 បុរសនោះទទួលស្តាប់ពាក្យសិរីវង្សគហបតីថា បាទលោក ហើយក៏
 ចូលទៅរកព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាប
 ថ្វាយបង្គំព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះបុរស
 នោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបទូលព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហាវិញ្ញា

សិរីវឌ្ឍោ កន្តេ កហបតិ អាពាធិកោ ទុត្តិកោ ពាឡិ-
 តិលានោ សោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ទានេ សិរសា
 វន្តតិ វេញ វនេតិ សាធុ តិវ កន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ
 យេន សិរីវឌ្ឍស្ស កហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសន្ត-
 មត្ត អនុកម្មំ ទុទានាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ទោ
 អាយស្មា អានន្ទោ តុល្លាការោ ។

[១១១] អថទោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្វណ្ណា-

សមយំ ធិវាសេត្វា បត្តបិវាទាយ យេន សិរីវឌ្ឍស្ស
 កហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសន្តមិ ទុបសន្តមិត្វា
 បញ្ញត្តេ អាសនេ និសិទំ ។ និសន្ត ទោ អាយស្មា
 អានន្ទោ សិរីវឌ្ឍំ កហបតិ វេតនោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធសុត្ត

បពិត្រលោកម្ចាស់ដំបំរើន សិរីវង្សគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវ
 សេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ គាត់សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុ ដោយសិរសា ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់
 ដំបំរើន សូមមេត្តាប្រោស សូមព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អាស្រ័យនូវ
 សេចក្តីអនុគ្រោះ ចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរីវង្សគហបតី ។ ព្រះអានន្ទ
 ដ៏មានអាយុក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ណិភាព ។

[១១១] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់

បាត្រនីធីតវ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរី-
 វង្សគហបតី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាល
 ទុក ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយហើយ ក៏ពោលទៅនឹងសិរីវង្ស-
 គហបតីដូច្នោះថា

សីលដ្ឋិនីវេទ

[១១២] កត្វំ តេ កហបតិ ខមនីយំ កត្វំ យាប-
 នីយំ កត្វំ ធុត្តា វេទនា បដិក្កមន្តំ លោ អភិក្កិ-
 មន្តំ បដិក្កិមោសានំ បញ្ញាយតិ លោ អភិក្កិមោតិ ។ ន
 មេ កន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាធិញ្ញ មេ ធុត្តា
 វេទនា អភិក្កិមន្តំ លោ បដិក្កមន្តំ អភិក្កិមោសានំ
 បញ្ញាយតិ លោ បដិក្កិមោតិ ។

[១១៣] វស្មានិហ តេ កហបតិ ឃំ សិក្ខុ-
 តត្ថំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរិស្សាមិ អាតាបិ
 សម្មជាលោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោ-
 មនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហរិស្សាមិ អាតាបិ បម្មជាលោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សន្តំ ។ ឃំវត្តំ តេ កហបតិ
 សិក្ខុតត្ថន្តំ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

(១១២) ម្នាលគហបតី អ្នកល្មមអត់ត្រាំបានដែរឬ អ្នកល្មម
 ប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ ទុក្ខវេទនារមែងធ្លុះធ្លាយទៅ មិនចំរើនឡើង
 ការថយទៅ (នៃទុក្ខវេទនា) រមែងប្រាកដ ការចំរើនឡើងមិនប្រាកដ
 ទេឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ខ្ញុំករុណាមិនល្មមអត់ត្រាំបានទេ
 មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំករុណាខ្លាំងពេក
 ណាស់ រមែងចំរើនឡើង មិនបានធ្លុះធ្លាយទេ ការចំរើនឡើងរមែង
 ប្រាកដ ឯការធ្លុះធ្លាយទៅមិនប្រាកដទេ ។

(១១៣) ម្នាលគហបតី ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ
 អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ អាត្មាអញនឹងពិចារណា
 នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលគហបតី អ្នកគប្បី
 សិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវខ្តោ

[១១២] យេមេ កន្តេ កគវតា ចត្តារោ ស·
 តិប្បដ្ឋានា ទេសិតា សំវិជ្ជន្តិ តេ ធម្មា មយំ អហំ ច
 តេសុ ធម្មេសុ សន្និស្សាមិ ។ អហាត្វា កន្តេ កាយេ
 កាយានុបស្សី វិហារមិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបិ សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។

[១១៥] យានិ ចិមានិ កន្តេ កគវតា បព្ពោរម្ពា·
 តិយានិ សព្ពោជនានិ ទេសិតានិ នាហំ កន្តេ^(១) យំ
 កិត្តំ អត្តនិ អប្បហិំនំ សមនុបស្សាមីតិ ។ លាភា
 តេ កហាបតិ សុលទ្ធិំ តេ កហាបតិ អនាតាមិដលទ្ធិយា
 កហាបតិ ព្យាកតន្តិ ។

១ ឱ. ពាហំ វេសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

[១១៤] បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សតិប្បដ្ឋាន ៤ ឯណា ដែល

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌ទាំងនោះ មានព្រមក្នុងសន្តាន
ខ្ញុំករុណា ។ នឹងប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងនោះឯង ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន
ព្រោះខ្ញុំករុណា ពិចារណា នូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
កំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំអភិជ្ឈាន
នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណា នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
កំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំអភិជ្ឈាននឹង
ទោមនស្សក្នុងលោក ។

[១១៥] បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ពួកសុញ្ញាជនៈ ៥ ជាចំ-
ណែកខាងក្រោម ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ បពិត្រ
លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណា មិនឃើញច្បាស់នូវសុញ្ញាជនៈ ៤ ណា នីមួយ
ដែលខ្ញុំករុណា មិនទាន់លះបង់ ក្នុងខ្លួនសោះឡើយ ។ ម្នាលគហបតី
ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្នាលគហបតី ភាពជាមនុស្ស អ្នកបានល្អ
ហើយ ម្នាលគហបតី អ្នកបានព្យាករនូវអនាគាត៍ដែលហើយ ។

សីលដ្ឋិតវិញ្ញា

[១១៦] តំយេវ និទានំ ។ តេន ខោ បន សម-
 យេន មាននិញ្ញោ កហបតិ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខ-
 តោ ពាទ្យតិលានោ ។ អថខោ មាននិញ្ញោ កហបតិ
 អញ្ញាតំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ភំ អន្តោ បុរិស ។ បេ ។
 ន មេ កន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាទ្យោ មេ ទុក្ខា
 វេទនា អភិក្កមន្តំ វោ បដិក្កមន្តំ អភិក្កមោសានំ
 បញ្ញាយតិ វោ បដិក្កមោតិ ។

[១១៧] ឯវុចាយ ចាហំ កន្តេ ទុក្ខាយ វេទនាយ
 ដុដ្ឋោ សមាវោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារមិ អា-
 តាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ចច្ចេសុ ចម្មានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

សិល្បៈពិរុទ្ធ

(១១៦) និទានដដែលនោះទៀត ។ សម័យនោះឯង មាន
 ទិន្នគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះ
 មានទិន្នគហបតី ហៅបុរសម្នាក់មកថា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរមកនេះ
 ។ បេ ។ បតិគ្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ខ្ញុំករុណាមិនល្មមអត់ត្រីបានទេ
 មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំករុណាធ្ងន់ពេក
 ណាស់ រមែងចំរើនឡើង មិនធ្ងរថយទៅទេ ការចំរើនឡើងរមែងប្រា-
 កដ ឯការធ្ងរថយទៅ មិនប្រាកដទេ ។

(១១៧) បតិគ្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ខ្ញុំករុណាត្រូវទុក្ខវេទនាមាន
 សភាពដូច្នោះប៉ះពាល់ហើយ ក៏ពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ មានព្យា-
 យាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតីកំចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេកោ

(១០៨) យានិ ចិមានិ កន្លេ កកវតា បញ្ចោ-
រម្បានិយានិ សញ្ញាជនានិ ទេសីតានិ នាហំ កន្លេ យំ
តិញ្ចំ អត្តនំ អប្បហំនំ សមនុបស្សម័តិ ។ លាភា
តេ គហបតិ សុលទ្ធន្តេ គហបតិ អនាតាមិដលំ តយា
គហបតិ ព្យាគតន្តិ ។

សីលដ្ឋិវិវេកោ ភតិយោ ។

ពិស្សទ្ធានំ

សីលំ បីតិ បរិហានំ
សុទ្ធតំ ព្រាហ្មណេន ច
បទេសំ សមត្តំ លោកោ ច
សិវិវេក្កោ មានទិទ្ទេន តេ ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

(១១៨) បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ពួកសុញ្ញញ្ញាជនៈ ៥ ជា
 ចំណែកខាងគ្រាម ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ បពិត្រ
 លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាមិនឃើញច្បាស់នូវសុញ្ញញ្ញាជនៈឯណាទី-
 មួយ ដែលខ្ញុំករុណាមិនទាន់លះបង់ ក្នុងខ្លួនសោះឡើយ ។ ម្នាល
 គហបតី ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្នាលគហបតី ភាពជាមនុស្ស អ្នក
 បានល្អហើយ ម្នាលគហបតី អ្នកបានព្យាករនូវអនាគាតមិផលហើយ ។

ចប់ សីលដ្ឋិតិវគ្គទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃសីលដ្ឋិតិវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីសីល ១ អំពីការស្ថិតនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ អំពី
- សេចក្តីសាបសូន្យនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ អំពីសតិបដ្ឋានសុទ្ធ ១
- អំពីព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ ១
- អំពីបទេសការវនា ១ អំពីសមត្តាការវនា ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធ
- ដ៏ធំច្បាស់នូវលោក ១ អំពីសិរីវង្សគហបតី ១ អំពីមានទិន្ទ-
- គហបតី ១ រមង្គ ១០ ។

អនុស្សាវរីក្ខោ

[១១៧] សាវត្ថុនិទានំ ។ អយំ កាយេ កាយា-

នុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សាវរេសុ ធម្មេសុ

ចត្តុំ ទុទថាទិ ញាណំ ទុទថាទិ បញ្ញា ទុទថាទិ

វិជ្ជា ទុទថាទិ អាណេកោ ទុទថាទិ ។ សា ខោ បនាយំ

កាយេ កាយានុបស្សនា ភាវេតញាតិ មេ ភិក្ខុវេ ។

ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សាវរេសុ ធម្មេសុ

ចត្តុំ ទុទថាទិ ញាណំ ទុទថាទិ បញ្ញា ទុទថាទិ

វិជ្ជា ទុទថាទិ អាណេកោ ទុទថាទិ ។

អននស្សតវគ្គ

(១១៧) សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង

ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្ធិក៏កើតឡើង

ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាល

មុនថា នេះជាការពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយ (ចក្ខុជាដើមក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាយើញ

នូវកាយក្នុងកាយ នោះឯងជាធម៌ដែលត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើត

ឡើង ពន្ធិក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិន

ធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា (ការពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ)

តថាគតបានចំរើនហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហាវិវាទេ

[១២០] អយំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សនាតិ មេ
 ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទ-
 ទានំ ញ្ញាលំ ឧទទានំ បញ្ញា ឧទទានំ វិជ្ជា
 ឧទទានំ អាណោកោ ឧទទានំ ។ សា ខោ បដាយំ
 វេទនាសុ វេទនានុបស្សនា ភាវេតញ្ញាតិ មេ ភិក្ខុវេ ។
 ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទទានំ ញ្ញាលំ ឧទទានំ បញ្ញា ឧទទានំ វិជ្ជា
 ឧទទានំ អាណោកោ ឧទទានំ ។

[១២១] អយំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានំ ញ្ញាលំ
 ឧទទានំ បញ្ញា ឧទទានំ វិជ្ជា ឧទទានំ អាណោកោ
 ឧទទានំ ។ សា ខោ បដាយំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង
 បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជា
 ការពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុ
 ជាដើម ក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុង
 វេទនាទាំងឡាយ នោះឯងជាធម៌ដែលត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺ
 ក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុង
 កាលមុនថា ការពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ តថាគត
 បានចំរើនហើយ ។

[១២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង
 បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌
 ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជាការ
 ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុជាដើមក៏
 កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត នោះឯង

អនុស្សាវរីយ៍

ភាវតញាតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
 អនុស្សាវរីយ៍ ធម្មេស្ស ចក្កំ ទុទទាទិ ញាណំ ទុ-
 ទាទិ បញ្ញា ទុទទាទិ វិជ្ជា ទុទទាទិ អាណោកោ
 ទុទទាទិ ។

[១២២] អយំ ធម្មេស្ស ធម្មានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អនុស្សាវរីយ៍ ធម្មេស្ស ចក្កំ ទុទទាទិ ញាណំ
 ទុទទាទិ បញ្ញា ទុទទាទិ វិជ្ជា ទុទទាទិ អាណោកោ
 ទុទទាទិ ។ សា ខោ បនាយំ ធម្មេស្ស ធម្មានុបស្សនា
 ភាវតញាតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
 អនុស្សាវរីយ៍ ធម្មេស្ស ចក្កំ ទុទទាទិ ញាណំ ទុ-
 ទាទិ បញ្ញា ទុទទាទិ វិជ្ជា ទុទទាទិ អាណោកោ
 ទុទទាទិ ។

ធននុស្សតវន្ត

ជាធម៌ដែលត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណ
កើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា ការ
ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត តថាគតបានចំរើនហើយ ។

(១២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង
បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជាការ
ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុ
ថាដើមក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយ នោះឯងជាធម៌ដែលត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺ
ក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់
ហើយក្នុងកាលមុនថា ការពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
តថាគតបានចំរើនហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស បរាវារវិញ្ញោ

[១២៣] សាវត្ថុនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិ-
 ប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាតាយ
 និរោជាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោជាយ
 និព្វានាយ សាវត្ថុនំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្ម-
 ជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។
 វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោ-
 មនស្សំ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 ភាវិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាតាយ និរោ-
 ជាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោជាយ និព្វានាយ
 សាវត្ថុនំតិ ។

១១

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិត្ត

(១២៣) សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤
នេះដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់
ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានតែម្យ៉ាង ។ ស-
តិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
កិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹង
ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
កំដៅកិលេសមានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹង
ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
នឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់ ដើម្បី
ដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានតែម្យ៉ាង ។

អនុស្សាវរីយ៍

(១២៤) យេសំ កេសញ្ចំ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិ-
 ប្បដ្ឋានា វិវាទា វិវាទោ តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ
 សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី ។ យេសំ កេសញ្ចំ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា អាវាទា អាវាទោ តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិ-
 កោ មត្តោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្ស្នំ វិហារតិ
 អាតាមី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-
 បស្ស្នំ វិហារតិ អាតាមី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ យេសំ កេសញ្ចំ ភិក្ខុ
 វេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា វិវាទា វិវាទោ តេសំ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី ។

អនុស្សាវរីគ្គ

(១២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលឯណា
នឹមួយខ្វល់ខ្វាយហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់
ព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំង
នោះបានខ្វល់ខ្វាយហើយដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤
ដែលបុគ្គលឯណា នឹមួយប្រាព្វហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨
ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថា
បុគ្គលទាំងនោះបានប្រាព្វហើយដែរ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុង
កាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មាន
ស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីវរទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញ
នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីវរទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលឯណានឹមួយខ្វល់ខ្វាយហើយ មគ្គ
ដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងអស់ទៅនៃ
ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះបានខ្វល់ខ្វាយហើយដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារីញោ

យេសំ កេសញ្ចំ ភិក្ខុវេ សមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
អារទ្ធា អារទ្ធា តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ សម្មា-
ទុក្ខក្ខយតាមិតំ ។

(១២៥) សារត្តិនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ស-
តិប្បដ្ឋានា ការិតា ពហុលីកតា អទារា ចារំ កមនាយ
សំវត្តន្តំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
កាយេ កាយាទុបស្សី វិហារតំ អាតាបី សម្មជាទោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។ វេទនា-
សុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារតំ អាតាបី សម្ម-
ជាទោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ការិតា ពហុ-
លីកតា អទារា ចារំ កមនាយ សំវត្តន្តិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារង្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលឯណា នីមួយ
ប្រាព្វហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន
ជាគ្រឿងអស់. ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះបាន
ប្រាព្វហើយដែរ ។

(១២៥) សាវត្ថិនិទាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម
ដើម្បីឆ្លងចាកវដ្តៈដែលមិនមែនជាត្រើយ ហើយដល់នូវព្រះនិព្វានដែល
ជាត្រើយ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជឿនខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុង
វេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យា-
យាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជឿនខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សតិ-
ប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយៗ ហើយ រមែង
ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីឆ្លងចាកវដ្តៈដែលមិនមែនជាត្រើយ ហើយដល់នូវ
ព្រះនិព្វានដែលជាត្រើយ ។

អនុស្សាវរីយ៍

(១២៦) សាវត្ថំនិទានំ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហារ-
 យ្យ សម្មជាដោ អយំ វោ អម្ពាភំ អនុសាសនី ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្ម-
 ជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឃវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ
 ហោតិ ។

(១២៧) កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាដោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ វិទិតា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិទិតា
 ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា អព្ពន្តំ កច្ឆន្តិ ។ វិទិតា វិតក្កា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា អព្ពន្តំ កច្ឆន្តិ ។
 វិទិតា បញ្ញា^(១) ឧប្បជ្ឈន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា

១ ឱ. សញ្ញា ។

អនុស្សាវរីយ៍

(១២៦) សាវត្ថនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី មានសេចក្តីជំនឿន នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណារឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជំនឿន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណារឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជំនឿន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី យ៉ាងនេះឯង ។

(១២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសេចក្តីជំនឿន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់ថា វេទនាកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា វេទនាតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា វេទនាដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ដឹងច្បាស់ថា បញ្ញាកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា បញ្ញាតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

អព្ពត្តំ កច្ឆន្តិ ។ ឃរំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាដោ
ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហារេយ្យ សម្មជា-
ដោ អយំ វោ អម្ពាតំ អនុសាសនីតិ ។

[១២៨] សាវត្ថិដំណាច់ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិ-
ប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ
កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
ចតុដ្ឋំ សតិប្បដ្ឋានាចំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទ្ធិដ្ឋំ
ដលាចំ អញ្ញាតំ ដលំ ចាជិត្តំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា
សតិ វា ទុចាទិសេសេ អនាតាមិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

បញ្ញាដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសេចក្តី
ដឹងខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី
មានសេចក្តីដឹងខ្លួន នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ ។

(១២៨) សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះ
មាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវ
អភិជ្ឈានីធិទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា
ទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវ
អភិជ្ឈានីធិទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានមាន
៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
បានចម្រើន បានធ្វើឡើយ ។ ហើយ ចណ្ណផលទាំង ២ ផលណាមួយ
នឹងបានជាប្រាកដ គឺនឹងបានសម្រេចនូវភាពជាព្រះអរហន្តក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ទាន់ភ្នែក ឬបើមានទុប្បាទានក្នុងសេសសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេច
នូវភាពជាព្រះអនាគាមីបុគ្គល ពុំខានឡើយ ។

អនុស្សាវរីញ

[១២៧] ចត្តារោម ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈោទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយាទុបស្សី
 នោ វិហារតោ យោ កាយស្មី ធន្តោ សោ បហិយ្យតិ
 ធន្តស្ស បហានាយ អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣០] វេទនាសុ វេទនាទុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជាតោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោទោម
 នស្សំ ។ តស្ស វេទនាសុ វេទនាទុបស្សីនោ វិហារតោ
 យោ ទនាសុ ធន្តោ សោ បហិយ្យតិ ធន្តស្ស បហា-
 នាយ អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

អនុស្សាវរីក្ខ

(១២៧) មាលកិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះមាន៤ ។ ស-
 តិប្បដ្ឋាន៤ តើដូចម្តេច ។ មាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារ-
 ណា ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
 មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីងទោមនស្សក្នុង
 លោក ។ កាលបើកិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ឆន្ទៈឯណា
 មានក្នុងកាយ កិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថា
 កិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

(១៣០) កិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើកិក្ខុនោះបាន
 ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណា មានក្នុងវេទនា
 កិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាកិក្ខុនោះបាន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញោ

[១៣១] ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ តស្ស ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សីនោ វិហារតោ យោ
 ចិត្តស្មី ធម្មោ សោ បហិយ្យតិ ធន្ធុស្ស បហានាយ
 អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣២] ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សីនោ វិហារតោ យោ
 ធម្មេសុ ធម្មោ សោ បហិយ្យតិ ធន្ធុស្ស បហានាយ
 អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣៣] ចត្តាវិមេ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោ-
 កេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយា-
 នុបស្សីនោ វិហារតោ យោ កាយាស្មី ធម្មោ សោ បហិយ្យតិ ធន្ធុស្ស បហានាយ
 អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

[១៣១] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជឿនខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ពិចារណាឃើញ
 នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងចិត្ត ភិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ
 អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះ
 បង់នូវឆន្ទៈ ។

[១៣២] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យា-
 យាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជឿនខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ពិចារណា
 ឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងធម៌ ភិក្ខុក៏បានលះ
 បង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

[១៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះមាន ៤ ។
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
 កំដៅកិលេស មានសេចក្តីជឿនខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា-
 ននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយ

អនុស្សាវរីយ៍

បស្ស៍នោ វិហារតោ កាយោ បរិញ្ញាតោ ហោតិ កាយស្ស បរិញ្ញាតត្ថា អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣៤] វេទនាសុ វេទនានុបស្ស៍ វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ តស្ស វេទនាសុ វេទនានុបស្ស៍នោ វិហារតោ វេទនា បរិញ្ញាតា ហោតិ^(១) វេទនាធំ បរិញ្ញាតត្ថា អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣៥] ចិត្តេ ចិត្តានុបស្ស៍ វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ តស្ស ចិត្តេ ចិត្តានុបស្ស៍នោ វិហារតោ ចិត្តំ បរិញ្ញាតំ ហោតិ ចិត្តស្ស បរិញ្ញាតត្ថា អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

១ ឧ. ប. រោង្គី ។

អនុស្សាវរីយ៍

ក្នុងកាយ កាយឈ្មោះថាកិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន
ក៏ឈ្មោះថាកិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះបានកំណត់ដឹង
នូវកាយ ។

[១៣២] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មាន
ស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងពោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើកិក្ខុនោះ
បានពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ វេទនា ឈ្មោះថា
កិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាកិក្ខុនោះបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះកំណត់ដឹងនូវវេទនា ។

[១៣៥] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
នូវអភិជ្ឈានឹងពោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើកិក្ខុនោះបានពិចារណា
ឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ចិត្ត ឈ្មោះថាកិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អម-
តនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាកិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះបាន
កំណត់ដឹងនូវចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិទ្ធា

[១៣៦] ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី
 សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
 នស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សីនោ វិហារតោ ធម្មា
 បរិញ្ញាតា ហោន្តិ ធម្មានំ បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ច្ហកតំ
 ហោតីតំ ។

[១៣៧] ចតុន្នំ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវនំ
 ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមា ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវនា ។ វេធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ
 កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ អយំ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវនាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

[១៣៦] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីនិទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះបាន
 ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ធម៌ ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបាន
 កំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ព្រោះបានកំណត់ដឹងនូវធម៌ ។

[១៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសតិប្បដ្ឋាន-
 ការវាទាំង ៤ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ សតិប្បដ្ឋានការវាទ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានីនិទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានីនិទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សតិប្បដ្ឋានការវាទ ៤ ។

អនុស្សាវរីយ៍

[១៣៨] សតិប្បដ្ឋានញោ វោ ភិក្ខុវេ ទេសំស្សាមិ
 សតិប្បដ្ឋានការៈញោ សតិប្បដ្ឋានការៈនាតាមិញោ បដិ-
 បទំតំ សុណាថ ។ កតមញោ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
 នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានំ ។

[១៣៩] កតមា ប ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានការៈ-
 នា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមុទទយម្ហានុបស្សី កា-
 យស្សី វិហារតិ វយធម្មានុបស្សី កាយស្សី វិហារតិ
 សមុទទយវយធម្មានុបស្សី កាយស្សី វិហារតិ អាតាបិ

អនុស្សាវរីយ៍

(១៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសតិប្បដ្ឋាន
 ផង នូវសតិប្បដ្ឋានការវិនាសផង នូវបដិបទាវាដំណើរទៅកាន់សតិប្បដ្ឋាន-
 ការវិនាសផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុកងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនា
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា សតិប្បដ្ឋាន ។

(១៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានការវិនា តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញ
 នូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទី
 វិនាសទៅក្នុងកាយ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងនឹង
 សភាពជាទីវិនាសទៅក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

សឡដានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោ-
 មនស្សំ ។ សឡទយវេយ្យនុបស្សំ វេទនាសុ វិហរតិ
 វេយ្យនុបស្សំ វេទនាសុ វិហរតិ សឡទយវេយ្យនុ-
 បស្សំ វេទនាសុ វិហរតិ ។ តថា ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 វិហរតិ អាតាបិ សឡដានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋា-
 នការវេ ។

[១៤០] កតមា ច ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានការវេនាតា-
 មិទំ បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។
 សេយ្យមិទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា
 សម្មាភិក្ខុញោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានការ-
 វេនាតាមិទំ បដិបទាតិ ។

អនុស្សវរុត្តោ បតុត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុង
 លោក ។ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំង
 ឡាយ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីវិនាសទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងនឹងសភាពជាទីវិនាសទៅ
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ ក្នុងចិត្តក៏ដូចគ្នា ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថាសតិប្បដ្ឋានការវនា ។

[១៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ស-
 តិប្បដ្ឋានការវនា តើដូចម្តេច ។ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ហ្នឹង
 ឯង ។ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសេចក្តីឃើញ
 ត្រូវ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ១ ការនិយាយត្រូវ១ ការងារត្រូវ១ ការ
 ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ១ ការព្យាយាមត្រូវ១ ការព្យាបាលត្រូវ១ ការដកល់ចិត្តមាំ
 ត្រូវ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់
 សតិប្បដ្ឋានការវនា ។

ចប់ អនុស្សាវរីក្ខ ទី ៤ ។

អនុស្សាវរីយ៍

ពិស្សទានំ

អនុស្សាវរីយ៍ វិភតោ ច

វិភោ ភាវណា សតោ

អញ្ចំ ធម្មំ បរិពាយ

ភាវណា វិភត្តេន តេ ទសាតំ ។

ធនុស្សនវគ្គ

ឧទាននៃអនុស្សនវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីធម៌ដែលមិនធ្លាប់បានស្តាប់ ១ អំពីការប្រាស
 ចាកតម្រិក ១ អំពីសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋាន
 ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ១ អំពីភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី ១ អំពី
 អរហត្តផល ១ អំពីការលះបង់ឆន្ទៈ ១ អំពីការកំណត់
 ដឹងនូវកាយ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋានការវេទនា ១ អំពីការចែកចែង
 សតិប្បដ្ឋាន ១ នោះត្រូវជា ១០ ។

អមតិគ្រៃ

[១៤១] សាវត្ថំនិទានំ ។ ចត្វសុ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋា-

នេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា វិហារេ មា វោ អមតំ ប-

នស្សំ ។ កតមេសុ ចត្វសុ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កា-

យេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ

សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈនោមនស្សំ ។ វេទ-

នាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធមានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី

សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈនោម-

នស្សំ ។ ឥមេសុ ភិក្ខុវេ ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្ប-

តិដ្ឋិតចិត្តា វិហារេ មា វោ អមតំ បនស្សតិ ។

អមតវិគ្គ

[១៤១] សាវត្ថនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាព្រះ

និព្វានមិនទាន់មានដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមានចិត្តតាំងស៊ីប

ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី

មានព្យាយាមជាគ្រឿងជុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី

កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណា

យើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌

ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងជុតកំដៅកិលេស ជាអ្នក

ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោកចេញ

បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាព្រះនិព្វានមិនទាន់មានដល់អ្នកទាំង

ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមានចិត្តតាំងស៊ីបក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះចុះ ។

[១៤២] សារត្តិនិទានំ ។ ចតុន្ទំ ភិក្ខុវេ សតិវ្យជ្ជា-
 នានំ សមុទយញ្ច អត្តង្គមញ្ច ទេសិស្សមិ តំ សុ-
 ណាម ។ កោ ច ភិក្ខុវេ កាយស្ស សមុទយោ ។
 អាហារសមុទយា កាយស្ស សមុទយោ អាហារនិរោ-
 ជា កាយស្ស អត្តង្គមោ វេស្សសមុទយា វេទនានំ
 សមុទយោ វេស្សនិរោជា វេទនានំ អត្តង្គមោ ធាម្រុប-
 សមុទយា ចិត្តស្ស សមុទយោ ធាម្រុបនិរោជា ចិត្តស្ស
 អត្តង្គមោ មនសិការសមុទយា ធម្មានំ សមុទយោ
 មនសិការនិរោជា ធម្មានំ អត្តង្គមោតិ ។

[១៤៣] សារត្តិនិទានំ ។ ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ
 សមយំ ឡុវេលាយំ វិហារមិ នដ្ឋា នេរញ្ញរាយ តិវេ
 អជនាលនិក្រោធេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ រហោគតស្ស បដិសល្ល័យស្ស ឯវំ ចេតសោ
 បរិវត្តោ ឧទទានំ

អមតវគ្គ

[១៤២] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹង
 សំដែងនូវសេចក្តីកើតឡើង នឹងសូន្យទៅនៃសតិប្បដ្ឋាន៤ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីកើតឡើងនៃ
 កាយដូចម្តេច ។ សេចក្តីកើតឡើងនៃកាយ ព្រោះកើតឡើងនៃអាហារ
 សេចក្តីរលត់នៃកាយ ព្រោះរលត់នៃអាហារ សេចក្តីកើតឡើងនៃវេទនា
 ទាំងឡាយ ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ សេចក្តីរលត់នៃវេទនាទាំងឡាយ
 ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ សេចក្តីកើតឡើងនៃចិត្ត ព្រោះកើតឡើងនៃនាមរូប
 សេចក្តីរលត់នៃចិត្ត ព្រោះរលត់នៃនាមរូប សេចក្តីកើតឡើងនៃធម៌
 ទាំងឡាយ ព្រោះកើតឡើងនៃមនសិការៈ សេចក្តីរលត់នៃធម៌ទាំង
 ឡាយ ព្រោះរលត់នៃមនសិការៈ ។

[១៤៣] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ
 តថាគតបានត្រាស់ដឹងជាដម្បង នៅក្រោមដើមអដបាលនិគ្រាធិ ក្បែរ
 រដ្ឋស្ទឹងនេរញ្ញកុន្ទរុវេលាប្រទេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 នោះនៅក្នុងដំណឹងស្ងាត់ សម្លំនៅ មានបរិភក្តក្នុងចិត្តកើតឡើងយ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

(១២៤) ឯកាយន្ទាយំ មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា
សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោមនស្សានំ
អត្តង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ចិ-
កិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ កាយេ វា ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហា-
រេយ្យ ។ វេទនាសុ វា ភិក្ខុ វេទនានុបស្សី វិហារេយ្យ ។
ចិត្តេ វា ភិក្ខុ ចិត្តានុបស្សី វិហារេយ្យ ។ ធម្មេសុ វា
ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហារេយ្យ អាតាបី សម្មជាតោ
សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឯ-
កាយន្ទាយំ មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេ-
វានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោមនស្សានំ អត្តង្គមាយ
ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ
យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្យ

[១៤៤] ផ្លូវគីសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលវៃតម្លៃ (ប្រព្រឹត្ត

ទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង្វែរសោកនឹង
 ខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង្វែរទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤
 ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុ
 ពិចារណាឃើញវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុពិចា-
 រណាឃើញចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញធម៌ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានសេចក្តីព្យាយាមផុតកំដៅកិលេស ជាអ្នក
 ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្វែរអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ
 បានក្តី ។ ផ្លូវគីសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលវៃតម្លៃ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បី
 សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង្វែរសេចក្តីសោកនឹងខ្សឹក
 ខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង្វែរទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។

អមតវិញ្ញា

[១៤៥] អថខោ ភិក្ខុវេ ព្រហ្ម សហម្បតិ មម
 ចេតសា ចេតោបរិវិតត្តមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម
 ពលវា បុរិសោ សម្មត្ថានំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសា-
 រិតំ វា ពាហំ សម្មញ្ញេយ្យ ឃវេវេ ព្រហ្មលោកេ អន្តរ-
 ហិតោ មម បុរោ ទានុរហោសិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 ព្រហ្ម សហម្បតិ ឯកំសំ ទុក្ខវាសន្តំ ករិត្វា យេនា-
 ហំ តេនញ្ញលី បណាមេត្វា មំ ឯតទវេច

[១៤៦] ឃវេវេតំ ភិក្ខុវេ ឃវេវេតំ សុគត ឯកា-
 យញ្ញាយំ កន្តេ មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេ-
 វានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោបនស្សនំ អត្តន្តមាយ
 ញាយស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ
 យទំទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 កាយេ វា កន្តេ ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហារេយ្យ ។
 វេទនាសុ វា ។ ចិត្តេ វា ។ ធម្មសុ វា កន្តេ ភិក្ខុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារេយ្យ អាតាបិ សម្បដ្ឋានោ សតិមា

អមតវគ្គ

(១៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សហម្បត្តិព្រហ្ម ដឹងនូវបរិវេកកក្កដិច្ចតថាគតដោយចិត្តខ្លួនហើយ ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដចំពោះមុខតថាគត ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាវែងដែលខ្លួនបត់ ចូល ឬបត់ចូលនូវវែងដែលខ្លួនលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សហម្បត្តិព្រហ្ម បង់កសំពត់ទុក្ខរាសន្ត្រៀងស្នាម្នាង ប្រណម្យអញ្ញលីចំពោះតថាគត បានពោលនឹងតថាគតដូច្នោះថា

(១៤៦) បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ផ្លូវគីសតិប្បដ្ឋាន ៤⁺ នេះ យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះសុគត ផ្លូវគីសតិប្បដ្ឋាន ៤⁺ នេះ យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផ្លូវគីសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនឹងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង់នូវទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីប៉ាន់នូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតីភ្នំ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយភ្នំ ។ ក្នុងចិត្តភ្នំ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវរុញោ

វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯកាយ ឆ្ងាយំ
 កន្តេ មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកចរិទេវានំ សម-
 តិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តង្គមាយ ញាយស្ស
 អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តា-
 រោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[១២៧] ឥទមរោច ភិក្ខុវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំ

វត្តា អថាចរិ ឯតទរោច

ឯកាយនំ ជាតិខយន្តនស្សំ

មក្កំ បដានាតិ ហិតានុកម្មំ

ឯតេន មត្តេន អភីស្សំ^(១) បុព្វេ

វិស្សន្តិ យេ ច វិស្សន្តិ ឱយន្តិ ។

១ ឱ. អភីស្ស ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារង្ក

កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបានក្ដី ។ បត់ត្រព្រះ
អង្គដំបំរើន ផ្លូវគឺសតិច្ចដោន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ)
ដើម្បីសេចក្ដីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្ដីសោកនឹង
ខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីលក់បង់នូវទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកប
ដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។

(១៤៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សហម្បត្តិព្រហ្មបានពោលពាក្យ

នេះ លុះពោលពាក្យនេះហើយ លំដាប់នោះ បានពោលពាក្យនេះត
ទៅទៀតថា

បុគ្គលឃើញនូវចំបុគ្គនៃការអស់ទៅនៃជាតិ មានសេចក្ដី
អនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ រមែងជឿច្បាស់នូវផ្លូវមូលតែ
មួយ ជនទាំងឡាយបានឆ្លងហើយក្នុងកាលមុនក្ដី នឹងឆ្លង
(ក្នុងអនាគត) ក្ដី កំពុងឆ្លងក្នុងកាលឥឡូវនេះក្ដី នូវឧបាយបាន
ដោយផ្លូវនេះឯង ។

អមតវិញ្ញា

(១៤៨) សាវត្ថំនំនាមំ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហា-
 វេយ្យ អយំ រោ អម្ពាភំ អនុសាសនី ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឃវំ
 ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វិហវេយ្យ អយំ រោ អម្ពាភំ អនុសាសនីតិ ។

(១៤៩) កុសលរាសីតិ ភិក្ខុវេ វទមាណោ ចត្តា-
 រោ សតិប្បដ្ឋានេ សម្មា វទមាណោ វិនេយ្យ ។ កេវ-
 លោ ហាយំ ភិក្ខុវេ កុសលរាសី យទិទំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។ វេទនា-
 សុ ចិត្ត ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី

អមតវគ្គ

[១៤៨] សារត្តិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បី
 មានស្មារតី នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំង-
 ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
 កាយជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវ
 ចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿង
 ដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិន្ទ
 ទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមាន
 ស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីមានស្មារតី នេះ
 ជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[១៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលថា កុសល-
 រាសីដូច្នោះ កាលបើពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋាន៤ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ្បិតថាកុសលរាសីទាំងអស់នេះ ក៏គឺសតិប្បដ្ឋាន៤
 នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ។
 ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
 នស្សំ ។ កុសលរាសីតិ ភិក្ខុវេ វនិមាណោ ឥមេ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ សម្មា វនិមាណោ វិនេយ្យ ។
 កេវលោ ហាយំ ភិក្ខុវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[១៥០] អថខោ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ យេន កកវា
 តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 ជិសីន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច សាធុ
 មេ កន្តេ កកវា សង្កិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ
 កកវតោ ធម្មំ សុត្តា ឯកោ វ្យាបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ
 អាតាបិ ចហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្ន

ជាអ្នកផ្លែខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំនូវអភិជ្ឈានីងទោមនស្សក្នុងលោក
 ចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលថា កុសលរាសី
 ដូច្នោះ កាលបើពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ្បិតថាកុសលរាសីទាំងអស់នេះ ក៏គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤
 នេះឯង ។

(១៥០) ត្រាពោះឯង មានភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ។ បេ ។ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ធម៌ឯណា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយ គប្បីជាបុគ្គលតែម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្តី
 ប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
 កាន់ព្រះនិព្វាន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងធម៌នោះ ឲ្យទានដល់ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គដោយសង្ខេប ។

អមតវញ្ញ

(១៥០) តស្មាតិហ ត្វំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោ-
 ធម៌ា កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុស-
 លានំ ធម្មានំ ។ ឥធិ ត្វំ ភិក្ខុ ចាតិមោក្ខសំវិសំ-
 វុតោ វិហារហិ អាចារតោចរសម្មវណ្ណោ អណ្តមត្តេសុ
 វុធិសុ ភយទស្សនី សមាទាយ សិក្ខុស្សុ សិក្ខា-
 បទេសុ ។

(១៥២) យតោ ចោ ត្វំ ភិក្ខុ ចាតិមោក្ខសំវិសំវុ-
 តោ វិហារិស្សុសិ អាចារតោចរសម្មវណ្ណោ អណ្តមត្តេសុ
 វុធិសុ ភយទស្សនី សមាទាយ សិក្ខុស្សុ សិក្ខាប-
 ទេសុ តតោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ ជិស្សាយ សីលេ
 បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេយ្យាសិ ។ ក-
 តមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ត្វំ ភិក្ខុ កាយេ កាយាធុ-
 បស្សី វិហារហិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មាធុ-

អមតវគ្គ

[១៥១] ម្នាលភិក្ខុ បើដូច្នោះ អ្នកចូរជម្រះនូវហេតុជាខាង

ដើមក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំង

ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរសង្រួមក្នុងបុគ្គលិកមាតិកាសំរេៈ

ប្រកបព្រមដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យក្នុងទោសទាំង

ឡាយ សូម្បីតែបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។

[១៥២] ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកសង្រួមក្នុងបុគ្គលិកមាតិកាសំរេៈ

ប្រកបព្រមដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ

សូម្បីតែបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុ

កាលណោះអ្នកគប្បីអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសតិ

បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ

អ្នកចូរពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាឃើញ

នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ

លុត្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

បស្សី វិហារហិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិនិយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈោនោមនស្សំ ។ យតោ ខោ ភំ ភិក្ខុ
 សីលំ ទិស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានេ ឃីរំ ភាវេស្សសិ តតោ តុយ្ហំ ភិក្ខុ យា
 រត្តំ វា ទិវសោ វា អាគមិស្សតិ វុឡិយេវ ចាដិកដ្ឋា
 កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានិទំ ។

[១៥៣] អថខោ សោ ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ
 អភិនិទ្ទត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវា-
 នេត្វា បទត្តុណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ សោ
 ភិក្ខុ ឯកោ វុបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ
 វិហារន្តោ នចិវស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ
 អការស្មា អនតារិយំ បព្វន្តនិ តទទុត្តំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
 យោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មច-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

ជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងអាស្រ័យនូវសីល នឹងស្ថិតនៅក្នុងសីល នឹងចំរើន
 នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ យ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុ កាលណោះ សេចក្តីចំរើនក្នុង
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមានប្រាកដដល់អ្នកពិត ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ
 ឯសេចក្តីសាបសូន្យមិនមានឡើយ ។

(១៥៣) (គ្រោះនោះឯង ភិក្ខុនោះត្រេកអរអនុមោទនាកាសិតរបស់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ធ្វើប្រទេក្យណហើយចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុនោះ
 តែម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុល-
 បុត្រចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយប្រវែង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរ-
 ធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវអនុត្តរធម៌
 នោះ មានព្រហ្មចរិយៈជាទីបំផុត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯង
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មា

អមតវច្ឆេ,

វិយំ កតំ កាលីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយានិ អត្តញ្ញាសំ ។

អញ្ញតោ ច បទ សោ ភិក្ខុ អរហនំ អហោសីតិ ។

[១៥៤] អថខោ អញ្ញតោ ភិក្ខុ យេន ភក-
វា ។ បេ ។ សាធុ បេ កន្លេ ភកវា សង្ខត្តេន ធម្ម-
ទេសេតុ យមហំ ភកវោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វ្រុបកដ្ឋោ
អប្បមត្តោ អាតាបំ បហិតត្តោ វិហរយ្យន្តំ ។

[១៥៥] តស្មានិហ ត្វំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោធនហិ
កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មា-
នំ ។ ឥន ត្វំ ភិក្ខុ កាយទុច្ឆរិតំ បហាយ កាយសុច-
រិតំ កាវេស្សសិ វចីទុច្ឆរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ កាវេស្ស-
សិ មនោទុច្ឆរិតំ បហាយ មនោសុចរិតំ កាវេស្សសិ ។

អមតវគ្គ

អញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃ
ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុនោះក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

[១៥២] គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបទៀត ចូលទៅគាល់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ
មេត្តាសំដែងធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ធម៌
របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ គប្បីជាបុគ្គលតែម្នាក់ឯង ចៀសចេញ
ទៅ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។

[១៥៥] ម្នាលភិក្ខុ ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរជម្រះហេតុជាខាង
ដើមក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំង-
ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកនឹងលះបង់កាយទុច្ចរិតចេញ
ចំរើនកាយសុចរិត នឹងលះបង់វចីទុច្ចរិតចេញ ចំរើនវចីសុចរិត នឹង
លះបង់មនោទុច្ចរិតចេញ ចំរើនមនោសុចរិត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារីញោ

[១៥៦] យតោ ខោ ភំ ភិក្ខុ កាយទុច្ឆរិតំ ប-
 ហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេស្សសិ វេចិទុច្ឆរិតំ បហាយ
 វេចិសុចរិតំ ភាវេស្សសិ មនោទុច្ឆរិតំ បហាយ មនោ-
 សុចរិតំ ភាវេស្សសិ តតោ ភំ ភិក្ខុ សីលំ ជិស្សាយ
 សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេយ្យ-
 សិ^(១) ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភំ ភិក្ខុ កាយេ
 កាយាទុបស្សី វិហារហិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ
 ធម្មាទុបស្សី វិហារហិ អាតមី សម្មជាតោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោទោមទស្សំ ។ យតោ ខោ ភំ
 ភិក្ខុ សីលំ ជិស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេស្សសិ តតោ តុយំ ភិក្ខុ យា
 វត្តំ វា ទិវសោ វា អាគមិស្សតិ វុឡិយេវ ចាដិកត្តា
 កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានិ ។ បេ ។ អញ្ញាត-
 រោ ច ចិន សោ ភិក្ខុ អរហតំ អហោសីតិ ។

១ ខ. ភាវេស្សសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៥៦] ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងលះបង់កាយទុច្ចរិតចេញ

ចំរើនកាយសុចរិត នឹងលះបង់ច្រើនទុច្ចរិត ចំរើនច្រើនសុចរិត នឹងលះបង់មនោ-

ទុច្ចរិត ចំរើនមនោសុចរិត ម្នាលភិក្ខុ កាលណោះ អ្នកគប្បីអាស្រ័យនូវ

សីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេច

ខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុង

កាយជាប្រក្រតីចុះ ។ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ

នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជា

គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា

នឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងអាស្រ័យ

នូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ យ៉ាងនេះ ម្នាល

ភិក្ខុ កាលណោះ សេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមានប្រាកដ

ដល់អ្នកពិត ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ឯសេចក្តីសាបសូន្យឥតមានឡើយ ។ បេ ។

បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះបានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

អមតវិញ្ញា

[១៥៧] យេ ភិក្ខុវេ អនុកម្មេយ្យាថ យេ ច^(១)
សោតត្ថំ មញ្ញេយ្យំ មិត្តា វា អមត្វា វា ញាតី វា សា-
លោហិតា វា តេ វេ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ កា-
វនាយ សមាធិបេតព្វា ធិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វាតិ ។
កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កា-
យាទុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិ-
នេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ
ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ ស-
តិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យេ ភិក្ខុវេ
អនុកម្មេយ្យាថ យេ ច សោតត្ថំ មញ្ញេយ្យំ មិត្តា វា
អមត្វា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា តេ វេ ភិក្ខុវេ
ឥមេសំ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ កាវនាយ សមាធិបេតព្វា
ធិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វាតិ ។

១ ម. យេ ច វេ ។

អបពរក្ក

[១៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរអនុគ្រោះពួក
 ជនឯណា មួយវិញទៀត ពួកជនឯណាដែលជាមិត្ត អមាត្យ ញាតិ
 ឬសាលាហិត គប្បីសំគាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរញ៉ាំងជនទាំងនោះឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់
 ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងការចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
 កាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីនិទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។
 ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីនិទោមនស្សក្នុងលោក
 ចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរអនុគ្រោះពួកជន
 ឯណា មួយវិញទៀត ពួកជនឯណាដែលជាមិត្ត អមាត្យ ញាតិ ឬសា-
 លាហិត គប្បីសំគាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយគួរញ៉ាំងជនទាំងនោះឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យស្ថិត
 នៅក្នុងការចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុញ្ញោ

(១៥៨) តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា ។

(១៥៩) ឥមាសំ ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សន្តំ វេទនានំ
បរិញ្ញាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវេតញ្ច ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្ស្តិ
វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-
បស្ស្តិ វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមាសំ ខោ ភិក្ខុវេ
តិស្សន្តំ វេទនានំ បរិញ្ញាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
ភាវេតញ្ចតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរិច្ច

(១៥៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ ប្រការ ។
វេទនា ៣ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ ធម្មកមសុខ-
វេទនា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ៣ មានប្រការដូច្នោះឯង ។

(១៥៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បិចំរើន
ដើម្បីកំណត់ជំងឺនូវវេទនាទាំង ៣ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
កាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅតិលេស ជាអ្នកជំងឺខ្លួន
មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។
ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅតិលេស
ជាអ្នកជំងឺខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក
ចេញបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះភិក្ខុគប្បិចំរើន
ដើម្បីកំណត់ជំងឺនូវវេទនាទាំង ៣ នេះឯង ។

អមតវិញ្ញា

[១៦០] តយោមេ ភិក្ខុវេ អាសវា ។ កតមេ
តយោ ។ កាមាសវោ ភវាសវោ អវិជ្ជាសវោ ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ អាសវា ។

[១៦១] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណាដ្ឋំ អាសវាដំ
បហានាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវេតញ្ចា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សី
វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈុនោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-
បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈុនោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
តិណ្ណាដ្ឋំ អាសវាដំ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ ស-
តិប្បដ្ឋានា ភាវេតញ្ចាតិ ។

អមតវិញ្ញា បញ្ចមេ ។

អប្បវិធុ

(១៦០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈនេះមាន ៣ ប្រការ ។
អាសវៈ ៣ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គីកាមាសវៈ ១ កវាសវៈ ១ អវិជ្ជា-
សវៈ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈ ៣ មានប្រការដូច្នេះឯង ។

(១៦១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បិចំរើន
ដើម្បីលះបង់អាសវៈទាំង ៣ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
កាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។
ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជា
អ្នកដឹងខ្លួនមានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ
បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុគប្បិចំរើន
ដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំង ៣ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិទ្ធា

តិរិទ្ធានំ

អមតំ សមុទយោ មក្កោ

សរតោ កុសលរាសី^(១) ច

ចាដិមោក្ខំ ទុច្ឆរិតំ មិត្តា

វេទនា អាសវេន ចាតិ ។

• ១. ម. កុសលរាសិយា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

ទុទានក្នុងអមតវិគ្គនោះគឺ

- ពោលអំពីអមតនិព្វាន ១ អំពីសេចក្តីកើតឡើងនៃសតិ-
- ប្បដ្ឋាន ១ អំពីផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបរិសុទ្ធ ១ អំពីភិក្ខុមាន
- ស្មារតី ១ អំពីកុសលរាសី ១ អំពីការសង្រួមកងបាដិហោក្ខ-
- សំវរៈ ១ អំពីការលះបង់ខ្ពស់ ១ អំពីពួកជនមានមិត្ត
- អមាត្យជាដើម ១ អំពីវេទនា ៣ ប្រការ ១ អំពីអាសវៈ ៣
- ប្រការ ១ ។

សតិប្បដ្ឋានសំយត្តស្ស គង្គាទិយេយ្យាលោ

[១៦២] សេយ្យដាមំ ភិក្ខុវេ តន្ត្រា នទី ចាចិ-

នទិណ្ណា ចាចិនទោណា ចាចិនបញ្ចារា ។ វេរេវេ ខោ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តា-

រោ សតិបដ្ឋានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វានទិណ្ណោ ហោតិ

និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ចារោ ។

[១៦៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិ-

បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីក-

រោន្តោ និព្វានទិណ្ណោ ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វាន-

បញ្ចារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្ស្តិ

វិហារតិ អាតាមី សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ

វេកិដ្ឋិទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-

សតិប្បដ្ឋានសំយត្តិ គង្គាទិបេយ្យាល

[១៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាទន្លេគង្គាហូរទៅក្នុងទិសខាង
កើត ទៅទៅក្នុងទិសខាងកើត ឈមទៅក្នុងទិសខាងកើត យ៉ាងណា ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កាលធ្វើឲ្យច្រើន
នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងទុនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន
ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះឯង ។

[១៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤
កាលធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងជាអ្នកទុនទៅរកព្រះនិព្វាន
សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយជា
ប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
ស្មារតី កំចាត់បំបាត់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចា-
រណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

បស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ កាវេន្តោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានទោណោ
និព្វានបញ្ញារោតិ ។ បេ ។

(១៦២) បញ្ចំមាជំ ភិក្ខុវេ ទុទ្ធម្ហាភិយាជំ សញ្ញា-
ជនាជំ ។ កតមាជំ បញ្ច ។ រូបរាតោ អរូបរាតោ មារោ
ទុទ្ធចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាជំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធម្ហាភិយាជំ
សញ្ញាជនាជំ ។

(១៦៥) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធម្ហាភិ-
យាជំ សញ្ញាជនាជំ អភិញាយ បរិញាយ បរិក្ខុ-
យាយ បហានាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា កាវេតព្វា ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ
កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចំត្ត

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នក
ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ
បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កាលធ្វើ
ឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងជាអ្នកទូទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅ
រកព្រះនិព្វាន ឈរទៅរកព្រះនិព្វាន ។ បេ ។

(១៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
មាន ៥ ប្រការ ។ សញ្ញាជនៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ (តម្រែកក្នុងរូប) ១
អរូបរាគ (តម្រែកក្នុងអរូប) ១ មានៈ (សេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន) ១ ទុទ្ធច្នៈ
(សេចក្តីរាយមាយ) ១ អវិជ្ជា (សេចក្តីល្ងង់ខ្លៅ) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ នេះឯងជាសញ្ញាជនៈចំណែកខាងលើ ៥ ប្រការ ។

(១៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បិចំរើន
ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញា
ជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ តិចារណាឃើញនូវកាយក្នុង
កាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ
បាន ។ តិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តស្ស ធម្មាទិបេយ្យលោ

ធម្មេសុ ធម្មានុបស្ស្គំ វិហរតិ អាតាបី សម្មជាតោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។
 ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ទុទ្ធភ្នាភិយានំ សញ្ញា-
 ជនានំ អភិញាយ បរិញាយ បរិក្ខាយេយ បហា-
 នាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា កាវេតញ្ចតិ ។
 (យថា មគ្គសំយុត្តំ វិត្តាវតំ ឯវំ សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ
 វិត្តាវេតតំ) ។

ធម្មាទិបេយ្យលោ ធម្មោ ។

ពិស្សទ្ធានំ

ធនាចីនតោ ជិន្ហា
 ធនិន្ហា ច សមុទ្ធតោ
 ឯតេ ទ្វេ ធន ទ្វាទស ហោន្តិ
 វត្តោ តេន បវុច្ឆតិ ។

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត ធម្មាទិបេយ្យាល

នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
 កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស
 ក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុ
 គប្បីចំរើន ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បី
 លះបង់ នូវសញ្ញាដ៏នៃដែលជាចំណែកខាងលើ ៥ ប្រការនេះឯង ។
 (សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចជាមគ្គសំយុត្តដែលបាន
 សំដែងឲ្យពិស្តាររួចហើយ) ។

ចប់ ធម្មាទិបេយ្យាល ទំ ៦ ។

ឧទ្ទាននៃធម្មាទិបេយ្យាលនោះគឺ៖

ពោលរំពឹងទន្ទេហូរទៅកាន់ទិសខាងកើត ចំ លើក ហូរទៅ
 កាន់សមុទ្រ ចំ លើក ប្រាំមួយលើកពីរដង នេះត្រូវជា ១២
 ហៅជាវគ្គ ១ ។

ចប់ សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត ។

វិទ្ធិយស័យុត្តំ

សទិករិគោ

[១៦៦] សារត្តិនិទានំ ។ តត្រ ខោ កកវា ឯត-
 នវេច បញ្ចមាជិ កិក្ខុវេ សន្និយានិ ។ កតមាជិ
 បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ វិវិយន្និយំ សតន្និយំ សមាជិទ្ធិយំ
 បញ្ចិទ្ធិយំ ។ ឥមាជិ ខោ កិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធិយានិ ។

[១៦៧] បញ្ចមាជិ កិក្ខុវេ សន្និយានិ ។ កត-
 មាជិ បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ វិវិយន្និយំ សតន្និយំ
 សមាជិទ្ធិយំ បញ្ចិទ្ធិយំ ។ យតោ ខោ កិក្ខុវេ
 អវិយសារិគោ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ សន្និយានំ សមុទ-
 យញ្ច អត្តដ្ឋមញ្ច អស្សនញ្ច អាទិនវញ្ច និស្សរ-
 ណញ្ច យថាក្ខតំ បជាជានិ ។ អយំ វុច្ឆនិ កិក្ខុវេ
 អវិយសារិគោ សោតាបន្នោ អវិជិតាតធម្មោ និយតោ
 សម្មោធិបរាយនោតិ ។

ឥន្ទ្រិយសំយត្ត

សុទិករវគ្គ

[១៦៦] សាវត្ថុនិទាន ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សត្តិឥន្ទ្រិយ ១
 សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
 ជាឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការ ។

[១៦៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១
 សត្តិឥន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើងនឹងរលត់
 ទៅ អាទិសង្ឃនឹងទោសនឹងការលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថា សោតាបន្ន មានកិរិយា
 ចិន្តាភ័យដូចជាធម្មតា មានគតិទៀង មានការត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

សុទ្ធិករញ្ជា

[១៦៨] បញ្ចំមានិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ
 បញ្ចំ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិវិយន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិ-
 យំ បញ្ចន្ទ្រិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ
 ឥមេសំ បញ្ចន្ទ្រិយំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ចំ អន្តជ្ឈបញ្ចំ
 អស្សនញ្ចំ អាទីនវញ្ចំ និស្សរណញ្ចំ យថាក្ខតំ បដា-
 នាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ សោតា-
 បន្នោ អរិណិចាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

[១៦៩] បញ្ចំមានិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កត-
 មានិ បញ្ចំ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិវិយន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមា-
 ធិន្ទ្រិយំ បញ្ចន្ទ្រិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ^(១)
 ឥមេសំ បញ្ចន្ទ្រិយំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ចំ អន្តជ្ឈបញ្ចំ
 អស្សនញ្ចំ អាទីនវញ្ចំ និស្សរណញ្ចំ យថាក្ខតំ វិទិត្តា
 អនុចានា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អរហំ ទីណាសវេ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិ-
 តការោ អនុប្បត្តសទន្តោ បរិក្ខិណាភវសញ្ញោជនោ
 សម្មទត្តារម្មតោតិ ។

១ ឧ, ម, អរិយស្សាវកោ ។

សុទ្ធិករគ្គ

(១៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៥ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១
 សត្តិទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់
 ទៅ អាទិសង្ស ទោស នឹងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថា សោតាបន្ន មានការមិន
 ធ្លាក់ចុះជាធម្មតា មានគតិទៀង មានការត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

(១៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៥ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១
 សត្តិទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់ទៅ អាទិ-
 សង្ស ទោស នឹងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ រមែងជាអ្នក
 រួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្តទ័ណស្រព មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ
 មានសោឡុសភិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រ-
 យោជន៍នៃខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ រួច
 ស្រឡះហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហានិវេទ្តោ

(១៧០) បញ្ចមាជំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាជំ ។ កតមាជំ

បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ វិរិយទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ

បញ្ចិទ្ធិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមេសំ បញ្ចុទ្ធំ

ឥន្ទ្រិយាជំ សមុទយញ្ច អនុជ្ឈមញ្ច អស្សាទញ្ច អាជី-

ជញ្ច ជិស្សរណាញ្ច យថាភ្នតំ វិទិត្តា អនុចាទា វិមុត្តោ

ហោតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហំ ទីណាសរោ

វុសិតវោ កតករណីយោ ឌិហិតភារោ អនុប្បត្តសំដោ

បរិក្ខំណាភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។

ដន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសង្ខន្ទិយ ១ វិវិយន្ទិយ ១ សត្តន្ទិយ ១

សមាធិន្ទិយ ០ បញ្ញន្ទិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុ

ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់ទៅ មានសង្ស័យ ទោស

នឹងការរលាស់ចេញ នូវដន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ រមែងរួចស្រឡះ ព្រោះមិន

បានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្ត

ទ័ណស្រិត មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើ

ស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍នៃខ្លួនសម្រេច

ហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងកតាស្រេចហើយ រួចស្រឡះហើយ ព្រោះ

ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

សុទ្ធករុណា

[១៧០] បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ សន្និយោជិ ។ កតមាជិ

បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ វិវិយំទ្ធិយំ សន្និទ្ធិយំ សមាជិទ្ធិយំ

បញ្ចិទ្ធិយំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា

ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចុំ ឥន្និយោជំ សមុទយញ្ច

អត្តង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច ជិស្សវណាញ្ច យ-

ថាភ្នតំ ធម្មជាតិទ្ធិ ។ ធមេ តេ ភិក្ខុវេ សមណា វា

ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្ម-

ណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បនេតេ អា-

យស្មន្តោ សាមញ្ញត្តំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្តំ វា ជិដ្ឋេវ ធម្មេ

សយំ អភិញ្ញា សង្កកត្តា ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារទ្ធិ ។

សុទ្ធិករណ៍

[១៧១] ម្ចាស់កិត្តុកំណត់ឡាយ វិនិច្ឆ័យនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 វិនិច្ឆ័យ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសង្ខារវិនិច្ឆ័យ ១ វិវិយវិនិច្ឆ័យ ១ សតិ-
 វិនិច្ឆ័យ ១ សមាធិវិនិច្ឆ័យ ១ បញ្ញាវិនិច្ឆ័យ ១ ។ ម្ចាស់កិត្តុកំណត់ឡាយ
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត
 ឡើង លេត៍ទៅ ពានិសង្ស ទោស នឹងការរលាស់ចេញ នូវវិនិច្ឆ័យ
 ទាំង ៥ នេះ ។ ម្ចាស់កិត្តុកំណត់ឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ បែកខាងពួកសមណៈ មិនសន្មតថាជាសមណៈ បែកខាងពួក
 ព្រាហ្មណ៍ ក៏មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំង
 †
 នុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជាបេសសមណៈ
 បូព្រយោជន៍ជាបេសព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយខ្លួនឯងក៏ដ

បច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

[១៧២] យេ ច ខោ តេ^(១) ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយេ ពុ
 អន្តន្តមេ ពុ អស្សាទេ ពុ អាទីនេ ពុ ទិស្សរណា ពុ យថា-
 ភ្នំ បដានន្តំ ។ តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្ម-
 ណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោ-
 សុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សា-
 មញ្ញត្តេ ព្រាហ្មញ្ញត្តេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហារន្តិតំ ។

[១៧៣] យេ ហិ តេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា សទ្ធិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តំ សទ្ធិន្ទ្រិយស-
 មុទយំ នប្បជានន្តំ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តំ
 សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធតាមិទិបដិបទំ នប្បជានន្តំ វិរិយន្ទ្រិយំ
 នប្បជានន្តំ ។ បេ ។ សតិទ្រិយំ នប្បជានន្តំ ។ សមា-
 ធិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តំ ។ បញ្ញាទ្រិយំ នប្បជានន្តំ បញ្ញាទ្រិ-
 យសមុទយំ នប្បជានន្តំ បញ្ញាទ្រិយនិរោធំ នប្បជាន-
 នន្តំ បញ្ញាទ្រិយនិរោធតាមិទិបដិបទំ នប្បជានន្តំ ។

១ ១. យេ ច ខោ ពេចិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

(១៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ឯណា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង លេត្តិ៧ អាទិសង្ស
 ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង បែកខាងពួកសមណៈ ទើប
 សន្មតថាជាសមណៈ បែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍
 បានដ្បិតអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រ
 យោជន៍ជារបស់សមណៈនិងប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញា
 ដ៏ទត្តម ដោយខ្លួនឯងក៏ដបច្បុប្បន្ន ។

(១៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ឯណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើត
 ឡើងនៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិន
 ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅដើម្បីលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវវិវេធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសត្តន្ទ្រិយ ។ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវសមាធិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវបញ្ញាន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់
 នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃបញ្ញាន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីលត់នៃបញ្ញា
 ន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅដើម្បីលត់នៃបញ្ញាន្ទ្រិយ ។

សុទ្ធករិយា

នមេ តេ កិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្តំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្តំ វា ទិដ្ឋវ ធម្មេ សយំ អកិញ្ញា សង្កតត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហរន្តិ ។

(១៧២) យេ ហិ កេចិ កិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សទ្ធិន្ទ្រិយំ បដានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយសមុទយំ បដានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធំ បដានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធតាមិធិបដិបទំ បដានន្តិ វិរិយន្ទ្រិយំ បដានន្តិ វិរិយន្ទ្រិយសមុទយំ បដានន្តិ វិរិយន្ទ្រិយនិរោធំ បដានន្តិ វិរិយន្ទ្រិយនិរោធតាមិធិបដិបទំ បដានន្តិ សត្តន្ទ្រិយំ បដានន្តិ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ បដានន្តិ ។ បញ្ញន្ទ្រិយំ បដានន្តិ បញ្ញន្ទ្រិយសមុទយំ បដានន្តិ បញ្ញន្ទ្រិយនិរោធំ បដានន្តិ បញ្ញន្ទ្រិយនិរោធតាមិធិបដិបទំ បដានន្តិ ។ តេ ខោមេ^(១) កិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា

១ ឱ. ម. រេ រេ បទ មេ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បែកខាងពួក
សមណៈ ក៏មិនសន្មតថាជាសមណៈ បែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏មិន
សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ដ្បិតអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនេះ មិនបានធ្វើឱ្យ
ជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈ ឬប្រយោជន៍ជារបស់
ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណា
មួយ ដឹងច្បាស់នូវសង្ខិន្ធិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃសង្ខិន្ធិយ
ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃសង្ខិន្ធិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
ទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសង្ខិន្ធិយ ដឹងច្បាស់នូវវិវិយន្តិយ ដឹងច្បាស់នូវ
សេចក្តីកើតឡើងនៃវិវិយន្តិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃវិវិយន្តិយ
ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃវិវិយន្តិយ ដឹង
ច្បាស់នូវសតិទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវសមាធិទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវបញ្ញា-
ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃបញ្ញាទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេច-
ក្តីរលត់នៃបញ្ញាទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់
នៃបញ្ញាទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេក្ខ

សមណោស្ស បេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោស្ស ច
 ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បទាយស្សន្តោ សាមញ្ញត្ថំ
 ច ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារន្តិតំ ។

[១៧៥] បញ្ចំមាទិ ភិក្ខុវេ សន្តិទ្ធិយាទិ ។ កតមាទិ
 បញ្ច ។ សន្តិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចិទ្ធិយំ ។

[១៧៦] កត្ត ច ភិក្ខុវេ សន្តិទ្ធិយំ ទដ្ឋតំ ។
 ចត្វស្ស សោតាបត្តិយន្តេស្ស ឯត្ត សន្តិទ្ធិយំ ទដ្ឋតំ ។

[១៧៧] កត្ត ច ភិក្ខុវេ វិវិយំទ្ធិយំ ទដ្ឋតំ ។
 ចត្វស្ស សម្មប្បដ្ឋានេស្ស ឯត្ត វិវិយំទ្ធិយំ ទដ្ឋតំ ។

[១៧៨] កត្ត ច ភិក្ខុវេ សតិទ្ធិយំ ទដ្ឋតំ ។
 ចត្វស្ស សតិប្បដ្ឋានេស្ស ឯត្ត សតិទ្ធិយំ ទដ្ឋតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិក្ខ

បែកខាងពួកសមណៈ ក៏សន្មតថាជាសមណៈ បែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈនឹងប្រយោជន៍ជារបស់ ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៥ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ៥ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ១ ។

[១៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្ឌិតន្ទ្រិយទាំង៥នេះ សទ្ធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បី ឃើញក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គទាំង៤ ។

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិវធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្ឌិតន្ទ្រិយទាំងនេះ វិវធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងសម្មប្បធានទាំង៤ ។

[១៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្ឌិតន្ទ្រិយទាំងនេះ សតិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងសត្តិប្បដ្ឋានទាំង៤ ។

សុទ្ធករញ្ញ

[១៧៧] កត្ត ច កិក្ខុវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋតំ ។
 ចត្វុស្ស ឈានេស្ស ឯត្ត សមាធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋតំ ។

[១៨០] កត្ត ច កិក្ខុវេ បញ្ញាទ្រិយំ ទដ្ឋតំ ។
 ចត្វុស្ស អរិយសច្ចេស្ស ឯត្ត បញ្ញាទ្រិយំ ទដ្ឋតំ ។ ឥមាធិ
 ខោ កិក្ខុវេ បញ្ញាទ្រិយាយិទិ ។

[១៨១] បញ្ញាមាធិ កិក្ខុវេ ឥទ្ធិយាធិ ។ កតមាធិ
 បញ្ច ។ សទ្ធិទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយំ ។

[១៨២] កតមញ្ច កិក្ខុវេ សទ្ធិទ្រិយំ ។ ឥទិ កិក្ខុវេ
 អរិយស្សវគោ សទ្ធោ ហោតិ សទ្ធិហតិ តថាភតស្ស
 ពោធិ ឥតិបិ សោ ភគវា អរបំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាច-
 រណសម្មុទ្ធោ សុភតោ លោកវិទ្ធិ អនុត្តរោ បុរិស-
 ទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សាធំ តុទ្ធោ ភគវតិ ។ ឥទិ
 វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ សទ្ធិទ្រិយំ ។

សុត្តន្ត

(១៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្ត្រីយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ
កងទ័ដ្ឋចម្ពេច ។ បណ្ឌិតន្ត្រីយទាំងនេះ សមាធិន្ត្រីយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ
កងឈានទាំង ៤ ។

(១៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញាទ្រឹយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ
កងទ័ដ្ឋចម្ពេច ។ បណ្ឌិតន្ត្រីយទាំងនេះ បញ្ញាទ្រឹយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ
កងអរិយសច្ចទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រីយមាន ៥ ប្រការ
ដូច្នោះឯង ។

(១៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រីយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រីយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសន្ទន្ត្រីយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រឹយ ១ ។

(១៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសន្ទន្ត្រីយដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកកងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសត្វ ជឿ
សេចក្តីត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជា
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជាប
ច្បាស់នូវត្រលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណឥតមានបុគ្គលណាស្មើ
ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងវិលមកកាន់កេតថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា សន្ទន្ត្រីយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

(១៨៣) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិរិយំ ទ្ធិយំ ។ ឥធម

ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ អារទ្ធវិរិយោ វិហារតិ អកុស-
លានំ ធម្មានំ បហានាយ ក្កុសលានំ ធម្មានំ ឧប-
សម្មនាយ ថាមវា នធម្មបរក្កហោ អនិក្ខត្តជុរោ ក្កុ-
សលេសុ ធម្មេសុ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ វិរិយំ ទ្ធិយំ ។

(១៨៤) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សតិ ទ្ធិយំ ។ ឥធម

ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ សតិមា ហោតិ បរមេន សតិ-
នេបក្កេន សមញ្ញាគតោ ចិរកតិបិ ចិរកាសិកិបិ សវិតា
អនុស្សវិតា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិ ទ្ធិយំ ។

(១៨៥) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សមាធិ ទ្ធិយំ ។ ឥធម

ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ វេស្សត្តារម្មណំ កិរិត្វា លកតិ
សមាធិ លកតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
សមាធិ ទ្ធិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ធម្មវារីវគ្គ

[១៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិរិយន្ត្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រាព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ពួកអកុសលធម៌ នឹងការញ៉ាំងពួកកុសលធម៌ឱ្យបរិបូណ៌ មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង មានសេចក្តីខ្លះខ្លាំងមាំ មិនដាក់ធុរកិច្ចពួកកុសលធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិរិយន្ត្រិយ ។

[១៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសត្តិទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានស្មារតី ប្រកបដោយបញ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ ពួកបានចាំបាននូវកិច្ចដែលខ្លួនបានធ្វើយូរមកហើយ នឹងសំដីដែលខ្លួននិយាយយូរមកហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សត្តិទ្រិយ ។

[១៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍ហើយ បាននូវសមាធិ បាននូវឯកគ្គតាចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សមាធិទ្រិយ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

(១៨៦) កតមញ្ច កិក្ខុវេ បញ្ញំន្ទិយំ ។ ឥធិ
 កិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ បញ្ញាវា ហោតិ ខុទ្ទយត្តតាមិ-
 ជិយា ចញ្ញាយ សមដ្ឋានតោ អរិយាយ និព្វេជិកា-
 យ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមិជិយា ។ ឥទំ វុច្ឆតិ កិក្ខុវេ
 បញ្ញំន្ទិយំ ។ ឥហនិ ទោ កិក្ខុវេ បញ្ញំន្ទិយានិទតិ ។

(១៨៧) បញ្ចមាជិ កិក្ខុវេ ឥន្ទិយានិ ។ កត-
 មាជិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទិយំ ។ បេ ។ បញ្ញំន្ទិយំ ។

(១៨៨) កតមញ្ច កិក្ខុវេ សទ្ធិន្ទិយំ ។ ឥធិ
 កិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ សទ្ធា ហោតិ សទ្ធិហតិ ត-
 ថាភតស្ស ពោជិ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មា-
 សម្មាទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មន្នោ សុភតោ លោកវិទ្ធិ អ-
 នុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
 ភគវាតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ កិក្ខុវេ សទ្ធិន្ទិយំ ។

លុទ្ធិករិត្ត

(១៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញត្តិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតឡើងនឹងរលត់ ជាចំណែកនៃសេចក្តីនឿយណាយ ជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បញ្ញត្តិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន៥ប្រការដូច្នេះឯង ។

(១៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៥ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ៥ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញត្តិយ ១ ។

(១៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានសព្ទ ជឿសេចក្តីត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិញ្ញាណចរណ៍ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវវិគ្រលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចបរិលេងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សទ្ធិន្ទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស មហាវារុណោ

(១៨៧) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វីរិយំ ឆ្នើយ ។ ឥធិ
ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ អារទ្ធវីរិយំ វិហារតិ អកុស-
លានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧ-
បសម្មនាយ ថាមវា ទទ្ធិបរក្កមោ អនិក្ខត្តត្ថុរោ
កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ សោ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ
អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បន្នាយ ធម្មំ ជនេតិ
វាយមតិ វីរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណាតិ បទហតិ ។
ឧប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហា-
នាយ ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារកតិ ចិត្តំ
បក្កណាតិ បទហតិ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ
ឧប្បនាយ ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារកតិ
ចិត្តំ បក្កណាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ
ធម្មានំ សមាបត្តិយា អសម្មោសាយ កិយ្យោកាវាយ
វេប្បនាយ កាវេនាយ ចារិប្បិយា ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ
វីរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុត្តតិ
ភិក្ខុវេ វីរិយំ ឆ្នើយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយដ្ឋនិកាយ មហាវរុទ្ធ

(១៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិរិយន្ត្រិយដូចម្តេច ? ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ប្រារព្ធព្យាយាមដើម្បី
លះបង់ពួកអកុសលធម៌ ដើម្បីញ៉ាំងពួកកុសលធម៌ឲ្យបរិបូណ៌ មាន
សេចក្តីប្រឹងប្រែង មានសេចក្តីខ្លះខ្លាំងមាំ មិនដាក់ធុរៈក្នុងកុសលធម៌
ទាំងឡាយ ។ អរិយសាវកនោះញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រា-
រព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីញ៉ាំងអកុសលធម៌ទាំងឡាយ
ដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើងមិនឲ្យកើតឡើងបាន ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈ
ឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំង
ព្យាយាមដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។
ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំង
ព្យាយាមដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើតឡើងឲ្យកើត
ឡើងបាន ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម
ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយដែលកើត
ឡើងហើយឲ្យដល់ព្រម មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ ពេញ
បរិបូណ៌ក្រៃលែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិរិយន្ត្រិយ ។

សុទ្ធករញ្ញ

[១៧០] កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ សតិទ្ធិយំ ។ វេទ ភិក្ខុវេ

អរិយស្សវគោ សតិមា ហោតិ ចរមេន សតិទេបក្កេន
សមញ្ញតតោ ចរកតំបិ ចរកាសំតំបិ សវិតា អនុស្សវិ-
តា ។ សោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបិ
សម្មជាទោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ
អាតាបិ សម្មជាទោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អ-
ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិទ្ធិយំ ។

[១៧១] កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ សមាធិទ្ធិយំ ។ វេទ

ភិក្ខុវេ អរិយស្សវគោ វេស្សត្តារម្មណំ កវិត្វា លកតិ
សមាធិ លកតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ សោ វិច្ឆេវ

សុទ្ធិករវគ្គ

(១៧០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសត្រ័យដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានស្មារតី ប្រកបដោយ
បញ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ រត្តុបានចាំបាននូវកិច្ចដែលខ្លួនធ្វើយូរមកហើយ
នឹងសំដីដែលខ្លួននិយាយយូរមកហើយ ។ អរិយសាវកនោះពិចារណា
ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស
ក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
នឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
សត្រ័យ ។

(១៧១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្រ័យដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍
បាននូវសមាធិ បាននូវឯកគ្គតាចិត្ត ។ អរិយសាវកនោះ ស្ងប់ស្ងួត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុណោ

កាមេហំ វិវិច្ឆ អត្តសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិតារំ
 វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 វិតក្កវិចារាណំ វ្រុបសមា អជ្ឈតំ សម្បសាទនំ ចេតសោ
 ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិតារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិ-
 យំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បីតិយា ច វិរាតា
 ឧបេក្ខតោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច
 កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ ឧ-
 បេក្ខតោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧ-
 បសម្បជ្ជ វិហារតិ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច
 បហានា បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សានំ អត្តផ្តមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុតំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ សមា-

ដំន្រយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូល
 កាន់បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិតក្កៈវិចារៈ មានបីតំណឹងសុខដែលកើតអំពី
 សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈវិចារៈ រួចក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានដែល
 កើតមានកងសន្តាន ជាទីផ្សរផង មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមាន
 វិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតំណឹងសុខដែលកើតអំពីសមាធិ ព្រោះ
 ប្រាសចាកបីតំណឹង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិសម្បជញ្ញៈ
 ផង រមែងសោយសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែង
 សរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវតតិយជ្ឈាននោះថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា
 មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះតតិយជ្ឈានឯណា
 ក៏ចូលកាន់តតិយជ្ឈាននោះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខ
 ផង មានសោមនស្សនឹងទោមនស្សក្នុងកាលមុនអស់ទៅផង ក៏ចូល
 កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម៌ជាតមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ
 មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សមាធិន្ទ្រិយ ។

សុទ្ធិវគ្គោ

[១៧២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សវគោ បញ្ញាវ ហោតិ ឧទយត្តកា-
 មិទិយា បញ្ញាយ សមម្ពាគតោ អរិយាយ និព្វេធិ-
 កាយ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមិទិយា ។ ភោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 យថាក្ខតំ បជាធាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថា-
 ក្ខតំ បជាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ ប-
 ជាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិទិ បដិបទាតិ យថា-
 ក្ខតំ បជាធាតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បញ្ញិទ្ធិយំ ។
 ឥមាទិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ញិទ្ធិយាទិទិ ។

សុទ្ធិវគ្គោ បរិមោ ។

បស្សុទ្ធានិ

សុទ្ធិកញ្ជោ ខេ ភោតា
 អរហន្តា អបរេ ខេ
 សមណព្រហ្មណា ទដ្ឋតំ
 វិកម្ពេ អបរេ ទុវេតិ ។

សុទ្ធិករវិគ្គ

(១៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញន្ត្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតនឹងរលត់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីទំលុះទំលាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដល់នូវកិរិយាអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ។ អរិយសាវកនោះដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទជាហេតុឱ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បញ្ញន្ត្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

ចប់ សុទ្ធិករវិគ្គទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃសុទ្ធិករវិគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយសុទ្ធិ ១ អំពីព្រះសោតាបន្នមានពីរលើក
 អំពីព្រះអរហន្តដទៃទៀតមានពីរលើក អំពីសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីឥន្ទ្រិយដែលបណ្ឌិតគប្បីយល់ឃើញក្នុង
 អង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គជាដើម ១ អំពីការចែកឥន្ទ្រិយមានពីរ
 លើកដទៃទៀត ។

មុនព្រះវិគោ

[១៧៣] បញ្ចមាជំ កិក្ខុវេ សង្ក្រិយានំ ។ កតមាជំ
បញ្ច ។ សង្ក្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ចិយំ ។

[១៧៤] កតមញ្ច កិក្ខុវេ សង្ក្រិយំ ។ ឥធិ កិក្ខុវេ
អរិយស្សវកោ សន្នោ ហោតិ សទ្ធិហតិ តថាគតស្ស
ពោធិ ឥតិបំ សោ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជា-
ចរណសម្មន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិស-
ទម្មសារថិ សត្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភកវាតំ ។
ឥទំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ សង្ក្រិយំ ។

[១៧៥] កតមញ្ច កិក្ខុវេ វិរិយំ ។ យំ ទោ
កិក្ខុវេ ចត្តារោ សម្មប្បដានេ អារត្ត វិរិយំ បដិលភតិ ។
ឥទំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ វិរិយំ ។

[១៧៦] កតមញ្ច កិក្ខុវេ សតិំ ។ យំ ទោ
កិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដានេ អារត្ត សតិំ បដិលភតិ ។
ឥទំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ សតិំ ។

មុនព្រឹត្តិ

[១៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។

[១៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ បានសព្វ ជឿសេចក្តីត្រាស់
ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មា-
សម្ពុទ្ធ ។ រិបូណិដោយវិជ្ជាទ័ពវណៈ មានដំណើរអ្នក ជាបច្ច្យាសន្តរ
ត្រៃលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាន
នូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រិនៈទេវតាទ័ពមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់
ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងរិលមកកាន់កេតថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សទ្ធិន្ទ្រិយ ។

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិរិយន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រាជ្ញនូវសម្មប្បដាន ៤ រមែងបាននូវសេចក្តីព្យា-
យាមឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិរិយន្ទ្រិយ ។

[១៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលប្រាជ្ញនូវសតិប្បដាន ៤ រមែងបាននូវសតិឯណា ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សតិន្ទ្រិយ ។

មុន្តរវេញ

[១៧៧] កតមញ្ច កិក្ខុវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធន
 កិក្ខុវេ អរិយស្សវគោ វេស្សន្តារម្មណំ ករិត្តា លកតិ
 សមាធិ លកតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ កិក្ខុវេ
 សមាធិន្ទ្រិយំ ។

[១៧៨] កតមញ្ច កិក្ខុវេ បញ្ញន្ទ្រិយំ ។ ឥធន កិក្ខុវេ
 អរិយស្សវគោ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្តតាមិទិយា
 បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ ទិព្វេនិកាយ សម្មា-
 ទុក្ខក្ខយតាមិទិយា ។ ឥទំ វុច្ឆតិ កិក្ខុវេ បញ្ញន្ទ្រិយំ ។
 ឥមាធិ ខោ កិក្ខុវេ បញ្ញន្ទ្រិយានិទិតំ ។

[១៧៩] បញ្ញមាធិ កិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាធិ
 បញ្ញ ។ សន្ទន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញន្ទ្រិយំ ។ ឥមាធិ ខោ
 កិក្ខុវេ បញ្ញន្ទ្រិយានិ ។

មុតុរាជ

(១៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអាម្មណ៍ រមែងបាននូវសមាធិ បានឯកត្តភាចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សមាធិន្ទ្រិយ ។

(១៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញាន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតនឹងរលត់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីទំលុះទំលាយ ជាហេតុឲ្យដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បញ្ញាន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

(១៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំងនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសន្តិឥន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តេ

[២០០] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុដ្ឋំ ឥន្ទ្រិយានំ
 សមត្តា បរិប្បត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ
 អនាតាមិ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ សកុណាតាមិ
 ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ
 តតោ មុនុតវេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ
 មុនុតវេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។

[២០១] បញ្ចុមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ។ ក-
 តមាណិ បញ្ចុ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ចុន្ទ្រិយំ ។
 ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុន្ទ្រិយានំ ។

[២០២] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុដ្ឋំ ឥន្ទ្រិយានំ
 សមត្តា បរិប្បត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ
 អនាតាមិ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ សកុណា-
 តាមិ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ សោតាបន្នោ
 ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះ
 ពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បានជាអនាគាមី ព្រោះមាន
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជា
 ធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ
 បានជាសុខានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុ-
 សារីនោះ ។

[២០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសន្ទន្ទ្រិយ ១ ។ វេទ ។ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

[២០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
 លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអនាគាមី ព្រោះមាន
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជា
 ធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ

មុន្តរវិញ

តតោ មុន្តរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។ ឥតិ ខោ
ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា វេលវេមត្តតា ហោតិ វេល-
វេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតា^(១)តិ ។

(២០៣) បញ្ចំមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាទិ ។ កតមាទិ
បញ្ចំ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ មេ ។ បញ្ចិន្ទ្រិយំ ។ ឥមាទិ ខោ
ភិក្ខុវេ បញ្ចិន្ទ្រិយាទិ ។

(២០៤) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុន្ទំ ឥន្ទ្រិយាទំ
សមត្តា បរិប្បត្តា អរហិ ហោតិ តតោ មុន្តរេហិ
អនាតាមី ហោតិ តតោមុន្តរេហិ សកទាតាមី
ហោតិ តតោ មុន្តរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ
មុន្តរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុន្តរេហិ សទ្ធា
នុសារី ហោតិ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ បរិប្បំ បរិប្បការី

១ ឧ. ពលវេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតា ហោតិ ។

មុខវិញ្ញាណ

បានជាសទ្ទានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃឥន្ទ្រិយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផលក៏មាន ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផល ដំណើរផ្សេងគ្នានៃបុគ្គលក៏មាន ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

(២០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ភីសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

(២០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ទានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកធ្វើមគ្គិក្ខិយពេញបរិបូណ៌

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេក្ខោ

អាណិយេតិ បទេសំ បទេសតារី អាណិយេតិ ។ អ-

វត្តាណិទ្រូវាហំ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិយានិ វនាមីតិ ។

(២០៥) បញ្ចុមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ តត-

មាណិ បញ្ចុ ។ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចុទ្ធិយំ ។

ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិយានិ ។

(២០៦) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិ ឥន្ទ្រិយានិ

សមត្តា បរិប្បត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ

អន្តរាបរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ឧបហច្ចបរិ-

ទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អសដ្ឋារបរិទិញាយី

ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សសដ្ឋារបរិទិញាយី ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ចហារវរក្ក

រមែងសម្រេចនូវផលដ៏បរិបូណ៌ ជាអ្នកធ្វើនូវចំណែកនៃមគ្គ រមែង
សម្រេចនូវចំណែកនៃផលដែរ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ តថាគតពោលនូវឥន្ទ្រិយ ៥ ថា មិនមែនជាឥតផលទេ ។

(២០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

(២០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយី (លោក
ដែលបរិនិព្វានក្នុងរាងអាយុមិនទាន់ដល់ពាក់កណ្តាល) ព្រោះមាន
ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាឧបហច្ចុបរិនិព្វាយី
(លោកដែលបរិនិព្វានក្នុងកាលអាយុហួសពាក់កណ្តាលដរាបដល់ទីបំផុត)
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ បានជា
អសង្ខារបរិនិព្វាយី (លោកដែលបរិនិព្វានដោយមិនទំធ្វើសេចក្តីព្យាយាម)
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហច្ចុបរិនិព្វាយីនោះ បាន
ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី (លោកដែលបរិនិព្វានដោយទំធ្វើសេចក្តីព្យាយាម)
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ

មុន្តរក្ខេ

តតោ មុន្តតវេហិ ឧទ្ធិសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋតាមិ

តតោ មុន្តតវេហិ សកនាតាមិ ហោតិ តតោ មុន្តត-

វេហិ សោតាបដ្ឋោ ហោតិ តតោ មុន្តតវេហិ ឆម្ពានុសារី

ហោតិ តតោ មុន្តតវេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិតិ ។

(២០៧) បញ្ចំមាណិ កិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កតមាណិ

បញ្ចំ ។ សន្ទិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចិទ្ធិយំ ។ ឥមាណិ ទោ

កិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធិយាណិ ។

មុនុតវគ្គ

បានជាទង្គិសោតអកនិដ្ឋតាមី (លោកដែលមានក្រសែធម៌ដ៏ខ្ពស់ទៅកាន់
អកនិដ្ឋតហើយបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ) ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាង
ឥន្ទ្រិយរបស់សស្ការបរិនិព្វាយីនោះ បានជាសកទាតាមី ព្រោះមាន
ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ទង្គិសោតអកនិដ្ឋតាមីនោះ បានជា
សោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាតាមីនោះ
បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ន
នោះ បានជាសុទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់
ធម្មានុសារីនោះ ។

(២០៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។

ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសង្ខេបនិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញានិយ ១ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទោ

[២០៨] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុដ្ឋំ ឥន្ទ្រិយានំ

សមត្តា បរិច្ចរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ

អន្តរាបរិទិញាយិ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ ឧបហច្ច-

បរិទិញាយិ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ អសម្ព័រាបរិ-

ទិញាយិ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ សសម្ព័រាបរិទិញាយិ

ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ ឧដ្ឋិសោតោ ហោតិ អក-

ទិដ្ឋតាមិ តតោ មុនុតវេហិ សកទាតាមិ ហោតិ

តតោ មុនុតវេហិ សោតាថន្នោ ហោតិ តតោ មុនុ-

តវេហិ ធម្មានុសារិ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ សម្ពា-

នុសារិ ហោតិ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា

ដលវេមត្តតា ហោតិ ដលវេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

(២០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
 លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយ ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះជាឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាទបហច្ចុបរិនិព្វា-
 យ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះជាឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយនោះ បាន
 ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះជាឥន្ទ្រិយរបស់ទបហច្ចុ-
 បរិនិព្វាយនោះ បានជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ
 ជាឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយនោះ បានជាទទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាម
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះជាឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយនោះ បាន
 ជាសកតាតាម ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះជាឥន្ទ្រិយរបស់ទទ្ធិសោតអក-
 និដ្ឋតាមនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះជាឥន្ទ្រិយ
 របស់សកតាតាមនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះជា
 ឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥
 នេះជាឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរ
 ផ្សេងគ្នានៃឥន្ទ្រិយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផលក៏មាន ដំណើរផ្សេងគ្នានៃ
 ផល ដំណើរផ្សេងគ្នានៃបុគ្គលក៏មាន ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

មុនៗព្រោះ

[២០៧] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ សន្តិយាណិ ។ កតមាណិ

បញ្ច ។ សន្តិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចិទ្ធិយំ ។ សមាណិ ខោ

ភិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធិយាណិ ។

[២០០] សមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិ សន្តិយាណិ

សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ

អន្តរាបរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ឧបហត្ថ-

បរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អសម្មារបរិទិញាយី

ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សសម្មារបរិទិញាយី ហោតិ

តតោ មុនុតរេហិ ឧទ្ធិសោតោ ហោតិ អកណិដ្ឋតាមី

មុខុរាវត្ត

(២០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គីសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(២១០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
 លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយ ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាឧបហត្ថបរិនិព្វា-
 យ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយនោះ បាន
 ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯងឥន្ទ្រិយរបស់ឧប-
 ហត្ថបរិនិព្វាយនោះ បានជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥
 នេះឯងឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយនោះ បានជាទុំសោតអកនិដ្ឋ-
 តាម ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយក្កខំកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

តតោ មុទុតវេហំ សកទាតាមី ហោតិ តតោ មុទុត.

វេហំ សោតាបដ្ឋោ ហោតិ តតោ មុទុតវេហំ ធម្មានុសារី

ហោតិ តតោ មុទុតវេហំ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។ ឥតិ

ទោ ភិក្ខុវេ អរិយុវំ បរិប្បការី អារាជេតិ បទេសំ ប-

ទេសការី អារាជេតិ ។ អវញ្ញានំត្រេវាហំ ភិក្ខុវេ

បញ្ចន្ទ្រិយានំ វនាមិតំ ។

[២០០] បញ្ចមាទំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ។ កតមាទំ

បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ចន្ទ្រិយំ ។ ឥមាទំ ទោ

ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយានំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវិញ្ញ

បានជាសកទាតាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទេវតាំងឥន្ទ្រិយរបស់ទ្ខំសោត-
 អកនិដ្ឋតាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទេវតាំង
 ឥន្ទ្រិយរបស់សកទាតាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥
 ទេវតាំងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមាន
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ទេវតាំងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុធ្វើមគ្គឲ្យបរិបូណ៌ រមែងបានសម្រេចផលដ៏បរិបូណ៌ ធ្វើនូវចំណែក
 នៃមគ្គ រមែងបានសម្រេចនូវចំណែកនៃផល ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតពោលនូវឥន្ទ្រិយ ៥ ថា មិនមែនជាឥត
 ផលទេ ។

(២១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

មុនុករវេណី

[២០២] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុំ ឥន្ទ្រិយានំ
សមត្តា បរិច្ឆារត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុករេហំ
អរហត្តដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ
មុនុករេហំ អនាតាមិ ហោតិ តតោ មុនុករេហំ អនាតា-
មិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុករេ-
ហំ សកទាតាមិ ហោតិ តតោ មុនុករេហំ សកទា-
តាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុ-
ករេហំ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុករេហំ សោតា-
បតិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ យស្សខោ
ភិក្ខុវេ ឥហានំ បញ្ចុំន្ទ្រិយានំ សព្វេន សព្វំ សព្វថា
សព្វំ នត្តិ តថហំ ពាហំរោ មុនុដ្ឋនបក្ខេដ្ឋិតោតិ
វេណីមិតិ ។

មុនុតរវគ្គ

(២១២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
 លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក
 ច្បាស់នូវអរហត្តផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្ត
 នោះ បានជាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អ្នក
 ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាកច្បាស់នូវអរហត្តផលនោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាកច្បាស់នូវអនាគាមីផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់
 អនាគាមីនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយ
 របស់អ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាកច្បាស់នូវអនាគាមីផលនោះ ជាអ្នក
 ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាកច្បាស់នូវសកទាគាមីផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥
 ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមាន
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាកច្បាស់នូវសក-
 ទាគាមីផលនោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាកច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ មិនមានដល់ភិក្ខុឯណាដោយបរិបូណ៌សព្វ
 គ្រប់ទេ តថាគតហៅភិក្ខុនោះថា ជាអ្នកស្ថិតនៅក្នុងពកបថ្នដ្ឋានជាខាង
 ក្រៅ (បុគ្គលទាំង ៨ ពួក) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុណោ

(២០៣) អថខោ អត្តាតរោ ភិក្ខុ យេន ភក្ខវា
 តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភក្ខវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសិដ្ឋោ ខោ សោ ភិក្ខុ
 ភក្ខវន្តំ ឯតទរោច ឥន្ទ្រិយសម្បដ្ឋោ ឥន្ទ្រិយសម្បដ្ឋោតិ
 ភន្តេ វុច្ឆតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ឥន្ទ្រិយសម្បដ្ឋោ
 ហោតីតិ ។

(២០៤) ឥធិ ភិក្ខុ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧប-
 សមតាមី សម្ពោធតាមី វិរិយន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសម-
 តាមី សម្ពោធតាមី សតិទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមតាមី
 សម្ពោធតាមី សមាធិទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមតាមី
 សម្ពោធតាមី បញ្ញាទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមតាមី សម្ពោ-
 ធតាមី ។ ឯត្តាវតា ខោ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយសម្បដ្ឋោ
 ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវារង្ក

(២១៣) ត្រាវនោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាន
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែល
 ព្រះអង្គត្រាស់ថា ភិក្ខុបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ បរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយដោយហេតុ
 ដូចម្តេច ។

(២១៤) ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសិទ្ធិន្ទ្រិយដែល
 មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹង ចម្រើនរិយន្ត្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់
 មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចម្រើនសតិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរ
 ទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចម្រើន
 សមាធិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរ
 ទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចម្រើនបញ្ញាន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បី
 សេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។

មុនុករវង្ស

[២០៥] បញ្ចំមានិ ភិក្ខុវេ សន្តិយានិ ។ កតមានិ
បញ្ច ។ សន្តិទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ចទ្រិយំ ។ សមានិ ខោ
ភិក្ខុវេ បញ្ចទ្រិយានិ ។

[២០៦] សមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្តំ សន្តិយានំ
ការតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយោ
អនាសរំ ចេតោវម្មតី បញ្ចវម្មតី ទិដ្ឋោ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។

មុនុករវង្ស ទុតិយោ ។

តិស្សទ្ធានំ

បដិលាភោ ច តាយោ សន្តិត្តា
វិត្តារា អបេ តាយោ
បដិបន្នោ ធុបសមោ
អាសវានំ ខយោ ចិមេតិ ។

មុនុតវរ្ត

[២១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

[២១៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច
ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងនូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិន
មានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះបានចំរើន ធ្វើ
ឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

ចប់ មុនុតវរ្ត ទី ២ ។

ឧទ្ធាននៃមុនុតវរ្តិក្ខណៈគឺ

ពោលអំពីអ្នកបានសម្រេចឥន្ទ្រិយទាំងប្រាំ ១ អំពីឥន្ទ្រិយ
ទាំងប្រាំដោយសន្ទូបមាន ៣ លើក ដោយពិស្តារដទៃទៀត
មាន ៣ លើក អំពីអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីបានមគ្គផល ១ អំពី
ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ជាដំណើរទៅកានសេចក្តីស្ងប់រហូប ១ អំពី
វិមុត្តិជាហេតុអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ១ ។

ឆ្លើយត្រឡប់

(២០៧) បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ សន្តិយាណំ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សន្តិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចន្តិយំ ។

(២០៨) យាវត្ថវញ្ចាហំ ភិក្ខុវេ សមេសំ បញ្ចន្តិ
សន្តិយាណំ សមុទយញ្ច អត្តផ្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទិណ-
នវញ្ច ជិស្សរណាញ្ច យថាភ្នតំ ន អព្ពញ្ញាសី ។
នេវ តាវាហំ ភិក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ
សត្រហ្មកេ សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បជាយ ស-
នេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្មន្តោ^១
បច្ចញ្ញាសី ។

(២០៩) យតោ ច ទ្វាហំ ភិក្ខុវេ សមេសំ បញ្ចន្តិ
សន្តិយាណំ សមុទយញ្ច អត្តផ្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទិណ-
វញ្ច ជិស្សរណាញ្ច យថាភ្នតំ អព្ពញ្ញាសី ។ អថាហំ^(២) ភិ-
ក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ សត្រហ្មកេ សស្ស-
មណាព្រាហ្មណិយា បជាយ សនេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ
សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្មន្តោ បច្ចញ្ញាសី ។ ព្រាណាញ្ច

១ ទ. ប. អភិសម្មន្តោ ។ ២ អថាហំ ។

ឆន្ទ្រ័យវិគ្គ

(២១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទ្រ័យនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឆន្ទ្រ័យ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រ័យ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រ័យ ១ ។

(២១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតមិនទាន់ដឹងច្បាស់
តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អាទិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ
នូវឆន្ទ្រ័យទាំង ៥ នេះ អស់កាលត្រឹមណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតក៏មិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ
ឥតមានសេចក្តីដឹងទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក
មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
នឹងមនុស្សជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស អស់កាលត្រឹមណោះ ។

(២១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលណា តថាគតដឹងច្បាស់
តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អាទិសង្ស ទោស និងការ
រលាស់ចេញ នូវឆន្ទ្រ័យទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
នោះ ទើបតថាគតប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ
ឥតមានសេចក្តីដឹងទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវ
លោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណ
ព្រាហ្មណ៍នឹងមនុស្សជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស ។ សេចក្តីដឹង

ធម្មត្រ័យវគ្គោ

បន មេ ទស្សនំ ឧទទាទិ អក្កប្បា មេ វិមុត្តិ^(១)

អយមន្តិមា វាតិ នត្តនាទិ បុនព្ពវោតិ ។

[២២០] តិណិមាទិ ភិក្ខុវេ សន្តិយាទិ ។ កតមាទិ

តិណិ ។ សត្តិន្តិយំ បុរិសន្តិយំ ជិវិតន្តិយំ ។ សមាទិ

ខោ ភិក្ខុវេ តិណិ សន្តិយាទិវតិ ។

[២២១] តិណិមាទិ ភិក្ខុវេ សន្តិយាទិ ។ កតមាទិ

តិណិ ។ អនព្ពាតព្ពាស្សមិត្តិន្តិយំ អព្ពាន្តិន្តិយំ អព្ពា-

តាវន្តិយំ ។ សមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ តិណិ សន្តិយាទិវតិ ។

១ ឧ. ម. ពេពោវិមុត្តិ ។

ធម្មត្រ័យវគ្គ

នឹងសេចក្តីយើញ្ញាកើតឡើងដល់តថាគតថា សេចក្តីច្រវៃសសរបស់តថា-
គតមិនត្រឡប់កម្រិតទៀតឡើយ ជាតិទេវជាទីបំផុតត្រឹមនេះហើយ
ឥឡូវនេះភពថ្មីមិនមានឡើយ ។

(២២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៣ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឥន្ទ្រិយ ១ បុរសឥន្ទ្រិយ ១ ជីវិ-
ឥន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៣ ប្រការដូច្នោះឯង ។

(២២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៣ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអនញ្ញាតញ្ញាស្យាមិឥន្ទ្រិយ^(១) ១
អញ្ញាឥន្ទ្រិយ^(២) ១ អញ្ញាតាវឥន្ទ្រិយ^(៣) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ
មាន ៣ ប្រការដូច្នោះឯង ។

១ ឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើងក្នុងខណៈនៃសោតាបត្តិមន្តប្រាកដច្បាស់ដល់អ្នកប្រតិបត្តិថា អាត្មា
អញនឹងដឹងច្បាស់នូវធម៌ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដឹងក្នុងសង្សារនេះ ។ ២ ឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើង
ក្នុងហេតុទាំង ៥ តាំងអំពីសោតាបត្តិផលជាដើមទៅ ដោយអាការក្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលខ្លួនមិន
ទាន់បានដឹង ។ ៣ ឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើងក្នុងអរហន្តផលជាគុណដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដឹងអំពី
មុន ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុទ្ធា

(២២២) បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កក-
 មាណិ បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចិទ្ធិយំ ។
 ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធិយាណិ ។

(២២៣) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយា-
 ណំ សមត្តា បរិប្បត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
 រេហិ អន្តរាបរិទ្ធិញ្ចយិ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
 ធុបហត្ថបរិទ្ធិញ្ចយិ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
 អសន្តារបរិទ្ធិញ្ចយិ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ស-
 សន្តារបរិទ្ធិញ្ចយិ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ធុន្នំ-
 សោតោ ហោតិ អកណិដ្ឋតាមិ តតោ មុនុតរេហិ
 សកណតាមិ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ឯកតិដិ
 ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ កោលន្ត្រ្តោលោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

(២២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(២២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ជាអន្តកបរិនិព្វាយ ព្រោះ
មានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ ជាឧបហត្ថបរិនិព្វាយ
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តកបរិនិព្វាយនោះ ជាអ-
សង្ខារបរិនិព្វាយ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហត្ថ-
បរិនិព្វាយនោះ ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាង
ឥន្ទ្រិយរបស់អសសង្ខារបរិនិព្វាយនោះ ជាទទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមី ព្រោះមាន
ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយនោះ ជាសកទាតាមី
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ទទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមីនោះ ជា
ឯកពិដី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាតាមីនោះ ជា
គោលផ្តោល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឯកពិដីនោះ

ធម្មត្រ័យវិញ្ញា

តតោ មុទុតវេហិ សត្តក្ខតំបរមោ ហោតិ តតោ
មុទុតវេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ
សម្មានុសារី ហោតិ ។

[២២២] ធម៌មាណិ កិក្ខវេ សន្តិយាណិ ។ កតមាណិ
ធម ។ ចក្កន្តិយំ សោតិណ្តិយំ យាណិន្តិយំ ជិវ្ហន្តិយំ
កាយិន្តិយំ មនិន្តិយំ ។ ឥមាណិ ខោ កិក្ខវេ ធម
សន្តិយាណិ ។

[២២៣] ធម៌មាណិ កិក្ខវេ សន្តិយាណិ ។ កតមាណិ
ធម ។ ចក្កន្តិយំ សោតិណ្តិយំ យាណិន្តិយំ ជិវ្ហន្តិយំ
កាយិន្តិយំ មនិន្តិយំ ។

[២២៤] យតោ ខោ កិក្ខវេ អរិយស្សវកោ សមេ-
សំ ធម្មំ សន្តិយាណំ សមុទយញ្ច អត្តផ្តមញ្ច អស្សា-
ទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ បជាណតិ ។
អយំ វុច្ចតិ កិក្ខវេ អរិយស្សវកោ សោតាបន្នោ អរិណិ-
ចាតធម្មោ និយតោ សម្ពោជិបរាយណោតិ ។

ធម្មនុញ្ញ

ជាសត្តកុត្តបរមៈ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់កាលត្តាលៈ
នោះ ជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សត្តកុត្ត-
បរមៈនោះ ជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់
ធម្មានុសារីនោះ ។

(២២៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុឥន្ទ្រិយ ១ សោតឥន្ទ្រិយ ១ យា-
នឥន្ទ្រិយ ១ ជីវិឥន្ទ្រិយ ១ កាយឥន្ទ្រិយ ១ មនិឥន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៦ ប្រការដូច្នោះឯង ។

(២២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុឥន្ទ្រិយ ១ សោតឥន្ទ្រិយ ១ យា-
នឥន្ទ្រិយ ១ ជីវិឥន្ទ្រិយ ១ កាយឥន្ទ្រិយ ១ មនិឥន្ទ្រិយ ១ ។

(២២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់
តាមពិត នូវសេចក្តីតើត រលត់ អាទិសង្ស ទោស ទីនិការលាស់
ចេញនូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះ
ហៅថាសោតាបន្ត មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា មានគតិទៀង មាន
សេចក្តីត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

លុត្តបិដក វិញ្ញាណកាយស្ស មហាវគ្គោ

(២២៦) ធរយំមាណំ ភិក្ខុវេ សន្តិយាណំ ។ តតមាណំ

ធរ ។ ចក្កន្តិយំ សោតន្តិយំ យាណំន្តិយំ ជីវិតន្តិយំ

កាយន្តិយំ មនន្តិយំ ។

(២២៧) យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមេសំ

នន្តំ សន្តិយាណំ សមុទយញ្ច អន្តន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច

អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ វិនិត្យា អនុ-

ចាទា វិមុត្តា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

អរហំ ទីណាសវេ វុសិតវា តតតារណីយោ ឱហិត-

កាលោ អនុប្បត្តសទន្តោ បរិក្ខីណាវិសញ្ញោជនោ សម្ម-

ទញ្ញាវិមុត្តោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

(២២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។

ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោត៍ន្ទ្រិយ ១ ឃា-

ន៍ន្ទ្រិយ ១ ជីវិតន្ទ្រិយ ១ កាយន្ទ្រិយ ១ មន៍ន្ទ្រិយ ១ ។

(២២៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត

នូវសេចក្តីកើត លេត មានសិរ្ស ទោស នឹងការរលាស់ចេញ នូវ

ឥន្ទ្រិយ ៦ នេះ ជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថាអរហន្ត្រឯណាស្រេច មានព្រហ្ម

ចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ បានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានការ

ដាក់ចុះហើយ បានប្រយោជន៍ខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុង

កតាអស់ហើយ រួចស្រឡះហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

ធម្មិទ្ធិយវគ្គោ

(២២៧) ធរយំមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយោនិ ។ កតមាណិ

ធរ ។ ចក្កិន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ យានិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ

កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ។

(២៣០) យាវក្កវញ្ញាហំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ធម្មំ

ឥន្ទ្រិយោនំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច អា-

ទិនវញ្ច ធិស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ ន អត្តញ្ញាសី ។

នេវ តាវាហំ ភិក្ខុវេ សនេវតេ លោកេ សមារតេ

សត្រញ្ញតេ សស្សមណាព្រាញ្ញណីយា បដាយ ស-

នេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្មុទ្ធា

បច្ចញ្ញាសី ។

ធម្មត្រ័យវគ្គ

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៦ ប្រការ ។

ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ធិបក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោត្តន្ទ្រិយ ១ ឃា-

ន្ទ្រិយ ១ ជីវិត្រ័យ ១ កាយន្ទ្រិយ ១ មន្ទ្រិយ ១ ។

[២២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលគម្ភាគតនៅមិនទាន់ដឹង

ច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អនិសង្ស ទោស និងការរលាស់

ចេញ នូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះដរាបណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គម្ភាគត

ក៏មិនប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តី

ដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទៅលោក មារលោក

ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍នឹងមនុស្សជា

សម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ដរាបនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

(២៣០) យតោ ច ទ្វាបំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ឆន្ទំ

ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អន្តខ្ព័មញ្ច អស្សាទញ្ច អា-

ទីនវញ្ច ទិស្សរណញ្ច យថាភ្នតំ អព្ពញ្ញាសី ។ អថាបំ

ភិក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ សត្រហ្មកេ

សស្សមណាព្រហ្មណិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ

អនុត្តំ សម្មាសម្ពោជី អភិសម្ពុទ្ធោ បច្ចញ្ញាសី ។

ញ្ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទទាទិ អកុប្បា

មេ វិមុត្តំ អយមន្តមា ជាតិ នត្តនានិ បុនព្ពរោតិ ។

(២៣២) ឆយំមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កត-

មាទិ ឆ ។ ចក្កន្ទ្រិយំ សោតន្ទ្រិយំ យានន្ទ្រិយំ ជិវ្ហាន្ទ្រិ-

យំ កាយន្ទ្រិយំ មនន្ទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារុត្ត

[២៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាគេថាគតដឹងប្បាសតាម
 ពិត ឡូសេចក្តីកើត រលត់ អាទិសន្សំ ទោស និងការរលាស់ចេញ
 ឡូសន្ត្រីយ ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណោះទើបគេថាគត
 ប្រញូងខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងឡូសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តី
 ដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទៅលោក មារលោក
 ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ និងមនុស្សជា
 សម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ។ មួយវិញទៀត សេចក្តីដឹងនឹងសេច-
 ក្តីឃើញ ក៏កើតឡើងដល់គេថាគតថា សេចក្តីរួចស្រឡះរបស់គេថាគត
 មិនត្រឡប់កម្រើកទៀតឡើយ ជាតិនេះជាទីបំផុត (ត្រឹមណោះហើយ)
 ឥឡូវនេះកពប្បិមិនមានឡើយ ។

[២៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រីយនេះមាន ៦ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រីយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រីយ ១ សោត៍ន្ទ្រីយ ១ ឃា-
 ន៍ន្ទ្រីយ ១ ជីវ័ន្ទ្រីយ ១ កាយន្ទ្រីយ ១ មន៍ន្ទ្រីយ ១ ។

ធម្មត្រ័យវិញ

(២៣៣) យេ ហិ កេចិ កិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ ធម្មំ ឥន្ទ្រិយាធំ សឡុទយេត្ត
 អត្តខ្ពំមត្ត អស្សាទត្ត អាទីនវេត្ត ទិស្សរណាត្ត យ-
 ថាក្ខតំ នប្បជាទន្តិ ។ នមេតេ កិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា សមណាសម្មតា
 ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បនេតេ
 អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្តំ វា ព្រហ្មញ្ញត្តំ វា ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារទ្តំ ។

(២៣៤) យេ ហិ កេចិ កិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ ធម្មំ ឥន្ទ្រិយាធំ សឡុទយេត្ត
 អត្តខ្ពំមត្ត អស្សាទត្ត អាទីនវេត្ត ទិស្សរណាត្ត យ-
 ថាក្ខតំ បជាទន្តិ ។ តេ ខោមេ កិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្ម-
 ណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ
 សាមញ្ញត្តត្ត ព្រហ្មញ្ញត្តត្ត ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អ-
 ភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារទ្តិតំ ។

ចម្បាំងយុទ្ធ

(២៣៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អាទិសង្ស ទោស
 និងការរលាស់ចេញ នូវវេទន្តិយ ៦ នេះទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួក
 សមណៈឬសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មាន
 ភាយុទាំងនោះមិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់
 សមណៈឬប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួន
 ឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(២៣៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អាទិសង្ស ទោស
 និងការរលាស់ចេញ នូវវេទន្តិយ ៦ នេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សមណ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ
 ផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតថាអ្នកដ៏មាន
 ភាយុទាំងនោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈនិង
 ប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯងក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស បហាវិវត្តោ

(២៣៥) យេ ហំ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ចក្កុទ្ធិយំ នប្បជានន្តំ ចក្កុទ្ធិយំ.
 សមុទយំ នប្បជានន្តំ ចក្កុទ្ធិយនិរោធំ នប្បជានន្តំ
 ចក្កុទ្ធិយនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទំ នប្បជានន្តំ សោត្តិទ្ធិ-
 យំ យានិទ្ធិយំ ជិវ្ហិទ្ធិយំ កាយិទ្ធិយំ មនិទ្ធិយំ
 នប្បជានន្តំ មនិទ្ធិយសមុទយំ នប្បជានន្តំ មនិទ្ធិយ-
 និរោធំ នប្បជានន្តំ មនិទ្ធិយនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទំ
 នប្បជានន្តំ ។ នមេតេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហារន្តំ ។

(២៣៦) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា ចក្កុទ្ធិយំ បជានន្តំ
 ចក្កុទ្ធិយសមុទយំ បជានន្តំ ចក្កុទ្ធិយនិរោធំ ប-
 ជានន្តំ ចក្កុទ្ធិយនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទំ បជានន្តំ សោ-
 ត្តិទ្ធិយំ យានិទ្ធិយំ ជិវ្ហិទ្ធិយំ កាយិទ្ធិយំ ម-
 និទ្ធិយំ បជានន្តំ មនិទ្ធិយសមុទយំ បជានន្តំ ម-
 និទ្ធិយនិរោធំ បជានន្តំ មនិទ្ធិយនិរោធតាមិទ្ធិ-
 បដិបទំ បជានន្តំ ។ តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

(២៣៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃ
 ចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
 សោតិន្ទ្រិយ យានិន្ទ្រិយ ជីវិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់
 នូវសេចក្តីកើតនៃមនិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃមនិន្ទ្រិយ
 មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃមនិន្ទ្រិយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ ។ បេ ។ មិនធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមដោយខ្លួនឯង ។

(២៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយ ដឹងច្បាស់នូវចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹង
 ច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ
 កាន់សេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសោតិន្ទ្រិយ យានិន្ទ្រិយ
 ជីវិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃមនិន្ទ្រិយ
 ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃមនិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃមនិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈ

ធម្មត្រ័យវគ្គោ

វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ថេវ សមណសម្មតា
ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បណ-
យសុន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រាហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្ម-
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ឈ វិហារន្តិតំ ។

ធម្មត្រ័យវគ្គោ គតិយោ ។

តិស្សទានំ

នត្តរោ ជីវិតកោយ
ឯកាភិញ្ញញ្ច សុទ្ធកំ
សោតោ ទ្វេ អរហា^(១) ទ្វេ
សមណព្រាហ្មណេន ចាតំ ។

១ ឧ. អរហតា ។

ធម្មនិទ្ទេសវគ្គ

ធម្មត្រៃហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង
 សន្មតថាជាត្រៃហ្មណ៍ក្នុងពួកត្រៃហ្មណ៍ផង ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំង
 នោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជាបស់សមណៈ និង
 ប្រយោជន៍ជាបស់ត្រៃហ្មណ៍ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯងក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ។

បឋម ធម្មនិទ្ទេសវគ្គទី ៣ ។

ទុទ្ទាននៃធម្មនិទ្ទេសវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនវិលមកកាន់កេតិប្បៀត ១
- អំពីឥន្ទ្រិយ ៣ មានដំរីឥន្ទ្រិយជាទីបំផុត ១ អំពីឥន្ទ្រិយ ៣
- មានអញ្ញាភារិឥន្ទ្រិយជាទីបំផុត ១ អំពីការត្រាស់ដឹងវត្សរ៍ ១
- អំពីឥន្ទ្រិយ ៦ សុទ្ធ ១ អំពីព្រះសោតា ១ អំពីព្រះអរហន្ត
- មាន ២ លើក អំពីសមណត្រៃហ្មណ៍មាន ២ លើក ។

សុខត្រិយវគ្គោ

[២៣៧] បញ្ចមាណំ ភិក្ខុវេ សន្តិយានំ ។ កតមាណំ

បញ្ច ។ សុខំន្តិយំ ទុក្ខំន្តិយំ សោមនស្សំន្តិយំ ទោ-
មនស្សំន្តិយំ ឧបេក្ខំន្តិយំ ។ ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចន្តិយានំនិ ។

[២៣៨] បញ្ចមាណំ ភិក្ខុវេ សន្តិយានំ ។ កតមាណំ

បញ្ច ។ សុខំន្តិយំ ទុក្ខំន្តិយំ សោមនស្សំន្តិយំ ទោ-
មនស្សំន្តិយំ ឧបេក្ខំន្តិយំ ។

[២៣៩] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវគោ សមេ-

សំ បញ្ចន្តំ សន្តិយានំ សមុទយញ្ច អត្តផ្លមញ្ច អស្សា-
ទញ្ច អាជីនវញ្ច ជិស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ បជាធានំ ។

សុខិន្ទ្រយវគ្គ

(២៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ^(១)នេះមាន ៥ យ៉ាង ។

ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងកើតឡើង ។ ភីសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោម-
នស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។

ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងកើតឡើង ។ ភីសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោម-
នស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(២៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់

តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង មានសង្ស័យផង
ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

១ ប្រើថា ជាអធិបតី (ជាធំ) គឺធម្មជាតិទាំងនេះមានទាមទៀងៗគ្នា ដូចអារម្មណ៍ជាសុខ មាន
មុខងារទទួលយកទានសុខ អារម្មណ៍ជាទុក្ខ មានមុខងារទានទុក្ខ ។ អដ្ឋកថា ។

សុទ្ធិយវគ្គោ

អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវគ្គោ សោតាបន្នោ អវិជ្ជា-
ចាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

(២៤០) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ វេទ្ធិយាធិ ។ កតមាធិ
បញ្ច ។ សុខំទ្ធិយំ ទុក្ខំទ្ធិយំ សោមនស្សំទ្ធិយំ ទោ-
បនស្សំទ្ធិយំ ឧបេក្ខំទ្ធិយំ ។

(២៤១) យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វេសំ បញ្ចុដ្ឋ
វេទ្ធិយាធិ សមុទយញ្ច អនុដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អា-
និទ្ធិញ្ច និស្សាណញ្ច យថាក្ខតំ វិទិត្វា អនុចាទា
វិម្មត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហំ
ចំណាសវេ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតការោ
វេទុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខំណាភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា-
វិម្មត្តោតិ ។

(២៤២) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ វេទ្ធិយាធិ ។ កតមាធិ
បញ្ច ។ សុខំទ្ធិយំ ទុក្ខំទ្ធិយំ សោមនស្សំទ្ធិយំ ទោ-
បនស្សំទ្ធិយំ ឧបេក្ខំទ្ធិយំ ។

សុខិត្តិយវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថា សោតាបន្តបុគ្គល មាន
កិរិយាមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀង ជាអ្នកមានការ
ត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(២៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិត្តិយ ១ ទុក្ខិត្តិយ ១ សោម-
នស្សិត្តិយ ១ ពោមនស្សិត្តិយ ១ ទេវេក្ខិត្តិយ ១ ។

(២៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត
នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្សផង ពោសផង ការ
លះសំរេចញាផង នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះហើយ ជាអ្នករួចស្រឡះ (ចាក
អាសវៈ) ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា
អរហន្តទ័ណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌ប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោ-
ឡុសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍
របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ ជាអ្នក
រួចស្រឡះ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ។

(២៤២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិត្តិយ ១ ទុក្ខិត្តិយ ១ សោម-
នស្សិត្តិយ ១ ពោមនស្សិត្តិយ ១ ទេវេក្ខិត្តិយ ១ ។

[២៤៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥវេសំ បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយេត្ត អន្តន្តំមេត្ត អស្សាទេត្ត អាទីនវេត្ត ទិស្សរណេត្ត យថាក្ខតំ នប្បជានន្តិ ។ នមេតេ^(១) ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា សមណោសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណោសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្តំ វា ព្រហ្មញ្ញត្តំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារន្តិ ។

[២៤៤] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥវេសំ បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយេត្ត អន្តន្តំមេត្ត អស្សាទេត្ត អាទីនវេត្ត ទិស្សរណេត្ត យថាក្ខតំ បជានន្តិ ។ តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណោសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណោសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្តេត្ត ព្រហ្មញ្ញត្តេត្ត ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារន្តិវិ ។

១ ១. ន ០ បនេតេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

(២៤៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 និមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាស
 ផង ភានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយ៥
 យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 មិនសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬសន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួក
 ព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតពួកអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេចនូវសាមញ្ញផលឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួន
 ឯងក៏ដូចប្បន្ន ។

(២៤៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 និមួយ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង
 ភានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយ៥ យ៉ាងនេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថា
 សមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង
 ដ្បិតពួកអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវ
 សាមញ្ញផលផង ព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង
 ក៏ដូចប្បន្ន ។

សុខត្រ័យវគ្គ

(២៤៥) បញ្ចមាណំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណំ ។ កតមាណំ
បញ្ច ។ សុខំន្ទ្រិយំ ទុក្ខំន្ទ្រិយំ សោមនស្សំន្ទ្រិយំ
ទោមនស្សំន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ ។

(២៤៦) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា សុខំន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តំ សុខំន្ទ្រិយសមុ-
ទយំ នប្បជានន្តំ សុខំន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តំ សុ-
ខំន្ទ្រិយនិរោធតាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តំ ទុក្ខំន្ទ្រិយំ
នប្បជានន្តំ ។ សោមនស្សំន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តំ ។ ទោម-
នស្សំន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តំ ។ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តំ
ឧបេក្ខំន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តំ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយនិរោធំ
នប្បជានន្តំ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយនិរោធតាមិនីបដិបទំ នប្បជាន-
នន្តំ ។ នមេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ វា
ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បនេតេ វាយស្មុតោ សា-
មញ្ញតំ វា ព្រាហ្មញ្ញតំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារន្តំ ។

សុខត្រ័យវគ្គ

(២៤៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៥យ៉ាង ។
ឥន្ទ្រិយ៥យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ ភិសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោម-
នស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(២៤៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ឯណា
និមួយមិនដឹងច្បាស់នូវសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃ
សុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវទបេក្ខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ហេតុកើតឡើងនៃទបេក្ខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃទបេក្ខិន្ទ្រិយ
មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃទបេក្ខិន្ទ្រិយ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ មិនសន្មតថា
សមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬសន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិត
អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនេះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញ
ផល ឬព្រាហ្មញ្ញផល ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុញ្ញោ

(២៤៧) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា សុខំន្ទ្រិយំ បដានន្តំ សុខំន្ទ្រិយ-
 សម្មទយំ បដានន្តំ សុខំន្ទ្រិយនិរោធំ បដានន្តំ សុ-
 ខំន្ទ្រិយនិរោធតាមិធិបដិបទំ បដានន្តំ ទុក្ខំន្ទ្រិយំ ប-
 ដានន្តំ ។ សោមនស្សំន្ទ្រិយំ បដានន្តំ ។ ទោមនស្សិ-
 ន្ទ្រិយំ បដានន្តំ ។ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ បដានន្តំ ឧបេក្ខ-
 ន្ទ្រិយសម្មទយំ បដានន្តំ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយនិរោធំ បដានន្តំ
 ឧបេក្ខំន្ទ្រិយនិរោធតាមិធិបដិបទំ បដានន្តំ ។ តេ ច
 ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោ-
 សុ បេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្ម-
 ណសម្មតា តេ ច បនាយសុត្តោ សាមញ្ញត្តញ្ញ ព្រហ្ម-
 ញត្តញ្ញ ទិដ្ឋវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 ឧបសម្មវ្លិ វិហារន្តិតំ ។

(២៤៨) បញ្ចំមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាទិ
 បញ្ចំ ។ សុខំន្ទ្រិយំ ទុក្ខំន្ទ្រិយំ សោមនស្សំន្ទ្រិយំ ទោ-
 មនស្សំន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

(២៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយ ដឹងច្បាស់នូវសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃសុខិន្ទ្រិយ
 ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ
 កាន់សេចក្តីរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវទុក្ខិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវ
 សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវ
 ទបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃទបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវ
 ការរលត់នៃទបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 រលត់នៃទបេក្ខិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថា
 ព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង ព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(២៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោម-
 នស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

(២៤៧) កតមញ្ច កិក្ខុវេ សុខិត្តិយំ ។ យំ ទោ
 កិក្ខុវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយ-
 សម្មស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ
 សុខិត្តិយំ ។

(២៤៨) កតមញ្ច កិក្ខុវេ ទុក្ខិត្តិយំ ។ យំ ទោ
 កិក្ខុវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយ-
 សម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 កិក្ខុវេ ទុក្ខិត្តិយំ ។

(២៤៩) កតមញ្ច កិក្ខុវេ សោមនស្សិត្តិយំ ។
 យំ ទោ កិក្ខុវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ
 ចរោសម្មស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 កិក្ខុវេ សោមនស្សិត្តិយំ ។

សុខទ្រិយវគ្គ

(២៤៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអររំលង ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនឹងសេចក្តីត្រេកអរនោះ
 ដែលកើតអំពីកាយសម្បស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សុខទ្រិយ ។

(២៥០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអររំលង ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខ នឹងសេចក្តីមិន
 ត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្បស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា ទុក្ខទ្រិយ ។

(២៥១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សទ្រិយ តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអររំលង
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនឹងសេចក្តី
 ត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្បស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា សោមនស្សទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុទ្ធា

[២៥២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទោមនស្សំន្ទ្រិយំ ។

យំ ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អ-
សាតំ មនោសម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយំតំ ។ ឥទំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ទោមនស្សំន្ទ្រិយំ ។

[២៥៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ ។ យំ

ខោ ភិក្ខុវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា លេវសាតំ-
នាសាតំ វេទយំតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ ។
ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុន្ទ្រិយាជិតំ ។

[២៥៤] បញ្ចុបាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាជិ ។ កតមាជិ

បញ្ច ។ សុខំន្ទ្រិយំ ទុក្ខំន្ទ្រិយំ សោបនស្សំន្ទ្រិយំ ទោ-
មនស្សំន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារង្គ

(២៥២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទោមនស្សន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនឹងសេចក្តីមិនត្រេកអរ
 នោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ពស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ទោមនស្សន្ទ្រិយ ។

(២៥៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេវេក្ខន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវការម្នាក់ជាទីត្រេកអរក៏មិនមែន
 មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយក្តី ប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងចិត្តក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទេវេក្ខន្ទ្រិយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៥៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គិសុខ្យន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សន្ទ្រិយ ១
 ទោមនស្សន្ទ្រិយ ១ ទេវេក្ខន្ទ្រិយ ១ ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

[២៥៥] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សុខិត្តិយំ ។ យំ ខោ
 ភិក្ខុវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយ-
 សម្មស្សដំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
 សុខិត្តិយំ ។

[២៥៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធុត្តិត្តិយំ ។ យំ ខោ
 ភិក្ខុវេ កាយិកំ ធុត្តំ កាយិកំ អសាតំ កាយ-
 សម្មស្សដំ ធុត្តំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
 ធុត្តិត្តិយំ ។

[២៥៧] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សោមនស្សិត្តិយំ ។
 យំ ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ
 បនោសម្មស្សដំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ
 ភិក្ខុវេ សោមនស្សិត្តិយំ ។

សុខទ្រិយវគ្គ

(២៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនឹងសេចក្តីត្រេកអរនោះ
 ដែលកើតអំពីកាយសម្បស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សុខទ្រិយ ។

(២៥៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនឹងសេចក្តីមិនត្រេក
 អរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្បស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថា ទុក្ខទ្រិយ ។

(២៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សទ្រិយ តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនឹងសេចក្តីត្រេកអរ
 នោះ ដែលកើតអំពីចិត្តសម្បស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សោមនស្សទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុដ្ឋោ

[២៥៨] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទោមនស្សំន្ទិយំ ។ យំ
ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អសាតំ
មនោសម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយំតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ ទោមនស្សំន្ទិយំ ។

[២៥៩] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខំន្ទិយំ ។ យំ ខោ
ភិក្ខុវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា ទេវសាតំនាសាតំ
វេទយំតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខំន្ទិយំ ។

[២៦០] តត្រ ភិក្ខុវេ យញ្ច សុខំន្ទិយំ យញ្ច
សោមនស្សំន្ទិយំ សុខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។

[២៦១] តត្រ ភិក្ខុវេ យញ្ច ទុក្ខំន្ទិយំ យញ្ច
ទោមនស្សំន្ទិយំ ទុក្ខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។

[២៦២] តត្រ ភិក្ខុវេ យទិទំ ឧបេក្ខំន្ទិយំ អ-
ទុក្ខមសុខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចំន្ទិយានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវេក

[២៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធតោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនឹងសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ពុស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា តោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

[២៥៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធខេបេក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវការម្នាក់ជាទីត្រេកអរក៏មិនមែន មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយក៏ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តក៏ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ខេបេក្ខិន្ទ្រិយ ។

[២៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សុខិន្ទ្រិយនឹងសោមនស្សិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាសុខវេទនា ។

[២៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទុក្ខិន្ទ្រិយនឹងតោមនស្សិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាទុក្ខវេទនា ។

[២៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ខេបេក្ខិន្ទ្រិយនេះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាអទុក្ខមសុខវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

[២២០] បញ្ចមាជិ វិត្តុវេ ស្មិយាជិ ។ កតមាជិ
បញ្ច ។ សុខិត្តិយំ ទុក្ខិត្តិយំ សោមនស្សិត្តិយំ ទោ-
បនស្សិត្តិយំ ឧបេក្ខិត្តិយំ ។

[២២៤] កតបញ្ច វិត្តុវេ សុខិត្តិយំ ។ យំ ទោ
វិត្តុវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយសម្ម-
ស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិកំ ។ វេទំ វុច្ឆតិ វិត្តុវេ
សុខិត្តិយំ ។

[២២៥] កតបញ្ច វិត្តុវេ ទុក្ខិត្តិយំ ។ យំ ទោ
វិត្តុវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយ-
សម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិកំ ។ វេទំ វុច្ឆតិ
វិត្តុវេ ទុក្ខិត្តិយំ ។

[២២៦] កតបញ្ច វិត្តុវេ សោមនស្សិត្តិយំ ។
យំ ទោ វិត្តុវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ
បនោសម្មស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិកំ ។ វេទំ វុច្ឆតិ
វិត្តុវេ សោមនស្សិត្តិយំ ។

សុខិន្ទ្រយវគ្គ

(២៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១
ពោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(២៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
កាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនឹងសេចក្តីត្រេកអរនោះ ដែល
កើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខិន្ទ្រិយ ។

(២៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែល
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនឹងសេចក្តីមិន
ត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។

(២៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូច
ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីសុខនឹងសេចក្តី
ត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

(២៦៧) កតមញ្ច កិក្ខុវេ ទោមនស្សំន្ទិយំ ។ យំ
ខោ កិក្ខុវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អសាតំ ម-
នោសម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយំតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
កិក្ខុវេ ទោមនស្សំន្ទិយំ ។

(២៦៨) កតមញ្ច កិក្ខុវេ ឧបេក្ខំន្ទិយំ ។ យំ
ខោ កិក្ខុវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា ទេវសាតំនា-
សាតំ វេទយំតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ ឧបេក្ខំន្ទិយំ ។

(២៦៩) តត្រ កិក្ខុវេ យញ្ច សុខំន្ទិយំ យញ្ច
សោមនស្សំន្ទិយំ សុខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។

(២៧០) តត្រ កិក្ខុវេ យញ្ច ទុក្ខំន្ទិយំ យញ្ច
ទោមនស្សំន្ទិយំ ទុក្ខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។

(២៧១) តត្រ កិក្ខុវេ យទិទំ ឧបេក្ខំន្ទិយំ អ-
ទុក្ខមសុខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។ ឥតិ ខោ កិក្ខុវេ
ឥមាទិ បញ្ចំន្ទិយាទិ បញ្ច ហុត្វា តិណំ ហោន្តំ តិណំ
ហុត្វា បញ្ច ហោន្តំ បរិយាយេនាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

[២៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពោមនស្សន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រ-
ព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនឹងសេចក្តីមិនត្រេកអរ
នោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថា ពោមនស្សន្ទ្រិយ ។

[២៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេវភិក្ខុន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវការម្ស្នាក់ជាទីត្រេកអរក៏មិន
មែន មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងតាយក្តី
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទេវភិក្ខុន្ទ្រិយ ។

[២៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សុខន្ទ្រិយ
នឹងសោមនស្សន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាសុខវេទនា ។

[២៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទុក្ខន្ទ្រិយ
នឹងពោមនស្សន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាទុក្ខវេទនា ។

[២៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទេវភិ-
ក្ខុន្ទ្រិយនេះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាអទុក្ខមសុខវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ៥យ៉ាងនេះ ចែកជា ៥ ប្រការប្រញមកជា ៣ ក៏បាន
ឬ ៣ ចែកជា ៥ ក៏បាន ដោយបរិយាយដូច្នោះឯង ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

(២៧២) បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ សន្តិយាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សុខិត្តិយំ ទុក្ខិត្តិយំ សោមនស្សិត្តិយំ ទោ-
មនស្សិត្តិយំ ឧបេក្ខិត្តិយំ ។

(២៧៣) សុខវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិច្ច ឧប្ប-
ជ្ជតិ សុខិត្តិយំ ។ សោ សុខិតោ វ សមាធា សុខិ-
តោស្មិតិ បដាណតិ តស្សេវ សុខវេទនិយស្ស ជស្សស្ស
និរោធា យន្តដ្ឋំ វេទយិតំ សុខវេទនិយំ ជស្សំ បដិច្ច
ឧប្បជ្ជំ សុខិត្តិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វ្យុបសមតិតិ បដា-
ណតិ ។

(២៧៤) ទុក្ខវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិច្ច ឧប្ប-
ជ្ជតិ ទុក្ខិត្តិយំ ។ សោ ទុក្ខិតោ វ សមាធា ទុក្ខិតោ-
ស្មិតិ បដាណតិ តស្សេវ ទុក្ខវេទនិយស្ស ជស្សស្ស
និរោធា យន្តដ្ឋំ វេទយិតំ ទុក្ខវេទនិយំ ជស្សំ បដិច្ច
ឧប្បជ្ជំ ទុក្ខិត្តិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វ្យុបសមតិតិ បដា-
ណតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(២៧២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ ធិសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១
តោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(២៧៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យនូវផស្សៈ ដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាល
បើដល់នូវសេចក្តីសុខ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវ
សេចក្តីសុខ រមែងដឹងច្បាស់ថា សុខិន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ
ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែល
បុគ្គលបានសោយហើយ សុខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ សុខិន្ទ្រិយនោះ
ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ។

(២៧៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើដល់នូវ
សេចក្តីទុក្ខ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ
រមែងដឹងច្បាស់ថា ទុក្ខិន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវ
ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយ
ហើយ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះ
រលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវរុទ្ធា

(២៧៥) សោមនស្សវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ សោមនស្សំទ្ធិយំ ។ សោ សុមនោ វេ សមា-
 នោ សុមនោស្មីតិ បដាណតិ តស្សេវ សោមនស្សវេទ-
 និយស្ស ធម្មស្ស និរោធា យន្តជ្ឈំ វេទយិតំ សោម-
 នស្សវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈំ សោមនស្សំទ្ធិយំ
 តំ និរុជ្ឈតិ តំ វុបសមតីតិ បដាណតិ ។

(២៧៦) នោមនស្សវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ នោមនស្សំទ្ធិយំ ។ សោ ទុម្មនោ វេ សមា-
 នោ ទុម្មនោស្មីតិ បដាណតិ តស្សេវ នោមនស្សវេទ-
 និយស្ស ធម្មស្ស និរោធា យន្តជ្ឈំ វេទយិតំ នោម-
 នស្សវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈំ នោមនស្សំទ្ធិយំ
 តំ និរុជ្ឈតិ តំ វុបសមតីតិ បដាណតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

(២៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោមនស្សន្ទ្រិយកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនា ។ បុគ្គលនោះ
 កាលបើមានចិត្តរីករាយ ក៏វែមនឹងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្ត
 រីករាយ វែមនឹងដឹងច្បាស់ថា សោមនស្សន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ
 ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនាកើតអំពីផស្សៈ
 នោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ សោមនស្សន្ទ្រិយនោះក៏លេត់ទៅ
 សោមនស្សន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃ
 សោមនស្សវេទនានោះឯង ។

(២៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោមនស្សន្ទ្រិយវែមនឹងកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនា ។ បុគ្គលនោះ
 កាលបើគូចចិត្តក៏វែមនឹងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកគូចចិត្ត វែមនឹង
 ច្បាស់ថា ទោមនស្សន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គល
 បានសោយហើយ ទោមនស្សន្ទ្រិយនោះក៏លេត់ទៅ ទោមនស្សន្ទ្រិយ
 នោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនា
 នោះឯង ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

(២៧៧) ឧបេក្ខាវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ឧបេក្ខិត្តិយំ ។ សោ ឧបេក្ខកោ វ សមាទោ
 ឧបេក្ខកោស្មិតិ បជាទាតិ តស្សេវ ឧបេក្ខាវេទនិ-
 យស្ស ធម្មស្ស និរោទា យន្តជ្ឈំ វេទយិតំ ឧបេក្ខា-
 វេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈំ ឧបេក្ខិត្តិយំ តំ ទិវុជ្ឈ-
 តិ តំ វុបសមតិ បជាទាតិ ។

(២៧៨) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋំ កក្កាដំ សង្ក-
 ដនសមោទានា ឧស្មា ជាយតិ តោជា អភិវិព្វត្តតិ
 តេសំ យេវ កក្កាដំ ទាទាភាវនិក្ខេតា យា តជ្ជា
 ឧស្មា សា ទិវុជ្ឈតិ^(១) វុបសមតិ ។ ឃវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ សុខវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ សុ-
 ខិត្តិយំ ។ សោ សុខិតោ វ សមាទោ សុខិតោស្មិតិ
 បជាទាតិ តស្សេវ សុខវេទនិយស្ស ធម្មស្ស និរោទា
 យន្តជ្ឈំ វេទយិតំ សុខវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈំ^(២)

១ ឧ. ម. ឧត្តន្តរេ សាពិភិសទ្ធា វគ្គិ ។ ២ ម. ឧប្បជ្ឈតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(២៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវេន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទេវេន្ទ្រិយវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើមាន
 ចិត្តព្រងើយ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ
 រមែងដឹងច្បាស់ថា ទេវេន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទេវេន្ទ្រិយវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបាន
 សោយហើយ ទេវេន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ ទេវេន្ទ្រិយនោះ ក៏ស្ងប់
 រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទេវេន្ទ្រិយវេទនានោះឯង ។

(២៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចចំហាយកើតឡើង ភ្លើង
 រមែងកើតឡើង ព្រោះការពួតនឹងប្រដុំចុះនៃឈើតំនួតពីរកំណាត់
 ចំហាយឯណា ដែលកើតឡើងអំពីឈើតំនួតនោះ ចំហាយនោះក៏រលត់
 ស្ងប់រម្ងាប់ទៅព្រោះដាក់ឈើតំនួតទាំងនោះទីទៃត្រីគ្នា យ៉ាងណាមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខិន្ទ្រិយកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជា
 បច្ច័យនៃសុខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើដល់នូវសេចក្តីសុខ ក៏រមែង
 ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ រមែងដឹងច្បាស់
 ថា សុខិន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជា
 បច្ច័យនៃសុខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

សុខំន្ទ្រិយំ តំ ទិវុជ្ឈតំ តំ រូបសមត៌តំ បជាបាតំ ។
 ទុក្ខវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិច្ច ។ ខេ ។ សោម-
 នស្សវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិច្ច ។ ទោមនស្ស-
 វេទនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិច្ច ។ ឧបេក្ខាវេទនិយំ
 ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតំ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ ។ សោ
 ឧបេក្ខុកោ វ សមាទោ ឧបេក្ខុកោស្មតំ បជាបាតំ
 តស្សវេ ឧបេក្ខាវេទនិយស្ស ជស្សស្ស និរោទា
 យន្តដំ វេទនិយំ ឧបេក្ខាវេទនិយំ ជស្សំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ តំ ទិវុជ្ឈតំ តំ រូបសមត៌តំ
 បជាបាតំ ។

(២៧៧) បញ្ចមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាទិ
 បញ្ច ។ ទុក្ខំន្ទ្រិយំ ទោមនស្សំន្ទ្រិយំ សុខំន្ទ្រិយំ សោ-
 មនស្សំន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធសុត្ត

សុខំន្ទ្រិយនោះកំលត់ទៅ សុខំន្ទ្រិយនោះកំស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់
 ផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខ វេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
 អាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃពោមនស្សវេទនា ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យ
 នៃឧបេក្ខាវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើមានចិត្តព្រងើយ ក៏រមែង
 ដឹងច្បាស់ថា ពាក្យអញជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ រមែងដឹងច្បាស់ថា
 ឧបេក្ខំន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃ
 ឧបេក្ខាវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ឧបេ-
 ក្ខំន្ទ្រិយនោះកំលត់ទៅ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយនោះកំស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់
 ផស្សៈជាបច្ច័យនៃឧបេក្ខាវេទនានោះឯង យ៉ាងនោះដែរ ។

(២៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ៥ យ៉ាងគឺដូចម្តេច ។ គឺទុក្ខំន្ទ្រិយ ១ ពោមនស្សំន្ទ្រិយ ១ សុខំន្ទ្រិយ ១
 សោមនស្សំន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខំន្ទ្រិយ ១ ។

សុទ្ធិយុត្តោ

(២៨០) ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
 អាតាមិនោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខំន្ទិ
 យំ ។ សោ ឯវំ បជាណតិ ឧប្បជ្ជំ ខោ មេ ឥទំ
 ទុក្ខំន្ទិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ សនិណានំ សសង្ខារំ
 សប្បច្ចយំ តញ្ច អនិមិត្តំ អនិណានំ អសង្ខារំ អប្បច្ចយំ
 ទុក្ខំន្ទិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ
 ទុក្ខំន្ទិយញ្ច បជាណតិ ទុក្ខំន្ទិយសមុទយញ្ច បជា
 ណតិ ទុក្ខំន្ទិយនិរោធិញ្ច បជាណតិ យត្ត ចុប្បជ្ជំ
 ទុក្ខំន្ទិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ្ច បជាណតិ ។
 កត្ត^(១) ចុប្បជ្ជំ ទុក្ខំន្ទិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេ កាមេហិ វិវិច្ឆ អកុសលេហិ
 ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិតារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បវ
 មជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឯត្ត ចុប្បជ្ជំ ទុក្ខំន្ទិយំ
 អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ
 ទុក្ខំន្ទិយស្ស និរោធំ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ^(២) ។

១ ម. ពត្ត ។ ២ ឧ. ឧបសំហារសិ ។

សុខិន្ទ្រយវគ្គ

(២៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិន្ទ្រិយ រមែងកើតឡើងដល់
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
កិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់
យ៉ាងនេះថា ទុក្ខិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ ទុក្ខិន្ទ្រិយ
នោះឯងប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ
ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯទុក្ខិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិន
មានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនេះមិនមានទេ ។ ភិក្ខុ
នោះដឹងច្បាស់ នូវទុក្ខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃទុក្ខិន្ទ្រិយ
ផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃទុក្ខិន្ទ្រិយផង ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងហើយ
ក្នុងទីឯណា ក៏រលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។
ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ
ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈនឹងវិចារៈ មានបីតិរិយសុខ ដែលកើតអំពីវិវេក ។
ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងបឋមជ្ឈាននេះ តែងរលត់ទៅឥតមានសេស
សល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់
ទៅនៃទុក្ខិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវបិក្ខុដើម្បីសេចក្តីពិត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេក្ខោ

(២៨០) ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
 អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជិតំ នោម-
 នស្ស្រិយំ ។ សោ ឯវំ បដាណាតិ ឧប្បជ្ជំ ខោ មេ
 ឥធំ នោមនស្ស្រិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ សនិទានំ
 សសម្ព័រំ សប្បច្ចយំ តញ្ច^(១) អនិមិត្តំ អនិទានំ អ-
 សម្ព័រំ អប្បច្ចយំ នោមនស្ស្រិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ
 នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ នោមនស្ស្រិយញ្ច បដា-
 ណាតិ នោមនស្ស្រិយសមុទយញ្ច បដាណាតិ នោ-
 មនស្ស្រិយនិរោធឯញ្ច បដាណាតិ យត្ត ចុប្បជ្ជំ នោ-
 មនស្ស្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ្ច បដាណាតិ ។
 កត្ត ចុប្បជ្ជំ នោមនស្ស្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារាវនំ រូបសមា អជ្ឈតំ
 សម្មសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ
 សមាធិធំ បីតិសុខំ ធុតិយជ្ឈនំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ ។
 ឯត្ត ចុប្បជ្ជំ នោមនស្ស្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។

១ ឧ. ពំរេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

(២៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោមនស្សន្រ្ទិយវមែងកើតឡើង ដល់ភិក្ខុកងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅ តិលេស បានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនេះថា ទោមនស្សន្រ្ទិយនេះកើតឡើងហើយដល់អាត្មាអញ ទោមនស្សន្រ្ទិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯទោមនស្សន្រ្ទិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនេះ មិនមានទេ ។ ភិក្ខុនោះវមែងដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សន្រ្ទិយផង ដឹងច្បាស់ នូវហេតុកើតឡើងនៃទោមនស្សន្រ្ទិយផង ដឹងច្បាស់នូវការលត់ទៅនៃ ទោមនស្សន្រ្ទិយផង មួយវិញទៀត ទោមនស្សន្រ្ទិយកើតឡើងក្នុងទី ឯណា វមែងលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះទោមនស្សន្រ្ទិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបលត់ទៅឥតមានសេស សល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ព្រោះស្ងប់ស្ងាត់ នៃវិតក្កន៍និងវិចារៈ វមែងចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ខ្លាំងក្នុង សុត្តាន មានភាពនៃចិត្តដ៏ខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មាន តែបីតិរន៍សុខដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ។ ទោមនស្សន្រ្ទិយ កើតឡើងក្នុងទុតិយជ្ឈាននេះ តែងលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ ខោមនស្សំ
យស្ស និរោធំ តថត្តាយ ចំតំ ឧបសំហារតិ ។

(២៨២) ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
អាតាបំនោ បហំតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ សុ-
ខិត្តិយំ ។ សោ ឯវំ បដាណតិ ឧប្បជ្ជំ ខោ មេ ឥធំ
សុខិត្តិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ សនិណានំ សសដ្ឋារំ
សប្បច្ចយំ តញ្ច អនិមិត្តំ អនិណានំ អសដ្ឋារំ អប្បច្ចយំ
សុខិត្តិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ
សុខិត្តិយញ្ច បដាណតិ សុខិត្តិយសមុទយញ្ច ប-
ដាណតិ សុខិត្តិយនិរោធិញ្ច បដាណតិ យត្ត ចុប្បជ្ជំ
សុខិត្តិយំ អបរិសេសំ ជិវុជ្ឈតិ តញ្ច បដាណតិ ។
កត្ត ចុប្បជ្ជំ សុខិត្តិយំ អបរិសេសំ ជិវុជ្ឈតិ ។ ឥធិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាតា ឱបេក្កកោ ច វិហារតិ
សតោ ច សម្បដានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេនេតិ

សុខត្រ័យវគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃទោ-
មនស្សត្រ័យ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ។

(២៨២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកសុខត្រ័យ វែមនកើត
ឡើងដល់ភិក្ខុកងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុត
កំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់
យ៉ាងនេះថា សុខត្រ័យនេះកើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអព្យា សុខត្រ័យ
នោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ
ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯសុខត្រ័យនោះមិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ
មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។
ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់នូវសុខត្រ័យផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃ
សុខត្រ័យផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃសុខត្រ័យផង មួយវិញ
ទៀត សុខត្រ័យកើតឡើងក្នុងទីឯណា វែមនរលត់ទៅឥតមានសេស
សល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះសុខត្រ័យកើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច
ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសា-
សនានេះ ព្រោះឡើយណាយចាកប័តីផង ជាអ្នកប្រកបដោយទេវក្ខា
ផង មានសត្តនឹងសម្បជញ្ញាផង ទទួលនូវសុខដោយនាមកាយផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញោ

យន្តំ អរិយា អាចិត្តន្តំ ឧបេក្ខតោ សតិមា សុខវិហារ
 វិតិ តតិយន្តិយំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ
 សុខំ ឆ្នៀយំ អបរិសេសំ ធិរុជ្ឈតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ អញ្ញាសំ សុខំ ឆ្នៀយស្ស និរោធំ តថត្តាយ ចិត្តំ
 ឧបសំហារតិ ។

[២៨៣] នធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
 អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ សោ-
 មនស្សឆ្នៀយំ ។ សោ ឯវំ បដាណតិ ឧប្បន្នំ ទោ
 មេ នំ សោមនស្សឆ្នៀយំ តញ្ច ទោ សនិមិត្តំ ស-
 និទានំ សសង្ខារំ សប្បច្ចយំ តញ្ច អនិមិត្តំ អនិទានំ
 អសង្ខារំ អប្បច្ចយំ សោមនស្សឆ្នៀយំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
 នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ សោ សោមនស្សឆ្នៀយញ្ច បដា-
 ណតិ សោមនស្សឆ្នៀយសមុទយញ្ច បដាណតិ សោ-
 មនស្សឆ្នៀយនិរោធិញ្ច បដាណតិ យត្ថ ចុប្បន្នំ សោម-
 នស្សឆ្នៀយំ អបរិសេសំ ធិរុជ្ឈតិ តញ្ច បដាណតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ បហារវគ្គ

ព្រះអរិយទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈាននោះថា
 ប្រកបដោយទេវតា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ
 ព្រោះតតិយជ្ឈានឯណា ក៏ចូលកាន់តតិយជ្ឈាននោះហើយសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ ។ សុខ័ន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ រមែងរលត់ទៅ
 ផតមានសេសសល់ ។ ធួលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់
 នូវការរលត់នៃសុខ័ន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ។

(២៨៣) ធួលកិក្ខុទាំងឡាយ សោមនស្ស័ន្ទ្រិយតែងកើតឡើង
 ដល់កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅ
 កិលេស បានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ កិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់
 យ៉ាងនេះថា សោមនស្ស័ន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយដល់ពាក្យអញ សោ-
 មនស្ស័ន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកប
 ដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯសោមនស្ស័ន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត
 មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនេះ
 មិនមានឡើយ ។ កិក្ខុនោះដឹងច្បាស់នូវសោមនស្ស័ន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់
 នូវហេតុកើតឡើងនៃសោមនស្ស័ន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃ
 សោមនស្ស័ន្ទ្រិយផង មួយវិញទៀត សោមនស្ស័ន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទី
 ឯណា រមែងរលត់ទៅផតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

កត្ត ធុប្បជ្ជំ សោមនស្សន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស
 ច បហានា បុត្រោ សោមនស្សនោមនស្សនំ អត្តន្តមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្តជ្ឈានំ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតំ ។ ឯត្ត ធុប្បជ្ជំ សោមនស្សន្ទ្រិយំ
 អបរិសេសំ និរុជ្ឈតំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អញ្ញាសំ សោមនស្សន្ទ្រិយស្ស និរោធំ តថត្តាយ ចំត្ត
 ឧបសំហារតំ ។

(២៨២) ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
 អាតាថិនោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតំ ឧបេ-
 ក្ខន្ទ្រិយំ ។ សោ ឯវំ បជាណតិ ឧប្បជ្ជំ ខោ មេ
 ឥនំ ឧបេក្ខន្ទ្រិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ សនិណ-
 នំ សសម្ពារំ សប្បច្ចយំ តញ្ច ខោ អនិមិត្តំ អ-
 និណនំ អសម្ពារំ អប្បច្ចយំ ឧបេក្ខន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតីតិ នេតំ ហិនំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ ឧបេក្ខន្ទ្រិ-
 យញ្ច បជាណតិ ឧបេក្ខន្ទ្រិយសម្មនយញ្ច បជាណតិ

សុទ្ធិន្ទ្រិយវគ្គ

ចុះសោមនស្សន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្ដេច ទើបលេចទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង ព្រោះអស់ទៅនៃសោមនស្សនឹងចោមនស្សក្នុងកាលមុនផង ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ គឺជាឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខាហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ សោមនស្សន្ទ្រិយកើតឡើងហើយក្នុងចតុត្ថជ្ឈាននេះ ទើបលេចទៅ ឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការលេចទៅនៃសោមនស្សន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្ដីពិត ។

(២៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបេក្ខន្ទ្រិយរមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ឧបេក្ខន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយដល់អាត្មាអញ ឧបេក្ខន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯឧបេក្ខន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃឧបេក្ខន្ទ្រិយផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយដ្ឋនិកាយស្ស មហាវិវាទោ

ឧបេត្តិក្ខ័យនិរោធាញ បដានាតិ យត្ត ចុប្បន្នំ ឧ-
 បេត្តិក្ខ័យំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ បដានាតិ ។
 កត្ត ចុប្បន្នំ ឧបេត្តិក្ខ័យំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ស-
 មតិក្កម្ម សញ្ញាវេនយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។
 ឯត្ត ចុប្បន្នំ ឧបេត្តិក្ខ័យំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។
 អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ ឧបេត្តិក្ខ័យស្ស
 និរោធំ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតីតិ ។

សុខិត្តិយវិញ្ញោ ចតុញ្ញោ ។

ពិស្សុទ្ធានិ

សុទ្ធកតញ្ច^(១) សោតោ អរហា^(២)

ទ្វេ សមណាព្រាហ្មណោន^(៣) ច

វិភង្កេន តយោ វុត្តា.

អរហតោ^(៤) ឧប្បដិកេន ចាតិ ។

១ ឧ. ម. សុទ្ធិកតញ្ច ។ ២ អរហំ ។ ៣ សមណាព្រាហ្មណា ។ ៤ អរណំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ហោរាវគ្គ

ដឹងច្បាស់នូវការលេត់ទៅនៃឧបេក្ខន្ធិយផង មួយវិញទៀត ឧបេក្ខន្ធិយ
 កើតឡើងក្នុងទីឯណា រមែងលេត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់
 នូវទីនោះផង ។ ចុះឧបេក្ខន្ធិយ កើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបលេត់
 ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 កន្លងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈដោយសព្វគ្រប់ ហើយចូលកាន់
 សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ ។ ឧបេក្ខន្ធិយកើតឡើងក្នុងសញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ
 ៖ ទើបលេត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ
 ហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការលេត់ទៅនៃឧបេក្ខន្ធិយ ប្រមូលមកនូវចិត្ត
 ដើម្បីសេចក្តីពិត ។

ចប់ សុខ្ខន្ធិយវគ្គទី ៤ ។

ឧទាននៃសុខ្ខន្ធិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីឥន្ធិយសុទ្ធ ១ អំពីសោតាបន្តបុគ្គល ១ អំពី
 ភិក្ខុជាអរហន្ត ១ អំពីសមណព្រាហ្មណ៍មានពីរលើក អំពីការ
 ចែកឥន្ធិយមាន ៣ លើក អំពីសុខ្ខន្ធិយកើតឡើងព្រោះ
 អាស្រ័យផស្សៈដូចព្រះភ្នំភ្នំ ១ អំពីភិក្ខុបានសម្រេច
 ឈាន ១ ។

ជំរាវគ្រោ

[២៨៥] ឃុំម្នេ សុតំ ។ ឃុំកំ សមយំ កកក
សាវត្តយំ វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិការមាតុប្បាសាទេ ។
តេន ទោ បន សមយេន កកក សាយល្ហាសមយំ
បដិសល្ហាន វុដ្ឋិតោ បញ្ញាតបកេ(១) និសិដ្ឋោ ហោតិ
បិដ្ឋិ ឱតាបយមាដោ ។ អថទោ អាយស្មា អាណន្តោ
យេន កកក តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិ-
វាទេត្វា កកវតោ កត្តានិ ចាណំនា អនោមជ្ឈន្តោ
កកវន្តំ ឃុំតទរោច

[២៨៦] អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ ន បេវនានិ
កន្តេ កកវតោ តាវ បវិសុទ្ធោ ធរិវិណ្ណោ បរិយោនាតោ
សិទិលានិ ច កត្តានិ សន្តានិ(២) វលំជានានិ បុរតោ
បញ្ញារោ ច កាយោ និស្សតិ ច ឥន្ទ្រិយានំ អញ្ញាបត្តំ
ច កុន្ទិយស្ស សោតិន្ទិយស្ស យានិន្ទិយស្ស ជិវិត្តិ-
យស្ស កាយិន្ទិយស្សតិ ។

១ ១. ម. បញ្ញាតបេ ។ ២ សញ្ញានិ ។

ជំរាវិត្ត

(២៨៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទនៃមិគាមាតា ក្នុងវត្តបុព្វារាម ដ៏ត
ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគចេញអំពីទីពឹងសម្បុ
(ផលសមាបត្តិ) ក្នុងសាយណ្ណសម័យ ហើយទ្រង់គង់ហាលព្រះបិដ្ឋិ(ខ្នង)
ក្នុងទីកំដៅថ្ងៃខាងក្រោយ (ប្រាសាទ) ។ គ្រានោះឯង ព្រះពានន្ទ
ដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្ងៃយប់
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយច្របាច់នូវព្រះកាយ នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដោយវែង ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា

(២៨៦) អស្ចារ្យណាស់ ព្រះអង្គ ចម្លែកណាស់ ព្រះអង្គ
បត់ត្រូវព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះព្រះធរិវរណ្ណរបស់ព្រះអង្គមិនបរិសុទ្ធផ្លូវផង
ដូចអំពីមុនឡើយ ទាំងព្រះអង្គវាយវះកំផ្លូវជ្រាយ មានព្រះចម្មុះជ្រូញជ្រីវ
ព្រះកាយក៏ទន់ទោរ ការវែបប្រួលនៃឆន្ទ្រិយទាំងឡាយ គឺចក្ខុឆន្ទ្រិយ
សោតិឆន្ទ្រិយ ឃានិឆន្ទ្រិយ ដ្បិឆន្ទ្រិយ កាយិឆន្ទ្រិយ ក៏ឃើញប្រាកដ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារ្យោ

[២៨៧] ឃរោត្តំ អាណន្ទំ ហោតិ ជរាធម្មោ យោ-
 ព្វញ្ញោ ព្យាធិធម្មោ អាហោត្យោ មរណធម្មោ ដីវិតេ ។ ន
 ថេវ តាវ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ធិវរិណ្ណោ បរិយោនាតោ
 សិខិលានិ ច ហោន្តំ គត្តានិ សន្តានិ វលិជាតានិ បុរ-
 តោ បញ្ចារោ ច ហោតិ កាយោ និស្សតិ ច វេទ្ឋិយា-
 នំ អញ្ញាសតំ ចក្កុទ្ឋិយស្ស សោតិទ្ឋិយស្ស យានិទ្ឋិ-
 យស្ស ជិវិទ្ឋិយស្ស កាយិទ្ឋិយស្សតិ ។ ឥនបរោច
 កកវា ឥនំ វត្ថោ សុគតោ អថាបរំ ឯតនរោច សត្តា

[២៨៨] ធិ តំ ជម្ពីជវេ អត្តុ
 ទុព្វណ្ណករណីជវេ
 តាវ មនោរមំ ពិម្ពំ
 ជរាយ អភិមទ្ឋិតំ ។
 យោបិ វស្សសតំ ជីវេ
 សព្វេ មច្ចុបរាយនា
 ន តិក្ខុំ បរិវេទ្ឋិតំ
 សព្វមេវាភិមទ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារង្គ

[២៨៧] អើ អានន្ទ ពាក្យន្តុះមែនហើយ ដរាធមិរមែនមាននៅ
 ត្រង់អវយវៈដែលកំពុងចំរើន ព្យាធិធមិ មាននៅត្រង់ការដែលមិនមាន
 រោគ មរណធមិក៏មាននៅត្រង់ជីវិត ។ ឆរិវណ្ណ (របស់តថាគត) មិន
 បរិសុទ្ធផ្លូវផងដូចមុនទេ ទាំងអង្គវាយវៈក៏ធ្លូវជ្រាយ មានស្បែកជ្រុញ
 ជ្រីវ កាយក៏ទន់ទោរ ការប្រែប្រួលនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ
 សោតិន្ទ្រិយ យានន្ទ្រិយ ជីវិន្ទ្រិយ កាយន្ទ្រិយ ក៏ឃើញប្រាកដ
 មែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់តាសិតនេះហើយ បុរៈព្រះ
 សុគតទ្រង់ត្រាស់តាសិតនេះរួចហើយ ទើបព្រះសាស្តាត្រាស់តាថានេះ
 តទៅទៀតដូច្នោះ

[២៨៨] ថ្វីយសរិរេនោះ រមែនមានក្នុងកាលដែលចាស់
 អាត្រកក្នុងកាលដែលដរា ធ្វើឲ្យមានសម្បុរអាត្រកក់ អត្ត-
 ភាពជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ក៏ត្រូវដរាគ្របសង្កត់ដោយពិត ។
 ពួកសត្វទាំងអស់មានមច្ចុប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ទោះដទងណា
 រស់នៅអស់១០០ ឆ្នាំក្តី ជននោះចៀសវាងនូវមច្ចុតិចតួបក៏ពុំ-
 រួច មច្ចុតិចតួបនូវសត្វទាំងអស់ឥតសល់ឡើយ ។

ដំរីព្រៃ

(២៨៧) សាវត្ថុនិទានំ ។ អថខោ ឧណ្ណាកោ
 ព្រាហ្មណោ យេន កកវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមត្វា
 សន្តិំ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កថំ សារាណិយំ
 វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ
 ខោ ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ ឯតទរោថ

(២៨៨) បញ្ចមាទិ កោ កោតម ឥន្ទ្រិយានិ ឆា-
 ចារិសយានិ ឆាឆាកោចរានិ ន អញ្ញមញ្ញស្ស កោចរិ-
 សយំ បច្ចុនុកោន្តំ ។ កតមាទិ បញ្ច ។ ចក្កន្ទ្រិយំ
 សោតិទ្រិយំ យានិទ្រិយំ ជិវិទ្រិយំ កាយិទ្រិយំ ។
 ឥមេសំ នុ ខោ កោ កោតម បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ ឆា-
 ចារិសយានំ ឆាឆាកោចរានំ ន អញ្ញមញ្ញស្ស កោ-
 ចរិសយំ បច្ចុនុកោន្តានំ កី បដិសរណំ កោ ច
 នេសំ កោចរិសយំ បច្ចុនុកោតិទិ ។

ជំពូក

[២៨៧] សាវត្ថិនិទាន ។ គ្រានោះឯង ឧណ្ណកព្រាហ្មណ៍
 ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តី
 រីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
 នឹងពាក្យដែលគួរព្យាបាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧណ្ណក-
 ព្រាហ្មណ៍អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា

[២៨៨] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះ មាន
 វិស័យផ្សេងៗ គ្នា មានការម្នាក់ផ្សេងៗ គ្នា រមែងមិនទទួលនូវការម្នាក់
 នឹងវិស័យនៃគ្នានឹងគ្នាឡើយ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១
 សោត្តន្ទ្រិយ ១ យានីន្ទ្រិយ ១ ជីវិន្ទ្រិយ ១ កាយន្ទ្រិយ ១ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ យ៉ាងនេះ ដែល
 មានវិស័យផ្សេងៗ គ្នា មានការម្នាក់ផ្សេងៗ គ្នា មិនទទួលនូវការម្នាក់
 នឹងវិស័យនៃគ្នានឹងគ្នា ចុះសភាវៈដូចម្តេច រមែងទទួលនូវការម្នាក់នឹង
 វិស័យនៃឥន្ទ្រិយទាំងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

[២៧១] បញ្ចមាទំ ព្រាហ្មណា ឥន្ទ្រិយោទំ ជាទាវិសយោទំ ជាទាគោចរាទំ ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរិសយំ បច្ចុទុកោន្តំ ។ កតមាទំ បញ្ច ។ ចក្ក្រិយំ សោតិ្រិយំ យាទិ្រិយំ ជិវិ្រិយំ កាយិ្រិយំ ។ ឥមេសំ ខោ ព្រាហ្មណា បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយោទំ ជាទាវិសយោទំ ជាទាគោចរាទំ ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរិសយំ បច្ចុទុកោន្តំ មនោ បដិសរណំ មនោ ច ទេសំ គោចរិសយំ បច្ចុទុកោតិ្រិ ។

[២៧២] មនស្ស បទ ភោ គោតម កី បដិសរណាន្តំ ។ មនស្ស ខោ ព្រាហ្មណា សតិ បដិសរណាន្តំ ។

[២៧៣] សតិយា បទ ភោ គោតម កី បដិសរណាន្តំ ។ សតិយា បទ ខោ ព្រាហ្មណា វិវុត្តិ បដិសរណាន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

(២៧១) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះមានវិស័យផ្សេងៗ
 គ្នា មានការម្នាក់ផ្សេងៗ គ្នា រមែងមិនទទួលនូវការម្នាក់នឹងវិស័យនៃ
 គ្នានឹងគ្នា ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតន្ទ្រិយ ១
 យានន្ទ្រិយ ១ ជីវិតន្ទ្រិយ ១ កាយន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាល
 បើឥន្ទ្រិយទាំង៥យ៉ាងនេះ មានវិស័យផ្សេងៗ គ្នា មានការម្នាក់ផ្សេងៗ
 គ្នា មិនទទួលនូវការម្នាក់នឹងវិស័យនៃគ្នានឹងគ្នាហើយ មានតែចិត្តជា
 ទីពឹង ទាំងចិត្តក៏រមែងទទួលនូវការម្នាក់នឹងវិស័យនៃឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ។

(២៧២) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ចិត្ត ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ សតិជាទីពឹងរបស់ចិត្ត ។

(២៧៣) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់សតិ ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ វិមុត្តិជាទីពឹងរបស់សតិ ។

ជំពូកទី១

(២៧៤) វិមុត្តិយា បទ កោ តោតម កី បដិ.

សរណន្តំ ។ វិមុត្តិយា ខោ ព្រាហ្មណា និព្វានំ បដិសរ.

ណន្តំ ។ និព្វានស្ស បទ កោ តោតម កី បដិសរ.

ណន្តំ ។ អច្ចុសវា^(១) ព្រាហ្មណា បញ្ចំ ជាសត្តិ បញ្ចាស្ស

បរិយន្តំ កហេតុំ ។ និព្វានោតដំ ហំ ព្រាហ្មណា ព្រាហ្ម-

បរិយំ វុស្សតិ និព្វានបរិយេសនំ និព្វានបរិយេសានន្តំ ។

(២៧៥) អថខោ ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ កកវតោ

កាសិកំ អភិទន្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ក-

កវន្តំ អភិវទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។

(២៧៦) អថខោ កកវា អថបក្កន្តំ ឧណ្ណាកោ

ព្រាហ្មណោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

១ ឧ. ម. អដ្ឋិបរិ ។

ធរាត្រ

(២៧៤) បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់វិមុត្តិ ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ និព្វានជាទីពឹងរបស់វិមុត្តិ ។ បតិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ព្រះនិព្វាន ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកន្លង
 ហួសប្រស្នាហើយ អ្នកមិនរកចកាន់យកនូវទីបំផុតនៃប្រស្នាបានឡើយ ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថាមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ ឈមទៅកាន់និព្វាន មាន
 និព្វានប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មាននិព្វានជាទីបំផុត ។

(២៧៥) គ្រានោះឯង ទណ្ឌកព្រាហ្មណ៍ ក៏ត្រេកអរអនុមោ-
 ទនានូវភាសិតនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំលា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ដើរចេញទៅ ។

(២៧៦) គ្រានោះ កាលទណ្ឌកព្រាហ្មណ៍ ចៀសចេញទៅ
 មិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុថា .

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

(២៧៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ក្សជាតារំ វា ក្ស
 ជាតារសាលា វា^(១) ទុត្តរាយ វា ចាចីនាយ វា វាត-
 ចានា សុរិយេ ទុត្តច្ឆន្តេ វាតចានេន វស្មិយោ បរិ-
 សិក្ខា កាយ បតិដ្ឋិតាតិ ។ បច្ឆិមាយំ កន្តេ ភិក្ខុ-
 យន្តិ ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ ទុណ្ណាភស្ស ព្រាហ្មណស្ស
 តថាគតេ សទ្ធា វិវិដ្ឋា មូលជាតា បតិដ្ឋិតា ទទ្ធិ
 អសំហារិយា សមណោន វា ព្រាហ្មណោន វា ទេវេន
 វា មារេន វា ព្រាហ្មណា វា កេនចិ វា លោកស្មី ។
 ឥមម្ហិ ចេ ភិក្ខុវេ សមយេ ទុណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ
 កាលំ កេវយ្យ នត្ថំ តំ សញ្ញោជនំ យេន សញ្ញា-
 ជនេន សញ្ញត្តោ ទុណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ មុន ឥមំ
 លោកំ អាគច្ឆេយ្យាតិ ។

១ ឧ, ម, កូសិណវេ វា កូសិណវសាលាយំ វា ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគិកាយ មហាវិវត្ត

[២៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្ទះកំពូលឬសាលាដែលមាន

កំពូល មានបង្គុំចក្ខុវិសខាងជើងឬចិសខាងកើត កាលបើព្រះអាទិត្យរះ

ឡើង រស្មីចូលទៅតាមបង្គុំចហើយស្ថិតនៅក្នុងទីណា មានឧបមាយ៉ាង

ណា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រស្មីស្ថិតនៅត្រង់ជញ្ជាំងចិសខាងលិច ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯឧណ្ណកព្រាហ្មណ៍ មានសទ្ធាខាប់ខ្លួនជាឫស

ស្ថិតនៅមាំមួនចំពោះតថាគត ពោះសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី

មារក្តី ព្រហ្មក្តី នរណាមួយក្នុងលោកក្តី មិនងាយបំបែរឲ្យងាកចេញ

បានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យ

នេះ បើឧណ្ណកព្រាហ្មណ៍ ធ្វើមរណកាល ឧណ្ណកព្រាហ្មណ៍ដែល

ប្រកបដោយសញ្ញាជនឯណាហើយ គប្បីមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត

សញ្ញាជននោះមិនមានទេ ។

ពិរាត្រា

(២៧៨) ឯវេទ្ធ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 សាកេតេ វិហារតំ អញ្ញនវេនេ មិគនាយេ ។ តត្រ ខោ
 កកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អត្ថំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ បរិ-
 យាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម យានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ
 តានិ បញ្ចុ ពលានិ ហោន្តិ យានិ បញ្ចុ ពលានិ
 តានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ ហោន្តិតំ ។ កកវំមូលកា ខោ
 កន្តេ ធម្មា កកវំនេត្តិកា កកវំបដិសរណា សាធុ វត
 កន្តេ កកវំនុយេវ បដិកាតុ ឯតស្ស កាសិតស្ស
 អត្តោ កកវតោ សុត្វា ភិក្ខុ ធាវស្សន្តិតំ ។ បេ ។

(២៧៩) អត្ថំ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ
 អាគម្ម យានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ តានិ បញ្ចុ ពលានិ
 ហោន្តិ យានិ បញ្ចុ ពលានិ តានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ
 ហោន្តិ ។ តត្រមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិ-
 យាយំ អាគម្ម យានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ តានិ បញ្ចុ
 ពលានិ ហោន្តិ យានិ បញ្ចុ ពលានិ តានិ បញ្ចុទ្ធិ-
 យានិ ហោន្តិ ។

ធិវរក្ក

(២៧៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវិព្រហ្មញ្ញ ជាទីឲ្យអភ័យដល់ម្រិត ទៀបនគរ
 សាភេត ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរពួកភិក្ខុថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥ នោះ គឺពលៈ ៥
 ពលៈ ៥ ឯណា ពលៈ ៥ នោះ គឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះពាស្រ័យបរិយាយ
 ឯណា បរិយាយនោះមានវែងរេ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ជាបូសគល់ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកវណ្ណានាំ មានព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គសូមអារាធនា សូម
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បំភ្លឺសេចក្តីនៃកាសិគន្លុះឲ្យបាន បើពួកភិក្ខុបាន
 ស្តាប់ព្រះវាចារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយនឹងចងចាំបាន ។ បេ ។

(២៧៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥
 នោះគឺពលៈ ៥ ពលៈ ៥ ឯណា ពលៈ ៥ នោះគឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះ
 ពាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះមានវែងរេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥ នោះគឺពលៈ ៥ ពលៈ ៥
 ឯណា ពលៈ ៥ នោះគឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះពាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា
 បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហាវិវាដោ

[៣០០] យំ ភិក្ខុវេ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ សុទ្ធាតលំ
 យំ សុទ្ធាតលំ តំ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ យំ វិរិយំន្ទ្រិយំ តំ វិរិយ-
 តលំ យំ វិរិយតលំ តំ វិរិយំន្ទ្រិយំ យំ សតិំន្ទ្រិយំ តំ
 សតិតលំ យំ សតិតលំ តំ សតិំន្ទ្រិយំ យំ សមា-
 ធិន្ទ្រិយំ តំ សមាធិតលំ យំ សមាធិតលំ តំ សមា-
 ធិន្ទ្រិយំ យំ បញ្ញំន្ទ្រិយំ តំ បញ្ញាតលំ យំ បញ្ញាតលំ
 តំ បញ្ញំន្ទ្រិយំ ។

[៣០១] សេយ្យថាបំ ភិក្ខុវេ នទី ចាចីនទិដ្ឋា
 ចាចីនចោណា ចាចីនបញ្ញា ភស្កា បដ្ឋេ ធិមោ ។
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម ភស្កា
 នទិយា ឯកោ សោតាត្រេ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។ អត្ថំ
 បន ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម ភស្កា
 នទិយា ទ្វេ សោតាត្រេ សុទ្ធិំ កច្ចតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារីវគ្គ

(៣០០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខត្តិទ្រិយឯណា សង្ខត្តិទ្រិយ
 នោះក៏គឺសត្វពលៈ សត្វពលៈឯណា សត្វពលៈនោះក៏គឺសង្ខត្តិទ្រិយ
 រឺរឺយទ្រិយឯណា រឺរឺយទ្រិយនោះក៏គឺរឺរឺយពលៈ រឺរឺយពលៈឯណា រឺរឺយ-
 ពលៈនោះក៏គឺរឺរឺយទ្រិយ សត្តិទ្រិយឯណា សត្តិទ្រិយនោះក៏គឺសត្តិពលៈ
 សត្តិពលៈឯណា សត្តិពលៈនោះក៏គឺសត្តិទ្រិយ សមាធិទ្រិយឯណា
 សមាធិទ្រិយនោះក៏គឺសមាធិពលៈ សមាធិពលៈឯណា សមាធិពលៈ
 នោះក៏គឺសមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយឯណា បញ្ញាទ្រិយនោះក៏គឺបញ្ញាពលៈ
 បញ្ញាពលៈឯណា បញ្ញាពលៈនោះក៏គឺបញ្ញាទ្រិយ ។

(៣០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទន្លេហូរទៅទិសខាងកើត
 ទៅទិសខាងកើត ឈមទៅទិសខាងកើត កោះក៏មាននៅត្រង់
 កណ្តាលនៃទន្លេនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលដល់នូវការ
 រាប់ថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះពាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា
 បរិយាយនោះរមែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ហេតុ
 ដែលដល់នូវការរាប់ថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះពាស្រ័យនូវ
 បរិយាយឯណា បរិយាយនោះក៏មានដែរ ។

ជំពូកទី១

[៣០២] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ
 បរិយាយំ អាគម្ម តស្ស ទទិយា ឯកោ សោតាត្រូវ
 សង្ខំ កច្ចតិ ។ យញ្ច ភិក្ខុវេ តស្ស ធិបស្ស បុត្ត-
 មន្តេ ទុទកំ យញ្ច បច្ឆមន្តេ ទុទកំ ។ អយំ ទោ
 ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម តស្ស ទទិ-
 យា ឯកោ សោតាត្រូវ សង្ខំ កច្ចតិ ។

[៣០៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិ-
 យាយំ អាគម្ម តស្ស ទទិយា ទ្វេ សោតាត្រូវ
 សង្ខំ កច្ចតិ ។ យញ្ច ភិក្ខុវេ តស្ស ធិបស្ស ទុត្តរន្តេ
 ទុទកំ យញ្ច ទត្តិណន្តេ ទុទកំ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុវេ
 បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម តស្ស ទទិយា ទ្វេ
 សោតាត្រូវ សង្ខំ កច្ចតិ ។

ពិរាគ

(៣០២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលដល់នូវការរាប់ថា
 ទន្ទេនោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិ-
 យាយនោះតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកឯណាមាននៅចុង
 នៃទិសខាងកើតនៃកោះនោះ នឹងទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងលិច
 នៃកោះនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកនោះៗ ដល់នូវការរាប់ថា ទន្ទេ
 នោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា នេះឯងជា
 បរិយាយ ។

(៣០៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលដល់នូវការរាប់ថា
 ទន្ទេនោះមានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយ
 នោះតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិស
 ខាងជើងនៃកោះនោះ នឹងទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងត្បូងនៃកោះ
 នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកនោះៗ ដល់នូវការរាប់ថា ទន្ទេនោះ
 មានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា នេះឯងជាបរិយាយ
 យ៉ាងណាមិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស មហាវិញ្ញោ

[៣០៤] ឯវេទេ ខោ ភិក្ខុវេ យំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ
 សទ្ធាពលំ យំ សទ្ធាពលំ តំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ យំ វិរិយន្ទ្រិ-
 យំ តំ វិរិយពលំ យំ វិរិយពលំ តំ វិរិយន្ទ្រិយំ យំ
 សតិន្ទ្រិយំ តំ សតិពលំ យំ សតិពលំ តំ សតិន្ទ្រិយំ
 យំ សមាធិន្ទ្រិយំ តំ សមាធិពលំ យំ សមាធិពលំ
 តំ សមាធិន្ទ្រិយំ យំ បញ្ញន្ទ្រិយំ តំ បញ្ញាពលំ យំ
 បញ្ញាពលំ តំ បញ្ញន្ទ្រិយំ ។

[៣០៥] បញ្ញន្ទ្រិយំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ការីតត្តា ពហុ-
 លីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវេត្វោតោវិ-
 មុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 ឧបសម្មន្ត វិហារតិ ។

[៣០៦] ឯវេច្ឆ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភកកវា
 សាវត្ថុយំ វិហារតិ បុព្វកោដ្ឋកេ ។ តត្រ ខោ ភកកវា
 អាយស្មន្តំ សាវត្ថុតំ អាមន្តេសិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្យ

(៣០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិន្ទ្រិយឯណា សុទ្ធិន្ទ្រិយ
 នោះក៏គឺសទ្ធាពលៈ សទ្ធាពលៈឯណា សទ្ធាពលៈនោះក៏គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ
 រិយន្ទ្រិយឯណា រិយន្ទ្រិយនោះក៏គឺរិយពលៈ រិយពលៈឯណា រិយ-
 ពលៈនោះក៏គឺរិយន្ទ្រិយ សតិទ្រិយឯណា សតិទ្រិយនោះក៏គឺសតិពលៈ
 សតិពលៈឯណា សតិពលៈនោះក៏គឺសតិទ្រិយ សមាធិទ្រិយឯណា
 សមាធិទ្រិយនោះក៏គឺសមាធិពលៈ សមាធិពលៈឯណា សមាធិពលៈ
 នោះក៏គឺសមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយឯណា បញ្ញាទ្រិយនោះក៏គឺបញ្ញាពលៈ
 បញ្ញាពលៈឯណា បញ្ញាពលៈនោះក៏គឺបញ្ញាទ្រិយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុវិមង្គធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច
 នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំង
 ឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឥតម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រល នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ហើយសម្រាន្តនៅ ។

(៣០៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋកនិគម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះ
 ឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សួរបញ្ជាក់ព្រះសាវិបុត្តដ៏មានអាយុថា

ជំពូកទី

(៣០៧) សុទ្ធិបាសិ ត្រូវ សារីបុត្រ សុទ្ធិន្ទ្រិយ៍ ភារិត៌
 ពហុលីកតំ អមតោគង្គំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមត-
 បរិយោសានំ ។ បេ ។ បញ្ញា^១ន្ទ្រិយ៍ ភារិត៌ ពហុលីកតំ អ-
 មតោគង្គំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានន្តិ ។

(៣០៨) ន ខ្យាហំ កន្លេ ឯត្ត កករតោ សុទ្ធាយ
 កច្ឆាមិ សុទ្ធិន្ទ្រិយ៍ ។ បេ ។ បញ្ញា^១ន្ទ្រិយ៍ ភារិត៌ ពហុលី-
 កតំ អមតោគង្គំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោ-
 សានំ ។ យេសញ្ចា តំ កន្លេ អញ្ញាតំ^(១) អនិដ្ឋំ អនិដ្ឋតំ
 អសច្ឆិកតំ អបស្សិតំ^(២) បញ្ញាយ តេ តត្ថ បរេសំ
 សុទ្ធាយ កច្ឆយ្យំ សុទ្ធិន្ទ្រិយ៍ ។ បេ ។ បញ្ញា^១ន្ទ្រិយ៍
 ភារិត៌ ពហុលីកតំ អមតោគង្គំ ហោតិ អមតបរាយនំ
 អមតបរិយោសានំ ។ យេសញ្ចា ទោ ឯតំ កន្លេ

១ ឧ. ម. អញ្ញាតមស្ស ។ ២ ឧ. អនុសិកំ ។

ធម្មវិគ្គ

(៣០៧) ម្នាលសារីបុត្ត អ្នកជឿដែរឬ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គល
 ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ
 មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ថាបញ្ញាទ្រិយ
 ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅ
 កាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

(៣០៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនលុះដោយការជឿ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងដំណើរនុ៎ះទេ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយ
 ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅ
 កាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនោះលុះតែពួកជនដែលមិនធ្លាប់ដឹង មិន
 ធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនធ្លាប់ប្រទះដោយ
 ប្រាជ្ញា ទើបលុះដោយការជឿជនដទៃក្នុងដំណើរនុ៎ះថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។
 ថាបញ្ញាទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជា
 ធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈ
 ជាទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរនុ៎ះ បើពួកជនឯណា

លុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារីញោ

ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ បស្សិតំ បញ្ញាយ ទិក្កដ្ឋា
 តេ តត្ថ ទិព្វចិក្ខន្ធោ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញន្ទ្រិយំ
 ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយំ
 អមតបរិយោសាធំ ។ មយ្ហញ្ច ខោ ឯតំ កន្តេ ញាតំ
 ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ បស្សិតំ បញ្ញាយ ទិក្កដ្ឋាហំ
 តត្ថ^(១) ទិព្វចិក្ខន្ធោ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញន្ទ្រិយំ
 ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយំ
 អមតបរិយោសាធំ ។

[៣០៧] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត យេសញ្ញា តំ សារី-

បុត្ត អញ្ញាតំ អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ អបស្សិតំ
 បញ្ញាយ តេ តត្ថ បរេសំ សទ្ធាយ កន្តេយ្យំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ
 ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយំ

១ ឧ. បរេសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

ធ្លាប់ដឹង ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះដោយប្រាជ្ញា
 ហើយ ពួកជននោះឥតមានសង្ស័យ ឥតមាននឿងឆ្ងល់ក្នុងដំណើរនុ៎ះ
 ឡើយ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ថាបញ្ញាន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ
 ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈ
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ដំណើរនុ៎ះ ឯខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់ដឹង ឃើញ យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះ
 ដោយប្រាជ្ញាហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គឥតមានសង្ស័យ ឥតមាននឿងឆ្ងល់ក្នុង
 ដំណើរនុ៎ះទេ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើ
 ឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈ
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

{ ៣០៧ } ម្នាលសារីបុត្ត ប្រវែងហើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះ
 ថាដំណើរនោះ ពួកជនដែលមិនធ្លាប់ដឹង មិនឃើញ មិនយល់ មិនទាន់
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនទាន់ប្រទះដោយប្រាជ្ញា ទើបលុះដោយការជឿជន
 ដទៃក្នុងដំណើរនោះថា សទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល
 ហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ផារវត្តោ

អមតបរិយោសានំ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ ការិតំ ពហុលី-

កតំ អមតោគងំ ហោតិ អមតបរាយំ អមតបរិយោ-

សានំ ។ យេសញ្ច ខោ ឯតំ សារីបុត្ត ញាតំ ទិដ្ឋំ

វិទិតំ សច្ចិកតំ បស្សិតំ បញ្ញាយ ធិក្កដ្ឋា តេ តត្ថ

ធិញ្ចិច្ឆិត្តា សន្និទ្ធិយំ ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោ-

គងំ ហោតិ អមតបរាយំ អមតបរិយោសានំ ។ បេ ។

បញ្ញិទ្ធិយំ ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោគងំ ហោតិ

អមតបរាយំ អមតបរិយោសានន្តំ ។

[៣០០] វិវាទ្វេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា

សារីត្តយំ វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិសារមតុប្បាសានេ ។ តត្រ

ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ កតិំ ទុ ខោ ភិក្ខុវេ

សន្និទ្ធិយានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទិណាសវេ ភិក្ខុ

ជំរាវ

មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ថា បញ្ញាទ្រិយ ដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យ
 ក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្ត
 ទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដំណើរនេះ បើពួក
 ជនឯណា ធ្លាប់ដឹង ឃើញ យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះដោយ
 ប្រាជ្ញា ពួកជននោះមិនមានសង្ស័យ មិនមានឡើងឆ្ងល់ក្នុងដំណើរនោះ
 ឡើយ ថាសទ្ធិទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជា
 ធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈ
 ជាទីបំផុត ។ បេ ។ ថា បញ្ញាទ្រិយ ដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យក្រាស់
 ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

[៣១០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងប្រាសាទរបស់មិគ្គារមាតា ក្នុងវត្តបុព្វារាម
 ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់សួរ
 ពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែខ្លួនបានចំរើន ធ្វើ
 ឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាទ័ណស្រព

លុត្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារង្វេ

អញ្ញំ ព្យាករោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
កតំ ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាឆាមិតិ ។
កតវម្មលកា យោ កន្លេ ធម្មា ។ បេ ។

[៣០០] ឯកស្ស ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយស្ស ភារិ-
ចត្តា ពហុលកតត្តា ទីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាក-
រោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណី-
យំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាឆាមិតិ ។ កតមស្ស ឯ-
កស្ស ។ បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស ។

[៣០២] បញ្ញវតោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស តទទ្ធវ-
យា សទ្ធា សណ្ឋាតិ តទទ្ធវយំ វិរិយំ សណ្ឋាតិ តទទ្ធវ-
យា សតិ សណ្ឋាតិ តទទ្ធវយោ សមាធិ សណ្ឋាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារុដ្ឋ

ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ
បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
នេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយនៃ
យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាបូសគល់ ។ ចេ ។

[៣១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែខ្លួនបានចម្រើន
ធ្វើឲ្យក្រាស់កែលម្អនូវឥន្ទ្រិយមួយ ទើបភិក្ខុជាវិណាស្រពប្រកាសនូវ
អរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយ-
ធម៌អាត្មាអញប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេច
ហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិន
មានឡើយ ។ ឥន្ទ្រិយតែមួយគឺអ្វី ។ គឺបញ្ញាឥន្ទ្រិយ ។

[៣១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធាដែលសម្រេចទៅតាម
បញ្ញាឥន្ទ្រិយនោះ ក៏តាំងនៅសីបំ រីរិយៈដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញាឥន្ទ្រិយ
នោះក៏តាំងនៅសីបំ សតិដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញាឥន្ទ្រិយនោះ ក៏តាំង
នៅសីបំ សមាធិដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញាឥន្ទ្រិយនោះក៏តាំងនៅសីបំ
ចំពោះអរិយសាវកដែលមានបញ្ញា ។

ជំរាប

[៣០៣] ឥសីយ្យ ខោ ភិក្ខុវេ ឃិកស្ស ឥន្ទ្រ

យស្ស ភារីតត្តា ពហុលីកតត្តា ទីណាសវោ ភិក្ខុ

អញ្ញំ ព្យាករោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។

[៣០៤] ឥយេវេ និទានំ ។ កតំនំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ

ឥន្ទ្រយានំ ភារីតត្តា ពហុលីកតត្តា ទីណាសវោ ភិក្ខុ

អញ្ញំ ព្យាករោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។

ភក្កិស្ថលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

ផិរវត្ត

(៣១៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់កែល នូវឥន្ទ្រិយមួយនេះឯង ទើបភិក្ខុជាវិណាស្រពប្រកាសនូវអហេតុផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(៣១៤) និទានដដែលនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់កែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាវិណាស្រព ប្រកាសនូវអហេតុផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជា បូសគល់ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

[៣០៥] ទ្ធិន្នំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ការិភត្តា
 ពហុលីកតត្តា ខីណាសវេ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ
 ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាមីតិ ។

[៣០៦] កតមេសំ ទ្ធិន្នំ ។ អរិយាយ ច បញ្ញាយ
 អរិយាយ ច វិមុត្តិយា ។ យា ហិស្ស ភិក្ខុវេ អរិយា
 បញ្ញា តទស្ស បញ្ញន្ទិយំ ។ យា ហិស្ស ភិក្ខុវេ
 អរិយា វិមុត្តិ តទស្ស សមាធិន្ទិយំ ។

[៣០៧] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ កា-
 រិភត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវេ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាក-
 រោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

(៣១៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយពីរ ទើបភិក្ខុជាទីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៣១៦) ឥន្ទ្រិយពីរយ៉ាងតែអ្វីខ្លះ ។ គឺបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ១ វិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាបញ្ញាដ៏ប្រសើរឯណា របស់ភិក្ខុនោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថាបញ្ញាឥន្ទ្រិយរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាវិមុត្តិដ៏ប្រសើរឯណា របស់ភិក្ខុនោះ វិមុត្តិនោះឈ្មោះថាសមាធិឥន្ទ្រិយរបស់ភិក្ខុនោះ ។

(៣១៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយពីរយ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាទីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ជំពូកទី១

[៣១៨] តំរូវ ជំនាន់ ។ កតំនំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ
 ឥន្ទ្រិយានំ ភារតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ
 អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាមីតិ ។
 ភក្កវម្មលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

[៣១៩] ចតុន្ទំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភារតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ
 ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នា-
 បរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាមីតិ ។

[៣២០] កតមេសំ ចតុន្ទំ ។ វិរិយំ ឥន្ទ្រិយស្ស ស-
 តំ ឥន្ទ្រិយស្ស សមាធិន្ទ្រិយស្ស បញ្ញន្ទ្រិយស្ស ។

ធិការក្តី

[៣១៨] និពានដដែលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាវិណាស្រិត ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា ពាក្យអញដឹង ច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌ពាក្យអញបានប្រព្រឹត្តរួច ហើយ សោឡសកិច្ចពាក្យអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បតិត្រព្រះអង្គ ដំចំរើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជា បូសគល់ ។ បេ ។

[៣១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បាន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៤ យ៉ាង ទើបភិក្ខុជាវិណាស្រិត ប្រ- កាសនូវអរហត្តផលថា ពាក្យអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្ម- ចរិយធម៌ពាក្យអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចពាក្យអញបាន ធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ ទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២០] ឥន្ទ្រិយ ៤ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺវិរិយឥន្ទ្រិយ ១ សតិ- ឥន្ទ្រិយ ១ សហធិឥន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវរុទ្ធតោ

[៣២០] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចនុដ្ឋំ ឥន្ទ្រិយានំ

ការតត្តា ពហ្មលីកតត្តា ទីណាសរោ ភិក្ខុ អញ្ញ

ព្យាករោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ

ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយានិ បដានាមីតិ ។

[៣២២] តំយេវ នំនានំ ។ កតំនំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ

ឥន្ទ្រិយានំ ការតត្តា ពហ្មលីកតត្តា ទីណាសរោ

ភិក្ខុ អញ្ញ ព្យាករោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្ម-

ចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយានិ បដានាមីតិ ។

កតំមូលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

[៣២១] ប្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខ្លាចស្រព ប្រកាសនូវអហេតុផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច នេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២២] និទានដដែលនោះឯង ។ ប្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខ្លាចស្រព ប្រកាសនូវអហេតុផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាបូសគល់ ។ បេ ។

ជំពូកទី១

[៣២៣] បញ្ចុដ្ឋ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាជំ ការិភត្តា
 ពហ្មលីកតត្តា ខីណាសវេ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ
 ខីណា ជាតិ វុសិទំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។

[៣២៤] កតមេសំ បញ្ចុដ្ឋ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស វិរិយំ-
 ន្ទ្រិយស្ស សតិ-ន្ទ្រិយស្ស សមាធិ-ន្ទ្រិយស្ស បញ្ញា-
 យស្ស ។

[៣២៥] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុដ្ឋ ឥន្ទ្រិយាជំ
 ការិភត្តា ពហ្មលីកតត្តា ខីណាសវេ ភិក្ខុ អញ្ញំ
 ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិទំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ
 ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។

ធាវត្ត

(៣២៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់វែកល នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាង ទើបភិក្ខុជាវិណាស្រិត ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៣២៤) ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សត្តន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។

(៣២៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់វែកល នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាវិណាស្រិត ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុណោ

[៣២៦] ឯវុទ្ធិ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 កោសត្តិយំ វិហាតិ យោសិតារាមេ ។ តេន ខោ មន
 សមយេន អាយស្មតា បិណ្ណាលការទ្វាដេន អញ្ញ
 ព្យាកតា ហោតិ ទិណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរិ ឥន្ទត្តាយាតិ បជាណមីតិ ។

[៣២៧] អថខោ សម្មហុលា ភិក្ខុ យេន កកវា
 តេនុបស្កង្គមីសុ ធុបស្កង្គមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ
 កកវន្តំ ឯតនវេច្ឆំ អាយស្មតា កន្តេ បិណ្ណាលការទ្វា-
 ដេន អញ្ញ ព្យាកតា ទិណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិ-
 យំ កតំ ករណីយំ នាបរិ ឥន្ទត្តាយាតិ បជាណមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរិទ្ធិ

(៣២៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មតយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងយោសិតាកម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យ
 នោះឯង ព្រះបំណោលការទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា
 អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាន
 ប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការ-
 នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(៣២៧) ត្រា នោះ ពួកកិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើប
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 បំណោលការទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញ
 ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួច
 ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

លោក

[៣២៨] តើ នុ ទោ កន្លៃ អត្តវសំ សម្មស្សហ.
 នេន ភាយស្មតា បិណ្ណាលការទ្វាដេន អញ្ញា ព្យាក.
 តា ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 នាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាណមីតិ ។

[៣២៩] តិណ្ណំ ទោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយោនំ ភារិ.
 តត្តា ពហុលីកតត្តា បិណ្ណាលការទ្វាដេន ភិក្ខុនា
 អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាណមីតិ ។

[៣៣០] កតបេសំ តិណ្ណំ ។ សតិទ្រិយស្ស
 សមាធិទ្រិយស្ស បញ្ញាទ្រិយស្ស ។

[៣៣១] ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ឥន្ទ្រិយោនំ
 ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា បិណ្ណាលការទ្វាដេន ភិក្ខុនា

ធិរាត្រ

[៣២៨] បត់ត្រព្រះអង្គដំបំរើន ព្រះបិណ្ឌាលការទ្វាជៈដ៏មាន
 អាយុ ឃើញអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច ទើបប្រកាសនូវអរហត្តផលថា
 អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាន
 ប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការ
 នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បាន
 ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាង ទើបបិណ្ឌាលការទ្វាជៈភិក្ខុប្រ-
 កាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបាន
 ធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ
 ទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣៣០] ឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ គឺសតិឥន្ទ្រិយ ១ សមា-
 ធិឥន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។

[៣៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើ
 ឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាងនេះឯង ទើបបិណ្ឌាលការទ្វាជៈភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មន្តខិកាយស្ស មហាវិវេក្ខា

អញ្ញា ព្យាកតា ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ ធាបរំ ឥន្ទត្តាយាតិ បដាទាមីតិ ។

[៣៣២] ឥមាទិ ច ភិក្ខុវេ ភីណិ ឥន្ទ្រិយាទិ

កំមន្តាទិ ។ ខយន្តាទិ ។ កំស្ស ខយន្តាទិ ។ ជាតិ-

ជរាមរណស្ស ។ ជាតិជរាមរណក្ខយន្តំ ខោ ភិក្ខុវេ

សម្មស្សមាទេន បិណ្ណាលការទ្វាទេន ភិក្ខុនា អញ្ញា

ព្យាកតា ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ

ករណីយំ ធាបរំ ឥន្ទត្តាយាតិ បដាទាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវិវាទ

ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
 ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ
 បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
 នេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្លើយទាំង ពាយ៉ាងនេះ
 មានអ្វីជាទីបំផុត ។ មានការអស់ទៅជាទីបំផុត ។ មានការអស់ទៅ
 ជាទីបំផុតនៃអ្វី ។ នៃជាតិ ជរា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បិណ្ឌុរាលការទ្វាដកិក្ខុ ឃើញច្បាស់ថា ការអស់ទៅនៃជាតិ ជរា មរណៈ
 ដូច្នេះឯង ទើបប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិ
 អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡស-
 កិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ពិរុទ្ធិ

[៣៣៣] ឃុំឃ្មុំ សុត្តន្ត ។ ឃុំឃុំ សមយំ កកវា
 អង្គេស្ស វិហារតិ អាមណាញម អង្គុំនំ និគមោ ។
 តត្រ ខោ កកវា អាយស្សន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ
 យោ សោ សារីបុត្ត អរិយស្សវកោ តថាគតេ
 ឃុំកន្តកតោ អភិប្បសន្នោ^(១) ន សោ តថាគតេ វា
 តថាគតសាសនេ វា កត្តេយ្យ វា វិចិកិច្ចេយ្យវតិ ។

[៣៣៤] យោ សោ កន្តេ អរិយស្សវកោ តថាគតេ
 ឃុំកន្តកតោ អភិប្បសន្នោ ន សោ តថាគតេ វា
 តថាគតសាសនេ វា កត្តេយ្យ វា វិចិកិច្ចេយ្យ វា ។
 សទ្ធស្ស ហិ កន្តេ អរិយស្សវកស្ស ឃុំឃុំ ចាដិកត្តំ
 យំ អារទ្ធវិយោ វិហារិស្សតិ អកុសលានំ ធម្មានំ
 បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា
 ទទ្ធិបរក្កិមោ អនិក្ខត្តុប្បោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

[៣៣៥] យញ្ញិស្ស កន្តេ វិយំ តទស្ស វិយំ ត្រិយំ ។
 សទ្ធស្ស ហិ កន្តេ អរិយស្សវកស្ស អារទ្ធវិយស្ស

១ ឧ. អបិ នុ សោ ។

ធម្មវគ្គ

(៣៣៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះអាបណៈ របស់ពួកអ្នកស្រុកអង្គៈ
 ក្នុងដែនអង្គៈ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់នឹងព្រះ
 សារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់សារីបុត្ត អរិយសាវកឯណាជ្រះថ្លាតាំង
 នៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគត អរិយសាវកនោះ មិនគប្បីឆ្លើងឆ្ងល់ឬ
 សង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត នឹងចំពោះសាសនានៃព្រះតថាគត ទេឬ ។

(៣៣៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អរិយសាវកឯណាជ្រះថ្លាតាំង
 នៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគតហើយ អរិយសាវកនោះមិនគប្បីឆ្លើង
 ឆ្ងល់ ឬសង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត នឹងចំពោះសាសនានៃព្រះតថាគត
 ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាអរិយសាវកអ្នកមានសព្វ
 គប្បីនឹកសង្ឃឹមនូវហត្ថនុ៎ះជាប្រាកដ គឺអរិយសាវកនោះនឹងប្រារព្ធនូវ
 សេចក្តីព្យាយាមដើម្បីលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដើម្បីបំពេញនូវ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាអ្នកមានកម្លាំងចិត្ត មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង
 មាំមួន មិនដាក់ព្រះក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។

(៣៣៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាវិរិយៈឯណា របស់
 អរិយសាវកនោះ វិរិយៈនោះឈ្មោះថាវិរិយន្ទ្រិយរបស់លោក ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វ្យាគអរិយសាវកអ្នកមានសព្វ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេក្ខ

ឯតំ ចានិកកង្ខំ យំ សតិមា ភវិស្សតំ បរមេន សតិ-
នេបក្កេន សមញ្ញាគតោ ចិរកតម្បំ ចិរភាសិតម្បំ
សវិតា អនុស្សវិតា ។

[៣៣៦] យា ហិស្ស ភន្តេ សតិ តទស្ស
សតិវ្រ្មិយំ ។ សទ្ធិស្ស ហិ ភន្តេ អរិយស្សាវកស្ស
អាទ្ធិរិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិទោ ឯតំ ចានិកកង្ខំ យំ
វោស្សត្តារម្មណំ កវិត្វា លភិស្សតំ សមាដិ លភិស្សតំ
ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។

[៣៣៧] យោ ហិស្ស ភន្តេ សមាដិ តទស្ស
សមាដិវ្រ្មិយំ ។ សទ្ធិស្ស ហិ ភន្តេ អរិយស្សាវកស្ស
អាទ្ធិរិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិទោ សម្មាសមាហិតចិត្តស្ស
ឯតំ ចានិកកង្ខំ យំ ឯវំ បដាទិស្សតំ អនបតត្តោ
ទោ សំសារោ បុព្វា កោដិ នប្បព្វាយតិ អវិជ្ជា-
ដិវណានំ សត្តានំ តណ្ហាសព្វោជនា សញ្ញាវតំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

នឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺជាអ្នកមានស្មារតីប្រកបដោយ
ប្រាជ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ តែនឹងនឹកបានចាំបាន នូវអំពើដែលធ្លាប់ធ្វើមក
ជាយូរហើយផង នូវពាក្យសំដីដែលធ្លាប់និយាយមកជាយូរហើយផង ។

(៣៣៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសតិឯណារបស់
អរិយសាវកនោះ សតិនោះឈ្មោះថាសតិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម
បានសតិដ៏កល់ខ្ជាប់ នឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺធ្វើនូវព្រះ
និព្វានឲ្យជាអារម្មណ៍ ហើយនឹងបាននូវសមាធិ នឹងបាននូវការវិនិច្ឆ័យ
មានអារម្មណ៍តែមួយ ។

[៣៣៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសមាធិឯណារបស់
អរិយសាវកនោះ សមាធិនោះឈ្មោះថាសមាធិន្ទ្រិយរបស់លោក ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យា-
យាម មានសតិដ៏កល់ខ្ជាប់ មានចិត្តតាំងចាំដោយប្រពៃ នឹងនឹកសង្ឃឹម
នូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺនឹងដឹងច្បាសយ៉ាងនេះថា សន្យាមានទីបំផុត
កំណត់មិនបាន ទីបំផុតខាងដើមមិនប្រាកដដល់សត្វតាំងឡាយដែល
មានអវិជ្ជាជាគ្រឿងពរាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកប ដែលអន្តោលទៅ

ជំពូកទី

សំសារតំ អរិដ្ឋាយត្រូវ តមោកាយស្ស អសេសវិរា-
តនិរោធា សន្តមេតំ បទំ បណីតមេតំ បទំ យទិទំ
សត្វសង្ខារសមថោ សត្វបដិច្ចដិទិស្សត្តោ តណ្ហាត្ត-
យោ វិរាតោ និរោធា និព្វានំ ។

(៣៣៨) យា ហិស្ស កន្តេ បញ្ញា តទស្ស
បញ្ញាច្រៀយំ ។ សទ្ធា សោ កន្តេ អរិយស្សវកោ ឃំ
បទហិត្វា បទហិត្វា ឃំ សវិត្វា សវិត្វា ឃំ សមាទ-
ហិត្វា សមាទហិត្វា ឃំ បជាទិត្វា បជាទិត្វា ឃំ
អភិសន្តហតិ ឥបេ ទោ តេ ធម្មា យេ មេ បុព្វេ
សុតា វ អហេសុំ តេនាហំ ឯតវហិ កាយេន ច
នុសិត្វា វិហារមិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជា^(១) បស្សមីតិ ។

(៣៣៩) យា ហិស្ស កន្តេ សទ្ធា តទស្ស សទ្ធិ-
ច្រៀយន្តំ ។

១ ម. បដិវិជ្ជា ។

ធិការវត្ត

ត្រាច់រង្គត់ទៅ ការប្រាសចាកគម្រែក នឹងការរលត់ឥតមានសេស សល់នៃគំនរនឹងតគីអវិជ្ជានុវង្គនិង ជាផ្លូវដ៏ស្ងប់ ជាផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺការស្ងប់ រហូតទៅនៃសង្ខារទាំងពួង លះបង់នូវឧបធិកិលេសទាំងពួង ក្ស័យទៅនៃ តណ្ហា ប្រាសចាកគម្រែក រលត់ទៅ (នៃកិលេស) ឈ្មោះថានិព្វាន ។

[៣៣៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាបញ្ញាឯណា របស់ អរិយសាវកនោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថា បញ្ញានិយមរបស់លោក ។ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អរិយសាវកអ្នកមានសច្ចានោះ បានផ្គុំផ្គងស្រេចយ៉ាង នេះ នឹកព្វកយើងស្រេចយ៉ាងនេះ ដកល់ទុកស្រេចយ៉ាងនេះ ដឹង ច្បាស់ស្រេចយ៉ាងនេះ រមែងជឿស្របយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង ជាធម៌ដែលអាត្មាអញធ្លាប់ស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ព្រោះហេតុនោះអាត្មា អញរមែងបានប៉ះពាល់ដោយនាមកាយក្នុងកាលឥឡូវនេះផង ចាក់ធ្លុះ ធ្លាយយើងដោយប្រាជ្ញាផង ។

[៣៣៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសច្ចាឯណា របស់ អរិយសាវកនោះ សច្ចានោះ ឈ្មោះថាសច្ច៌និយមរបស់លោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារីញោ

(៣៤០) សាធុ សាធុ សារីបុត្ត យោ សោ សារី-
 បុត្ត អរិយស្សវកោ តថាគតេ ឯកន្តគតោ អភិប្ប-
 សញ្ញេ ន សោ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា
 កង្ខេយ្យ វា វិចិកិច្ចេយ្យ វា ។ សទ្ធស្ស ហិ
 សារីបុត្ត អរិយស្សវកស្ស ឯតំ ចាដិកង្ខំ យំ អារទ្ធុ-
 រិយោ វិហរិស្សតំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ
 កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា នទ្ធិបរក្ក-
 មោ អនិក្ខត្តទុពោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

(៣៤១) យំ ហិស្ស សារីបុត្ត រិយំ តទស្ស
 រិយំ ទ្ធិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិយស្សវកស្ស
 អារទ្ធុរិយស្ស ឯតំ ចាដិកង្ខំ យំ សតិមា ករិស្សតំ
 បរមេន សតិនេបក្កេន សមញ្ញគតោ ចរិកតម្បិ
 ចរិកាសិកម្បិ សរិតា អនុស្សរិតា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

[៣៤០] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយ។ ម្នាលសារីបុត្ត អរិយសាវកឯណា ជ្រះថ្លាតាំងនៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគត អរិយសាវកនោះ មិនគប្បីនឿនឆ្ងល់ឬសង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត នឹងចំពោះសាសនាវៃ ព្រះតថាគតឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា និងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនេះជាប្រាកដ គឺនឹងប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមដើម្បីលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដើម្បីបំពេញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាអ្នកមានកំឡាំងចិត្ត មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ចុះក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។

[៣៤១] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាវិរិយឯណា របស់អរិយសាវកនោះ វិរិយនោះឈ្នោះថាវិរិយន្ត្រិយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត ផ្សិតអរិយសាវក អ្នកមានសទ្ធាប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម និងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនេះជាប្រាកដ គឺជាអ្នកមានស្មារតីប្រកបដោយប្រាជ្ញាចាស់ក្លា ដ៏ប្រសើរ តែងនឹកបាន ចាំបាន នូវអំពើដែលធ្លាប់ធ្វើមកជាយូរហើយ ផង នូវពាក្យសំដីដែលធ្លាប់និយាយមកជាយូរហើយផង ។

ជំពូកទី១

(៣២២) យោ ហិស្ស សារីបុត្ត សមាធិ វិទិស្ស
 សមាធិនិទ្ទិយំ ។ សទ្ធិស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិយស្សវកេស្ស
 អារទ្ធវិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិទោ ឯតំ ទាដិកដ្ឋំ យំ
 វោស្សត្តារម្មណំ ករិត្តា លភិស្សតិ សមាធិ លភិស្សតិ
 ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។

(៣២៣) យោ ហិស្ស សារីបុត្ត សមាធិ វិទិ-
 ស្ស សមាធិនិទ្ទិយំ ។ សទ្ធិស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិ-
 យស្សវកេស្ស អារទ្ធវិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិទោ សម្មា-
 សមាហិតចិត្តស្ស ឯតំ ទាដិកដ្ឋំ យំ ឯវំ បដាដិស្សតិ
 អនមតត្តោ ខោ សំសារោ បុញ្ញ កោដិ នប្បញ្ញយតិ
 អវិជ្ជាជីវណាទំ សត្តាទំ តណ្ហាសញ្ញោជនាទំ សន្ធាវតំ
 សំសារតំ អវិជ្ជាយត្រូវ តមោកាយស្ស អសេសវិកត-
 ទិវោទោ សន្តមេតំ បទំ បណីតមេតំ បទំ យទិទំ
 សត្វសង្ខារសមថោ សត្វបដិប្បជិនិស្សត្តោ តណ្ហាត្តយោ
 វិកកោ ទិវោទោ ទិញាទំ ។

ធិនវិញ្ញាណ

(៣៤២) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសតិឯណារបស់អរិយសាវកនោះ សតិនោះឈ្មោះថាសតិទ្រិយររបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដ្បិតអរិយសាវក អ្នកមានសទ្ធា ប្រាសចេញពីព្យាយាម មានសតិដកល់ខ្លាចនឹងមកសង្ឃឹមនូវហេតុនេះជាប្រាកដ គឺធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាអារម្មណ៍ហើយនឹងបាននូវសមាធិ នឹងបាននូវការវិនិច្ឆ័យមានអារម្មណ៍តែមួយ ។

(៣៤៣) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសមាធិឯណារបស់អរិយសាវកនោះ សមាធិនោះឈ្មោះថាសមាធិទ្រិយររបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រាសចេញពីព្យាយាម មានសតិដកល់ខ្លាច មានចិត្តតាំងមាំដោយប្រពៃ នឹងមកសង្ឃឹមនូវហេតុនេះជាប្រាកដ គឺនឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សង្សារមានទីបំផុតកំណត់មិនបាន ទីបំផុតខាងដើមមិនប្រាកដដល់សត្វទាំងឡាយ ដែលមានអវិជ្ជាជាគ្រឿងរារាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកប ដែលអន្តោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ ការប្រោសចាកគម្រែក នឹងការលេច់ទៅឥតមានសេសសល់នៃគំនរ ធិនីតគឺអវិជ្ជានេះឯង ជាផ្លូវដ៏ស្ងប់ ជាផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺការស្ងប់រម្ងាប់ទៅនៃសង្ខារទាំងពួង លះបង់នូវបដិក្កិលេសទាំងពួង ក្ស័យទៅនៃតណ្ហា ប្រោសចាកគម្រែក លេច់ទៅ (នៃកិលេស) ឈ្មោះថានិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទោ

[៣២២] យា ហិស្ស សារីបុត្ត បញ្ញា វិទស្ស

បញ្ញាច្ឆ័យំ ។ សទ្ធោ សោ សារីបុត្ត អរិយស្សវកោ ឯវំ

បទហិត្វា បទហិត្វា ឯវំ សវិត្វា សវិត្វា ឯវំ សមាទ-

ហិត្វា សមាទហិត្វា ឯវំ បដាទិត្វា បដាទិត្វា ឯវំ អភិ

សទ្ធិហតិ វេមេ ខោ តេ ធម្មា យេ មេ បុព្វេ សុតា វ

អហេសុំ តេនាហំ ឯតវហិ កាយេន ច ដុសិត្វា វិហារមិ

បញ្ញាយ ច អតិវជ្ឈ បស្សមីតិ ។

[៣២៥] យា ហិស្ស សារីបុត្ត សទ្ធោ វិទស្ស

សទ្ធិច្ឆ័យំ ។

វិវាទោ បញ្ញមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

(៣៤៤) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាបញ្ញាឯណា របស់អរិយសាវក

នោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថាបញ្ញាទ្រិយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត

អរិយសាវកអ្នកមានសត្វនោះ បានផ្គូផ្គងស្រែចយ៉ាងនេះ នឹករឭក

ឃើញស្រែចយ៉ាងនេះ ដំកល់ទុកស្រែចយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ស្រែច

យ៉ាងនេះ រមែងជឿស៊ីបយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង ជាធម៌ដែល

អាត្មាអញធ្លាប់បានស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ព្រោះហេតុនោះ អាត្មាអញ

រមែងបានប៉ះពាល់ដោយនាមកាយក្នុងកាលឥឡូវនេះផង ចាក់ធ្លុះធ្លាយ

ឃើញដោយប្រាជ្ញាផង ។

(៣៤៥) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសត្វឯណា របស់អរិយសា-

វកនោះ សត្វនោះឈ្មោះថា សខ្ចិទ្រិយរបស់លោក ។

ធម្មវគ្គ

តិល្បទ្ធានិ

ជន ឧណ្ណតោ ព្រាហ្មណោ

សុភេតោ បុត្រោដ្ឋតោ

បុត្តារមេ ច ចត្តារិ

បិណ្ណាលោ សន្តេន តេ ទសាតិ ។

ធម្មវគ្គ

ឧទ្ទាននៃជំរក្កនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះជរា ១ អំពីនុណ្ហភាគ-
 ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងក្រុងសា-
 រោត ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋកនិគម ១
 អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបុព្វរាមមាន ៤ លើក អំពី
 ព្រះបិណ្ឌោលការទ្វាជៈ ១ អំពីអរិយសាវកអ្នកមានសង្ខារ ១
 រួមទាំងអស់គ្រប់ជា ១០ ។

សូត្រខាតវិគ្គោ

(៣៤៦) ឯវេទ្ធ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា
កោសលេសុ វិហរតិ កោសលាយំ ព្រាហ្មណក្លា-
មេ ។ តត្រ ទោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

(៣៤៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ តិវច្ឆា-
នគតា បាលា សំហោ មិគវាជា តេសំ អក្កមក្កាយតិ
យទិទំ ជាមេន ជវេន ស្វរិយេន^(១) ។ ឯវមេវ ទោ
ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្កិយោ ធម្មា បញ្ញិទ្ធិយំ
តេសំ អក្កមក្កាយតិ យទិទំ ពោជាយ ។

(៣៤៨) កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្កិយោ ធម្មា ។
សទ្ធិទ្ធិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្កិយោ ធម្មា តំ ពោជាយ
សំវត្តតិ ។ វិរិយំ ទ្ធិយំ ពោធិបក្កិយោ ធម្មា តំ ពោជា-
យ សំវត្តតិ ។ សតិទ្ធិយំ ពោធិបក្កិយោ ធម្មា តំ

• ១. ម. សុវេន ។

សូករខាតវិគ្គ

[៣៤៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងវ័ជន
កោសល ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុ
ទាំងឡាយថា

[៣៤៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើសីហៈជាស្តេចនៃម្រឹគ
ប្រសើរជាងពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងអស់ដោយកំឡាំង ដោយសន្ទុះ ដោយ
សេចក្តីភ្ញើវិញ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើ
បញ្ញាទ្រិយប្រសើរជាងពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹងទាំងអស់ ដោយ
ការត្រាស់ដឹង ដូច្នោះឯង ។

[៣៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់
ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាង
ការត្រាស់ដឹង សង្ខារទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ វិវិយទ្រិយ
ជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង វិវិយទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់
ដឹង ។ សតិទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សតិទ្រិយនោះ

សូត្រាទីបី

ពោធិយ សំវត្តតិ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ ពោធិបត្តិយោ
ធម្មោ តំ ពោធិយ សំវត្តតិ ។ បញ្ញន្ទ្រិយំ ពោធិ-
បត្តិយោ ធម្មោ តំ ពោធិយ សំវត្តតិ ។

[៣៤៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ តិវច្ឆានគ-
តា ចាលា សំហោ មិគរាជា តេសំ អក្កមក្កាយតិ
យទិទំ ថាមេន ជវេន សូរិយេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
យេ កេចិ ពោធិបត្តិយោ ធម្មោ បញ្ញន្ទ្រិយំ តេសំ
អក្កមក្កាយតិ យទិទំ ពោធិយាតិ ។

[៣៤៨] ឯវមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
មល្លកេសុ^(១) វិហាតិ ឡវេលកប្បំ ធាម មល្លកាធំ
និគមោ ។ តត្រ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

[៣៤៩] យាវកីវញ្ច ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
អរិយញ្ញាលំ ន ឧប្បន្នំ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិ-
យានំ សណ្ឋិតិ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អ-
រដ្ឋិតិ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
អរិយញ្ញាលំ ឧប្បន្នំ ហោតិ អថ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ
សណ្ឋិតិ ហោតិ អថ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អរដ្ឋិតិ ហោតិ ។

១ ឧ. ម. មល្លកេសុ ។

សូករាជវង្ស

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ សមាជន្ត្រីយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់
ដឹង សមាជន្ត្រីយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បញ្ញាទ្រុយជាធម៌
ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញាទ្រុយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៣៤៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើសីហៈជាស្តេចនៃ
ម្រឹគ ប្រសើរជាងពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងអស់ ដោយកំឡាំង ដោយសន្ទុះ
ដោយសេចក្តីក្លៀវក្លា ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេច
លើបញ្ញាទ្រុយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹងទាំងអស់
ដោយការត្រាស់ដឹងដូច្នោះឯង ។

(៣៥០) ខ្ញុំបានស្តាប់បកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះទុរវេលកប្បៈរបស់ពួកអ្នកស្រែកមល្លក
ក្នុងមល្លកជនបទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹង
ភិក្ខុទាំងឡាយថា

(៣៥១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយញ្ញាណមិនបានកើតឡើង
ដល់អរិយសាវកត្រឹមណា ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ
ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ មិនទាន់ស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អរិយញ្ញាណកើតឡើងដល់អរិយសាវកកាលណា ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏ស្ថិត
នៅកាលនោះ ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏ស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវរុត្តោ

(៣៥២) សេយ្យថាចំ ភិក្ខុវេ យោវក្កវេញ ក្រដា-
 ការស្ស ក្រដំ ន ឧស្ស័តំ ហោតិ នេវ តាវ តោ-
 ចានសីនំ សណ្ឋិតិ ហោតិ នេវ តាវ តោចានសីនំ
 អវដ្ឋិតិ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ក្រដាការស្ស
 ក្រដំ ឧស្ស័តំ ហោតិ អថខោ តោចានសីនំ សណ្ឋិតិ
 ហោតិ អថខោ តោចានសីនំ អវដ្ឋិតិ ហោតិ ។ វិវេរេ
 ខោ ភិក្ខុវេ យោវក្កវេញ អរិយស្សាវតស្ស អរិយញ្ញាលំ
 ន ឧប្បន្នំ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ វេទ្ឋិយានំ សណ្ឋិតិ
 ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ វេទ្ឋិយានំ អវដ្ឋិតិ ហោតិ ។
 យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវតស្ស អរិយញ្ញាលំ
 ឧប្បន្នំ ហោតិ អថ ចតុន្នំ វេទ្ឋិយានំ ។ បេ ។ អវដ្ឋិតិ
 ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ សទ្ឋិទ្ឋិយស្ស វិវេទ្ឋិ-
 យស្ស សតិទ្ឋិយស្ស សមាធិទ្ឋិយស្ស ។

(៣៥៣) បញ្ញវតោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវតស្ស តទ-
 ទ្ឋិយា សទ្ឋា សណ្ឋិតិ តទទ្ឋិយំ វិវេទ្ឋិយំ សណ្ឋិតិ តទ-
 ទ្ឋិយា សតិ សណ្ឋិតិ តទទ្ឋិយោ សមាធិ សណ្ឋិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវេក្ខ

[៣៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្ទះមានកំពូលដែលគេមិនទាន់
 លើកកំពូលត្រឹមណា បង្កង់ទាំងឡាយក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ បង្កង់
 ទាំងឡាយមិនទាន់ស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះ
 តែផ្ទះមានកំពូលដែលគេលើកកំពូលឡើងកាលណា ទើបបង្កង់ទាំង
 ឡាយស្ថិតនៅកាលនោះ បង្កង់ទាំងឡាយស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះឯង
 ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយញ្ញាណ មិនទាន់កើតឡើង
 ដល់អរិយសាវកត្រឹមណា ឥន្ទ្រិយទាំង៤ ក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ
 ឥន្ទ្រិយទាំង៤ មិនទាន់ស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លុះតែអរិយញ្ញាណកើតឡើងដល់អរិយសាវកកាលណា ទើបឥន្ទ្រិយ
 ទាំង៤ ។ បេ ។ ស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះ ។ ឥន្ទ្រិយទាំង៤ គឺអ្វី
 ខ្លះ ។ គឺសឥន្ទ្រិយ ១ វិរិយឥន្ទ្រិយ ១ សត្តិឥន្ទ្រិយ ១ សមាធិឥន្ទ្រិយ ១
 ក៏ដូច្នោះឯង ។

[៣៥៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធារបស់អរិយសាវកអ្នកមាន
 ប្រាជ្ញាដ៏សមគួរដល់ប្រាជ្ញានោះ ទើបស្ថិតនៅបាន វិរិយដ៏សមគួរដល់
 សទ្ធានោះ ទើបស្ថិតនៅបាន សត្តិដ៏សមគួរដល់វិរិយនោះ ទើបស្ថិត
 នៅបាន សមាធិដ៏សមគួរដល់សត្តិនោះ ទើបស្ថិតនៅបាន ។

សូត្រាទានវិញ្ញា

[៣៥៤] ឯវេទ្ធ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 កោសម្ព័យំ វិហារតិ យោសីតារាមេ ។ តត្រ ទោ កកវា
 កំត្តុ អាមន្តេសិ អត្ថំ នុ ទោ កំត្តុវេ បរិយាយោ
 យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ កំត្តុ សេក្ខក្ខមិយំ
 សណ្ឋិតោ សេក្ខោស្ម័តិ បដានេយ្យ អសេក្ខោ កំត្តុ
 អសេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោស្ម័តិ បដា-
 នេយ្យតិ ។ កកវំមូលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

[៣៥៥] អត្ថំ កំត្តុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ
 អាគម្ម សេក្ខោ កំត្តុ សេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ សេ-
 ក្ខោស្ម័តិ បដានេយ្យ អសេក្ខោ កំត្តុ អសេក្ខក្ខ-
 មិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោស្ម័តិ បដានេយ្យ ។

[៣៥៦] កតមោ ច កំត្តុវេ បរិយាយោ យំ បរិ-
 យាយំ អាគម្ម សេក្ខោ កំត្តុ សេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ
 សេក្ខោស្ម័តិ បដានាតិ ។ តត កំត្តុវេ សេក្ខោ កំត្តុ

សូត្រភាគទី១

[៣៥៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងយោសិតាកម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ ក្នុងទី
 នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា
 អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ
 គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យបរិយាយ
 ឯណា បរិយាយនោះមានដែរឬ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគជាបូសគល់ ។ បេ ។

[៣៥៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុង
 សេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ភិក្ខុជាអសេក្ខ-
 បុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខ-
 បុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យបរិយាយឯណា បរិយាយនោះមាន ។

[៣៥៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅ
 ក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយដូចម្តេច ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ
 ជាសេក្ខបុគ្គល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលក្នុងសាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ សមុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បដានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ យថាក្ខតំ បដានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ
 យថាក្ខតំ បដានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដំ បដិប-
 ទាតិ យថាក្ខតំ បដានាតិ ។ អយំបិ ខោ ភិក្ខុវេ
 បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ
 សេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ សេក្ខាស្មីតិ បដានាតិ ។

[៣៥៧] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ សេក្ខោ ភិក្ខុ ឥតិ
 បដិសញ្ញត្តតិ អត្ថំ នុ ខោ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញោ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ ឃរំ ក្ខតំ តច្ចំ តថំ
 ធម្មំ ទេសេតិ យថា ភកកាតិ ។ សោ ឃរំ បដានាតិ
 នត្ថំ នុ ខោ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញោ សមណោ វា
 ព្រាហ្មណោ វា យោ ឃរំ ក្ខតំ តច្ចំ តថំ ធម្មំ ទេសេតិ
 យថា ភកកាតិ ។ អយំបិ ខោ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ
 យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខក្ខមិយំ
 សណ្ឋិតោ សេក្ខាស្មីតិ បដានាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

វែមន៍ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជា
 ហេតុឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសភាវៈវិលត់ទុក្ខ ដឹង
 ច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបរិបទជាដំណើរទៅកាន់ទីវិលត់ទុក្ខ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិ-
 យាយនេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា ពាក្យអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

(៣៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល

វែមន៍ពិចារណាឃើញថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដទៃក្រៅអំពីសាសនា
 នេះ មាននរណាសំដែងធម៌ពិត មែន ប្រាកដ ដូចព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះដែរឬ ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ដទៃក្រៅអំពីសាសនានេះ បិទមាននរណាសំដែងធម៌ពិត មែន ប្រាកដ
 ដូចព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជា
 សេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបដឹង
 ច្បាស់ថា ពាក្យអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

សូត្រខាតវង្កោ

[៣៥៨] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ សេក្ខោ ភិក្ខុ បញ្ច្រឹក្សិយានិ បដានាតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិរិយន្ទ្រិយំ សត្តន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញន្ទ្រិយំ ។ យំគតិកានិ យំបរមានិ យំដលានិ យំបរិយោសានានិ ន ហេវ ទោ កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជ្ជ បស្សតិ ។ អយំបិ ទោ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ សេក្ខាស្មិតិ បដានាតិ ។

[៣៥៩] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខាស្មិតិ បដានាតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អសេក្ខោ ភិក្ខុ បញ្ច្រឹក្សិយានិ បដានាតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិរិយន្ទ្រិយំ សត្តន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញន្ទ្រិយំ ។ យំគតិកានិ យំបរមានិ យំដលានិ យំបរិយោសានានិ កាយេន ច ដុសិត្វា វិហរតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជ្ជ បស្សតិ ។ អយំបិ ទោ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខាស្មិតិ បដានាតិ ។

សូត្រភាគវគ្គ

(៣៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល រមែងដឹងច្បាស់នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សត្តិ-
 ន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលមិនបាន
 បានប៉ះពាល់នូវគតិដ៏ប្រសើរ នឹងផលដែលជាទីបំផុត ដោយកាយនៅ
 ឡើយទេ គ្រាន់តែពិចារណាយើញ្ញធុះគ្នាយដោយប្រាជ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខក្ខមិ អាស្រ័យបរិយាយ
 នេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

(៣៥៩) ចុះភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខក្ខមិ អាស្រ័យ
 បរិយាយដូចម្តេច ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលក្នុងសាសនានេះ រមែងដឹង
 ច្បាស់នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សត្តិន្ទ្រិយ ១
 សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គល រមែងបានប៉ះ
 ពាល់នូវគតិដ៏ប្រសើរ នឹងផលដែលជាទីបំផុតដោយកាយផង ពិចារណា
 យើញ្ញធុះគ្នាយដោយប្រាជ្ញាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជា
 អសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខក្ខមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើប
 ដឹងច្បាស់ថាអាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវិដ្ឋោ

[៣៦០] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អសេក្ខោ ភិក្ខុ ធន
 ឥន្ទ្រិយានិ បជានាតិ ចក្កន្ទ្រិយំ សោតន្ទ្រិយំ យានន្ទ្រិ-
 យំ ជិហ្មន្ទ្រិយំ កាយន្ទ្រិយំ មនន្ទ្រិយំ ។ ឥមាទិ ខោ ធន
 ឥន្ទ្រិយានិ សព្វេន សត្វំ សព្វថា សត្វំ អបរិសេសា
 និរុដ្ឋិស្សន្តិ អញ្ញានិ ច ធន ឥន្ទ្រិយានិ ន កុហិត្វា
 កស្មិត្វា ឧប្បន្និស្សន្តិតិ បជានាតិ ។ អយំថិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម អសេក្ខោ
 ភិក្ខុ អសេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខាស្មិតិ បជា-
 នាតិតិ ។

[៣៦១] សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ យានិ កានិចិ ជន្ត-
 លានំ ចាលានំ បទជាតានិ សព្វានិ តានិ ហត្ថិបទេ
 សមោធានំ កច្ឆន្តិ ហត្ថិបទំ តេសំ អក្កមក្កាយតិ
 យទិទំ មហន្តត្តេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យានិ កា-
 និចិ បទានិ ពោធាយ សំវត្តនិ បញ្ញន្ទ្រិយំ បទំ តេសំ
 អក្កមក្កាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តទិកាយ មហាវារគ្គ

(៣៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គល រមែងជីវច្បាស់នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៦ គឺចក្ខុឥន្ទ្រិយ ១ សោតឥន្ទ្រិយ ១ យានិឥន្ទ្រិយ ១ ជីវិឥន្ទ្រិយ ១ កាយឥន្ទ្រិយ ១ មនិឥន្ទ្រិយ ១ ។ រមែងជីវច្បាស់ថា ឥន្ទ្រិយទាំង ៦ នេះឯង គង់នឹងរលត់ទៅអស់ទាំងអស់គ្រប់អន្លើ ឥតមានសល់ផង ឥន្ទ្រិយទាំង ៦ ដទៃទៀត គង់នឹងមិនកើតឡើងក្នុង កាលខ្លះៗ ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅ ក្នុងអសេក្ខក្ខមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបជីវច្បាស់ថា អាត្មាអញ ជាអសេក្ខបុគ្គល ។

(៣៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នាមជើងរបស់ពួកសត្វដែល នៅលើផែនដី តែងប្រជុំចុះក្នុងស្នាមជើងដំរី ស្រែចលើស្នាមជើងស្រី ប្រសើរជាងស្នាមជើងសត្វទាំងអស់ ព្រោះស្នាមជើងវាធំ ដូចម្តេច មិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទគឺចំណែកធម៌ទាំងឡាយ ដែល ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ស្រែចលើបទគឺបញ្ញាឥន្ទ្រិយ ប្រសើរជាង ឥន្ទ្រិយទាំងអស់ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

សូត្រភិក្ខុវេទនា

[៣៦២] កតមាធិ ច ភិក្ខុវេ បទាធិ ពោធិយ
 សំវត្តន្តិ សន្និទ្ធិយំ ភិក្ខុវេ បទំ តំ ពោធិយ សំវត្តតិ ។
 វិយំទ្ធិយំ បទំ តំ ពោធិយ សំវត្តតិ ។ សនិទ្ធិយំ
 បទំ តំ ពោធិយ សំវត្តតិ ។ សមាធិទ្ធិយំ បទំ តំ
 ពោធិយ សំវត្តតិ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ បទំ តំ ពោធិយ
 សំវត្តតិ ។

[៣៦៣] សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ យាធិ កាធិចិ ជន្ត-
 លាធិ ទាលាធិ បទជាតាធិ សម្ភាធិ តាធិ ហត្ថបទេ
 សមោធាធិ កច្ចន្តិ ហត្ថបទំ តេសំ អន្តមក្ខាយតិ
 យទិទំ មហន្តត្តេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យាធិ
 កាធិចិ បទាធិ ពោធិយ សំវត្តន្តិ បញ្ញិទ្ធិយំ បទំ
 តេសំ អន្តមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធិយាតិ ។

[៣៦៤] សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ សាវគន្ធា
 លាហិតចន្ទនំ តេសំ អន្តមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិទ្ធិយំ
 តេសំ អន្តមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធិយ ។

សូត្រខាតវត្ត

(៣៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបទដូចម្តេចដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីត្រាស់ដឹង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទគិសទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគិរិយន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់
 ដឹង ។ បទគិសត្តន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគិ
 សមាធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគិបញ្ញន្ទ្រិយនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៣៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នាមជើងរបស់ពួកសត្វដែលនៅ
 លើដៃនដី តែងប្រជុំចុះក្នុងស្នាមជើងដំរី ស្រេចលើស្នាមជើងដំរី ប្រ-
 សើរជាងស្នាមជើងសត្វទាំងអស់ ព្រោះស្នាមជើងវាធំ ដូចម្តេចមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង
 ស្រេចលើបទគិបញ្ញន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងបទទាំងអស់ ដោយការត្រាស់
 ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៣៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភ្និន្ទ្រិយឈឺ ស្រេចលើ
 ភ្និន្ទ្រិយចន្ទន៍ក្រហម ប្រសើរជាងភ្និន្ទ្រិយឈឺទាំងអស់ ដូចម្តេចមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ស្រេចលើ
 បញ្ញន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងធម៌ទាំងអស់ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិញ្ញោ

(៣៦៥) កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។

សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោ-
នាយ សំវត្តតិ ។ វិវិយំន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ
បញ្ញាន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោនាយ
សំវត្តតិ ។

(៣៦៦) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ សាវកត្តា
លោហិតចទ្ធនំ តេសំ អក្កមក្កាយតិ ។ ឯវមេវ ទោ
ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញាន្ទ្រិយំ
តេសំ អក្កមក្កាយតិ យទិទំ ពោនាយាតិ ។

(៣៦៧) ឯកធម្មេ បតិដ្ឋិតស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
បញ្ញាន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ហោន្តិ សុភាវិតានិ ។ កត-
មស្មី ឯកធម្មេ ។ អប្បមាទេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវាទ

(៣៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំ-
 ណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។
 វិរិយន្ទ្រិយ សត្តិទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាង
 ការត្រាស់ដឹង បញ្ញាទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៣៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកូនខ្ញុំមឈើ ស្រេចលើកូន
 ខ្ញុំមចន្ទន៍ក្រហម ប្រសើរជាងកូនខ្ញុំមឈើទាំងអស់ ដូចម្តេចមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ស្រេចលើ
 បញ្ញាទ្រិយ ប្រសើរជាងធម៌ទាំងអស់ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៣៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង៥ ជាឥន្ទ្រិយដែល
 ភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌មួយ ទើបចំរើនដោយប្រពៃបុរាណ ។ ធម៌ ១ គឺអ្វី ។
 គឺអប្បមាទ ។

សូត្រភាគទីបួន

(៣៦៨) កតមោ ច ភិក្ខុវេ អប្បមាទោ ។ ៧៨
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចិត្តំ រក្ខតិ អាសវេសុ ច សាសវេសុ
 ច ធម្មេសុ ។ តស្ស ចិត្តំ រក្ខតោ អាសវេសុ ច
 សាសវេសុ ច ធម្មេសុ សន្និទ្ធិយំបិ ការណាចារិប្បី
 កច្ចតិ រិយំទ្ធិយំបិ ការណាចារិប្បី កច្ចតិ សតិទ្ធិយំបិ
 ការណាចារិប្បី កច្ចតិ សមាធិទ្ធិយំបិ ការណាចារិប្បី កច្ចតិ
 បញ្ចិទ្ធិយំបិ ការណាចារិប្បី កច្ចតិ ។

(៣៦៩) ឯវំបិ ខោ ភិក្ខុវេ ឯកធម្មេ បតិដ្ឋិតស្ស
 ភិក្ខុនោ បញ្ចិទ្ធិយានិ ការតានិ ហោន្តិ សុការតា-
 និតំ ។

(៣៧០) ឯវុទ្ធេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ កកវា
 ឧរុវេលាយំ វិហារតិ នន្ទា នេរញ្ញរាយ តិវេ អនិចា-
 លនិក្រោធេ បឋមាកិសម្ពុទ្ធោ ។ អថខោ កកវតោ

សូត្រភាគទី១

[៣៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអប្បមាទេភីដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះរក្សាចិត្តក្នុងអាសវៈទាំងឡាយ
នឹងក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលប្រកបដោយអាសវៈ ។ កាលភិក្ខុនោះរក្សា
ចិត្តក្នុងអាសវៈទាំងឡាយ នឹងក្នុងធម៌ដែលប្រកបដោយអាសវៈទាំង-
ឡាយ^(១) សន្តិទ្រិយ ក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយការនា វិរិយទ្រិយ
ក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយការនា សតិទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញ
លេញដោយការនា សមាធិទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយការនា
បញ្ញាទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយការនា ។

[៣៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងហើយ ឥន្ទ្រិយទាំង៥
ជាឥន្ទ្រិយដែលភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌មួយ ទើបចំរើនដោយប្រពៃបាន ។

[៣៧០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅនាអដបាលនិគ្រាធានៀប
ឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជក ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ

១ ប្រាជ្ញាចំពោះចិត្តដែលប្រព្រឹត្តត្រឡប់ត្រឡាញ់ ៣ យាត់នូវអាសវៈមិនឲ្យកើតឡើងបាន ឈ្មោះ
ថារក្សាចិត្តក្នុងអាសវៈ នឹងក្នុងធម៌ដែលប្រកបដោយអាសវៈ ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុក្ខេ

រហោគតស្ស បដិសល្លិនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតត្តោ
 ឧទទាទិ បញ្ចុទ្ធិយានិ ការីតានិ ពហុលីកតានិ អ-
 មតោគដានិ ហោន្តិ អមតបរាយនានិ អមតបរិយោ-
 សានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិទ្ធិយំ ការីតំ
 ពហុលីកតំ អមតោគដំ ហោតិ អមតបរាយនំ អម-
 តបរិយោសានំ ។ រិវយំទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ
 បញ្ចុទ្ធិយំ ការីតំ ពហុលីកតំ អមតោគដំ ហោតិ
 អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។ ឥមានិ បញ្ចុទ្ធិ-
 យានិ ការីតានិ ពហុលីកតានិ អមតោគដានិ ហោន្តិ
 អមតបរាយនានិ អមតបរិយោសានានិ ។

[៣៧០] អថទោ ព្រហ្មា សហម្បតិ កកវតោ
 ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ ពលវា
 បុរិសោ សម្មត្តំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារីតំ
 វា ពាហំ សម្មញ្ញេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្ត-
 រហិតោ កកវតោ បុរតោ ទាតុរហោសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារុធ្ហ

នៅក្នុងទីស្ងាត់ទ្រង់សម្លឹងនៅក្នុងផលសមាបត្តិ កើតព្រះហឫទ័យបរិវិតក្ក
 យ៉ាងនេះថា ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន
 ហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាង
 មុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់
 កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។
 វិវិយន្ទ្រិយ សត្តន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មាន
 ព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់
 កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

(៣៧១) គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្មដ៏ធំនូវចេតោបរិវិតក្កនៃ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោកមកប្រា-
 កដក្នុងទីចំពោះព្រះកក្កនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូចជាបុរសមានកំឡាំង
 លាងដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលា ។

សូករាជវង្ស

(៣៧២) អថទោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឯកំសំ

ឧត្តរាសន្តំ ករិត្វា យេន កកវា តេនញ្ញលីឡណា.

មេត្វា កកវន្តំ ឯតទរោច ឯវមេតំ កកវា ឯវមេតំ

សុគត បញ្ចុទ្ធិយានិ ការិតានិ ពហុលីកតានិ អ.

មតោគណានិ ហោត្តំ អមតបរាយនានិ អមតបរិយោ.

សានានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សន្តិទ្ធិយំ ការិតំ

ពហុលីកតំ អមតោគនំ ហោតិ អមតបរាយនំ អ.

មតបរិយោសានំ ។ មេ ។ បញ្ចុទ្ធិយំ ការិតំ ពហុលី.

កតំ អមតោគនំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិ.

យោសានំ ។ ឥនានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ ការិតានិ ពហុលី.

កតានិ អមតោគណានិ ហោត្តំ អមតបរាយនានិ អម.

តបរិយោសានានិ ។

សូករាវរក្ខ

(៣៧២) ត្រាវនោះឯង សហម្យតិព្រហ្មធ្វើសំពត់បង់កង្រៀនស្មា
 ម្ខាង ប្រណម្យអញ្ញាលីចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនុ៎ះយ៉ាង
 ហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត សេចក្តីនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ឥន្ទ្រិយតាំង ៥
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះសិប
 កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។
 ចុះឥន្ទ្រិយតាំង ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ បាន
 ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះសិបកាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះ
 និព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ បេ ។ បញ្ញាឥន្ទ្រិយដែល
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះសិបកាន់ព្រះ
 និព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយ
 តាំង ៥ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែង
 ជាឥន្ទ្រិយចុះសិបកាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះ
 និព្វានជាទីបំផុត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវុត្តោ

[៣៧៣] ភ្នកបុត្វាហំ កន្លេ កស្សបេ សម្មាសម្ពុទ្ធ

ព្រហ្មចរិយំ អចរី តត្របិ មំ ឃំ ជានន្តិ សហាកោ

ភិក្ខុ សហាកោ ភិក្ខុតិ ។ សោ ទ្វាហំ កន្លេ ឥមេ-

សំយេវ បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ ការិកត្តា ពហុលីកតត្តា

កាមេសុ កាមច្ឆន្តំ វិវាដេត្វា កាយស្ស ភេនា បរិ

មរណា សុភតិ ព្រហ្មលោកំ ឧបបន្នោ តត្របិ មំ ឃំ

ជានន្តិ ព្រហ្មា សហម្បតិ ព្រហ្មា សហម្បតិតិ ។

[៣៧៤] ឃំមេតំ កតវា ឃំមេតំ សុភត អហមេតំ

ជាតានិ អហមេតំ បស្សមិ យថា ឥមានិ បញ្ចន្ទ្រិយានិ

ការិតានិ ពហុលីកតានិ អមតោគដានិ ហោន្តិ អមត-

ប្បវាយនានិ អមតបរិយោសានានិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិញ្ញាណ

[៣៧៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពីព្រេងនាយ ខ្ញុំព្រះ
អង្គបានប្រព្រឹត្តត្រហូចវិយធម៌ក្នុងសំណាកព្រះកស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុង
កាលណោះ អ្នកផងតែងស្គាល់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា សហកកិក្ខុ សហក-
កិក្ខុដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះទៀយណាយ ចាក
កាមច្ឆន្ទៈ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ព្រោះបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវ
ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ បានទៅកើត
ក្នុងសុគតិត្រហូលោក ពួកទៅតាទាំងនោះ ក៏ស្គាល់ខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងទី
នោះយ៉ាងនេះថា សហម្សតិត្រហូ សហម្សតិត្រហូ ដូច្នោះ ។

[៣៧៤] បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនេះយ៉ាងហ្នឹងហើយ
បពិត្រព្រះសុគត សេចក្តីនេះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គដឹងហេតុនេះ
ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញហេតុនេះ ដូចជាឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន
បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះសិបកាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះ
និព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

សូត្រទានវគ្គ

[៣៧៥] ឯកំ សមយំ ភគវំ ពជគហោ វិហារតំ
 តំជ្ឈក្កដេ បព្វតេ សូត្រទានតាយំ ។ តត្រ ទោ ភគវំ
 អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ កំ នុ ទោ សារីបុត្ត
 អន្តវសំ សម្បស្សមាណោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ តថាគតេ
 វំ តថាគតសាសនេ វំ បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណោ
 បវត្តតិ ។

[៣៧៦] អនុត្តរំ ហិ កន្តេ យោគក្ខេមំ សម្បស្ស-
 មាណោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ តថាគតេ វំ តថាគតសា-
 សនេ វំ បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណោ បវត្តតីតិ ។

[៣៧៧] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត អនុត្តរញ្ញំ សារីបុត្ត
 យោគក្ខេមំ សម្បស្សមាណោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ តថា-
 គតេ វំ តថាគតសាសនេ វំ បរមនិបច្ចការំ បវត្តមា-
 នោ បវត្តតីតិ ។

សូករាតវគ្គ

[៣៧៥] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងគូប៉ា
 ឈ្មោះសូករាតៈ នាភ្នំគិដ្ឋក្នុងទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់សារីបុត្ត
 ភិក្ខុជាវិណាស្រិត ពិចារណាឃើញនូវអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេចទើប
 ប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដីក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសា-
 សនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

[៣៧៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះតែភិក្ខុជាវិណាស្រិត
 ពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេមក្សាយោគៈដោយ
 ពិត ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដីក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង
 ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

[៣៧៧] ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រពៃហើយៗ ម្ចាស់សារីបុត្ត ព្រោះ
 តែភិក្ខុជាវិណាស្រិតពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេម
 ក្សាយោគៈដោយពិត ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដីក្រៃលែង
 ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទោ

[៣៧៨] កុតមោ ច សារីបុត្ត អនុត្តរោ យោគ-
ក្ខេមោ យំ សម្មស្សមាណោ ខំណាសវេ ភិក្ខុ តថា-
គតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បរ-
ត្តមាណោ បវត្តនីតំ ។

[៣៧៩] វេជ កន្តេ ខំណាសវេ ភិក្ខុ សន្និទ្ធិយំ
កាវេតិ ទុបសមតាមី សម្លោធកាមី ។ វិវិយំទ្ធិយំ កា-
វេតិ ។ សន្និទ្ធិយំ កាវេតិ ។ សមាធិទ្ធិយំ កាវេតិ ។
បញ្ញិទ្ធិយំ កាវេតិ ទុបសមតាមី សម្លោធកាមី ។ អយំ
ខោ កន្តេ អនុត្តរោ យោគក្ខេមោ យំ សម្មស្សមាណោ
ខំណាសវេ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា
បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណោ បវត្តនីតំ ។

[៣៨០] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត ឯសោ ហំ
សារីបុត្ត អនុត្តរោ យោគក្ខេមោ យំ សម្មស្សមាណោ
ខំណាសវេ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា
បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណោ បវត្តនីតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារីវគ្គ

[៣៧៨] ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុជាទ័ណាស្រព ពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តង្គីប្រសើរ ដែលក្សេមចាកយោគៈ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តី កោតក្រែង ដីក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះ តថាគតផង ដូចមេចខ្លះ ។

[៣៧៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាទ័ណាស្រពក្នុងសាសនា នេះ ចម្រើននូវសង្ខន្ធិយ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរ ទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ចម្រើនវិយន្ធិយ ។ ចម្រើនសតិធិយ ។ ចម្រើនសមាធិធិយ ។ ចម្រើនបញ្ញាធិយជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់ រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាទ័ណាស្រពពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តង្គីប្រសើរ ដែលក្សេម ចាកយោគៈនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដីក្រៃលែង ក្នុង ព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

[៣៨០] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយៗ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះ តែភិក្ខុជាទ័ណាស្រព ពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តង្គីប្រសើរ ដែល ក្សេមចាកយោគៈនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដីក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

សូត្រខាតវិញ្ញាណ

[៣៨១] កតមោ ច សារីបុត្ត បរមនិបច្ចការោ
 យំ ខីណាសវេ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ
 វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណេ បវត្តនីតិ ។

[៣៨២] ឥធិ កន្លេ ខីណាសវេ ភិក្ខុ សន្តិ
 សតារវេ វិហរតិ សប្បដិស្សេន ធម្មេ សតារវេ វិហរតិ
 សប្បដិស្សេន សង្ឃេ សតារវេ វិហរតិ សប្បដិស្សេន
 សិក្ខាយ សតារវេ វិហរតិ សប្បដិស្សេន សមា-
 ធិស្មី សតារវេ វិហរតិ សប្បដិស្សេន ។ អយំ ខោ
 កន្លេ បរមនិបច្ចការោ យំ ខីណាសវេ ភិក្ខុ តថាគតេ
 វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណេ
 បវត្តនីតិ ។

សូករាជវង្ស

[៣៨១] ម្ចាស់សារីបុត្រ ចុះភិក្ខុជាខ័ណ្ឌស្រព ដែលមានសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ដូចម្តេចខ្លះ ។

[៣៨២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាខ័ណ្ឌស្រព ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែង ក្នុងព្រះសាស្តា ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងព្រះធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងព្រះសង្ឃ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងសិក្ខា ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងសមាធិ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាខ័ណ្ឌស្រព ដែលមានសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស មហាវិវាទោ

[៣៨៣] សាធុ សាធុ សាវ័បុត្ត ឯសោ ហិ សាវ័-
បុត្ត បរមនិបច្ចកាហេ យំ ទីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ
វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាលោ
បវត្តតីតិ ។

[៣៨៤] សាវត្ថនំនាមំ ។ បញ្ចមាជំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រ-
យាជំ ការតាជំ ពហុលីកតាជំ អនុប្បដ្ឋានំ ឧប្បដ្ឋន្តំ
នាញាត្រ តថាគតស្ស ចាតុភាវា អរហតោ សម្មាសម្ពុ-
ទ្ធស្ស ។ កតមាជំ បញ្ច ។ សង្ខំន្ទ្រិយំ រិយំន្ទ្រិយំ
សត្តំន្ទ្រិយំ សមាជំន្ទ្រិយំ បញ្ចំន្ទ្រិយំ ។ ឥមាជំ ខោ
ភិក្ខុវេ បញ្ចំន្ទ្រិយាជំ ការតាជំ ពហុលីកតាជំ អនុ-
ប្បដ្ឋានំ ឧប្បដ្ឋន្តំ នាញាត្រ តថាគតស្ស ចាតុភាវា
អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

(៣៨៣) ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត មែន
 ហើយ ភិក្ខុជាទ័ណាស្រព ដែលមានសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែង
 ប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសា-
 សនារបស់ព្រះតថាគតផង យ៉ាងខ្លះឯង ។

(៣៨៤) សារីរិទ្ធិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ៥ ប្រការ
 នេះ ដែលមិនទាន់កើត បើបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែង
 កើតឡើង តែមិនមែនកើតឡើង ក្នុងកាលដទៃអំពីកាលជាទីកើតនៃព្រះ
 តថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទេ ។ ឥន្ទ្រិយ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១
 វិរយ្យន្ទ្រិយ ១ សត្តិទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង៥ នេះឯង ដែលមិនទាន់កើត បើបុគ្គលបាន
 ចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង តែមិនមែនកើតឡើង ក្នុងកាល
 ដទៃអំពីកាលជាទីកើតនៃព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទេ ។

សូករាគរវង្ស

(៣៨៥) បញ្ចំមានិ ភិក្ខុវេ ស្រ្តិយានិ ការតានិ

ពហុលីកតានិ អនុប្បដ្ឋានិ ឧប្បដ្ឋានិ ធាត្វត្រ សុក

វរិណយា ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិរិយំន្ទ្រិយំ

សតំន្ទ្រិយំ សមាទំន្ទ្រិយំ បញ្ញំន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ

ភិក្ខុវេ បញ្ចំន្ទ្រិយានិ ការតានិ ពហុលីកតានិ អនុប្ប

ដ្ឋានិ ឧប្បដ្ឋានិ ធាត្វត្រ សុកវរិណយាតិ ។

សូករាគរវង្ស ឆដ្ឋោ ។

ពិល្យោទិនិ

សាលំ មល្លកំ សេក្ខោ ច បទេ សារេ បតិដ្ឋិតោ

[ពិល្យសូករាគរវង្សោ ឧប្បទេ អបរេ ធុរេតិ ។

សូករាតវគ្គ

(៣៨៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ៥នេះ ដែលមិនទាន់
 កើត បើបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង តែមិន
 មែនកើតឡើងក្នុងកាលដទៃអំពីវិន័យរបស់ព្រះសុគតទេ ។ ឥន្ទ្រិយ៥
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសន្និទ្ធិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សត្តិទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១
 បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង៥នេះឯង ដែល
 មិនទាន់កើត បើបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង
 តែមិនមែនកើតឡើងក្នុងកាលដទៃអំពីវិន័យរបស់ព្រះសុគតទេ ។

ចប់ សូករាតវគ្គទី ៦ ។

ទូទាតនៃសូករាតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងដែនកោ-
 សល ១ ក្នុងមល្លកជនបទ ១ អំពីភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល ១ អំពី
 ស្នាមជើងដំរី ១ អំពីក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ ១ អំពីភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌
 រមែងញ៉ាំងឥន្ទ្រិយទាំង៥ ឲ្យចំរើន ១ អំពីសហម្បត្តិព្រហ្ម ១
 អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសូករាតគូហា ១
 អំពីការកើតឡើងនៃឥន្ទ្រិយ ២ លើកដទៃទៀត ។

ពោធិបក្ខិយវិគោ

(៣៨៦) សាវត្ថុនិទានំ ។ បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិ.

យានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ សញ្ញោជនានំ បហា-

នាយ សំវត្ថុន្តិ ។ កតមាជិ បញ្ច ។ សន្ទិទ្ធិយំ ។ បេ ។

បញ្ញិទ្ធិយំ ។ ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញិទ្ធិយានិ ភាវិតានិ

ពហុលីកតានិ សញ្ញោជនានំ បហានាយ សំវត្ថុន្តិ ។

(៣៨៧) បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ

ពហុលីកតានិ អនុសយសមុគ្គានាយ សំវត្ថុន្តិ ។

កតមាជិ បញ្ច ។ សន្ទិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ ។

ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញិទ្ធិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីក-

តានិ អនុសយសមុគ្គានាយ សំវត្ថុន្តិ ។

ពោធិបក្ខិយវិគ្គ

[៣៨៦] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ
បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
សញ្ញាជនៈទាំងឡាយ ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។
បញ្ញន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គល
បានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់សញ្ញាជនៈ
ទាំងឡាយ ។

[៣៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបាន
ចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុ-
សយកិលេស ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។
បញ្ញន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបាន
ចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុ-
សយកិលេស ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

[៣៨៨] បញ្ចមាណំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណំ ភាវិតាណំ

ពហុលីកតាណំ អន្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្ថុន្តិ ។ កតមាណំ

បញ្ច ។ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញន្ទ្រិយំ ។ ឥមាណំ ខោ

ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយាណំ ភាវិតាណំ ពហុលីកតាណំ អន្ធាន-

បរិញ្ញាយ សំវត្ថុន្តិតិ ។

[៣៨៩] បញ្ចមាណំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណំ ភាវិតាណំ

ពហុលីកតាណំ អាសវាណំ ខយាយ សំវត្ថុន្តិ ។ កតមាណំ

បញ្ច ។ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញន្ទ្រិយំ ។ ឥមាណំ ខោ

ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយាណំ ភាវិតាណំ ពហុលីកតាណំ អាសវាណំ

ខយាយ សំវត្ថុន្តិតិ ។

ពោធិបក្ខយវគ្គ

(៣៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ៥ នេះ បុគ្គលបាន
 ចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន វែមងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវកាលយូរ ។
 ឥន្ទ្រិយ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ៥នេះឯង បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន
 វែមងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនំនូវកាលយូរ ។

(៣៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ៥នេះ បុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យច្រើន វែមងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃភាសវៈទាំង
 ឡាយ ។ ឥន្ទ្រិយ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ៥ នេះឯង បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យ
 ច្រើន វែមងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃភាសវៈទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិញ្ញោ

[៣៧០] បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ សន្តិយាធិ ការីតាធិ
 ពហុលីកតាធិ សញ្ញោជនាធិ បហានាយ សំវត្តន្តិ
 អនុសយសមុក្កាតាយ សំវត្តន្តិ អន្ធានបរិញ្ញាយ សំ-
 វត្តន្តិ អាសវាធិ ខយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមាធិ បញ្ច ។
 សន្តិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចទ្ធិយំ ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ចទ្ធិយាធិ ការីតាធិ ពហុលីកតាធិ សញ្ញោជនាធិ
 បហានាយ សំវត្តន្តិ អនុសយសមុក្កាតាយ សំវត្តន្តិ
 អន្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តន្តិ អាសវាធិ ខយាយ សំ-
 វត្តន្តិ ។

[៣៧១] បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ សន្តិយាធិ ។ កតមាធិ
 បញ្ច ។ សន្តិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចទ្ធិយំ ។ ឥមាធិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចទ្ធិយាធិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្តិ
 សន្តិយាធិ ការីតត្តា ពហុលីកតត្តា ទ្ធិន្តិ ជលាធិ
 អញ្ញាតំ ជលំ មាជិកន្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា
 ឧបាទិសេសេ អន្ធាតាមិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិទ្ធិ

(៣៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់នូវសញ្ញាជនៈទាំង
 ឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុសយកិលេស ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃ
 អាសវៈទាំងឡាយ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។
 បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គល
 បានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់នូវ
 សញ្ញាជនៈទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដកចោលនូវអនុសយកិលេស
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់
 ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។

(៣៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ឥន្ទ្រិយមាន ៥ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាផលទាំង ២
 ផលណាមួយ រមែងកើតប្រាកដ គឺបានអរហត្តផលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពុំនោះ
 សោត បើទុកទានក្នុងនរសេសសល់នៅឡើយ ក៏គង់បានអនាគាមិ
 ផលដែរ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។

ពោធិបក្ខយវគ្គោ

(៣៧២) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាធិ
 បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ចិទ្ធិយំ ។ ឥមាធិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធិយានិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្និ
 ឥន្ទ្រិយានំ ការិតត្តា ពហុលកតត្តា សត្ត ដលា
 សត្តានិសំសា ចាដិកដ្ឋា ។ កតមេ សត្ត ដលា
 សត្តានិសំសា ។ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកត្ត អញ្ញំ អារា-
 ជេតិ លោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកត្ត អញ្ញំ អារាជេតិ
 អថ មរណកាលេ អញ្ញំ អារាជេតិ លោ ចេ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ បដិកត្ត អញ្ញំ អារាជេតិ លោ ចេ មរណ-
 កាលេ អញ្ញំ អារាជេតិ អថ បញ្ចន្និ ឱរម្ហានិយានំ
 សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយាយ អន្តរាបរិទិញាយី ហោតិ
 ឧបហត្ថបរិទិញាយី ហោតិ អសដ្ឋារបរិទិញាយី ហោតិ
 សសដ្ឋារបរិទិញាយី ហោតិ ឧទ្ធិសោតោ ហោតិ អក-
 ណិដ្ឋតាមី ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្និ ឥន្ទ្រិយានំ
 ការិតត្តា ពហុលកតត្តា ឥមេ សត្ត ដលា សត្តានិ-
 សំសា បដិកដ្ឋានិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

[៣៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៥ ។ ឥន្ទ្រិយ៥
គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសង្ខារិយ ១ ។ រូប ។ ធម្មាឥន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន៥នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧
អាទិសង្សៈ ៧ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន នូវ
ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។ ផល ៧ អាទិសង្សៈ ៧ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលនោះ
រមែងបានអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បើមិនបានអរហត្តផលយ៉ាង
ឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ ក៏គង់បានអរហត្តផលក្នុងកាលទៀបស្ងាប់ បើមិន
បានអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ បើមិនបានអរហត្តផលក្នុង
កាលទៀបស្ងាប់ទេ បុគ្គលនោះក៏គង់បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយបុគ្គល បាន
ជាឧបហត្ថបរិនិព្វាយបុគ្គល បានជាអសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល បានជា
សសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល បានជាទុំសោតអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ព្រោះ
អស់ទៅនៃសញ្ញាជនៈ ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ផល ៧ អាទិសង្សៈ ៧ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះតែបានចំរើន បានធ្វើ
ឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហាវិវាទេ

[៣៧៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ជម្ពុ-
 ទីបកា រុក្ខា ជម្ពូ តេសំ អន្តមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខយោ ធម្មា បញ្ញន្តិយំ
 តេសំ អន្តមក្ខាយតិ យទិទំ ពោជាយ ។

[៣៧៤] កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខយោ ធម្មា ។
 សន្តិទ្ធិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខយោ ធម្មោ តំ ពោជាយ
 សំវត្តតិ ។ វិវិយំទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញ-
 ទ្ធិយំ ពោធិបក្ខយោ ធម្មោ តំ ពោជាយ សំវត្តតិ ។

[៣៧៥] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ជម្ពុ-
 ទីបកា រុក្ខា ជម្ពូ តេសំ អន្តមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខយោ ធម្មា បញ្ញ-
 ទ្ធិយំ តេសំ អន្តមក្ខាយតិ យទិទំ ពោជាយតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារង្គ

(៣៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយដែលនៅក្នុងដុមទ្ធិប មានតែដើមត្រឹង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្ដេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៣៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ វិរិយទ្រិយ សត្រិយ សមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញាទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៣៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយដែលនៅក្នុងដុមទ្ធិប មានតែដើមត្រឹង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្ដេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

(៣៧៦) សេយ្យដាមំ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ទេវនំ

តាវត្ថុសានំ វុក្ខា ចារិច្ចត្ថកោ តេសំ អក្កមក្កាយតំ ។

ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា

បញ្ញន្ត្រិយំ តេសំ អក្កមក្កាយតំ យទិទំ ពោជាយ ។

(៣៧៧) កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។

សទ្ធិន្ត្រិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោជាយ

សំវត្ថុតំ ។ វិវិយន្ត្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោ-

ជាយ សំវត្ថុតំ ។ សត្តិន្ត្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ ។

សមាធិន្ត្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ ។ បញ្ញន្ត្រិយំ

ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោជាយ សំវត្ថុតំ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

(៣៩៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយរបស់
 ពួកទៅតាមខ្ញុំតាំងឡើយ មានតែដើមបារិច្ឆត្តក្រព្រឹក្ស ប្រាកដជាប្រសើរ
 ជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
 ធម៌ឯណានីមួយ ដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ
 ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៣៩៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិទ្រិយជាធម៌
 ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សុទ្ធិទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់
 ដឹង ។ វិរិយទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង វិរិយទ្រិយនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ សតិទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹង ។ សមាធិទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ។
 ចញ្ញាទ្រិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ចញ្ញាទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុទ្ធា

[៣៧៨] សេយ្យថា បិ ភិក្ខុវេ យេ កេ ចិ ទេវា ទំ
 តាវត្ថីសាទំ វុត្តា ចារិច្ចត្តកោ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេ ចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា
 បញ្ញា ធិយំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធិយាតិ ។

[៣៧៧] សេយ្យថា បិ ភិក្ខុវេ យេ កេ ចិ អក្ក-
 រាទំ វុត្តា ចិត្តចាជលំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេ ចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា
 បញ្ញា ធិយំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធិយា ។

[៤០០] កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។
 សទ្ធិ ធិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធិយ
 សវត្តតិ ។ បេ ។ បញ្ញា ធិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ
 ពោធិយ សវត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

[៣៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានិមួយរបស់
 ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិន្យ មានតែដើមបារិច្ឆត្តកត្រីក្យ ប្រាកដជាប្រសើរ
 ជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌
 ឯណានិមួយ ដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ
 ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[៣៩៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានិមួយ របស់
 ពួកអសុរ មានតែដើមច្រឡឹង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំង
 នោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានិមួយដែល
 ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាង
 ធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[៤០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិទ្រិយជាធម៌ជា
 ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់
 ដឹង ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញាទ្រិយ
 នោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

[២០០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ អស្សារទំ
 រុក្ខា ចិត្តនាដលី តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញន្តិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោជាយាតិ ។

[២០២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ សុបណ្ណាទំ
 រុក្ខា កោដសិប្បលី តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញន្តិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោជាយ ។

[២០៣] កិកមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។
 សន្និទ្ធិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោជាយ
 សំវត្តតិ ។ បេ ។ បញ្ញន្តិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ
 ពោជាយ សំវត្តតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

(៤០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់
 ពួកអសុរ មានតែដើម(ច្រទៀង) ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូច
 ម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែក
 ខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ
 ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់
 ពួកគ្រុឌ មានតែដើមរកា ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេច
 មិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាង
 ការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ ដោយ
 ការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិទ្រិយជាធម៌ជា
 ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង
 ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញាទ្រិយនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាដ្ហំ

(៤០៤) សេយ្យជាចំ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ សុបណ្ណា-

នំ វុត្តា កោដសិម្ហលំ តេសំ អន្តមក្ខាយតិ ។ ឯវេមេវ

ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោជិបក្ខិយា ធម្មា មញ្ញំ ធម្មំ

តេសំ អន្តមក្ខាយតិ យទិទំ ពោជាយតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ សត្តមោ ។

តិស្សទ្ធានំ

សញ្ញោជនា អនុសយា

បរិញ្ញា អាសវក្ខិយា

ទ្វេ ដលា ចតុរោ វុត្តា

វត្តោ តេន បវុត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុក្ខ

(៤០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់
 ពួកគ្រុឌ មានតែដើមកា ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្ដេច
 មិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាប់ណែកខាង
 ការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ ដោយ
 ការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

ចប់ ពោធិបក្ខិយវគ្គទី ៧ ។

ទុទាននៃពោធិបក្ខិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីចំរើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីលះបង់សញ្ញាជនៈ ១ ដើម្បី
 ដកចោលនូវអនុស័យ ១ ដើម្បីកំណត់ដឹងកាលយូរ ១ ដើម្បី
 ភរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈ ១ អំពីផល ២ លើក អំពីដើមឈើ
 ២ លើក ហេតុនោះបានជាហៅថាវគ្គ ។

ពិគ្រឹយសំយុត្តស្ស គង្គាទីបេយ្យលោ

(៤០៥) សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ គង្គា នទី ចាមី.
ននិដ្ឋា ចាមីនចោណា ចាមីនបញ្ចរោ ។ ឯវេមេ ចោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចុទ្ធិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចុទ្ធិយានិ
ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ
និព្វានបញ្ចរោ ។

(៤០៦) កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចុទ្ធិយានិ
ភាវេន្តោ បញ្ចុទ្ធិយានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ
ហោតិ និព្វានចោណោ និព្វានបញ្ចរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សទ្ធិទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្ស័តំ វិវាគនិស្ស័តំ
និរោធិនិស្ស័តំ វោស្សគ្គបរិណាមី វិរិយំទ្ធិយំ សតិ-
ទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ចុទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្ស័តំ
វិវាគនិស្ស័តំ និរោធិនិស្ស័តំ វោស្សគ្គបរិណាមី ។ ឯវេ
ចោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចុទ្ធិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចុទ្ធិយានិ
ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ
និព្វានបញ្ចរោតិ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

(៤០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅកេត្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅកេត្រះនិព្វាន ឈមទៅកេត្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅកេត្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅកេត្រះនិព្វាន ឈមទៅកេត្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើននូវសង្ខិន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិវាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កាន់ទៅដើម្បីលះបង់ចំរើននូវវិរិយន្ទ្រិយ សតិឥន្ទ្រិយ សមាធិឥន្ទ្រិយ បញ្ញាឥន្ទ្រិយដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិវាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កាន់ទៅដើម្បីលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅកេត្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅកេត្រះនិព្វាន ឈមទៅកេត្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធសិរិយស្ស មហាវិញ្ញា

(៤០៧) បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធច្ចាគិយានិ សញ្ញា-
ជនានិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ
មាណោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធច្ចា-
គិយានិ សញ្ញាជនានិ ។

(៤០៨) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធច្ចំ ឧទ្ធច្ចាគិយានិ
សញ្ញាជនានិ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ ប-
ហានាយ បញ្ចុទ្ធិយានិ ភាវេតព្វានិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សុទ្ធិទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិរាគនិស្សិតំ និរោធិនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ បេ ។
បញ្ចុទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោ-
ធិនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចុទ្ធច្ចំ ឧទ្ធច្ចាគិយានិ សញ្ញាជនានិ អភិញ្ញាយ
បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមាណិ បញ្ចុទ្ធិ-
យានិ ភាវេតព្វានិ ។ (យថា មក្កសំយុត្តំ វិន្ទាវតំ តថា
វិន្ទាវេតព្វំ វិវេកនិស្សិតំ) ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

(៤០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
 នេះមាន ៥ ។ ចុះសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។
 គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ទទួច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

(៤០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ភិក្ខុគួរចំរើន ដើម្បីដឹង
 ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីកិរិយា លះបង់នូវសញ្ញាជនៈជា
 ចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសង្ខារឥន្ទ្រិយដែលអាស្រ័យនូវវិវេក
 អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កើនទៅដើម្បីលះបង់ ។ បេ ។
 ចំរើននូវបញ្ញាឥន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យ
 នូវនិរោធិ បង្កើនទៅដើម្បីលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥
 នេះ ភិក្ខុគួរចំរើនដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីកិរិយា
 លះបង់នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (មគ្គសំយុត្ត
 ដែលឲ្យពិស្តារហើយយ៉ាងណា ពាក្យថា អាស្រ័យនូវវិវេក (ជាដើម)
 បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ) ។

ពង្សាវតារប្បយុគលោ

(៤០៧) សេយ្យដាមី ភិក្ខុវេ កុត្តា នទី ទាចីននិញ្ញា
 ទាចីនទោណា ទាចីនបញ្ញារា ។ ឯវមេវទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បញ្ញុទ្ធិយានិ កាវេន្តោ បញ្ញុទ្ធិយានិ ពហុលីករោន្តោ
 និព្វាននិព្វោ ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ញារោ ។

(៤០៨) កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ញុទ្ធិយានិ
 កាវេន្តោ បញ្ញុទ្ធិយានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិព្វោ
 ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ញារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សទ្ធិទ្ធិយំ កាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោ-
 សវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ បេ ។
 បញ្ញុទ្ធិយំ កាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយ-
 បរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឯវ ទោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ បញ្ញុទ្ធិយានិ កាវេន្តោ បញ្ញុទ្ធិយានិ ពហុលីក-
 រោន្តោ និព្វាននិព្វោ ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វាន-
 បញ្ញារោតិ ។

ពង្សាវលី

[២០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេត្តវាមានទំនាបទៅខាងកើត
 មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែង
 មានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅ
 រកព្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យ
 ច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅ
 រកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសុទ្ធិន្ទ្រិយ មានភិរិយាកំចាត់បង្គំនូវ
 ភគៈជាទីបំផុត កំចាត់បង្គំនូវពោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង្គំនូវមោហៈជាទី
 បំផុត ។ បេ ។ ចំរើននូវបញ្ញាឥន្ទ្រិយ មានភិរិយាកំចាត់បង្គំនូវភគៈជាទីបំផុត
 កំចាត់បង្គំនូវពោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង្គំនូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែង
 មានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរក
 ព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហានិទ្ទេ

(៤០០) បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធច្ចាតិយាណិ សញ្ញោ-
ជនាណិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ
មាណោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
ឧទ្ធច្ចាតិយាណិ សញ្ញោជនាណិ ។

(៤០២) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធច្ចាតិយាណិ
សញ្ញោជនាណិ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ ប-
ហានាយ បញ្ចន្តិយាណិ កាវេតព្វាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធិន្តិយំ កាវេតំ រាគវិន-
យបរិយោសាណំ ទោសវិនយបរិយោសាណំ មោហវិនយ-
បរិយោសាណំ រិរិយំន្តិយំ សតិ្តន្តិយំ សមាធិន្តិយំ ប-
ញ្ញន្តិយំ កាវេតំ រាគវិនយបរិយោសាណំ ទោសវិនយបរិ-
យោសាណំ មោហវិនយបរិយោសាណំ ។ ឥមេសំ ខោ
ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធច្ចាតិយាណិ សញ្ញោជនាណិ អភិញ្ញាយ
បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមាណិ បញ្ចន្តិយាណិ
កាវេតព្វាណីតិ ។

(យថា មត្តសំយុត្តេ ឯវំ កវតិ ឥន្តិយំសំយុត្តំ) ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្ន

(២១១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សព្វញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
នេះមាន ៥ ។ ចុះសព្វញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺបូរាណ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ទុទ្ធច្នៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ សព្វញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

(២១២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ភិក្ខុគួរចំរើន ដើម្បីដឹង
ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសព្វញ្ញាជនៈជាចំណែក
ខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធិន្ទ្រិយ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជា
ទីបំផុត កំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត
ចំរើននូវវិរិយន្ទ្រិយ សត្តិទ្រិយ សមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ មានកិរិយា
កំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវ
មោហៈជាទីបំផុត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ ភិក្ខុគួរចំរើន
ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសព្វញ្ញាជនៈ
ជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (ក្នុងមគ្គសំយុត្តយា"ងណា ឥន្ទ្រិយ.
សំយុត្តកិយា"ងនោះវិដែរ) ។

គង្គាទំបេយ្យលោ

តិស្សុទ្ធានំ

សញោជនា អនុសយា

អន្ធានំ អាសវក្ខយា

ទ្វេ ដលា សត្តានិសំសា

ចន្ទរក្ខា វត្តោ តេន បវុច្ឆតីតិ ។

តិវ្រិយសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

គន្លងចេយ្យល

ឧទាននៃពិទ្ធិយសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីចំរើនឥទ្ធិយ ដើម្បីលះបង់សញ្ញាជនៈ ១ ដើម្បី
 ដកអនុស័យ ១ ដើម្បីកំណត់ដំនីកាលយូរ ១ ដើម្បីកិរិយា
 រស់នៅនៃភាសវៈ ១ អំពីផលពីរយ៉ាង ១ អំពីភានិសង្ស
 ប្រាំពីរយ៉ាង ១ អំពីដើមឈើ ៤ លើក ហេតុនោះបានជា
 ហៅថាវគ្គ ។

ចប់ ពិទ្ធិយសំយុត្ត ។

សម្មប្បធានសំយត្តំ

(៤០៣) សាវត្ថំ ។ តត្រ ខោ កកវា ។ បេ ។

ឯតនពោច ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សម្មប្បធានា ។ តតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ
 អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បនាយ ធម្មំ ជនេតិ វាយ-
 មតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តន្តានិ បទហតិ ។
 ឧប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ
 ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តន្តានិ
 បទហតិ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បនាយ
 ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តន្តានិ
 បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ កិយ្យោកាវាយ វេទ្យលាយ ការនាយ
 ចារិយ្យិយា ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បត្តន្តានិ បទហតិ ។ ឥបេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 សម្មប្បធានាតិ ។

សម្មប្បធានសយ្ហត

(៤១៣) សាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។
ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មប្បធាននេះមាន ៤ ។
សម្មប្បធាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ញ៉ាំងធន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យា-
យាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន
កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ១ ។ ញ៉ាំងធន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង
ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់ធម៌ទាំង-
ឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ១ ។ ញ៉ាំងធន្ទៈឲ្យ
កើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ
ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើត
ឡើងបាន ១ ។ ញ៉ាំងធន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត
ទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសល ដែលកើត
ឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចម្រើនធន្ទៈឲ្យលាយ ឲ្យបរិច្ចណ៍
ជាកិរិយា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មប្បធានមាន ៤ នេះឯង ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

[៤០៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ គុដ្ឋា នដិ ទាថីនដិញ្ញា
 ទាថីនទោណា ទាថីនបញ្ញារា ។ ឯវេមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សម្មប្ប-
 ធានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិព្វោ ហោតិ និព្វានទោ-
 ណោ និព្វានបញ្ញារា ។

[៤០៥] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សម្មប្បធា-
 នេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ពហុលីករោន្តោ
 និព្វាននិព្វោ ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ញារា ។
 វេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បញ្ញាដំ ទាបកាដំ អកុសលាដំ
 ធម្មាដំ អនុប្បាទាយ ធន្តំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ
 អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឧប្បញ្ញាដំ ទាប-
 កាដំ អកុសលាដំ ធម្មាដំ បហាទាយ ធន្តំ ជនេតិ
 វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

(២១២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេតគ្គី មានទំនាបទៅខាងកើត
 មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុចំរើននូវសម្មប្បធាន៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្ប-
 ធាន៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន
 ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះដែរ ។

(២១៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចំរើននូវសម្មប្បធាន៤
 ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មាន
 ជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ
 ព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជា
 អកុសលដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើតមិនឲ្យកើតឡើង ១ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យ
 កើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បី
 លះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ នន្តំ ជនេតិ
វាយមតិ វីរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។

ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ
កិយ្យកាវាយ វេច្ចល្លាយ ការិយាយ ចារិយិយា នន្តំ
ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទ-

ហតិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សម្មប្បដា-
នេ កាវេន្តោ ចត្តារោ សម្មប្បដានេ តហុលីករោត្តោ
និព្វាននិព្វោ ហោតិ និព្វានទោលោ និព្វានចត្តារោតិ ។

ន ទាចីនតោ និព្វា

ន និព្វា ច សមុទ្ធតោ

ឯតេ ទ្វេ ន ទ្វាទស ហោន្តិ

វត្តោ តេន បុព្វតីតិ ។

(សម្មប្បដានសំយុត្តស្ស កត្តាបេយ្យានិ សម្មប្ប-
ដានវសេន វិត្តាវេតព្វា) ។ វត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិក្ខ

ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យា-
 យាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើត
 ឡើងបាន ១ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គង
 ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលដែលកើត
 ឡើងហើយឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចម្រើនឆ្ងាយ ឲ្យបរិបូណ៌
 ជាកិរិយាភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចម្រើននូវសម្មប្ប-
 ធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន
 មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

និយាយអំពីទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត ៦ លើក អំពី
 ទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅរកសមុទ្រ ៦ លើក ទាំង ៦ លើក ២
 ដង⁺ នេះរួមជា ១២ លើក ហេតុនេះទើបហៅថាវគ្គ ។

(គង្គាបេយ្យាលរបស់សម្មប្បធានសំយុត្ត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារតាមទំនង
 នៃសម្មប្បធានចុះ) ។ ចប់ ១ វគ្គ ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

តថាភតំ បទំ ក្សត្រំ

ម្ចលំ សារេន វស្ស័កំ

រាជា ចន្ទិមសុរិយា

វត្តេន ទិសមំ បទំ ។

(អប្បមាទវត្តោ សម្មប្បធានវសេន វិត្តារ-

តញ្ចោ) ។ វត្តោ ។

[៤០៦] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពលក-

រណីយា កម្មត្តា កយវន្តិ សព្វេ តេ បឋវី និស្សាយ

បឋវីយំ បតិដ្ឋាយ ឯវមេតេ ពលករណីយា កម្មត្តា

កយវន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ

សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេតិ ចត្តា-

រោ សម្មប្បធានេ ពហុលីករោតិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

និយាយអំពីព្រះតថាគត ១ អំពីស្នាមជើង ១ អំពីមេដំបូល
 ផ្ទះ ១ អំពីភ្នំនិរ្ទេរ ១ អំពីភ្នំនិរ្ទេរ ១ អំពីភ្នំនិរ្ទេរ ១ អំពី
 ស្តេចបក្រពត្តិ ១ អំពីព្រះបន្ទី ១ អំពីព្រះអាទិត្យ ១ អំពី
 សំពត់ ១ រួមជា ១០ ។

(អប្បមាទវគ្គ បណ្ឌិតកប្បវិទ្យាស្ថាន តាមទំនងនៃសម្មប្ប-
 ធានចុះ) ។ ចប់ ១ វគ្គ ។

(៤១៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការងារណាមួយដែលបុគ្គល
 ត្រូវធ្វើដោយកម្លាំង លុះតែអាស្រ័យនឹងផែនដី ស្ថិតលើផែនដី ទើបធ្វើ
 ការងារដែលត្រូវធ្វើដោយកម្លាំងទាំងអស់នោះបាន យ៉ាងណាមិញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលុះតែអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល
 ទើបចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសម្មប្បធាន ៤ បាន យ៉ាង
 នោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហានិរុត្តោ

[៤០៧] កថេត្តុ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ
 សីលេ បតិជ្ជាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ កាវេតិ ចត្តារោ
 សម្មប្បធានេ ពហុលីករោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អនុប្បញ្ញាជំ ចាបកាជំ អកុសលាជំ ធម្មាជំ អនុប្បា-
 នាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារាភតិ ចិត្តំ
 បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ បេ ។ ឧប្បញ្ញាជំ កុសលាជំ
 ធម្មាជំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេ-
 បុល្លាយ ការិយាយ ចារិប្បិយាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ
 វីរិយំ អារាភតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឃំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិជ្ជាយ
 ចត្តារោ សម្មប្បធានេ កាវេតិ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ
 ពហុលីករោតិ ។ (ឃំ ពលករណីយវុត្តោ សម្មប្ប-
 ធានវសេន វិត្តារេតញ្ចោ) ។

[៤០៨] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ ឯសនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ កាមេសនា ភវេសនា ព្រហ្មចរិយេសនា ។
 ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ ឯសនា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

(៤១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសម្មប្បធាន៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន៤ បានតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើងបាន ១ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ បរិបូណ៌ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសម្មប្បធាន៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន៤ យ៉ាងនេះឯង ។ (ពលករណីយវគ្គ បណ្ឌិតកប្បិឲ្យពិស្តារ តាមទំនងនៃសម្មប្បធានយ៉ាងនេះចុះ) ។

(៤១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្វែងរកនេះមាន ៣ យ៉ាង ។ ការស្វែងរក ៣ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការស្វែងរកតាម ១ ការស្វែងរកភព ១ ការស្វែងរកព្រហ្មចរិយៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្វែងរកមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

សម្មប្បទានសំយុត្តំ

(៤១៧) ឥមាសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិស្សន្នំ វិសនានំ
អភិក្ខាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ចត្តារោ
សម្មប្បទាតា ភាវេតញ្ចា ។ កតថេ ចត្តារោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បញ្ញនំ ។ បេ ។ ឧប្បញ្ញនំ
កុសលានំ ធម្មានំ បិណ្ឌយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោ
ភារិយំ វេបុលាយ ភារិណាយ ទារិប្បិយា ធម្មំ ជនេតិ
វាយមតិ វិរិយំ អារាភតិ ចិត្តំ បត្តន្តារតិ បទហតិ ។
ឥមាសំ ទោ ភិក្ខុវេ តិស្សន្នំ វិសនានំ អភិក្ខាយ
បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥថេ ចត្តារោ
សម្មប្បទាតា ភាវេតញ្ចាតិ ។

(៤២០) បញ្ចំមានិ ភិក្ខុវេ ទុទ្ធភ្នាតិយានិ សព្ពោ
ជនានិ ។ កតមានិ បញ្ចា ។ រូបរាគោ ឆរូបរាគោ
មាដោ ទុទ្ធានំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
ទុទ្ធភ្នាតិយានិ សព្ពោជនានិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

(២១៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤
 ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវការ
 ស្វែងរកទាំង ៣ ប្រការនេះឯង ។ សម្មប្បធាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង
 ប្រាព្វព្យាយាម ផ្តល់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំង
 ឡាយ ដាក់ុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស
 ឲ្យចំរើនធំទូលាយ បរិបូណ៌ជាកិរិយាកាត ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុគួរចំរើនសម្មប្បធាន ៤ នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង
 ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវការស្វែងរកទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

(២២០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាប់ណែកខាងលើ
 នេះមាន ៥ ។ សញ្ញាជនៈជាប់ណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គំរូបរាគ ១
 អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ទុច្ចចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សញ្ញាជនៈ ជាប់ណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស បហាវារិញ្ចោ

(២២០) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចង្គំ ទុទ្ធភ្នាភិយាធំ សញ្ញោជនាធំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខុយាយ បហានាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានា ភាវេតព្វា ។ កតថេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បញ្ញធំ ។ មេ ។ ទប្បញ្ញធំ កុសលាធំ ចង្កាធំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ ទាវិប្បិយា ចង្គំ ជនេតិ វាយមតិ វិវិយំ អារាភតិ ចិត្តំ បត្តិល្អាតិ បទហតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចង្គំ ទុទ្ធភ្នាភិយាធំ សញ្ញោជនាធំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខុយាយ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ សម្មប្បធានា ភាវេតព្វាតិ ។ (ឯវំ ឯសនា ចាលិ វិត្តារេតព្វា) ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវេក

(២២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចំរើនសម្បជាន ៤
 ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវ
 សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ សម្បជាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត
 (ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំង
 ធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យ
 វិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ បរិបូណ៌ជាកិរិយាភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចំរើនសម្បជាន ៤ នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បី
 កំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ ជាចំណែក
 ខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (ប្រាលីសំដែងអំពីការស្វែងរកបណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ
 យ៉ាងនេះ) ។

ចប់ សម្បជានសំយុត្ត ។

ពលស៊ីយ័ត្តិ

(២២២) បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ ពលាធិ ។ កតមាធិ
បញ្ច ។ សន្តាពលំ រិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ
បញ្ញាពលំ ។ ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ពលាធិនិ ។

(២២៣) សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ កង្កា ននិ ទាថីន-
ធិន្នា ទាថីនទោណា ទាថីនបញ្ញារា ។ វិវេបេវ ទោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលាធិ ភាវេន្នោ បញ្ច ពលាធិ
ពហុលំករោន្នោ និព្វានធិន្នោ ហោតិ និព្វានទោណោ
និព្វានបញ្ញារា ។

(២២៤) កថេញ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលាធិ
ភាវេន្នោ បញ្ច ពលាធិ ពហុលំករោន្នោ និព្វានធិន្នោ
ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ញារា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សន្តាពលំ ភាវេនិ វិវេកនិស្ស័តំ វិវាតនិស្ស័តំ
ធិរោធិនិស្ស័តំ វេស្សុត្តបរិណាមី រិយពលំ សតិពលំ
សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ភាវេនិ វិវេកនិស្ស័តំ
វិវាតនិស្ស័តំ ធិរោធិនិស្ស័តំ វេស្សុត្តបរិណាមី ។

ពលស័យ្យ

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈទាំងឡាយនេះមាន៥ ។
ពលៈ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសត្វពលៈ១ វិរិយពលៈ១ សតិពលៈ១
សមាធិពលៈ១ ចញ្ញាពលៈ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈមាន៥
នេះឯង ។

[២២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេតង្គមានទំនាបទៅខាងកើត
មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ៥ រមែងមាន
ទំនាបទៅកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅកព្រះនិព្វាន ឈមទៅកព្រះ
និព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ៥ ធ្វើឲ្យ
ច្រើននូវពលៈ៥ រមែងមានទំនាបទៅកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅក
ព្រះនិព្វាន ឈមទៅកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសត្វពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក
អាស្រ័យនូវវិវាទ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្កើនទៅកការលះបង់ ចំរើន
នូវវិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ចញ្ញាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវ
វិវេក អាស្រ័យនូវវិវាទ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្កើនទៅកការលះបង់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស បហវិវេក្ខោ

ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច
ពលានិ ពហុលំករោន្តោ ជំព្វានជំន្តោ ហោតិ ជំព្វាន-
ទោណោ ជំព្វានបញ្ចរោតិ ។

(៤២៥) បញ្ចំមាជិ ភិក្ខុវេ ទុទ្ធភ្នាភិយានិ សញ្ញោ-
ជនានិ ។ កតមាជិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មាធា
ទុទ្ធជំ អវិជ្ជា ។ ឥមាជិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធភ្នាភិយានិ
សញ្ញោជនានិ ។

(៤២៦) ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុំ ទុទ្ធភ្នាភិយានិ
សញ្ញោជនានិ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហា-
នាយ បញ្ច ពលានិ ភាវេតព្វានិ ។ កតមាជិ បញ្ច ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ វិវេកជិស្ស័តំ
វិរាគជិស្ស័តំ ជិរោធិជិស្ស័តំ វេស្សត្តបរិណាមី វិរិយពលំ
សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ភាវេតិ វិវេកជិស្ស័-
តំ វិរាគជិស្ស័តំ ជិរោធិជិស្ស័តំ វេស្សត្តបរិណាមី ។
ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុំ ទុទ្ធភ្នាភិយានិ សញ្ញោជ-
នានិ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ
ឥមាជិ បញ្ច ពលានិ ភាវេតព្វានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈប់ទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

[២២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើនេះមាន ៥ ។ ចុះសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ទុដ្ឋច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

[២២៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ បុគ្គលគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ពលៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកន្លងសាសនានេះ ចំរើននូវសព្វពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កើនទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់ ចំរើននូវវិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កើនទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ នេះ បុគ្គលគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។

ពលសំយុត្តំ

(២២៧) សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ កង្កា នទី ទាថី.
 នទិញ្ញា ទាថីនទោណា ទាភីនបញ្ញារា ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ កាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ
 តហុលីករោន្តោ និព្វាននិទ្ទោ ហោតិ និព្វានទោណោ
 និព្វានបញ្ញារោ ។

(២២៨) កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ
 កាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ តហុលីករោន្តោ និព្វាននិទ្ទោ
 ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ញារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សន្ទាតលំ កាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោ-
 សវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ កាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ
 តហុលីករោន្តោ និព្វាននិទ្ទោ ហោតិ និព្វានទោណោ
 និព្វានបញ្ញារោតិ ។ (ឯវំ ឯសទា ទាលិ វិត្តារេតត្វា
 រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោ-
 ហវិនយបរិយោសានំ) ។

ពលសំយុត្ត

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្វេគន្តីមានទំនាបទៅខាងកើត
 មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមាន
 ទំនាបទៅក្រែនិព្វាន មានជម្រាលទៅក្រែនិព្វាន ឈមទៅក្រែនិព្វាន
 និព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើន
 នូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនាបទៅក្រែនិព្វាន មានជម្រាលទៅក្រែនិព្វាន
 និព្វាន ឈមទៅក្រែនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើននូវសុទ្ធាពលៈ មានកិរិយាកំចាត់បង្គំនូវវាគៈ
 ជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង្គំនូវពោសៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់
 បង្គំនូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ ៥
 ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនាបទៅក្រែនិព្វាន មានជម្រាល
 ទៅក្រែនិព្វាន ឈមទៅក្រែនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។ (ប្រាលី
 សំដែងអំពីការស្វែងរក មានកិរិយាកំចាត់បង្គំនូវវាគៈជាទីបំផុត កំចាត់
 បង្គំនូវពោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង្គំនូវមោហៈជាទីបំផុត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យ
 ពិស្តារយ៉ាងនេះចុះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស បញ្ចវារវដ្ឋោ

(២២៧) បញ្ចមាជំ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធិម្ហាភិយាជំ សញ្ញោ-
ជនាជំ ។ កតមាជំ បញ្ច ។ រូបរកោ អរូបរកោ
មាណោ ឧទ្ធិច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាជំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិម្ហា-
ភិយាជំ សញ្ញោជនាជំ ។

(២៣០) ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិ ឧទ្ធិម្ហាភិយា-
ជំ សញ្ញោជនាជំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ
បហានាយ បញ្ច ពលាជំ កាវេតញ្ញាជំ ។ កតមាជំ
បញ្ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ កាវេតិ រកវិន-
យបរិយោសាជំ ទោសវិនយបរិយោសាជំ មោហវិនយ-
បរិយោសាជំ ។ បេ ។ បញ្ញាពលំ កាវេតិ រកវិនយបរិ-
យោសាជំ ទោសវិនយបរិយោសាជំ មោហវិនយបរិយោ-
សាជំ ។ ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិ ឧទ្ធិម្ហាភិយាជំ
សញ្ញោជនាជំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហា-
នាយ ឥមាជំ បញ្ច ពលាជំ កាវេតញ្ញាជំតិ ។

ពលសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្ន

(២២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
នេះមាន ៥ ។ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១
អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ទទួច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

(២៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ (ប្រការ បុគ្គលគួរចំរើន
ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ
ជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ពលៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធាពលៈ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈ
ជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវវេទសៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់
បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ថេ ។ ចំរើននូវបញ្ញាពលៈ មានកិរិយាកំចាត់
បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវវេទសៈជាទីបំផុត មាន
កិរិយាកំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥
នេះ បុគ្គលគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បី
លះបង់ នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។

ចប់ ពលសំយុត្ត ។

ធីត្តិបាទសំយត្តិ

បារិសីទគោ

[២៣១] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សុទ្ធិបាទា ភារិតា

ពហុលីកតា អនាម ចារំ កមលាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ

ចត្តារោ ។ ឥត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចន្ទសមាធិប្បធានសម្មា-

រសមញ្ញកតំ សុទ្ធិបាទំ ភារិតិ ។ វិរិយសមាធិប្បធាន-

សម្មារសមញ្ញកតំ សុទ្ធិបាទំ ភារិតិ ។ ចិត្តសមាធិប្ប-

ធានសម្មារសមញ្ញកតំ សុទ្ធិបាទំ ភារិតិ ។ វិមំសាស-

មាធិប្បធានសម្មារសមញ្ញកតំ សុទ្ធិបាទំ ភារិតិ ។ ឥមេ

ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សុទ្ធិបាទា ភារិតា ពហុលីកតា

អនាម ចារំ កមលាយ សំវត្តន្តិ ។

វិទ្ធិបាទស័យត្ត

បារាលវិគ្គ

(៤៣១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
 ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្តៈ
 ហើយបានដល់ព្រះនិព្វាន ។ ឥទ្ធិបាទ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូ-
 សមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិ
 នឹងបធានសង្ខារ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនឹង
 បធានសង្ខារ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមសាសមាធិនឹងបធាន
 សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គល
 ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្តៈ
 ហើយបានដល់ព្រះនិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស មហាវគ្គោ

(២៣២) យេសំ កេសញ្ចំ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិ-
 បាទា វិវាទា វិវេទ្វា តេសំ អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខ-
 យតាមី ។ យេសំ កេសញ្ចំ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបា-
 ទា អារទ្វា អារទ្វោ តេសំ អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខ-
 ក្ខយតាមី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ធនុសមាធិប្បធានសម្មាសម្ពុទ្ធិភតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។
 វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្បធាន-
 សម្មាសម្ពុទ្ធិភតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ យេសំ កេសញ្ចំ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា វិវាទា វិវេទ្វា តេសំ
 អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី ។ យេសំ កេសញ្ចំ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា អារទ្វា អារទ្វោ តេសំ
 អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមីតិ ។

(២៣៣) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុ-
 លីកតា អរិយា ធិយ្យាធិកា ធិយ្យន្តិ តក្ករស្ស សម្មា-
 ទុក្ខក្ខយាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវេក

(៤៣២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ពួកបុគ្គលណាមួយ
 លះបង់ហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏
 ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះលះបង់ដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិ-
 បាទ ៤ ពួកបុគ្គលណាមួយបានប្រាប្បហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះប្រាប្បដែរ ។
 ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ
 ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ រិរិយ-
 សមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយរិមសាសមាធិ
 នឹងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ពួកបុគ្គល
 ណាមួយលះបង់ហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយ
 ប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះលះបង់ដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ពួកបុគ្គលណាមួយប្រាប្បហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះប្រាប្បដែរ ។

(៤៣៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
 ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់អ្នកចំរើនឥទ្ធិបាទនោះ ។
 ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ

ពាក្យវគ្គ

ធន្ទសមាធិប្បជានសង្ខារសមញ្ញកតំ ឥន្ទ្រិទានំ កាវេតិ ។
 រិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ រឹមសាសមាធិប្បជាន-
 សង្ខារសមញ្ញកតំ ឥន្ទ្រិទានំ កាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ ឥន្ទ្រិទានា កាវេតា ពហុលីកតា អរិយា និយ្យា-
 និកា និយ្យន្តិ តក្កាស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ ។

(៤១៤) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិទានា កាវេតា
 ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាតាយ និរោធាយ
 ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោធាយ និព្វានាយ សំ-
 វត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ធន្ទសមាធិប្បជានសង្ខារសមញ្ញកតំ ឥន្ទ្រិទានំ កាវេតិ ។
 រិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ រឹមសាសមាធិប្បជាន-
 សង្ខារសមញ្ញកតំ ឥន្ទ្រិទានំ កាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ ឥន្ទ្រិទានា កាវេតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិ-
 ទាយ វិរាតាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
 សម្មោធាយ និព្វានាយ សំវត្តន្តិ ។

បារាណសី

ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយ-
សមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ដែល
បុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែង
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់បុគ្គលអ្នកចំរើនឥទ្ធិបាទនោះ ។

(៤៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ. រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយ
ដោយចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីវិលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់
ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូច
ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ
ប្រកបដោយធនូសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។
ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនឹងបធាន-
សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គល
ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយដោយ
ចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីវិលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បី
ដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិញ្ញេ

(២៣៥) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានំ ស-
មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជំច្ឆាទេសុំ
សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមន្ទានំ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជំច្ឆាទេស្សន្នំ សព្វេ តេ
ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ
ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជំច្ឆាទេន្នំ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចា-
នានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។
ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសម្មារសមន្នាគតំ
ឥន្ទ្រិចានំ ភាវិតំ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិម្ម-
សាសមាធិប្បធានសម្មារសមន្នាគតំ ឥន្ទ្រិចានំ ភាវិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិទ្ធិ

(៤៣៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយបានញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេស គឺឫទ្ធិ ជាចំណែក ដោយអន្ទើ^(១)ឲ្យសម្រេចហើយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ក៏បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ៤ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលដែលមិន ទាន់មកដល់ នឹងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេស ឲ្យសម្រេចបាន សមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងអស់នោះ នឹងបានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវ ឥទ្ធិបាទ៤ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេស ឲ្យសម្រេច សមណៈបូ ព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យ រឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនឹង បធានសង្ខារ១ ។ រិយសមាធិ១ ។ ចិត្តសមាធិ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយរិមសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។

១ សំដៅយកមគ្គ ៣ ផល ៣ ។ សារត្ថប្បកាសិនី ។

បារាណសី

[២៣៦] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ សម-
 ណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជិច្ឆាទេសុំ សព្វេ
 តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការីតត្តា ពហុលី-
 កតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជិច្ឆាទេស្សន្តិ
 សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការីតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជិច្ឆាទេន្តិ
 សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការីតត្តា
 ពហុលីកតត្តាតិ ។

[២៣៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥន្ទ្រិ អភិជិច្ឆាទេសុំ
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការីតត្តា ពហុលីក-
 តត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ សម-
 ណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥន្ទ្រិ អភិជិច្ឆាទេស្សន្តិ
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការីតត្តា ពហុលីកតត្តា ។

បារាណសី

[២៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងឥន្ទ្រិយ្យទេសឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងអស់នោះ បានសម្រេចហើយ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ ឡូត៍ឥន្ទ្រិយ្យទេស នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងញ៉ាំងឥន្ទ្រិយ្យទេសឲ្យសម្រេច សមណ- ព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ ឡូត៍ឥន្ទ្រិយ្យទេស នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងឥន្ទ្រិយ្យទេសឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ក៏សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើ ឲ្យរឿយៗ ឡូត៍ឥន្ទ្រិយ្យទេស នេះឯង ។

[២៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងសមត្តប្បទ្ធិ^(១)ឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ ឡូត៍ឥន្ទ្រិ- យ្យទេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុង អនាគតកាល នឹងញ៉ាំងសមត្តប្បទ្ធិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំង អស់នោះនឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ ឡូត៍ឥន្ទ្រិយ្យទេស ។

១ ប្បទ្ធិដ៏ចម្រើនប្រាប់ប្រាប់ គឺជុំគ្នាដើម្បីធ្វើទៀត សំដៅយកអរហន្តផល ។ លាវត្ថុប្បកាសិទិ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយស្ស មហាវិវេក

យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា
 វា សមត្ថំ ឥទ្ធិ អភិជិច្ឆាទេន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចា-
 នានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតបេសំ ចតុន្នំ ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្ធសមាធិប្បធានសម្មារសមណ្ឌ-
 កតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមា-
 ធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធានសម្មារសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចានំ
 ភាវេតិ ។

[៤៣៨] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្ថំ ឥទ្ធិ អភិជិច្ឆាទេសុ
 សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានានំ ភារិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្ថំ ឥទ្ធិ អភិជិច្ឆាទេស្ស-
 ន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានានំ ភារិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្ថំ ឥទ្ធិ អភិជិច្ឆាទេន្តិ
 សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានានំ ភារិតត្តា
 ពហុលីកតត្តាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ហោរិយវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងសមគ្គបូជ្ជិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ រិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយរិមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។

(៤៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងសមគ្គបូជ្ជិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងញ៉ាំងសមគ្គបូជ្ជិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងសមគ្គបូជ្ជិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

បារាណស្ថ

[២៣៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានំ ភិក្ខុ
 អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហរិស្ស
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិទានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា
 ត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាតតមន្ទានំ ភិក្ខុ
 អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហរិស្សន្តិ
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិទានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
 យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហរន្តិ សព្វេ តេ ច-
 តុន្នំ ឥទ្ធិទានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេ-
 សំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធាន-
 សង្ខារសមញ្ញាភតំ ឥទ្ធិទានំ ភារេតិ ។ វិយសមាធិ ។
 ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញាភតំ
 ឥទ្ធិទានំ ភារេតិ ។

បារាណស្ទ

[៤៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអតីតកាល
បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង
ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ ក៏បានសម្រេច ព្រោះចំរើន
ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុ
ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិ
បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយ
បញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះនឹង
សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់
អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់
ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ
នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធាន-
សង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ
ប្រកបដោយវិមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហាវារិញ្ញោ

(៤៤០) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតិភមទ្ធានំ ភិក្ខុ
 អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហរិស្សុ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិទានានំ
 ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 អនាភមទ្ធានំ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេ-
 តោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិ-
 កត្តា ឧបសម្មជ្ឈ វិហរិស្សន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ
 ចតុន្នំ ឥទ្ធិទានានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ
 ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ឈ វិហរន្តិ សព្វេ តេ
 ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិទានានំ ការិភត្តា ពហុលីក-
 តត្តានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរិក្ខ

(២២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអតីតកាល
បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង
ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចំរើន
ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
ភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោ-
វិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ
ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់
នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤
នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
កំពុងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង
ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះ
ធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

ពារិលវគ្គោ

[២២០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានា ។ កតតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធាន-
 សង្ខារសមញ្ញកតំ ឥន្ទ្រិយានំ កាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។
 ចិត្តសមាធិ ។ វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញកតំ
 ឥន្ទ្រិយានំ កាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥន្ទ្រិយា-
 នា ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានានំ កាវេតត្តា
 តហុលីកតត្តា តថាកតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ
 វុច្ចតីតិ ។

[២២២] អយំ ធន្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញ-
 កតោ ឥន្ទ្រិយានោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ញាលំ ឧទទានិ បញ្ញា
 ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ អាលោកោ ឧទទានិ ។
 សោ ខោ បនាយំ ធន្តសមាធិប្បធានសង្ខារស-
 មញ្ញកតោ ឥន្ទ្រិយានោ កាវេតញោតិ មេ ភិក្ខុវេ ។

បារាយណ៍

[២២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិ-
 បាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិ-
 បាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។
 ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនឹងបធាន-
 សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រះតថាគត ដែលហៅថា អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះ
 ចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើង
 ហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបាន
 ស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនឹង
 បធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្កជាដើមកើតឡើងហើយ ក្នុងធម៌
 ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ក្នុងកាលពីដើម) ថា ឥទ្ធិបាទ ប្រ-
 កបដោយធនូសមាធិនឹងបធានសង្ខារនោះឯង ដែលតថាគតត្រូវចំរើន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញេ

ការតោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាលំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា
ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ ។

(២២៣) អយំ វិយសមាធិប្បធានសម្ព័រសមញ្ញា-

កតោ ឥន្ទ្រិទាទោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាលំ ឧទទាទិ បញ្ញា
ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ ។ សោ
ចោ បនាយំ វិយសមាធិប្បធានសម្ព័រសមញ្ញាកតោ
ឥន្ទ្រិទាទោ ការតោតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ការតោតិ មេ
ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ
ញ្ញាលំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អា-
ណោកោ ឧទទាទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ
បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់
តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់មក
ពីដើមថា (នេះឯងជាឥន្ទ្របាទ) ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។

(២២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណ
កើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើត
ឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮ
បានស្តាប់ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥន្ទ្របាទ (ប្រកបដោយវិរិយសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់បានឮបាន
ស្តាប់) ថា ឥន្ទ្របាទ (ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនឹងបធានសង្ខារនោះឯង
ដែលតថាគតត្រូវចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ
ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិន
ធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥន្ទ្របាទ) ដែលតថាគត
បានចម្រើនហើយ ។

ពាក្យវិញ្ញា

(២២២) អយំ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋា-

គតោ សន្តិចារោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ

ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា

ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ ។

សោ ខោ បនាយំ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសម-

ដ្ឋាគតោ សន្តិចារោ ភាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខុវេ ។

ការិភោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ

ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ

វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ ។

ពាក្យវត្ត

(២២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណ
កើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺ
កើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់
បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥន្ទ្របាទ (ប្រកបដោយចិត្ត-
សមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់បានឮ
បានស្តាប់) ថា ឥន្ទ្របាទ(ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនឹងបធានសង្ខារនេះឯង
ដែលតថាគតត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ
ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិន
ធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥន្ទ្របាទ) ដែលតថាគត
បានចំរើនហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេណ

(២២៥) អយំ វិមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ណ-

គតោ ឥទ្ធិទាទោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ

ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទ-

ទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ ។ សោ ទោ

បនាយំ វិមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ណគតោ ឥទ្ធិ-

ទាទោ ភាវេតញ្ចតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ភាវិតោតិ មេ ភិក្ខុវេ

បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ

ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ

ឧទទាទិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារង្គ

[៤៤៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណ
កើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺ
កើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់
បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥន្ទិបាទ (ប្រកបដោយរឹម-
សាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់
បានឮបានស្តាប់) ថា ឥន្ទិបាទ (ប្រកបដោយរឹមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ
នេះឯង ដែលតថាគតត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង
ហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើង
ហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែល
តថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥន្ទិបាទ)
ដែលតថាគតបានចំរើនហើយ ។

ពហិលវិញ្ញោ

[២២២] ឯវុច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវំ
 វេសាលំយំ វិហារតំ មហារាជេ ក្សត្រាភារសាលាយំ ។
 អថខោ កកវំ បុត្រុណាសមយំ ទិវសេត្វា បត្តចីវរមា-
 នាយ វេសាលី បណ្ណាយ ចារិសិ វេសាលំយំ បណ្ណាយ
 ចរិត្វា បញ្ញាកតំ បណ្ណាទាតប្បដិក្កន្តោ អាយស្មន្តំ អា-
 នន្តំ អាមន្តេសិ កណ្ណាហិ អានន្ត ទិសីទនំ យេន ចារា-
 លចេតិយំ^(១) តេនុបសង្កមិស្សម ទិវវិហារាយាតំ ។ ឯវំ
 កន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ កកវតោ បដិស្សត្វា
 ទិសីទនំ អាទាយ កកវន្តំ បដិសោ បដិសោ អនុតន្តិ ។

[២២៣] អថខោ កកវំ យេន ចារាលចេតិយំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញតេ អាសនេ ទិសី-
 ទិ ។ អាយស្មាបិ ខោ អានន្តោ កកវន្តំ អភិវាទេត្វា

១ ឧ. ម. ពាណលចេតិយំ ។

បាលីវគ្គ

[៤៤៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ គង់នៅក្នុងក្រុងសាលា នាមហាវន ជិតក្រុងវេសាលី ។
 គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ទ្រង់បាត្រនឹងបីវរ ក្នុង
 បុព្វល្អាសម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយ
 ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតក្នុងបញ្ចកត្ត ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា
 ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកប្តូរកាន់យកនូវសំពត់និសីទនៈ តថាគតនឹងចូលទៅឯ
 បារាលៈចេតិយ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏គាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយ
 ក៏កាន់នូវសំពត់និសីទនៈដើរតាមក្រោយៗ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទៅ ។

[៤៤៧] គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅបារាលៈ
 ចេតិយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលបុគ្គលតាក់
 តែងថ្វាយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស មហាវារុណោ

ឯកមន្តំ និសំទិ ។ ឯកមន្តំ និសំទិ ខោ អាយស្មន្តំ
 អាណន្តំ ភកកា ឯតទេវោច រមណីយា អាណន្ត វេសាលី
 រមណីយំ ឧទេនចេតិយំ រមណីយំ កោតមកចេតិយំ
 រមណីយំ សត្តម្ហចេតិយំ រមណីយំ ពហុបុត្តកចេតិយំ
 រមណីយំ សារទ្ធាចេតិយំ^(១) រមណីយំ ទាវលចេតិយំ ។
 យស្ស កស្សចិ អាណន្ត ចត្តារោ ឥទ្ធិទាទា ភាវិតា
 ពហុលីកតា យាជីកតា វត្តកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា
 សុសមាទ្វា សោ អាគម្ពមាទោ កប្បំ វា តិដ្ឋយ្យ
 កប្បវសេសំ វា ។ តថាភកតស្ស ខោ អាណន្ត ចត្តារោ
 ឥទ្ធិទាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យាជីកតា វត្តកតា
 អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមាទ្វា ។ អាគម្ពមាទោ អាណន្ត
 តថាភកតោ កប្បំ វា តិដ្ឋយ្យ កប្បវសេសំ វាតិ ។

[៤៤៨] ឯវម្បិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ ភកកតា
 ឌិទ្ធករិកេ និមិត្ត កយិរមាទេ ឌិទ្ធករិកេ ឌិកាសេ
 កយិរមាទេ ធាសក្ខិ បដិវិជ្ជិតំ ន ភកកន្តំ យាចិ
 តិដ្ឋតុ កន្តេ ភកកា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុកតោ កប្បំ^(២)

១ ម. សានន្តំ ចេតិយំ ។ ឧ. សារន្តមចេតិយំ ។ ២ ឧ. ម. កប្បវសេសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទី
 សបគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់អានន្ទ
 ក្រងវេសាលី គួរជាទីរីករាយ ទុទេនចេតិយ គួរជាទីរីករាយ គោតមក
 ចេតិយ គួរជាទីរីករាយ សត្តមចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ពហុបុត្តកចេតិយ
 គួរជាទីរីករាយ សារន្ទទុចេតិយ គួរជាទីរីករាយ បារាលចេតិយ គួរជា
 ទីរីករាយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ បុគ្គលណាមួយបានចំរើនឥទ្ធិបាទ៤ បានធ្វើ
 ឲ្យរឿយៗ ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីនៅ តាំងទុករឿយៗ សន្សំទុក
 ផ្ដើមល្អហើយ កាលបើបុគ្គលនោះប្រាថ្នា អាចស្ថិតនៅអស់មួយអាយុ
 កប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។ ម្ចាស់អានន្ទ ឥទ្ធិបាទ៤ គឺថាគត
 បានចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីនៅ
 តាំងទុករឿយៗ សន្សំទុក ផ្ដើមល្អហើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ បើគឺថាគត
 ប្រាថ្នា អាចស្ថិតនៅអស់មួយអាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។

(២២៨) កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើនិមិត្ត ជាឧទ្ធសារិក
 ទ្រង់ធ្វើឧត្តាសជាឧទ្ធសារិកយ៉ាងនេះក៏ដោយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នៅ
 តែមិនអាចនឹងយល់សេចក្ដីច្បាស់លាស់បានឡើយ មិនបានអារាធនាព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 គង់នៅអស់ ១ អាយុកប្ប សូមព្រះសុគតទ្រង់គង់នៅអស់ ១ អាយុកប្ប

ពហុជនបរិកាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ
អត្តាយ បរិកាយ សុខាយ ទេវមនុស្សនង្គិ យថា
តំ មារេន បរិយុដ្ឋិតិក្ខេត្តោ ។

(២២៧) ធុតិយំបិ ខោ កកវា ។ តតិយំបិ ខោ កកវា
អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ រមណីយា អានន្ត
វេសាលី រមណីយំ ឧទេនចេតិយំ រមណីយំ តោត-
មកចេតិយំ រមណីយំ សត្តម្ហចេតិយំ រមណីយំ
ពហុបុត្តកចេតិយំ រមណីយំ សារន្តជចេតិយំ រម-
ណីយំ ចារវលចេតិយំ ។ យស្ស កស្សចិ អានន្ត
ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ភារីតា ពហុលីកតា យាជីកតា
វត្តកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អា-
កត្តមាទោ កច្ចំ វា តិដ្ឋេយ្យ កច្ចារសេសំ វា ។
តថាគតស្ស ខោ អានន្ត ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ភារីតា
ពហុលីកតា យាជីកតា វត្តកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិ-
តា សុសមារទ្ធា ។ អាកត្តមាទោ អានន្ត តថាគតោ
កច្ចំ វា តិដ្ឋេយ្យ កច្ចារសេសំ វាតិ ។

បារិលវគ្គ

ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បី
អនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍
ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយដូច្នោះឡើយ ព្រោះមាន
ចូលមកវែជកបិត្ត ។

(៤៤៧) ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកា (នឹងព្រះ
អានន្ទ) ជាគំរប់ពីរដង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុជាគំរប់ ៣ ដងថា ម្ចាស់អានន្ទ ក្រុងវេសាលី គួរជាទីរីក
រាយ ទេនចេតិយ គួរជាទីរីករាយ គោតមកចេតិយ គួរជាទីរីករាយ
សត្តមចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ពហុបុត្រចេតិយ គួរជាទីរីករាយ
សារន្ទចេតិយ គួរជាទីរីករាយ បុរាណចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ។
ម្ចាស់អានន្ទ បុគ្គលណាមួយបានចំរើន ឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើន ធ្វើឲ្យ
ដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីតាំងនៅ តាំងទុករឿយៗ សន្សំទុក ផ្ដើមទុកល្អ
ហើយ បើបុគ្គលនោះប្រាថ្នា អាចនៅអស់ ១ អាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុ-
កប្បក៏បាន ។ ម្ចាស់អានន្ទ តថាគតបានចំរើនឥទ្ធិបាទ ៤ បានធ្វើឲ្យ
រឿយៗ បានធ្វើឲ្យដូចជាយាន បានធ្វើឲ្យជាទីតាំងនៅ បានតាំងទុក
រឿយៗ បានសន្សំទុក បានផ្ដើមទុកល្អហើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ បើតថាគត
ប្រាថ្នា អាចនៅអស់មួយអាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុទ្ធា

[៤៥០] ឃុំបិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ កកវតោ
 ឌុឡារិកេ ជិមិត្តេ កយិរមាណេ ឌុឡារិកេ ឌុកាសេ
 កយិរមាណេ ឆាសក្កិ បដិវជ្ឈិតុំ ន កកវត្ថំ យាចិ តិដ្ឋតុ
 កន្តេ កកវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុគតោ កប្បំ ពហុជ.
 នហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ អត្តា-
 យ ហិតាយ សុខាយ នេវមនុស្សានុទ្ធិ យថា តំ មា-
 វេន បរិយុដ្ឋិតិគ្គោ ។

[៤៥១] អថខោ កកវា អាយស្មន្តំ អាណន្តំ អា-
 មន្តេសិ កន្ធិ ខោ ត្ថំ អាណន្ត យស្សនាទិ កាលំ
 មញ្ញាសតិ ។ ឃុំ កន្តេតិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ
 កកវតោ បដិស្សត្វា ឌុដ្ឋាយាសនា កកវត្ថំ អភិវាទេត្វា
 បទត្ថុណំ កត្វា អវិទូរេ អញ្ញាភាស្មី រុក្ខមូលេ ជិសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

(២៥០) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើនិមិត្តជាឧទ្ធការិក ទ្រង់ធ្វើឧភាសជាឧទ្ធការិកយ៉ាងនេះក៏ដោយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នៅ តែមិនយល់សេចក្តីច្បាស់លាស់ឡើយ មិនបានអារាធនា ព្រះដ៏មាន ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ អស់មួយអាយុកប្ប សូមព្រះសុគត ទ្រង់គង់នៅអស់មួយអាយុកប្ប ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បី អនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បី សេចក្តីសុខដល់ទេវតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយដូច្នោះឡើយ ព្រោះមាន ចូលមកជ្រែកចិត្ត ។

(២៥១) លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះ អានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកចូរទៅចុះ ចូរសំគាល់នូវកាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះ ដ៏មានព្រះភាគថា ករុណា ព្រះអង្គ រួចក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយ បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើរប្រទេក្សិណ ហើយអង្គុយជិតគល់លើម្លូច ដើម ដ៏មិនឆ្ងាយប៉ុន្មាន ។

ពាក្យសុំ

[៤៥២] អថខោ មារោ ចាបិមា (អថប្បក្កន្តន្ត
 អាយស្មន្ត អាណន្ត^(១)) យេន កកវា តេនុបស្ក័ម្ព
 ឧបស្ក័ម្ពត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ (ឯកមន្តំ បិសោ
 ខោ មារោ ចាបិមា^(២)) កកវន្តំ ឯតទរោច បរិទំព្វានុនានិ
 កន្ត កកវា បរិទំព្វានុ សុគតោ បរិទំព្វានកាលោនាន
 កន្ត កកវតោ ។ កាសិតា ខោ បនេសា កន្ត កកវតា
 វាចា ន តាវាហំ ចាបិម បរិទំព្វាយស្សាមិ យាវ
 មេ កិក្ខុ ន សាវកា កវិស្សន្តំ វិយត្តា វិជិតា
 វិសាវនា^(៣) តហុស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា
 សាមិចប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិយោ សកំ អាចរិយកំ
 ឧត្តហេត្វា អាចិត្តិស្សន្តំ ទេសេស្សន្តំ បញ្ញាបេស្ស
 ន្តំ បដ្ឋបេស្សន្តំ វិវិស្សន្តំ វិកដិស្សន្តំ ឧត្តានិកាវ
 ស្សន្តំ ឧប្បន្តំ បរិប្បវាទំ សហធម្មេន សុទ្ធិក្កហិតំ
 និក្កហេត្វា សប្បដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តិតំ ។
 សន្តិ ខោ បន កន្ត ឯតហិ កិក្ខុ កកវតោ សា
 វកា វិយត្តា វិជិតា វិសាវនា តហុស្សតា ធម្មធរា

១-២ មម្មណ្តោយេវ វិមស្មី សុត្តេ ឥមេ ធម្មា ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឧ. ឯត្តន្តរេ បត្តយោ-
 គព្ពមាតិ ធម្មោ វាវិ ។

បារាណសី

(៤៥២) (កាលដែលព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន)
 មានចិត្តបាបចូលទៅក្នុងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ឈរក្នុងទីសមគួរ ។ (លុះមានចិត្តបាបឈរក្នុងទីសមគួរហើយ) ក៏
 ក្រាបទូលអាណាព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានក្នុងកាលឥឡូវនេះទៅ សូមព្រះសុគត
 និព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគល្មម
 បរិនិព្វានហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់
 វាចានេះថា នៃមានចិត្តបាប (បើ) ពួកភិក្ខុជាសាវ័ករបស់គាត់
 ដែលឈ្មោះ វង្សវៃ ភ្លៀវក្លា ជាពហុស្ស្រុត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិ
 ធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌នៅមិន
 ទាន់មាន ទាំងមិនទាន់រៀនវិទ្យានៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់
 សំដែង បញ្ញត្តិ តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងមិនទាន់
 បានសន្តត្តសន្តិនបរហ័សដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនបាន
 សន្តត្តសន្តិនល្អ តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយនឹងសំដែងធម៌ប្រកប
 ដោយបាដិហារ្យដរាបណាទេ គាត់នឹងមិនទាន់បរិនិព្វានដរាបនោះ
 ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុជាសាវ័ករបស់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ បានឈ្មោះ វង្សវៃ ភ្លៀវក្លា ជាពហុស្ស្រុត ទ្រទ្រង់ធម៌

សុត្តន្តបិដកេ សំយត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទោ

ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិយោ
 សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អាចិត្តន្តំ ទេសេន្តំ
 បញ្ញាបេន្តំ បដ្ឋបេន្តំ វិវេន្តំ វិភជន្តំ ឧត្តានិករោន្តំ
 ឧប្បន្នំ បរម្បវាទំ សហធម្មេន សុនិក្ខហិតំ និក្ខហេត្វា
 សប្បដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តំ ។ បរិទិញានុទានិ កន្តេ
 កកវា បរិទិញានុ សុគតោ បរិទិញានុកាលោទានិ
 កន្តេ កកវតោ ។

(២៥៣) កាសិកា ខោ បទេសា កន្តេ កកវតា វា-
 ចា ន តាវាហំ នាបិម បរិទិញាយិស្សាមិ យាវ មេ កិក្កុ-
 និយោ ន សាវិកា កវិស្សន្តំ វិយត្តា វិជិតា វិសារទា
 ពហុស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិ-
 បន្នា អនុធម្មចារិទិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា
 អាចិត្តិស្សន្តំ ទេសេស្សន្តំ បញ្ញាបេស្សន្តំ បដ្ឋបេស្សន្តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរាជ

ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌
 ទាំងបានរៀននូវវារៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត
 តាំងទុក បើក បែក ធ្វើឲ្យនាយបានហើយ ទាំងសង្កត់សង្កិនបរហ្សវា
 ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលបានសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាម
 ពាក្យដែលសមហេតុ ហើយសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបាន
 ហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានក្នុង
 កាលឥឡូវនេះទៅ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ឥឡូវនេះ ជាកាលគួរព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

(៤៥៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន
 ត្រាស់វាយនេះថា ម្ចាស់មានចិត្តបាប គឺថាគន្លងមិនបានបរិនិព្វាន
 ទេ ព្រោះពួកភិក្ខុនិជាសាវិការបស់គឺថាគត ឈ្វាស វង់វៃ ភ្លៀវភ្លា
 ជាពហុស្សុត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយ
 កោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ នៅមិនបានមាន ទាំងមិនបានរៀននូវ
 វារៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក

ពាក្យវិញ្ញា

វិវរិស្សន្តំ វិកជិស្សន្តំ ឧត្តានិករិស្សន្តំ ឧប្បន្តំ បរាប្ប-

វាទំ សហាធម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិ

ហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តិតំ ។ សន្តំ ខោ បន កន្តេ

ឯតវហិ ភិក្ខុនិយោ ភកវតោ សាវិកា វិយត្តា វិជ្ជិតា

វិសារទា ពហុស្សតា ធម្មទរា ធម្មានុធម្មប្បដិបដ្ឋា

សាមិច្ចប្បដិបដ្ឋា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ

ឧក្កហេត្វា អាចិក្ខុន្តំ ទេសេន្តំ បញ្ញាបេន្តំ បដ្ឋបេន្តំ

វិវរិន្តំ វិកជន្តំ ឧត្តានិករេន្តំ ឧប្បន្តំ បរាប្បវាទំ សហា-

ធម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ

ទេសេន្តំ ។ បរិនិព្វានុទានិ កន្តេ ភកវា បរិនិព្វានុ

សុតតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ កន្តេ ភកវតោ ។

បារាលវគ្គ

បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងមិនទាន់ស្អិតស្អន់បរប្បវាទដែលកើត
ឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនបានស្អិតស្អន់ដោយល្អ តាមពាក្យ
ដែលសមហេតុ ហើយនឹងសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យទេ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុនិជាសាវិការបស់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ បានឈ្លាស វង់វៃ ភ្លៀវត្រា ជាពហុស្ស្រត ទ្រទ្រង់ធម៌
ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌
ហើយ ទាំងបានរៀននូវវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សំដែង
បញ្ញត្តិ តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបានហើយ ទាំងស្អិតស្អន់នូវ
បរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនបានស្អិតស្អន់ដោយល្អ
តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបាន
ហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ
បរិនិព្វានទៅ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ព្រោះឥឡូវនេះ ជាកាលគួរល្មមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញោ

(២៥២) ភាសិតោ ខោ បទេសោ កន្លេ កកវតោ
 វតោ ន តាវហំ ចាបិម បរិទិញាយស្សោមី យាវ
 មេ ឧទាសកា ។ បេ ។ យាវ មេ ឧទាសកា ន
 សាវកោ កវិស្សន្តិ វិយត្តា វិជីតា វិសារទា ពហុ-
 ស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា
 អនុធម្មចារិទិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អា-
 ចិក្ខុស្សន្តិ ទេសេស្សន្តិ បញ្ញាបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ
 វិវិស្សន្តិ វិកជិស្សន្តិ ឧត្តានិកវិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ ប-
 រហ្មវនំ សហធម្មេន សុទិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បា-
 ដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តិតិ ។ សន្តិ ខោ បទ
 កន្លេ ឯតវហំ ឧទាសកា កកវតោ សាវកោ វិយត្តា
 វិជីតា វិសារទា ពហុស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្ប-
 ដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិទិយោ សកំ
 អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អាចិក្ខុន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញាបេន្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

(៤៥៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគបានត្រាស់វាយនេះថា ម្ចាស់មានចិត្តបាប គឺជាគតនឹងមិនទាន់
 បរិនិព្វានទេ ព្រោះពួកឧបាសក (ជាសាវ័ក) របស់គេជាគត ។ បេ ។
 ព្រោះពួកឧបាសិកាជាសាវ័ការបស់គេជាគត ដែលឈ្មោះ វង្សវៃ ភ្លៀវ
 ភ្លា ជាពហុស្ស្យក ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិ
 ដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌នៅមិនទាន់មាន ទាំងមិនទាន់រៀន
 នូវវេទនៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក
 បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងមិនទាន់សង្កត់សង្កិន នូវបរិបូណ៌
 ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យ
 ដែលសមហេតុ ហើយនឹងសំដែងធម៌ប្រកបដោយបុណ្យទេ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ឥឡូវនេះ មានពួកឧបាសិកាជាសាវ័ការបស់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ បានឈ្មោះ វង្សវៃ ភ្លៀវភ្លា ជាពហុស្ស្យក ទ្រទ្រង់ធម៌
 ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌
 ទាំងបានរៀននូវវេទនៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត

ពាក្យវិញ្ញា

បដ្ឋបេន្តិ វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានិកោន្តិ ឧប្បន្តិ បរហ្មវាទំ
 សហធម្មន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ
 ធម្មំ នេសេន្តិ ។ បរិនិព្វានុនានិ កន្តេ កកវា បរិនិព្វានុ
 សុគតោ បរិនិព្វានកាលោនានិ កន្តេ កកវតោ ។

[២៥៥] ភាសិតោ ខោ បនេសា កន្តេ កកវតោ

វាចា ន តាវាហំ ទាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ
 មេ ឥទំ ព្រហ្មចរិយំ ន ឥន្ទញ្ចោ កវិស្សតិ ដីតញ្ច
 វត្តារិតំ ពាហុជញ្ញំ បុត្តក្ខតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ
 សុប្បកាសិតន្តិ ។ តយំទំ កន្តេ កកវតោ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ឥន្ទញ្ចោ ដីតញ្ច វត្តារិតំ ពាហុជញ្ញំ បុត្តក្ខតំ

ពាក្យវង្ស

តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងសង្កត់សង្កិននូវបរិបូណ៌ដែល
 កើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យដែល
 សមហេតុ ហើយសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបានហើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានទៅ សូម
 ព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះឥឡូវនេះ ជាកាល
 គួរឲ្យសូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

(២៥៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានត្រាស់វាយនេះថា ម្ចាស់មានបិត្តបាប តថាគតនឹងមិនទាន់
 បរិនិព្វានទេ ព្រោះព្រហ្មចារ្យរបស់តថាគតនេះ នៅមិនទាន់ខ្ជាប់ខ្ជួន
 មិនទាន់ចម្រើន មិនទាន់ផ្សាយទៅសព្វទិស គេមិនទាន់ដឹងច្រើនគ្នា
 មិនទាន់ពេញបរិបូណ៌ ពួកទេវតានឹងមនុស្ស មិនទាន់ចេះសំដែងបាន
 ដោយប្រពៃទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រហ្មចារ្យរបស់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគនោះបានខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ បានចម្រើនហើយ បានផ្សាយទៅ
 សព្វទិសហើយ គេបានដឹងច្រើនគ្នាហើយ បានពេញបរិបូណ៌ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សុយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទោ

យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ ។ បរិទិញាតុនាទិ
កន្លេ កកវា បរិទិញាតុ សុគតោ បរិទិញានកាលោ-
នាទិ កន្លេ កកវតោតំ ។

(២៥៦) ឃំ វុត្ត កកវា មារំ ទាបិមន្តំ ឯតទរោច
អប្បោស្សក្តោ ត្វំ ទាបិម ហោហំ ន ចំ^(១) តថា-
កតស្ស បរិទិញាទំ កវិស្សតិ ឥតោ តិណ្ណំ មាសារទំ
អច្ចយេន តថាគតោ បរិទិញាយិស្សតីតំ ។

(២៥៧) អធិទោ កកវា ទាវលេ ចេតិយេ សតោ
សប្បជានោ អាយុសដ្ឋារំ ឌិស្សន្តិ ។ ឌិស្សន្តេ ច^(២)
កកវតា អាយុសដ្ឋារេ មហាក្ខមិទាលោ អហោសិ កីស-
នកោ លោមហំសោ នេវទុក្ខកិយោ^(៣) ច ដលីសុ ។

១ ម. នបិរស្សេ ។ ២ ម. ឧស្សដេ បន ។ ៣ ម. ទេវទុក្ខកិយោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិគ្គ

ពួកទៅតានឹងមនុស្សចេះសំដែងបានដោយល្អហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានទៅ សូមព្រះសុគត
បរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះឥឡូវនេះជាកាលក្នុងល្ងម
ព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

(៤៥៦) កាលបើគ្រឿងមានក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ក៏បានត្រាស់ទៅនឹងគ្រឿងមានចិត្តបាបដូច្នោះថា ម្ចាស់មាន
មានចិត្តបាប ចូរអ្នកមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិចចុះ ការបរិនិព្វានរបស់
គម្ភីរគម្ភីរយូរឬនានាទេ កន្លង ៣ ខែអំពីកាលនេះទៅ គម្ភីរគម្ភីរ
បរិនិព្វាន ។

(៤៥៧) លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះ
សតិសម្បជញ្ញៈ ទ្រង់ដាក់អាយុសង្ខារព្រះដ៏បាវលចេតិយ ។ លុះព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគដាក់អាយុសង្ខារហើយ ក៏កើតកាក្រិកដែនដីយ៉ាងធំ ក្នុង
ឲ្យភ្នកភ្នកព្រំព្រួញរោម ទាំងផ្កាកំលាន់ព្យឡើង ។

បារិលវគ្គោ

[២៩៨] អថខោ កកវា ឯតមត្តំ វិនិត្យា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

តុលមតុលញ្ច សម្ពរំ
កវសដ្ឋវមវស្សជ្ជិ មុនិ
អជ្ឈតតោ សមាហិតោ
អភិទ្ធិ កវចមវតសម្ពរំ ។

បារិលវគ្គោ បរិមេ ។

ពិស្សុទ្ធានំ

អចារាមិ វិទ្ធោ ច
អវិយា និត្តតេ^(១) យថា
បទេសំ សម្មតា ភិក្ខុ
ពុទ្ធភារណោន ចេតិយាតិ ។

១ ឧ. ឥព្វិក ។

បារាណិក

(៤៥៨) ត្រាតោរោង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវ
 ដំណើរនោះហើយ ក៏បន្តិចនូវទោននេះក្នុងវេលានោះថា
 ព្រះពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ពិចារណាយើងនូវព្រះនិព្វានដែល
 មានគុណប្លឺងមិនបានផង នូវភពផង លះបង់នូវសង្ខារដែល
 នាំសត្វទៅកាន់ភពហើយ ត្រេកអរចំពោះអាម្មណ៍ខាងក្នុង
 (ដោយអំណាចរបស់សូនា) មានចិត្តតាំងមាំ (ដោយអំណាច
 សមថៈ) បានទំលាយហើយនូវបណ្តាញ គឺកិលេសដែល
 កើតមាននៅក្នុងខ្លួនដូចជាគ្រោះ ។

ចប់ បារាណិកទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃបារាណិកនោះគឺ

ឥទ្ធិបាទប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្ត ១ ឥទ្ធិបាទដែលបុគ្គល
 លះបង់ ១ ឥទ្ធិបាទជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ១ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 រំលត់នូវទុក្ខ ១ ឲ្យសម្រេចឥទ្ធិប្បទេស ១ សមគ្គបុទ្ធិ ១
 ពួកភិក្ខុ ១ នឹងភិក្ខុបំរើឥទ្ធិបាទ ១ ពុទ្ធក្សាន្តណាកើតឡើង
 ហើយ ១ បារាណិក ១ ។

បាលាទេកម្មនគ្គោ

[៤៥៧] សាវត្ថិយំ ។ បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្ពោ-
បាយ អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោជិសត្តស្សោ សតោ វិ-
តនហោសិ កោ ធុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចុយោ ឥទ្ធិ-
ទាទភាវនាយាតិ ។

[៤៦០] តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ វិតនហោសិ ឥធ ភិក្ខុ
ធន្តសមាធិប្បជានសម្ព័រសមម្ពាគតំ ឥទ្ធិទាទំ ភាវេតិ
ឥតិ មេ ធន្តោ ន ច អតិលំដោ ភវិស្សតិ ន ច អតិ-
ប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈតំ សទ្ធិត្តោ ភវិស្សតិ
ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញំ ច
វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ
យថា អនោ តថា ឧទ្ធិំ យថា ឧទ្ធិំ តថា អនោ យ-
ថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន
ចេតសា អបរិយោនទ្ធន ឥត្តំ ភាវេតិ ។

បាលាទកម្ម្យនវគ្គ

[៤៥៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីមុនដែល
គេថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់ត្រាស់ដឹងសម្មាធិនៅឡើយ មាន
សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា អ្វីហ្ន៎ជាហេតុ អ្វីហ្ន៎ជាបច្ច័យ ដើម្បីញ៉ាំងឥទ្ធិបាទ
ឲ្យចំរើន ។

[៤៦០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារថា ធនូរបស់អញ នឹងមិនបានធ្លុះថយណាស់ផង មិន
បានផ្តងឡើងពេកផង មិនបានរួញខាងក្នុងផង មិនបានរាយមាយទៅ
ខាងក្រៅផងដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយ នឹងខាង
មុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាង
ណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ
ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលា
យប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គល
មានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបានរួបរវិត ចំរើននូវចិត្ត ប្រកប
ដោយពន្ធដូច្នោះ ។

ពាសាវកម្មវិញ្ញា

[៤៦១] វិរិយសមាធិប្បណនសម្ព័ន្ធវិសមញ្ញាគតំ ឥន្ទ្រ-

បាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វិរិយំ ន ច អតិលីដំ ភវិស្សតិ
ន ច អតិប្បក្កហិតំ ភវិស្សតិ ន ច អុជ្ឈតំ សង្កតំ
ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្កតំ ភវិស្សតិ បញ្ញាបុរេ
សញ្ញា ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បញ្ញា យថា បញ្ញា
តថា បុរេ យថា អនោ តថា ឡត្ថំ យថា ឡត្ថំ តថា
អនោ យថា ទិវា តថា រត្ថំ យថា រត្ថំ តថា ទិវា ឥតិ
វិវេជន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ
ភាវេតិ ។

[៤៦២] ចិត្តសមាធិប្បណនសម្ព័ន្ធវិសមញ្ញាគតំ ឥន្ទ្រ-

បាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ចិត្តំ ន ច អតិលីដំ ភវិស្សតិ
ន ច អតិប្បក្កហិតំ ភវិស្សតិ ន ច អុជ្ឈតំ សង្កតំ
ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្កតំ ភវិស្សតិ បញ្ញាបុរេ សញ្ញា
ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បញ្ញា យថា បញ្ញា តថា បុរេ

បាលៈទកម្ម្យវគ្គ

[២៦១] ភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនឹងបធាន-
 សង្ខារថា សេចក្តីព្យាយាមរបស់អញ នឹងមិនបានធ្លុះយពេកផង មិន
 ផ្តងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង
 ដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខ
 យ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខ
 ក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាង
 ណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាង
 នោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើក
 ហើយ មានកិលេសមិនបានប្រកែហើយ វិមនិចំរើននូវចិត្ត ប្រកប
 ដោយពន្លឺដូច្នោះ ។

[២៦២] ភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនឹងបធាន-
 សង្ខារថា ចិត្តរបស់អញ នឹងមិនបានធ្លុះយពេកផង មិនផ្តងឡើង
 ពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនបានរាយមាយទៅខាងក្រៅផងដូច្នោះ
 ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា
 ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទេ

យថា អនោ តថា ឧទ្ធិំ យថា ឧទ្ធិំ តថា អនោ
យថា ទិវា តថា រត្តិំ យថា រត្តិំ តថា ទិវា ឥតិ វិវិជេន
ចេតសា អបរិយោនទ្ធនេន សប្បកាសំ ចំត្តំ កាវេតិ ។

(២៦៣) វិមំសាសមាធិប្បធានសម្ព័រសមន្មាគតំ

ឥទ្ធិទាទំ កាវេតិ ឥតិ មេ វិមំសា ន ច អតិលីនា កវិ-
ស្សតិ ន ច អតិប្បត្តហិតា កវិស្សតិ ន ច អជ្ឈតំ
សម្ពិត្តា កវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខត្តា កវិស្សតិ បច្ឆា-
បុរេ សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា
តថា បុរេ យថា អនោ តថា ឧទ្ធិំ យថា ឧទ្ធិំ តថា
អនោ យថា ទិវា តថា រត្តិំ យថា រត្តិំ តថា ទិវា ឥតិ
វិវិជេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធនេន សប្បកាសំ ចំត្តំ
កាវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាង
ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលា
យប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មាន
កិលេសមិនប្រាណស្រីត វែមនិចំរើននូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្ធិដូច្នោះ ។

(២៦៣) ភិក្ខុវែមនិចំរើននូវចិត្ត ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារថា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណារបស់អញ នឹងមិនធ្លុះធ្លាយ
ពេកផង មិនផ្គុំឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅ
ខាងក្រៅផងដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ
គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា
ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាង
លើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់
ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមាន
ចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនប្រាណស្រីត វែមនិចំរើននូវចិត្ត ប្រកប
ដោយពន្ធិដូច្នោះ ។

បាសាវកម្មវេទនា

[២២៤] ឃុំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្វុសុ ឥន្ទ្រិ-
 ទានេសុ ឃុំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិវិជំ
 បច្ឆុនុកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ពហុជាបិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អារិការំ តិរោការំ តិរោកុដ្ឋំ
 តិរោទាការំ តិរោបព្វតំ អសដ្ឋមាទោ កច្ចតិ សេយ្យ-
 ថាបិ អាតាសេ បឋវិយាបិ ឧម្មដ្ឋនិម្មដ្ឋំ ករោតិ
 សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមាទេ កច្ចតិ
 សេយ្យថាបិ បឋវិយំ អាតាសេបិ បល្ល័ង្កេន កមតិ^(១)
 សេយ្យថាបិ បត្តិ សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ
 ឃុំ មហិន្ទិកេ ឃុំ មហានុកាវេ ទាណិទោ បរាមសតិ
 បរិមជ្ជតិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[២២៥] ឃុំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្វុសុ ឥន្ទ្រិ-
 ទេសុ ឃុំ ពហុលីកតេសុ ទិញាយ សោតនាតុយា
 វិសុត្វាយ អតិក្កន្ធមាទុសិកាយ ឧកោ សន្នេ សុណា-
 តិ ទិព្វេ ច មាទុសេ ច យេ ទ្វេវ សន្និកេ វតិ ។

១ ឧ. បក្កមតិ ។

ព្រះបរមនិទ្ទេស

(២៦៤) កាលភិក្ខុបានចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
 រឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) វេទនាបានសម្រេចបូជិត្រៃសប្រការ
 គឺតែម្នាក់ ប្លែងទៅជាត្រៃសប្រការក៏បាន ឬត្រៃសប្រការ ប្លែងឲ្យមកតែម្នាក់
 វិញក៏បាន នៅក្នុងទីកំបាំង ដើរទៅក្នុងទីវាលក៏បាន នៅខាងក្នុង ដើរ
 ទៅខាងក្រៅក៏បាន នៅខាងក្នុងជញ្ជាំង ដើរទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង (ដោយ
 ឥតទារឥតផ្លូវ) ក៏បាន នៅខាងក្នុងកំពែង ដើរទៅខាងក្រៅកំពែងក៏បាន
 នៅខាងក្នុងភ្នំ ដើរទៅខាងក្រៅភ្នំវិញក៏បាន ឥតមានទើស ដូចគេដើរ
 ក្នុងទីវាល មុជលើបក្សីផែនដី ដូចគេមុជលើបក្សីទឹកក៏បាន ដើរលើទឹក
 ឥតមានបែកឆ្ងាយ ដូចគេដើរលើផែនដីក៏បាន ហោះទៅព្រះអាស័យទាំង
 ក្នុង ដូចជាបក្សីសកុណាជាតិក៏បាន យកដៃទៅស្តូបអង្គុលព្រះចន្ទ
 ព្រះអាទិត្យទាំងនេះដែលមានបូជិត្រៃសយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ
 ក៏បាន ហោះទៅទាំងអំណាចខ្លួន រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

(២៦៥) កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយៗ
 យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) មានត្រចៀកដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួស
 ត្រចៀករបស់មនុស្សធម្មតា វេទនាសំឡេងពីរប្រការ គឺសំឡេងទិព្វ
 នឹងសំឡេងជារបស់មនុស្ស ទាំងឆ្ងាយទាំងជិតបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិញ្ញោ

[២២៦] ឃឹ ភារិនេសុ ខោ កិក្កុ ចត្វុសុ វេទ្ធិទា-
 ទេសុ ឃឹ ពហុលីកតេសុ បរសត្តានំ បរហុក្កលានំ
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ច ជាណាតិ សវកំ វា ចិត្តំ សវកំ
 ចិត្តន្តំ បជាណាតិ វីតវកំ វា ចិត្តំ វីតវកំ ចិត្តន្តំ
 បជាណាតិ សនោសំ វា ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តន្តំ បជាណា-
 តិ វីតនោសំ វា ចិត្តំ វីតនោសំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ
 សមោហំ វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ វីតមោ-
 ហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ សង្ខត្តំ វា
 ចិត្តំ សង្ខត្តំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ វិក្ខត្តំ វា ចិត្តំ វិក្ខត្តំ
 ចិត្តន្តំ បជាណាតិ មហក្កតំ វា ចិត្តំ មហក្កតំ ចិត្តន្តំ
 បជាណាតិ អមហក្កតំ វា ចិត្តំ អមហក្កតំ ចិត្តន្តំ
 បជាណាតិ សឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ
 អនុត្តរំ វា ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ សមាហិតំ
 វា ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ អសមាហិតំ
 វា ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ វិម្មត្តំ វា
 ចិត្តំ វិម្មត្តំ ចិត្តន្តំ បជាណាតិ អវិម្មត្តំ វា ចិត្តំ អវិម្មត្តំ
 ចិត្តន្តំ បជាណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

(៤៦៦) កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទតាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
 រឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (ទោះ) ក៏ភាចកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់
 សត្វដទៃ ឬគ្រួសារដទៃដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) បាន គឺចិត្ត (របស់សត្វដទៃ)
 ដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏កំណត់ដឹងថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្ត
 ដែលប្រាសចាករាគៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកប
 ដោយទោសៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាស
 ចាកទោសៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយ
 មោហៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាក
 មោហៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលឃើញក្តី ក៏ស្គាល់
 ថា ចិត្តឃើញ ចិត្តដែលរាយមាយក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែល
 ជាមហគ្គតៈ គឺប្រាវចរៈនឹងអប្បាវចរៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាមហគ្គតៈ ចិត្ត
 ដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហគ្គតៈ ចិត្ត
 ដែលជាសឡត្តរៈ គឺលោកិយចិត្តក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាសឡត្តរៈ ចិត្តដែល
 ជាអនុត្តរៈ គឺលោកុត្តរចិត្តក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តដែលតាំង
 មាំក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តតាំងមាំ ចិត្តដែលមិនតាំងមាំក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្ត
 មិនតាំងមាំ ចិត្តដែលរួចស្រឡះ (ចាកកិលេសាសវៈ) ក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្ត
 រួចស្រឡះ ចិត្តដែលមិនរួចស្រឡះក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តមិនរួចស្រឡះ ។

ពាសវកម្មវេទ

(២៦៧) ឯវំ កាវិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្វុសុ ឥន្ទ្រ-
 ចានេសុ ឯវំ តហ្គុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិ-
 វាសំ អនុស្សាវតិ ។ សេយ្យធីទំ ។ ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ
 ជាតិយោ តិស្សេច្ឆិ ជាតិយោ ចតុស្ស័បិ ជាតិយោ
 បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វិសំបិ ជាតិយោ
 តិសំបិ ជាតិយោ ចត្តាឡិសំបិ ជាតិយោ បញ្ញាសំបិ
 ជាតិយោ ជាតិសតំបិ ជាតិសហស្សំបិ ជាតិសត-
 សហស្សំបិ អនេកេបិ សំវដ្តកថ្យេ អនេកេបិ វិវ-
 ដ្តកថ្យេ អនេកេបិ សំវដ្តវិវដ្តកថ្យេ អមុត្រាសី ឯ-
 វំនាមោ ឯវំតោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខ-
 ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ
 អមុត្រ ឧទទាដិ តត្រចាសី^(១) ឯវំនាមោ ឯវំតោត្តោ
 ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំ-
 មាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥន្ទ្របរិយន្តាតិ
 ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សាវតិ ។

១ ប. ព្រិពាសំ ។

បាសាទកម្មវេទ

(៤៦៧) កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
 រឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ(នោះ) រមែងរលឹកឃើញ បុព្វេនិវាស មាន
 ប្រការច្រើន ។ បុព្វេនិវាស ដូចម្តេច ។ គឺរលឹកឃើញ ១ ជាតិខ្លះ
 ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ
 ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១ ពាន់ជាតិខ្លះ
 ១ រយជាតិខ្លះ (រហូតដល់) ច្រើនសំរដ្ឋកប្ប ច្រើនវិដ្ឋកប្ប ច្រើនសំ-
 រដ្ឋវិដ្ឋកប្បខ្លះថា អញបានកើតក្នុងទីឯនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន
 គោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ សោយ
 សុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ លុះអាត្មាអញនោះច្បុក
 អំពីទីនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងទីឯនោះ ក្នុងទីនោះឯង អាត្មាអញ
 ក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មាន
 អាហារយ៉ាងនេះ សោយសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ
 លុះអាត្មាអញនោះច្បុកអំពីទីនោះហើយ ទើបមកកើតក្នុងទីនេះទៀត
 រលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាស មានប្រការច្រើន ព្រមទាំងអាការ គឺរូប
 នឹងអាហារជាដើម ព្រមទាំងឧទ្ទេស គឺឈ្មោះនឹងគោត្រកូល ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស មហាវិវេក្ខោ

[២៦៨] ឃី ភារិទេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្តសុ ឥទ្ធិទា
 ទេសុ ឃី ពហុលីកតេសុ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចរំមារេ ឧប-
 បជ្ជមារេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុគតេ
 ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បណាណតិ ឥមេ វត
 កោន្តោ សត្តា កាយទុច្ឆរិតេន សមម្ពាគតា វចីទុ-
 ច្ឆរិតេន សមម្ពាគតា មនោទុច្ឆរិតេន សមម្ពាគតា
 អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មស-
 មាណា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចា-
 យំ ទុក្ខតី វិនិទានំ និយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា បន
 កោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមម្ពាគតា វចី-
 សុចរិតេន សមម្ពាគតា មនោសុចរិតេន សមម្ពាគតា
 អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្ម-
 សមាណា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគ-
 តី សកំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ឥតិ ទិព្វេន ចក្កុ-
 នា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរិក្ខ

[២៦៨] កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឱ្យ
 រឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) មានទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួស
 ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឃើញសត្វទាំងឡាយ គឺកំណត់ដឹងពួក
 សត្វកំពុងច្បូត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរ
 ល្អខ្លះ សម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ គតិអាក្រក់ខ្លះ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត
 ប្រកបដោយវិច្ឆិច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត តិះដៀលព្រះអរិយៈ
 ទាំងឡាយ ជាអ្នកយល់ខុស ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស
 ពួកសត្វទាំងនោះលុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងកើតក្នុងកំណើត
 គិរិបាន ប្រេត អសុរកាយ នរក អើហ្ន៎ ចំណែកខាងសត្វពួកនេះ
 ប្រកបដោយកាយសុច្ចរិត ប្រកបដោយវិច្ឆិច្ចរិត ប្រកបដោយមនោ-
 សុច្ចរិត មិនតិះដៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយមានគំនិតយល់ត្រូវ ប្រកាន់
 នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ត្រូវ ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ រមែងកើតក្នុងសុត្តិសួគ៌ទៅលោក ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វ
 ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ឱ្យចក្ខុជាប់របស់មនុស្សធម្មតា ក៏បានឃើញនូវពួកសត្វ

ពាសាវកប្បវេណី

ចរំមារេ ឧបថជ្ជមារេ ហីរេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណ
ធុត្តវណ្ណេ សុភតេ ធុត្តតេ យថាកម្មបតេ សត្ត
បជាបាតិ ។

[២៦៧] ឃី ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្វុសុ ឥទ្ធិ-
ចារទេសុ ឃី ពហុលីកតេសុ អាសវាធំ ខយា អនា-
សវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អ-
ភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិតិ ។

[២៧០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទា ភារិតា
ពហុលីកតា មហប្បលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។
កថំ ភារិតា ច ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា កថំ
ពហុលីកតា មហប្បលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។
ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មសមាធិប្បធានសម្មារសមន្តាភតំ
ឥទ្ធិចាធំ ភារិតំ ឥតិ មេ ធម្មោ ន ច អតិលីខោ
ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈតិ
សម្ពិទ្ធា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខតិទ្ធា ភវិស្សតិ
បច្ឆាប្បវេ សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុរេ ភថា បច្ឆា យថា
បច្ឆា ភថា បុរេ យថា អនោ ភថា ឧទ្ធិ យថា ឧទ្ធិ

ពាសាវកប្បវេណី

គឺកំណត់ដឹងនូវពួកសត្វកំពុងប្បុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ សម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ គតិអាក្រក់ខ្លះ ដែលទៅកើតតាមកម្មរបស់ខ្លួន ។

(២៦៧) កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ(នោះ) បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមខ្ពង់ឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ។

(២៧០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ៤ យ៉ាងនេះ ដែលបុគ្គល ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វែមន៍មានផលច្រើន មានគានិសង្សច្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ៤ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយដូចម្តេច ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានគានិសង្សច្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារថា ឆន្ទៈរបស់អញ នឹងមិនធ្លុះធ្លាយពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង ដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខ យ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុញ្ញោ

តថា អនោ យថា ទិវា តថា រត្ថំ យថា រត្ថំ តថា ទិវា
 ឥតំ វិវេដន ចេតសា អបរិយោនទ្ធនេន សប្បកាសំ ចិត្តំ
 ការេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាសមា-
 ធិប្បធានសម្ពុរសមណ្ឌគតំ ឥទ្ធិទាទំ ការេតិ ឥតំ មេ
 វិមំសា ន ច អតិលីនា ករិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតា
 ករិស្សតិ ន ច អជ្ឈតំ សម្ពិត្តា ករិស្សតិ ន ច ពហុទ្ធា
 វិក្ខត្តា ករិស្សតិ បច្ឆាប្បវេ សញ្ញំ ច វិហរេតិ យថា ប្បវេ
 តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា ប្បវេ យថា អនោ
 តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា អនោ យថា ទិវា
 តថា រត្ថំ យថា រត្ថំ តថា ទិវា ឥតំ វិវេដន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធនេន សប្បកាសំ ចិត្តំ ការេតិ ។ ឯវំ ការិ-
 តា ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិទាទា ឯវំ ពហុលីកតា
 មហាប្បលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនប្រក្រត វេមន៍ចំរើននូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នោះ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារថា វិមសា (ការពិចារណា) របស់អញ នឹងមិនត្រូវថយពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង ដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនប្រក្រត ចំរើននូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ២ ដែលបុគ្គលចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ វេមន៍មានផលច្រើន មានការសង្ឃឹមច្រើន ។

ពាសនកម្មវគ្គ

[២៧០] ឃុំ ភារិតេស្យ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្វស្យ
 ឥន្ទ្រិទានេស្យ ឃុំ ពហុលីកតេស្យ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិធំ
 បច្ចុនុកោតិ ឯកោចិ ហុត្វា ពហុណ ហោតិ ។ បេ ។
 យា ព្រហ្មលោកាចិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[២៧២] ឃុំ ភារិតេស្យ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្វស្យ
 ឥន្ទ្រិទានេស្យ ឃុំ ពហុលីកតេស្យ អាសវំធំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហារីតិ ។

[២៧៣] ធន្នំ បេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទិស្សាយ លភតិ
 សមាធំ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកត្តតំ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ធន្នសមាធំ ។ សោ អនុប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ អត្ត-
 សលានំ ធម្មានំ អនុប្បនាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយ-
 មតិ វិយំ អារភតិ ចិត្តំ បត្តណាតិ បទហតិ ។

បាលាទកម្មវិធី

[២៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ២ ដែលភិក្ខុចំរើន
 យ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបាននូវឥទ្ធិវិធីមាន
 ប្រការច្រើន គឺភិក្ខុតែម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ហោះ
 ទៅទាំងអំណាចខ្លួន រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

[២៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ២ ដែលភិក្ខុចំរើន
 យ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) បានធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតនាវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាជំនុំតម្លៃខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាព
 ដ៏ដាក់ស្តែង ។

[២៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យឆន្ទៈហើយ បាន
 នូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្ត មានអាម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា
 ឆន្ទៈសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យា-
 យាម ផ្តល់ចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ
 ជាអកុសលដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តន្តកាយស្ស មហាវារិញ្ញោ

ឧប្បញ្ញាជំ ទាមកាជំ អកុសលាជំ ធម្មាជំ បហានាយ
 ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ
 បទហតិ ។ អនុប្បញ្ញាជំ កុសលាជំ ធម្មាជំ ឧប្បនាយ
 ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ
 បទហតិ ។ ឧប្បញ្ញាជំ កុសលាជំ ធម្មាជំ បីតិយា
 អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេប្បល្ហាយ ការៈនាយ
 ទារិប្បិយា ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បក្កល្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ឆន្តិ បដានសង្ខារាតិ ។
 ឥតិ អយំ ច ធម្មោ អយំ ច ធន្នសមាធិ ឥមេ ច
 បដានសង្ខារា ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ធន្នសមាធិប្ប-
 ដានសង្ខារសមញ្ញាគតោ ឥន្ទិទាដោ ។

[២៧២] វិរិយំ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជិស្សាយ លកតិ
 សមាធិ លកតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ អយំ វុច្ឆតិ វិរិយ-
 សមាធិ ។ សោ អនុប្បញ្ញាជំ ។ បេ ។ ឧប្បញ្ញាជំ កុស-
 លាជំ ធម្មាជំ បីតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ
 វេប្បល្ហាយ ការៈនាយ ទារិប្បិយា ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ
 វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ឆន្តិ

លុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំង
 ព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដំណាចក ដែល
 កើតឡើងហើយ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម
 ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសល
 ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹង
 ប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំង
 ធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យ
 វិនាស ឲ្យរឹងរិតតែកើតធន៍ឡាយ ចំរើនបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា
 បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថា ឆន្ទៈផង នេះហៅថាឆន្ទៈសមាធិផង នេះ
 ហៅថាបធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទៈសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។

(២៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យវិរិយៈ ហើយ
 បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅ
 ថា វិរិយសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង
 ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌
 ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស
 ឲ្យរឹងរិតតែកើតធន៍ឡាយ ចំរើន ពេញបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា

ពាស័ព្វកម្មវិញ្ញាណ

បដានសង្ខារតិ ។ ឥតិ ឥទំ ច វីរិយំ អយំ ច វីរិយ-
សមាធិ ឥមេ ច បដានសង្ខារ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
វីរិយសមាធិប្បដានសង្ខារសមញ្ញាគតោ ឥទ្ធិចារោ ។

[៤៧៥] ចិត្តំ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទិស្សាយ លកតិ
សមាធិ លកតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ អយំ វុច្ចតិ ចិត្ត-
សមាធិ ។ សោ អនុប្បញ្ញនំ ។ បេ ។ ឧប្បញ្ញនំ កុ-
សលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ
វេប្បល្ហាយ ការវាយ ចារិយិយា ធនំ ជនេតិ វាយមតិ
វីរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ
បដានសង្ខារតិ ។ ឥតិ ឥទព្វ ចិត្តំ អយំ ច ចិត្តស-
មាធិ ឥមេ ច បដានសង្ខារ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
ចិត្តសមាធិប្បដានសង្ខារសមញ្ញាគតោ ឥទ្ធិចារោ ។

[៤៧៦] វីរិយំ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទិស្សាយ លកតិ
សមាធិ លកតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ អយំ វុច្ចតិ
វីរិយសមាធិ ។ សោ អនុប្បញ្ញនំ ចាបកានំ អកុស-
លានំ ធម្មានំ អនុប្បណាយ ធនំ ជនេតិ វាយមតិ
វីរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ បទហតិ ។ បេ ។

បាសានកម្មវេទ

បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថារិយៈផង នេះហៅថារិយសមាធិផង
នេះហៅថាបធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយរិយសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។

(៤៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យនូវចិត្តហើយ
បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានការម្សុណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា
ចិត្តសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ
ព្យាយាម ផ្តងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ
ជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរិត
តែកើតធន៍ទូលាយ ចំរើន ពេញបរិច្ចណិ ។ នេះហៅថា បធាន-
សង្ខារ ។ នេះហៅថាចិត្តផង នេះហៅថាចិត្តសមាធិផង នេះហៅថា
បធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។

(៤៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យនូវរឹមសាហើយ
បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានការម្សុណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា
រឹមសាសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ
ព្យាយាម ផ្តងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជា
អកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ
 ភិយ្យោភារាយ វេបុលាយ ភាវនាយ ចារិច្ចរិយា ធន្តំ
 ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កុណ្ណាតិ
 បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ បធានសម្ព័រាភតិ ។ ឥតិ
 អយំ ច វិមំសា អយញ្ច វិមំសាសមាធិ ឥមេ ច
 បធានសម្ព័រា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ វិមំសាស-
 មាធិប្បធានសម្ព័រាសមញ្ញាកតោ ឥទ្ធិចានោតិ ។

[៤៧៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកកា
 សាវត្ថិយំ វិហារតិ បុញ្ញារមេ មតារមាតុប្បាសានេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ ហេដ្ឋា
 មតារមាតុប្បាសានេ វិហារន្តិ ឧទ្ធីតា ឧទ្ធីណ្ណា ចបលា
 មុខក វិកិណ្ណារាថា មុដ្ឋស្សតិចោ អសម្បជាលា អ-
 សមាហិតា វិព្ពន្តចិត្តា ចាកតិ ច្នៃយា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំង
 ព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ
 ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរឹតតែកើតធំឡាយ ចំរើន ពេញ
 បរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថា វិមំសាផល នេះ
 ហៅថា វិមំសាសមាធិផល នេះហៅថា បធានសង្ខារផល ដោយប្រការ
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
 វិមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។

(២៧៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងមិគ្គារមាតុប្រាសាទ នាបុព្វរាម ជិតក្រុងសា-
 វត្តី ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូបនៅក្នុងមិគ្គារមាតុប្រាសាទជាន់
 ក្រោម ជាអ្នករើរវាយ មានមានៈដូចជាបបួស រើបឡើងហើយ រដើប
 រដេរ មានមាត់រឹង មានវាចារាយរាយ មានស្មារតីវង្វើង ប្រាសចាក
 បញ្ញា មានចិត្តមិនដក់លំមាំ មានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង មានឥទ្ធិយមិន
 សង្រឹម ។

បាលីកម្មវិធី

(២៧៨) អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ មហាមោក្ក-
 ល្លានំ អមន្តេសិ ឯតេ ខោ មោក្កល្លាន សត្រហ្ម-
 ចារិណោ ហេដ្ឋា មិការមាតុប្បាសានេ វិហរន្តំ ឧទ្ធុតា
 ឧទ្ធុទ្ធា ចបលា មុខវា វិកិល្លាវាថា មុដ្ឋស្សតិណោ
 អសម្បជានា អសមាហិតា វិត្តន្តចិត្តា ចាកតិទ្ធិយា
 កច្ច មោក្កល្លាន តេ ភិក្ខុ សំវេដេហិតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ
 ខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ ភកវតោ បដិស្សត្តា
 តថារូបំ ឥទ្ធាភិសង្ការំ អភិសង្ការេសិ យថា ចានន្ត-
 ដ្ឋកេន មិការមាតុប្បាសានំ សន្តម្បេសិ សម្បកម្បេសិ
 សម្បចាលេសិ ។

(២៧៩) អថខោ តេ ភិក្ខុ សំវិត្តា លោមហដ្ឋ-
 ជាតា ឯកមន្តំ អដ្ឋសុ អច្ឆរិយំ វត កោ អព្ភតំ
 វត កោ ជិវតញ្ច វត អយញ្ច មិការមាតុប្បាសានោ
 កម្មីរនេមោ សុនិទាតោ អចលោ អសម្បកម្មិ អថ ច
 បន សន្តម្បិតោ សម្បកម្មិតោ សម្បចាលិតោតិ ។

បាសាទកម្មវន្ត

[៤៧៨] លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅ
 ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់មោគ្គល្លាន សព្វព្រហ្មចារី
 ភិក្ខុទាំងនោះឯង នៅក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទជាន់ក្រោម ជាអ្នកមានចិត្ត
 រវើរវាយ មានមានៈដូចជាបបួស ងើបឡើងហើយ រងើបរងោរ មាន
 មាត់រឹង មានសំដីរោយរាយ វង្វែង ភ្លេចស្មារតី ប្រាសចាកបញ្ញា មាន
 ចិត្តមិនដកលំហាំ មានចិត្តអវ្តោភព្វ មានឥន្ទ្រិយមិនសង្រួម ម្ចាស់
 មោគ្គល្លាន អ្នកចូរទៅញ៉ាំងភិក្ខុទាំងនោះឲ្យសង្វេគ ។ ព្រះមហា-
 មោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ក៏ទទួលព្រះបន្ទូល ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
 ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយញ៉ាំងមិគារមាតុប្រាសាទឲ្យកម្រិត ឲ្យរង្វើ
 ឲ្យញាប់ញ័រដោយប្រាមមេដើរយ៉ាងណា ក៏សំដែងតាក់តែងនូវប្លង្គិមាន
 សភាពយ៉ាងនោះ ។

[៤៧៩] លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះគក់ស្ងួតកើតព្រីព្រិច
 រោម ឈរក្នុងទីសមគួរប្រាប់គ្នាថា យីអើ អស្ចារ្យណាស់តើ យីអើ
 ចំឡែកណាស់តើ គ្មានខ្យល់សោះ មិគារមាតុប្រាសាទនេះ មានរណ្តៅ
 ដីជ្រៅ កប់កំជ្រៅ ឥតកម្រិត ឥតញាប់ញ័រ ស្រាប់តែកម្រិត រង្វើ
 ញាប់ញ័រ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[២៨០] អថខោ ភកវា យេន តេ ភិក្ខុ តេនុ-
 បសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច កិណ្ណ
 តុម្មេ ភិក្ខុវេ សំវិត្តា លោមហាដ្ឋជាតា ឯកមន្តំ មីតា
 តិ ។ អច្ឆរិយំ កន្លេ អព្ភតំ កន្លេ ទិវតញ្ច វត អយញ្ច
 មិការមាតុប្បសាទោ កម្មីរនេមោ សុទិខាតោ អថលោ
 អសម្បកម្មិ អថ ច បន សង្កម្មិតោ សម្បកម្មិតោ
 សម្បចាលិតោតិ ។

[២៨១] តុម្មេ ច ខោ ភិក្ខុវេ សំវេជេតុកាមេន
 មោត្តល្លានេន ភិក្ខុនា ចានន្ត្រ្យដ្ឋកេន មិការមាតុប្ប-
 សាទោ សង្កម្មិតោ សម្បកម្មិតោ សម្បចាលិតោ ។
 តំ កី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ កតមេសំ ធម្មានំ ភាវិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា មោត្តល្លានោ ភិក្ខុ ឯវមហិធ្វិកោ
 ឯវមហានុកាវេតិ ។ ភកវំមូលកា នោ កន្លេ ធម្ម
 ភកវំនេត្តិកា ភកវំបដិសរណា សាធុ វត កន្លេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារុក្ខ

(៤៨០) លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅរកភិក្ខុ
 ទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងនោះដូច្នោះថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចម្តេចហ្ន៎ ក៏អ្នកទាំងឡាយ តក់ស្លុត កើតព្រី
 ព្រួញ ឈរក្នុងទីសមគួរ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ចំឡែកណាស់ ស្ងប់ឲ្យលំសោះ មិគាមាគុប្រាសាទនេះសោត មាន
 រណ្តាដំដែរ កប់កំដែរ ជារបស់ឥតកម្រើក ឥតញាប់ញ័រ ក៏ស្រាប់
 តែកម្រើក រង្ហើ ញាប់ញ័រ ។

(៤៨១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន ប្រាថ្នា
 នឹងឲ្យអ្នកទាំងឡាយសង្ខេប ទើបធ្វើមិគាមាគុប្រាសាទឲ្យកម្រើក រង្ហើ
 ញាប់ញ័រដោយមេជើងទេតី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 យល់ហេតុនោះដូចម្តេច ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លានមានប្តូរទិដ្ឋយ៉ាងនេះ មាន
 ពានុភាពទិដ្ឋយ៉ាងនេះ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវធម៌ដូច
 ម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស

បាលីកម្មវិធី

កក្កដា យេ បដិកាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្តោ កក្ក
វតោ សុត្តា កិក្ខុ ជាវេស្សន្តិតំ ។

(២៧២) តេនហិ កិក្ខុវេ សុណាម ។ ចតុដ្ឋំ ទោ
កិក្ខុវេ ឥទ្ធិទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្កល្លា
ទោ កិក្ខុ ឯវមហិទ្ធិកោ ឯវមហានុកាលោ ។ កតមេសំ
ចតុដ្ឋំ ។ ឥធិ កិក្ខុវេ មោក្កល្លាទោ កិក្ខុ ធន្តសមាជិ
ប្បធានសង្ការសមញ្ញាគតំ ឥទ្ធិទានំ ភាវិតំ ឥតិ មេ
ធន្តោ ន ច អតិលីនោ កវិស្សតិ ។ មេ ។ វិមយសមាជិ ។
ចិត្តសមាជិ ។ វិមសាសមាជិប្បធានសង្ការសមញ្ញាគតំ
ឥទ្ធិទានំ ភាវិតំ ឥតិ មេ វិមសា ន ច អតិលីនា
កវិស្សតិ ន ច អតិប្បត្តហិតា កវិស្សតិ ន ច
អជ្ឈតំ សទ្ធិត្តា កវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា
កវិស្សតិ បច្ឆាបុវេ សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុវេ

បាសានកម្មវត្ថុ

សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះ ឲ្យបាន ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ស្តាប់នូវភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយនឹងចាំទុក ។

(២៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន មានប្តូងធំ
យ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវ
ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន ក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូ-
សមាធិនឹងបធានសង្ខារថា ធនូរបស់អញនឹងមិនធ្លុះធ្លាយពេកផង ។ បេ ។
វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីរិយសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារថា វីរិយរបស់អញ នឹងមិនធ្លុះធ្លាយពេកផង មិនផ្គង
ឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនមានចិត្តកាយមាយទៅខាងក្រៅផង
ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុញ្ញ

តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អនោ តថា
ឧទ្ធចំ យថា ឧទ្ធចំ តថា អនោ យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា
រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវិដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធលន
សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
ចតុទ្ធិំ ឥទ្ធិទាណំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្កល្លា-
នោ ភិក្ខុ វរិមហិទ្ធិកោ វរិមហានុកាវេ ។

(២៧៣) ឥមេសំ ច បន ភិក្ខុវេ ចតុទ្ធិំ ឥទ្ធិ-
ទាណំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្កល្លានោ ភិក្ខុ
អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ឆនុកោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្ម-
លោកាថ កាយេន វសំ វត្ថុតិ ។

(២៧៤) ឥមេសំ ច បន ភិក្ខុវេ ចតុទ្ធិំ ឥទ្ធិទាណំ
ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្កល្លានោ ភិក្ខុ អាស-
វានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋវេ
ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតីតិ ។
(វរិ ច អភិញ្ញាយោ វិត្តាវេតញ្ញ) ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ
 ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាង
 ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលា
 យប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើក មានកិលេស
 មិនរូបវិត ចំរើនចិត្តដែលប្រកបដោយពន្លឺដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន មានបុទ្ធិធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ
 ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៤៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុបានសម្រេចនូវ
 ឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤
 នេះឯង ។ បេ ។ ទៅទាំងអំណាចខ្លួន រហូតដល់ព្រហ្មលោកនាយបាន ។

(៤៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 សម្រេច នូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 អស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាព
 ដែលឃើញជាក់ស្តែង ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤
 នេះ ។ (បណ្ឌិតត្រូវញ៉ាំងអភិញ្ញាទាំងឡាយឲ្យពិស្តាយ៉ាងនេះចុះ) ។

បាល្យកថា

(២៨៥) ឯវេទ្ធ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា
 អានន្តោ កោសត្តិយំ វិហរតិ យោសិតារាមេ ។ អថ-
 ខោ ទុណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ យេនាយស្មា អានន្តោ
 វេទុបសេដ្ឋមិ ឧបសេដ្ឋមិត្វា អាយស្មតា អានន្តេ
 សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កថំ សារាណិយំ វិត្ត-
 សារត្វា ឯកមន្តំ និស្សិទិ ។ ឯកមន្តំ និស្សិទ្ធ
 ខោ ទុណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 ឯតទកោច

(២៨៦) កិមត្តិយំ នុ ខោ កោ អានន្ត សមណោ
 គោតមេ ព្រាហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ធនុប្បហានន្តំ ខោ
 ព្រាហ្មណោ ភកវតិ ព្រាហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។

(២៨៧) អត្តំ បទ កោ អានន្ត មក្កោ អត្តំ បដិ-
 បទា ឯតស្ស ធនុស្ស បហានាយាតិ ។ អត្តំ ខោ
 ព្រាហ្មណោ មន្តោ អត្តំ បដិបទា ឯតស្ស ធនុស្ស
 បហានាយាតិ ។

បាល្យកថា

(៤៨៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអានន្ទ
 ដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងយោសិតាកមជិតក្រុងកោសម្ពី ។ លំដាប់នោះ
 ឯង ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះទណ្ណាកៈ ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះទណ្ណាកៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

(៤៨៦) បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន គេប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ក្នុង
 សំណាក់ព្រះសមណគោតម មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 គេប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានការលះបង់
 ឆន្ទៈជាប្រយោជន៍ ។

(៤៨៧) បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះមានផ្លូវ មានបដិបត្ត
 ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនៃវិជ្ជា ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ មានផ្លូវ មានបដិបត្ត
 ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនៃវិជ្ជា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវុត្តោ

(៤៨៨) កតមោ បទ ភោ អាទទ្ធ មត្តោ កតមា
 បដិបទា ឯតស្ស ធន្តស្ស បហានាយាតិ ។ ឥធិ
 ព្រាហ្មណ វិកុត្ត ធន្តស មាធិប្បធានសង្ការសមណ្ឌាគតំ
 ឥន្ទ្រិនាទំ ភាវេតិ ។ វិវិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិម៌
 សាសមាធិប្បធានសង្ការសមណ្ឌាគតំ ឥន្ទ្រិនាទំ ភាវេតិ ។
 អយំ ទោ ព្រាហ្មណ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស
 ធន្តស្ស បហានាយាតិ ។

(៤៨៧) ឯវិ សន្តោ ភោ^(១) អាទទ្ធ សន្តកំ ហោតិ
 នោ អសន្តកំ ធន្តោនេ^(២) ធន្តំ បដិហិស្សតីតិ នេតំ
 ហំនំ វិជ្ជតីតិ ។ តេនហិ ព្រាហ្មណ តញ្ញោវេត្ត បដិប្បច្ឆិ-
 ស្សាមិ យថា តេ ខបេយ្យ តថា តំ ព្យាករេយ្យាសំ ។

១ ខ. ម. សន្តោ ១៧ ។ ២ ម. ធន្តេ ០ ។ ខ. ធន្តេ ០ ០

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធសុត្តនិកាយ

(៤៨៨) បតិគ្រិព្រះការន្ទដ៏ចំរើន ចុះផ្លូវដូចម្ដេច បដិបត

ដូចម្ដេច ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនុ៎ះ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កិកកងសាសនា
នេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ វិវិយ-
សមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះឯងជាផ្លូវ នេះជាបដិបត
ដើម្បីលះបង់ឆន្ទៈនុ៎ះ ។

(៤៨៩) បតិគ្រិព្រះការន្ទដ៏ចំរើន កាលបើយ៉ាងនេះ វត្ថុដែល

មាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែគ្មាន ឯពាក្យដែលថា បុគ្គល
នឹងលះបង់នូវឆន្ទៈដោយឆន្ទៈនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
បើដូច្នោះ អាត្មានឹងស្រអូកកងដំណើរនេះវិញ គួរដល់អ្នកយ៉ាងណា អ្នក
ត្រូវព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះចុះ ។

ពេលវេលាប្រជុំ

(៤៧០) តំ តី មញ្ញសិ ព្រហ្មណ អហោសិ តេ
 បុត្រេ ធន្នោ អារាមំ គមិស្សមីតំ ។ តស្ស តេ អារាមំ
 កតស្ស យោ តន្តោ ធន្នោ សោ បដិប្បស្សន្ទាតំ ។
 ឯវំ កោ ។ អហោសិ តេ បុត្រេ វិរិយំ អារាមំ គមិស្ស-
 មីតំ ។ តស្ស តេ អារាមំ កតស្ស យំ តន្តំ វិរិយំ តំ
 បដិប្បស្សន្ទតំ ។ ឯវំ កោ ។ អហោសិ តេ បុត្រេ ចិត្តំ
 អារាមំ គមិស្សមីតំ ។ តស្ស តេ អារាមំ កតស្ស យំ
 តន្តំ ចិត្តំ តំ បដិប្បស្សន្ទតំ ។ ឯវំ កោ ។ អហោសិ
 តេ បុត្រេ វីរិយំ អារាមំ គមិស្សមីតំ ។ តស្ស តេ
 អារាមំ កតស្ស យោ តន្តោ វីរិយំ សោ បដិប្បស្ស-
 ន្ទាតំ ។ ឯវំ កោ ។

បាលនកម្មវន្ត

(៤៧០) ម្ចាស់ព្រហ្មណ៍ អ្នកយល់នូវដំណើរនោះដូចម្តេច

អ្នកមានឆន្ទៈក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់អាភម ។ កាលអ្នកនោះ

ទៅដល់អាភមហើយ ឆន្ទៈដែលកើតមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ប្តូរទេ ។

បពិត្រព្រះអាណន្តដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ សេចក្តីព្យាយាមរបស់អ្នក

ក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់អាភម ។ កាលអ្នកនោះទៅដល់អាភម

ហើយ ព្យាយាមដែលកើតមុននោះ ស្ងប់រម្ងាប់ប្តូរទេ ។ បពិត្រព្រះ

អាណន្តដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ អ្នកបានមានចិត្តក្នុងកាលមុនថា អញ

នឹងទៅកាន់អាភម ។ កាលបើអ្នកនោះទៅដល់អាភមហើយ ចិត្តដែល

កើតមុននោះស្ងប់រម្ងាប់ប្តូរទេ ។ បពិត្រព្រះអាណន្តដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹង

ហើយ ។ បញ្ញារបស់អ្នកបានកើតឡើងក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់

អាភម ។ កាលអ្នកនោះទៅដល់អាភមហើយ បញ្ញាដែលកើតមុននោះ

ស្ងប់រម្ងាប់ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអាណន្តដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេក្ខ

[៤៧០] ឯវមេវ ទោ ព្រាហ្មណ យោ សោ ភិក្ខុ

អរហំ ទំណាសវេ វុសំតវំ កកតកាណីយោ ធិហិត-

កាវោ អនុប្បត្តសនេត្តោ បរិក្ខំណាភវសញ្ញោជនោ ស-

ម្មនញ្ញាវមុត្តោ តស្ស យោ បុព្វេ ធន្នោ អហោសិ

អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ បត្តេ យោ តន្តោ ធន្នោ សោ

បដិប្បស្សន្ធា យំ បុព្វេ វីរិយំ អហោសិ អរហត្តប្បត្តិ-

យា អរហត្តេ បត្តេ យំ តជ្ជំ វីរិយំ តំ បដិប្បស្សន្ធិ

យំ បុព្វេ ចិត្តំ អហោសិ អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ

បត្តេ យំ តជ្ជំ ចិត្តំ តំ បដិប្បស្សន្ធិ យា បុព្វេ វីរិយំសា

អហោសិ អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ បត្តេ យា តន្តោ

វីរិយំសា សា បដិប្បស្សន្ធា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

(២៧១) ម្ចាស់ត្រាហ្មណ៍ ការនុ៎ះក៏ដូច្នោះដែរ ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត
 ខ័ណស្រីតា មានព្រហ្មចារ្យប្រព្រឹត្តរច្ចុះហើយ មានសោឡុសកិច្ចធ្វើ
 រួចហើយ មានការងារកុំចុះហើយ មានប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនដល់ហើយ
 មានសំយោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះការ
 ដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះមានឆន្ទៈក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត
 លុះសម្រេចអរហត្តហើយ ឆន្ទៈដែលកើតមុននោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុ
 នោះមានព្យាយាមក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត លុះបានដល់អរហត្ត
 ហើយ ព្យាយាមដែលកើតអំពីមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុនោះមាន
 ចិត្តក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត លុះដល់អរហត្តហើយ ចិត្តដែល
 កើតអំពីមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុនោះមានបញ្ញាក្នុងកាលមុន ដើម្បី
 ឲ្យដល់អរហត្ត លុះបានដល់អរហត្តហើយ បញ្ញាដែលកើតអំពីមុននោះ
 ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ។

ពលវារ្យវិញ្ញាណ

(៤៧២) តំ កី មញ្ញសំ ព្រាហ្មណ ឥត ឯវំ សន្តោ
សន្តកំ វា ហោតំ នោ អសន្តកំ វាតំ ។ អន្ធា ភោ
អាទន្ត ឯវំ សន្តោ សន្តកំ ហោតំ នោ អសន្តកំ អ-
ភិក្កន្តំ ភោ អាទន្ត អភិក្កន្តំ ភោ អាទន្ត សេយ្យថាថិ
ភោ អាទន្ត ទិក្កន្តិវំ វា ឧក្កន្តិយ្យ បដិច្ចន្តិ វា
វិវេយ្យ ម្ភន្តិស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា
តេលប្បជ្ជោតំ ជារេយ្យ ចក្កមន្តោ រូបាទិ ទក្កន្តិវំ ។
ឯវំមេវ តយា ភោ អាទន្ត^(១) អនេកបរិយាយេន
ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ ភោ អាទន្ត តំ កវំនំ
តោតមំ សរណំ កត្តាមំ ធម្មញ្ញំ កិក្កុសដ្ឋញ្ញំ ឧបា-
សកំ មំ កវំ អាទន្តោ ជារេតុ អដ្ឋតត្តោ ចាល្យបេតំ
សរណដ្ឋតន្តិ ។

១. ម. ឯវំមេវ ភោកា អាទន្តោ ។

ពាណិជ្ជកម្មវិញ្ញាបនបត្រ

(៤៧២) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច កាល
 បើហេតុយ៉ាងនេះ វត្ថុដែលមាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែ
 គ្មានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ពិតមែនហើយ បើយ៉ាងនេះ
 វត្ថុដែលមាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែគ្មាន បពិត្រព្រះអានន្ទ
 ដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រ
 ព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ដូចគេផ្សាររបស់ដែលផ្តាច់ ឬបើករបស់ដែលកំបាំង
 ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេង ឬដូចគេច្រាលប្រទីបក្នុងទីងងឹត
 ឲ្យអ្នកមានចក្ខុមើលឃើញរូបបាន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ធម៌
 វិសេសលោកសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។
 បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ
 ផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាសរណៈ សូមព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចាំ
 ទុកនូវខ្ញុំព្រះករុណា ថាជាទុក្ខសក អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត
 តាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេណ

(៤៧៣) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អត្ថតមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា អហោសុំ
 មហានុភាវា សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិហានំ ភាវិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតម-
 ទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា ករិស្សន្តំ
 មហានុភាវា សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិហានំ ភាវិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា មហានុភាវា សព្វេ
 តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិហានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
 កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មសមាធិប្ប-
 ធានសម្មារសមញ្ញកតំ ឥទ្ធិហានំ ភាវិត ។ វិរិយស-
 មាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសម្មារស-
 មញ្ញកតំ ឥទ្ធិហានំ ភាវិត ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្យ

(៤៧៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈ

ឬព្រាហ្មណ៍មានប្តូរច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើ

ឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ៤៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអនាគតកាលគង់

មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍មានប្តូរច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះ

បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ៤៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាល

ឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍មានប្តូរច្រើន មានអានុភាព

ច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ៤៤ ។ ឥទ្ធិបាទ៤៤ ដូច

ម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិ-

បាទ ប្រកបដោយឆន្ទៈសមាធិនឹងបធានសង្ខារ១ ។ វិរិយសមាធិ១ ។

ចិត្តសមាធិ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិម៌សាសមាធិនឹងបធាន-

សង្ខារ១ ។

ពលវេទនា

(២៧២) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានំ ស.
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា អហេសុំ បហា.
 ទុកាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិទានំ
 ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 អនាគតមន្ទានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា
 ភាវិស្សន្តំ បហាទុកាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវេ ចតុន្នំ
 ឥទ្ធិទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ
 ភិក្ខុវេ ឯតវហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិ.
 ទ្ធិកា បហាទុកាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវេ ចតុន្នំ
 ឥទ្ធិទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តាវិ ។

(២៧៣) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានំ សម.
 ណា វា ព្រាហ្មណា វា អនករិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុទុកោ.
 សុំ ឯកោចិ ហុត្តា ពហុតា អហេសុំ ពហុតាចិ ហុត្តា
 ឯកោ អហេសុំ អារិភារិ តិរោភារិ តិរោក្កុន្នំ តិរោចា.
 ភារិ តិរោចត្វតំ អសន្និមាតា អគម្មសុ សេយ្យថាចិ

បាលាទកម្មវេទ

(៤៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈប្តូ
 ព្រាហ្មណ៍ មានប្តូជ្ជច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យ
 ច្រើននូវឥទ្ធិបាទ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអនាគតកាលគង់
 មានពួកសមណៈប្តូព្រាហ្មណ៍មានប្តូជ្ជច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះ
 បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណៈប្តូព្រាហ្មណ៍ មានប្តូជ្ជច្រើន មាន
 អានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ៤ នេះឯង ។

(៤៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈ
 ប្តូព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេច នូវឥទ្ធិវិធីៈ (ការសំដែងប្តូជ្ជ) ច្រើនប្រការ
 គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់
 ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន នៅក្នុងទឹកប៉ាំងដើរទៅកាន់ទីវាល នៅខាង
 ក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ នៅខាងក្នុងជញ្ជាំងដើរចេញទៅខាងក្រៅ
 ជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែងដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែង នៅខាងក្នុងភ្នំ
 ដើរចេញទៅខាងក្រៅភ្នំ (ដោយឥតទារឥតផ្លូវ) ឥតទើសចាល់ដួចដើរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

អាត្មាសេ បឋវីយំបិ ឧម្មុជ្ឈនិម្មុជ្ឈំ អកំសុ សេយ្យ-
 ថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជិមារេ អកមំសុ សេ-
 យ្យថាបិ បឋវីយំ អាត្មាសេបិ បល្លង្កេន តមំសុ^(១)
 សេយ្យថាបិ បត្តិ សត្យុណោ វេមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ
 ឃំមហិទ្ធិកេ ឃំមហានុភារេ ចារណិណា បរាមសំសុ
 បរិមជ្ឈិសុ យាវៈ ព្រាហ្មណោកាបិ កាយេន វសំ វត្ថេសុំ ។
 សព្វេ តេ ចតុជ្ឈំ ឥទ្ធិមាទានំ ភារិភត្តា ពហុលីកតត្តា ។
 យេ ហំ កេបិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ឆុនុកោស្សន្តិ
 ឯកោបិ ហុត្វា ពហុតា ភវិស្សន្តិ ពហុតាបិ ហុត្វា
 ឯកោ ភវិស្សន្តិ អារិភារំ តិរោភារំ តិរោក្កុដ្ឋំ តិរោ-
 ចាការំ តិរោបព្វតំ អសជ្ឈមាណា តមំស្សន្តិ សេយ្យ-
 ថាបិ អាត្មាសេ បឋវីយំបិ ឧម្មុជ្ឈនិម្មុជ្ឈំ ករិស្សន្តិ

១ ឧ. អកមំសុ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

លើភាកាសក៏បាន ឆើបឡើងមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាឆើបឡើងមុជចុះ
ក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកឆ្ងាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដី
ក៏បាន ទៅឯភាកាសទាំងក្នុង ដូចជាសត្វស្លាបក៏បាន យកដៃស្លាប
អវិជ្ជុល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្ញដ្ឋុច្រើន
យ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
ដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍
ទាំងអស់នោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ក្នុងអនាគតកាល គង់មានសមណៈប្ញព្រាហ្មណ៍បានសម្រេចនូវ
ឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ គឺនឹងធ្វើមនុស្សម្នាក់ ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់
ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន នៅក្នុងទឹកប៉ាំង
នឹងដើរទៅកាន់ទីវាល នៅខាងក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ នៅខាងក្នុង
ជញ្ជាំងដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែងដើរចេញទៅ
ខាងក្រៅកំពែង នៅខាងក្នុងក្នុងដើរចេញទៅក្រៅក្នុង (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ)
ឥតទើសទាល់ ដូចជាដើរលើភាកាសក៏បាន ឆើបឡើង មុជចុះក្នុងផែនដី

បាណព្យាសនា

សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមារេ កមិស្សន្តិ
 សេយ្យថាបិ បឋវីយំ អាគារសេបិ បល្លង្កេន កមិ-
 ស្សន្តិ សេយ្យថាបិ បក្ខី សក្យណោ ឥមេបិ ចន្ទិ-
 មស្សរិយេ វរិមហិធ្វិកេ វរិមហានុការេ ចាណំនា
 បរាមស្សន្តិ បរិមជ្ឈិស្សន្តិ យាវ ព្រហ្មណេកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តេស្សន្តិ ។ សព្វេ តេ ចតុន្និ
 ឥធ្វិចាទានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ
 កេចិ កិក្ខុវេ ឯតវហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 អនេកវិហិតំ ឥធ្វិវិជំ បច្ចុនុកោន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា
 ពហុនា ហោន្តិ ពហុនាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តិ
 អារិកានំ តិរោកាវំ តិរោក្យុន្តិ តិរោចាកាវំ តិរោ-
 បព្វតំ អសជ្ជមារេ កត្តន្តិ សេយ្យថាបិ អាគារសេ
 បឋវីយំបិ ឧប្បន្និធិប្បន្និ ករោន្តិ សេយ្យថាបិ ឧទកេ
 ឧទកេបិ អភិជ្ជមារេ កត្តន្តិ សេយ្យថាបិ បឋវីយំ
 អាគារសេបិ បល្លង្កេន កមន្តិ សេយ្យថាបិ បក្ខី
 សក្យណោ ឥមេបិ ចន្ទិមស្សរិយេ វរិមហិធ្វិកេ
 វរិមហានុការេ ចាណំនា បរាមស្សន្តិ បរិមជ្ឈន្តិ

ពាសាទកម្មនវគ្គ

ដូចជាងើបឡើងមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន នឹងទៅឯអាកាសទាំងក្នុង ដូចជាសត្វស្លាបក៏បាន នឹងយកដៃស្លាបអវិស្ណុល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានបុគ្គិល្លិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន នឹងធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្របុព្វ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មានសមណៈបុព្វព្រាហ្មណ៍បានសម្រេចនូវឥន្ទ្រវិធីច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន នៅក្នុងទឹកប៉ុន្តែដើរទៅកាន់ទីវល នៅខាងក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ នៅខាងក្នុងជញ្ជាំងដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែងដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែង នៅក្នុងភ្នំដើរចេញទៅខាងក្រៅភ្នំ (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ) ឥតទើសទាល់ ដូចជាដើរលើអាកាសក៏បាន ងើបឡើងមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបឡើងមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយទឹក ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅឯអាកាសទាំងក្នុងដូចជាសត្វស្លាបក៏បាន យកដៃស្លាបអវិស្ណុល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានបុគ្គិល្លិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវរិញ្ញោ

យាវ ព្រហ្មលោកាចិ កាយេន វសំ វត្តន្តំ ។ សព្វ
 តេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
 កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមា-
 ធិប្បធានសម្ព័រសមញ្ញកតំ ឥន្ទ្រិទានំ ភាវិតំ ។ វិរិ-
 យសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធា-
 នសម្ព័រសមញ្ញកតំ ឥន្ទ្រិទានំ ភាវិតំ ។

(៤៧៦) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិវិធំ
 បច្ចុទុកោស្សុំ ឯកោចិ ហុត្តា ពហុតា អហោស្សុំ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាចិ កាយេន វសំ វត្តសុំ ។
 សព្វ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិទានំ ភាវិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាត-
 តមន្ទានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ
 ឥន្ទ្រិវិធំ បច្ចុទុកោស្សុន្តិ ឯកោចិ ហុត្តា ពហុតា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវេក

ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។
 ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវ
 ឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនុសមាធិនឹងបធាន-
 សង្ខារ ១ ។ រិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ
 ប្រកបដោយរឹបសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។

(៤៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅ
 ជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ
 ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់
 នោះ បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ក្នុងអនាគតកាល គង់មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេច
 នូវឥទ្ធិវិធី ច្រើនប្រការ គឺនឹងធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់

ពលវេទនា

ភវិស្សន្តំ ។ មេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ
 វត្តស្សន្តំ ។ សព្វេ តេ វេមេសំយេវ ចតុន្នំ វេទិទានាមំ
 ភវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 ឯតវហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ
 វេទិវិធំ បច្ចុនុកោន្តំ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុតា ហោន្តិ
 ។ មេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្ត-
 ន្តំ ។ សព្វេ តេ វេមេសំយេវ ចតុន្នំ វេទិទានាមំ
 ភវិតត្តា ពហុលីកតត្តាតិ ។

(៤៧៧) ចតុន្នំ ភិក្ខុវេ វេទិទានាមំ ភវិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ វាសវិធំ ខយា អនាសវំ
 ចេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សន្និកត្វា ឧបសម្មជ្ឈិ វិហារតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។
 វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មសមាធិប្បនាទសង្ការសមញ្ញាគតំ
 វេទិទានំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសា-
 សមាធិប្បនាទសង្ការសមញ្ញាគតំ វេទិទានំ ភាវេតិ ។

បាលកម្មវិធី

ក៏បាន ។ បេ ។ នឹងធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្ម-
 លោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចំរើន
 ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធានច្រើន
 ប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។
 ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។
 ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវ
 ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៤៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុធ្វើឲ្យជាកំច្បាស់សម្រេច
 នូវចេតោវិមុត្តិនីធិបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃ
 អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ព្រោះ
 តែបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
 ធនូសមាធិនីធិបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។
 ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមេសាសមាធិនីធិបធានសង្ខារ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សុយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទេ

ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុជ្ជំ ឥទ្ធិទានានំ ភាវិតត្តា
ពហុលំកតត្តា ភិក្ខុ មាសវានំ ទយា អនាសវំ
ចេតោវិមុត្តិ បញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជិ វិហារតីតិ ។

(៤៧៨) ឥទ្ធិញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សមិ ឥទ្ធិ-
ទានញ្ច ឥទ្ធិទានភាវនញ្ច ឥទ្ធិទានភាវនាតាមិនញ្ច
បដិបទំ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវចំ បច្ចុទុកោតិ
ឯកោចិ ហុត្វា ពហុទា ហោតិ ពហុទាចិ ហុត្វា
ឯកោ ហោតិ ។ ថេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកោចិ កាយេន
វសំ វត្តេតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។

(៤៧៩) កតមោ ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិទានោ ។ យោ^(១)
ភិក្ខុវេ ចត្តោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាភាយ ឥទ្ធិច្យដិ-
លាភាយ សំវត្តេតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិទានោ ។

១ ម, យោ លោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវចេតនាមុត្តិនឹង
បញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមន្តនិង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន
នូវឥទ្ធិបាទ៥ នេះដែរ ។

[៤៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសិវ័ជន៍នូវប្លុទ្ធិផង នូវ
ឥទ្ធិបាទផង នូវការចំរើនឥទ្ធិបាទផង នូវបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ការ
ចំរើនឥទ្ធិបាទផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់សេចក្តី
នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះប្លុទ្ធិដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្ស
ម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជា
មនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាប
ដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាប្លុទ្ធិ ។

[៤៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបទឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវប្លុទ្ធិ
បានសិប្បនូវប្លុទ្ធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាឥទ្ធិបាទ ។

បាសាព្យាស័យ

[៥០០] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិទានភាវិតា ។
 ឥន្ទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកតំ
 ឥន្ទ្រិទានំ ភាវិតំ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីរិយ-
 សាសមាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកតំ ឥន្ទ្រិទានំ ភាវិតំ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិទានភាវិតា ។

[៥០១] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិទានភាវិតា-
 មិទំ បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។
 សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាទា
 សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិទានភាវិតា-
 តាមិទំ បដិបទាតិ ។

[៥០២] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិទានា ភាវិតា
 ពហុលីកតា មហាច្ឆលា ហោន្តិ មហានិសំសោ ។ កថំ
 ភាវិតា ច ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥន្ទ្រិទានា កថំ ពហុលីកតា

ប៉ាសាទកម្សាន្ត

[៥០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចំរើននូវឥទ្ធិបាទដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
 ធនូសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើន
 នូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា ការចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ។

[៥០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការ
 ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨នេះឯង ។
 ភ្នំខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវចា សម្មាគម្មនៈ សម្មាអាជីវៈ
 សម្មាវយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ។

[៥០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលភិក្ខុចំរើន
 ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម៌មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ ៤ តើភិក្ខុចំរើនដូចម្តេច ធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុញ្ចោ

មហាប្បណា ហោន្តិ មហានិសំសា ។ ឥត ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ធម្មសមាធិប្បធានសម្មារសមម្ហាគតំ ឥទ្ធិទាធំ
 ភាវេតិ ឥតិ មេ ធម្មោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ
 ន ច អតិប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈតំ សង្ខត្តោ
 ភវិស្សតិ ច ន ពហិទ្ធា វិក្ខុត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ
 សញ្ញី ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា
 បច្ឆា តថា បុរេ យថា អនោ តថា ឧទ្ធិ យថា
 ឧទ្ធិ តថា អនោ យថា ធិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ
 តថា ធិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនន្ទេន
 សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តស-
 មាធិ ។ វិមំសោសមាធិប្បធានសម្មារសមម្ហាគតំ ឥទ្ធិ-
 ទាធំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វិមំសា ន ច អតិលីនោ
 ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈតំ
 សង្ខត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខុត្តោ ភវិស្សតិ
 បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា
 យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អនោ តថា ឧទ្ធិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធសុត្ត

ទើបជាធម៌មានផលច្រើន មានគានិសង្សច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធាន-
សង្ខារដូច្នោះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញនឹងមិនធ្លុះធ្លាយខ្លាំងពេកផង នឹងមិន
ផ្គត់គំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយ
ទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនឹងកាលមុន គឺ
កាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាង
នោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាង
នោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ
មានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានកិលេសរូបវិត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺដោយ
ប្រការដូច្នោះ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកប
ដោយវិមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារដូច្នោះថា វិមសារបស់អាត្មាអញនឹង
មិនធ្លុះធ្លាយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គត់គំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលីប
ទៅខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាល
ជាខាងក្រោយនឹងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ
ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ

បាលកម្មវិញ្ញា

យថា ឧទ្ធចំ តថា អនោ យថា ទិវា តថា រត្តំ យថា
រត្តំ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន ចេតសា អបរិយោនន្តេន
សម្មកាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

[៥០៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អតិលីនោ នន្តោ ។
យោ ភិក្ខុវេ នន្តោ កោសជ្ជសហគតោ កោសជ្ជ-
សម្មយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិលីនោ នន្តោ ។

[៥០៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតោ
នន្តោ ។ យោ ភិក្ខុវេ នន្តោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ឧទ្ធច្ច-
សម្មយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតោ
នន្តោ ។

[៥០៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ
នន្តោ ។ យោ ភិក្ខុវេ នន្តោ ដីនមិទ្ធិសហគតោ
ដីនមិទ្ធិសម្មយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ
សង្ខិត្តោ នន្តោ ។

បាសាទកម្មវិធី

លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ
យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ មានចិត្តស្ងួន ឥតមានកិលេសរូបរិក
ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

(៥០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលគូរថយខ្លាំងពេក
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយកោសដ្ឋៈ
(សេចក្តីខ្ជិលច្រអូស) សម្បយុត្តដោយកោសដ្ឋៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលគូរថយខ្លាំងពេក ។

(៥០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយទទួច្ចៈ
(សេចក្តីរវើរវាយ) សម្បយុត្តដោយទទួច្ចៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា ឆន្ទៈដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក ។

(៥០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលរុញលីបនៅខាងក្នុង
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយមិនមិទ្ធៈ
(សេចក្តីផ្តិលផ្តើមលើកណ៍) សម្បយុត្តដោយមិនមិទ្ធៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលរុញលីបនៅខាងក្នុង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស មហាវិវេក្ខ

[៥០៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ពហំន្វា វិក្ខិត្តោ
 ធម្មោ ។ យោ ភិក្ខុវេ ធម្មោ ពហំន្វា បញ្ច កាមគុ-
 ណោ អារត្ត អនុវិក្ខិត្តោ អនុវិសដោ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ពហំន្វា វិក្ខិត្តោ ធម្មោ ។

[៥០៧] កថេត្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បច្ឆាបុរេ សញ្ញ
 ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា
 បុរេ ។ និទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ បច្ឆាបុរេ សញ្ញា សុត្ត-
 ហិតា ហោតិ សុមនសិកតា សូបណារតា សុប្បដិវិទ្ធា
 បញ្ញាយ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បច្ឆាបុរេ សញ្ញ ច
 វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា
 បុរេ ។

[៥០៨] កថេត្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថា អនោ
 តថា ឧទ្ធិ យថា ឧទ្ធិ តថា អនោ វិហរតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលរាយមាយទៅខាង
ក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាមួយមាយទៅតាម
ជាប់ទៅតាម ប្រាសចូលបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ ។

[៥០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានសញ្ញាក្នុងកាលជា
ខាងក្រោយនឹងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ
ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាបុគ្គលមានសញ្ញាកាន់យកល្អ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តល្អ
ទ្រទ្រង់ទុកល្អ ចាក់ចូល ដោយប្រាជ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនឹងកាល
មុន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនឹង
កាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា
មុនក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

[៥០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្រោមយ៉ាង
ណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេច ។

បាលករក្សវិញ្ញា

សេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមមេវ កាយំ ឧទ្ធុំ ចាននុលា

អនោ កេសមគ្គកា តចបរិយន្តំ ប្បំ នាធិប្បការស្ស

អស្មុចេនោ បច្ឆវេក្ខតិ អត្ថំ សមស្មី កាយេ កេសា

លោមា នទា នត្តា តថា មំសំ នហារូ អដ្ឋ

អដ្ឋមំកំ វក្កំ ហនយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ

បច្ឆាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ កវិសំ បិទ្ធុំ សេម្ហំ

បុត្វា លោហិតំ សេនោ មេនោ អស្សុវិសា ខេន្យោ

សិទ្ធក្ខនិកា លសិកា មុត្តន្តំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ យថា អនោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា

អនោ វិហារតិ ។

ពាសាវកម្មវិគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណានូវកាយនេះឯង

ខាងលើតាំងអំពីបុព្វជេនិទឡើងមក ខាងក្រោមតាំងអំពីចុងសក់ចុះទៅ

មានស្បែករុំព័ទ្ធជុំវិញ ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត មានប្រការផ្សេងៗ ថា

ក្នុងកាយនេះមានសក់ ពេម ក្រចក ធូញ ស្បែក សាច់ សរសៃ

ធ្មី ខួរក្នុងធ្មី ទាប បេះដូង ថ្លើម វវ័ ក្រពះ^(១) សួត ពោះវៀនធំ

ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្មៅស្ម ខ្លះ ឈាម

ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសម្បុរ ទឹកអំល

ទឹកបូត្រ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្រោមយ៉ាងណា

លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

១ ក្រពះនេះ គឺជាសាច់ដូចជាអណ្តាត បិតនៅក្នុងពោះ មានសណ្ឋានដូចជាអណ្តាតក្នុង
គោខ្មៅ ប្រវែងពង្រាប់ ផ្តាប់នឹងទីបំផុតដំបូរពោះជាខាងឆ្វេងបេះដូង ។ (មិនមែនជាអាមាស-
យះ ដែលអ្នកខ្លះធ្លាប់ហៅថា ក្រពះបាយ នោះទេ ។ ឬនឹងប្រែថា លំពែងអរិសដូច្នោះវិញ
ក៏បាន) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

(៥០៧) កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថា ទិវា វេថា
 រត្តិ យថា រត្តិ វេថា ទិវា វិហរតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ យេហិ អាគារេហិ យេហិ លិដ្ឋេហិ យេហិ
 ទិមិត្តេហិ ទិវា ធញ្ទសមាទិប្បនាទសដ្ឋានសមញ្ញកតំ
 ឥទ្ធិទាទំ ភាវេតិ សោ វេហិ អាគារេហិ វេហិ
 លិដ្ឋេហិ វេហិ ទិមិត្តេហិ រត្តិ ធញ្ទសមាទិប្បនាទ-
 សដ្ឋានសមញ្ញកតំ ឥទ្ធិទាទំ ភាវេតិ យេហិ វា បទ
 អាគារេហិ យេហិ លិដ្ឋេហិ យេហិ ទិមិត្តេហិ រត្តិ
 ធញ្ទសមាទិប្បនាទសដ្ឋានសមញ្ញកតំ ឥទ្ធិទាទំ ភាវេតិ
 សោ វេហិ អាគារេហិ វេហិ លិដ្ឋេហិ វេហិ
 ទិមិត្តេហិ ទិវា ធញ្ទសមាទិប្បនាទសដ្ឋានសមញ្ញកតំ
 ឥទ្ធិទាទំ ភាវេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថា
 ទិវា វេថា រត្តិ យថា រត្តិ វេថា ទិវា វិហរតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

(៥០៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្នុងពេលថ្ងៃ
 យ៉ាងណា ពេលយប់ក៏យ៉ាងនោះ ពេលយប់យ៉ាងណា ពេលថ្ងៃក៏យ៉ាង
 នោះ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើន
 ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនីធិបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដោយ
 អាការទាំងឡាយឯណា ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយឯណា ដោយនិមិត្ត
 ទាំងឡាយឯណា ភិក្ខុនោះក៏ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនីធិ
 បធានសង្ខារ ក្នុងវេលាយប់ ដោយអាការទាំងឡាយនោះ ដោយ
 សណ្ឋានទាំងឡាយនោះ ដោយនិមិត្តទាំងឡាយនោះដែរ ឬថាភិក្ខុចំរើន
 នូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនីធិបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាយប់
 ដោយអាការទាំងឡាយឯណា ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយឯណា ដោយ
 និមិត្តទាំងឡាយឯណា ភិក្ខុនោះ ក៏ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូ-
 សមាធិនីធិបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដោយអាការទាំងឡាយនោះ
 ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយនោះ ដោយនិមិត្តទាំងឡាយនោះដែរ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសញ្ញា ក្នុងពេលថ្ងៃយ៉ាងណា ពេលយប់ក៏យ៉ាង
 នោះ ពេលយប់យ៉ាងណា ពេលថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

ពហុវេទ្យវិញ្ញាណ

(៥០០) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ អាណោកសញ្ញា សុត្តហិតា ហោតំ ទិវាសញ្ញា
 ស្វាធិដ្ឋិតា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

(៥០១) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អតិលីដំ វិរិយំ ។ យំ
 ភិក្ខុវេ វិរិយំ កោសជ្ឈសហគតំ កោសជ្ឈសម្មយុត្តំ ។
 ឥធិ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អតិលីដំ វិរិយំ ។

(៥០២) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អតិប្បត្តហិតំ វិរិយំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ វិរិយំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ ឧទ្ធច្ចសម្មយុត្តំ ។
 ឥធិ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អតិប្បត្តហិតំ វិរិយំ ។

(៥០៣) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អជ្ឈតំ សម្ពិតំ វិរិយំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ វិរិយំ មីនមិទ្ធិសហគតំ មីនមិទ្ធិសម្មយុត្តំ ។
 ឥធិ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អជ្ឈតំ សម្ពិតំ វិរិយំ ។

បាល្លាណ៍កម្មវិញ

[៥១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានចិត្តស្ងាត់ ឥតមាន
កិលេសរូបវិត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាបុគ្គលមានអាលោកសញ្ញាកាន់យកល្អ
មានទិវាសញ្ញាអធិដានដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្ត
ស្ងាត់ ឥតមានកិលេសរូបវិត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺយ៉ាងនេះឯង ។

[៥១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលធ្លាប់ថយខ្លាំងពេក
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា ប្រកបដោយ
កោសល្យៈ សម្បយុត្តដោយកោសល្យៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថា ព្យាយាមដែលធ្លាប់ថយខ្លាំងពេក ។

[៥១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលផ្តន់គំហុកខ្លាំង
ពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា ប្រកប
ដោយទទួច្ចៈ សម្បយុត្តដោយទទួច្ចៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា ព្យាយាមដែលផ្តន់គំហុកខ្លាំងពេក ។

[៥១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលរួញលំបនៅ
ខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា ប្រកប
ដោយច័នមិទ្ធុៈ សម្បយុត្តដោយច័នមិទ្ធុៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា ព្យាយាមដែលរួញលំបនៅខាងក្នុង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវរុត្តោ

[៥០៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ វិវិយំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ វិវិយំ ពហិទ្ធា បញ្ច កាមតុណោ អារត្ត
 អនុវិក្ខិត្តំ អនុវិសដំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា
 វិក្ខិត្តំ វិវិយំ ។ បេ ។

[៥០៥] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិដេន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធន ឥត្តំ កាវេតិ ។ ឥធ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អាណោកិសញ្ញា សុគហិតា ហោតិ
 ទិវាសញ្ញា ស្វាធិដ្ឋិតា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិដេន
 ចេតសា អបរិយោនទ្ធន ឥត្តំ កាវេតិ ។

[៥០៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អតិលីដំ ចិត្តំ ។ យំ
 ភិក្ខុវេ ចិត្តំ កោសជ្ឈសហគតំ កោសជ្ឈសម្មយុត្តំ ។
 ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិលីដំ ចិត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធិ

(៥១៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលរាយមាយទៅ
 ខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា
 រាយមាយទៅតាម ជាប់ទៅតាម ប្រាព្វនូវបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ព្យាយាមដែលរាយមាយទៅខាង
 ក្រៅ ។ ចេ ។

(៥១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានចិត្តស្ងាត់ ឥតមាន
 កិលេសរូបវិភ ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏និសាសនានេះ កាន់យកអាណាសញ្ញាដោយល្អ
 អធិដ្ឋានទៅសញ្ញាដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្ងាត់
 ឥតមានកិលេសរូបវិភ ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។

(៥១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលធ្លុះយូរខ្លាំងពេក តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណាប្រកបដោយកោសជ្ជៈ
 សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្ត
 ដែលធ្លុះយូរខ្លាំងពេក ។

បាសានម្បវេន្តោ

(៥០៧) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតំ ចិត្តំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ ឧទ្ធច្ចុសហកតំ ឧទ្ធច្ចុសម្បយុត្តំ ។
 ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតំ ចិត្តំ ។

(៥០៨) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តំ ចិត្តំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ យិនមិទ្ធសហកតំ យិនមិទ្ធសម្ប-
 យុត្តំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តំ ចិត្តំ ។

(៥០៩) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា វិក្ខុត្តំ ចិត្តំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ ពហិទ្ធា បញ្ច កាមគុណោ អារត្ត
 អនុវិក្ខុត្តំ អនុវិសដំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា
 វិក្ខុត្តំ ចិត្តំ ។ បេ ។

(៥២០) វិវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធនេន សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតំ ។

បាល្លាណ៍កម្មវិធី

(៥១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលផ្គត់គំហុកខ្លាំងពេក
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណាប្រកបដោយទុច្ចុះ
 សម្បយុត្តដោយទុច្ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តដែល
 ផ្គត់គំហុកខ្លាំងពេក ។

(៥១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលរួញលំបនៅខាងក្នុង
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណាប្រកបដោយមិនមិច្ឆៈ
 សម្បយុត្តដោយមិនមិច្ឆៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តដែល
 រួញលំបនៅខាងក្នុង ។

(៥១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណារាយមាយទៅតាម ជាប់
 ទៅតាម ព្រៃវង្សបូរេញកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា ចិត្តរាយមាយទៅខាងក្រៅ ។ បេ ។

(៥២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្ងួត ឥតមាន
 កិលេសរូបវត្ថុ ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញា

[៥២១] កតមា ច ភិក្ខុវេ អតិលីនា វីមសា ។
យា ភិក្ខុវេ វីមសា កោសជ្ឈសហគតា កោសជ្ឈ-
សម្មយុត្តា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិលីនា វីមសា ។

[៥២២] កតមា ច ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតា វីម-
សា ។ យា ភិក្ខុវេ វីមសា ឧទ្ធច្ចសហគតា ឧទ្ធច្ចស-
ម្មយុត្តា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតា វីមសា ។

[៥២៣] កតមា ច ភិក្ខុវេ អជ្ឈនំ សធឿត្តា វីម-
សា ។ យា ភិក្ខុវេ វីមសា បីនមិទ្ធសហគតា បីនមិទ្ធស-
ម្មយុត្តា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អជ្ឈនំ សធឿត្តា

វីមសា ។

[៥២៤] កតមា ច ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា វីម-
សា ។ យា ភិក្ខុវេ វីមសា ពហិទ្ធា បញ្ច កាមគុណោ
អារត្ត អនុវិក្ខិត្តា អនុវិសដា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ

ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា វីមសា ។ រេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវិវដ្ត

(៥២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមំសា ដែលចូរថយខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមំសាឯណា ប្រកបដោយកោសជ្ជៈ សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមំសា ដែលចូរថយខ្លាំងពេក ។

(៥២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមំសាដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមំសាឯណា ប្រកបដោយទទ្ធច្នៈ សម្បយុត្តដោយទទ្ធច្នៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមំសា ដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក ។

(៥២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមំសាដែលរូញលំបនៅខាង ក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមំសាឯណា ប្រកបដោយ ថ័នមិទ្ធុៈ សម្បយុត្តដោយថ័នមិទ្ធុៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមំសាដែលរូញលំបនៅខាងក្នុង ។

(៥២៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមំសាដែលរាយមាយទៅខាង ក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមំសាឯណា រាយមាយទៅ តាម ដាច់ទៅតាម ព្រាវព្វន្ធរូបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមំសាដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ ។ ចេ ។

បាល្យកម្មវិញ្ញា

[៥២៥] ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធលេន សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។ ឯវំ ភារិតា
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ឯវំ ពហុលីកតា
 មហាប្បណ ហោត្តិ មហានិសំសា ។

[៥២៦] ឯវំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្វុសុ
 ឥទ្ធិចាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ
 មច្ចុនុកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ពហុជាបិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៥២៧] ឯវំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្វុសុ
 ឥទ្ធិចាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ បេតោវម្មត្តិ បញ្ញាវម្មត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈៈ វិហារីតិ ។ (ធម៌
 អភិញ្ញាយោ វិត្តាវេតញ្ញា) ។

កាល្យកម្មវិញ្ញា ទុតិយោ ។

បាល្លាណកម្មនវគ្គ

[៥២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្ងាត់ ឥតមាន
កិលេសប្តូរវិភ ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះ
ហើយ វែមនឹងជាធម៌មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[៥២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុ
ចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះវែមនឹងបានសម្រេច
នូវឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

[៥២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុបានចំរើន
យ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ វែមនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
សម្រេច នូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
អស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បី
ឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិញ្ញោ

ធិមស្ស វិគ្គស្ស ឱទ្ធានំ

បុព្វេ មហាច្ឆណា ធនោ

មោក្ខល្យានោ ច ព្រាហ្មណោ

ទ្វេ សមណព្រាហ្មណោ ភិក្ខុ^(១)

ទេសនា វិកត្តេន ចាតិ ។

១ សមណព្រាហ្មណាហិភិមិ កត្តមិ ទិស្សតិ ។ ម. សមណព្រាហ្មណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិគ្គ

ឧទាននៃវិគ្គនេះគឺ

និយាយអំពីបុព្វនិវេសនុស្សតិញ្ញាណ ១ អំពីឥទ្ធិបាទមាន
 ផលច្រើន ១ អំពីធន្ទៈ ១ អំពីព្រះមោគ្គល្លាន ១ អំពី
 ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីសមណព្រាហ្មណ៍ ២ លើក អំពីភិក្ខុ ១
 អំពីទេសនា ១ អំពីការចែកនូវឥទ្ធិបាទ ១ ។

អយោគុវ្យវិគោ

(៥២៨) សាវត្ថុយំ ។ បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្ពោណា

អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតនហោសិ

កោ នុ ខោ មត្តោ កា បដិទា ឥទ្ធិទានការវាយាតិ ។

តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតនហោសិ សោ ភិក្ខុ ធម្មស-

មាធិប្បធានសម្ពុរសមន្ទាគតំ ឥទ្ធិទានំ ការវតិ ឥតិ

មេ ធម្មោ ន ច អតិលីនោ ភិស្សុតិ ន ច អតិប្បព្ភ-

ហំតោ ភិស្សុតិ ន ច អជ្ឈតំ សម្ពុតោ ភិស្សុតិ ន ច

តហំទ្ធា វិក្ខុតោ ភិស្សុតិ បច្ឆាបុរ សញ្ញំ ច វិហារតិ

យថា បុរ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរ យថា

អនោ តថា ឧទ្ធុ យថា ឧទ្ធុ តថា អនោ យថា ទិវា

តថា រត្តំ យថា រត្តំ តថា ទិវា ឥតិ វិវេទន ចេតសា

អយោគុណវិគ្គ

(៥២៨) ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មុនកាល
ត្រាស់ដឹង កាលដែលតថាគត នៅជាពោធិសត្វមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនៅ
ឡើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា អ្វីហ្ន៎ជាមគ្គ អ្វីហ្ន៎ជាបដិបទា ដើម្បី
ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តី
ត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុនោះតែងចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារដូច្នោះថា ធនូរបស់អាត្មាអញនឹងមិនធ្លុះធ្លាយខ្លាំងពេកផង
នឹងមិនផ្តាច់គំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរញ្ជួយលំបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិន
រាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនឹងកាល
មុនផង គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា
មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា
ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា
ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះដែរ លុះភិក្ខុនោះគិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាត់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិទ្ធា

អបរិយោនទ្ធលោកសម្មាសម្ពុទ្ធិនិកាយោ វិញ្ញាណំ ភិក្ខុភិក្ខុនិកាយោ ។ វិញ្ញាណំ

មាតិកា ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ

សម្មាសម្ពុទ្ធិនិកាយោ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ

អតិកាយោ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ

សម្មាសម្ពុទ្ធិនិកាយោ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវក្ក

ឥតមានកិលេសរូបវត្ថ ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ វិរិយសមាធិ ។

ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥន្ទ្រពុទ្ធ ប្រកបដោយវិមំសារសមាធិនឹងបធាន.

សង្ខារដូច្នោះថា វិមំសាររបស់អាត្មាអញ នឹងមិនត្រូវឃើញខ្លាំងពេកផង

មិនផ្គត់គំហុកខ្លាំងពេកផង មិនរុញលីបនៅខាងក្នុងផង មិនរាយមាយ

ទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនឹងកាលមុនផង គឺ

កាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាង

នោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាង

នោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ

ដែរ លុះភិក្ខុនោះគិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានកិលេស

រូបវត្ថ ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។

អយោតុប្បវិញ្ញា

(៥២៧) ឃុំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចតុសុ
 ឥន្ទ្រិទានេសុ ឃុំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិវិធំ
 បច្ចុនុកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុណ ហោតិ ពហុណបិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៥៣០) ឃុំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ច-
 តុសុ ឥន្ទ្រិទានេសុ ឃុំ ពហុលីកតេសុ អាសវំធំ
 ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្ម
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតីតិ ។
 (ធម៌ អភិញ្ញាយោ វិត្តាវេតត្វា) ។

អយោគុជ្ឈវគ្គ

[៥២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥន្ទ្រាទ ២ ដែលភិក្ខុ

ចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុរមែងបានសម្រេចនូវ

ឥន្ទ្រវិធានច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន

មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យ

ប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ធាតុបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

[៥៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥន្ទ្រាទ ២ ដែលភិក្ខុ

ចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុរមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់

សម្រេច នូវបេតោវិមុត្តិនីធិបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់

ទៅនៃអាសវៈ ដោយបញ្ញាដ៏ទុត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ

សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវដ្តោ

(៥៣០) សាវត្ថិយំ ។ អថទោ អាយស្មា អាណន្តោ
 យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ
 អាយស្មា អាណន្តោ កកវន្តំ ឯតទលោច អភិជាណតិ ន
 ទោ កន្តេ កកវា ឥទ្ធិយា មនោមយេន កាយេន
 ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជាណមិ ទ្វាហំ
 អាណន្ត ឥទ្ធិយា មនោមយេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ
 ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជាណតិ បន កន្តេ កកវា
 ឥមិទា ទាតុម្មហាក្ខតិកេន កាយេន ឥទ្ធិយា ព្រហ្ម-
 លោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជាណមិ ទ្វាហំ អាណន្ត
 ឥមិទា ទាតុម្មហាក្ខតិកេន កាយេន ឥទ្ធិយា ព្រហ្ម-
 លោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធសុត្ត

(៥៣១) ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្តជ័ដំមាន
 អាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដំមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះដំមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ត
 ជ័ដំមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដំមានព្រះ
 ភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដំមានព្រះភាគធ្លាប់ចូលទៅ
 កាន់ព្រហ្មលោក ដោយបូជ្ជិ ដោយព្រះកាយដែលសម្រេចតាមព្រះទ័យ
 ដែរឬ ទើបជ្រាបច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។ ម្ចាស់អានន្ត តថាគត
 ធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយបូជ្ជិ ដោយកាយដែលសម្រេចតាម
 ចិត្តមែន ទើបដឹងច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
 ព្រះដំមានព្រះភាគ ធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោកដោយបូជ្ជិ ដោយ
 ព្រះកាយដែលប្រកបដោយមហាក្ខត្រូប ៤ នេះឬ ទើបជ្រាបច្បាស់នូវ
 ព្រហ្មលោក ។ ម្ចាស់អានន្ត តថាគតធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក
 ដោយបូជ្ជិ ដោយកាយដែលប្រកបដោយមហាក្ខត្រូប ៤ នេះឯង ទើប
 ដឹងច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។

អយោគុញ្ញវគ្គ

(៥៣២) យំ ច ខោ ឱមាតិ^(១) កន្តេ កកវា សង្ខិយា
 មនោមយេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតា^(២)
 យំ ច ខោ អភិជាតាតិ កន្តេ កកវា សមិទា ចាតុម្មហា-
 ភូតិកេន កាយេន សង្ខិយា ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតា
 តយិទំ កន្តេ កកវតោ អច្ឆរិយញ្ជេវ អត្តតញ្ជាតិ ។
 អច្ឆរិយា ថេវ អាណន្ត តថាគតា អច្ឆរិយធម្មសមម្មា-
 គតា ច អត្តតា ថេវ អាណន្ត តថាគតា អត្តតធម្ម-
 សមម្មាគតា ច ។

(៥៣៣) យស្មី អាណន្ត សមយេ តថាគតោ
 កាយម្យំ ចិត្តេ សមាទហតិ^(៣) ចិត្តម្យំ កាយេ សមា-
 ទហតិ សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្ក-
 មិត្តា វិហរតិ តស្មី អាណន្ត សមយេ តថាគតស្ស
 កាយោ លហុតរោ ថេវ ហោតិ មុនុតរោ ច កកម្មន្តិ-
 យតរោ ច បកស្សតរោ ច ។

១ ឧ. ឧបញ្ជតិ ។ ម. ឧក្កមាតិ ។ ២ ឧ. ម. ឧបសង្កមិតុំ ។ ៣ ម. សមោទហាតិ ។

អយោគុជ្ឈវគ្គ

[៥៣២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្លាប់ចូល
 ទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយប្ញទ្ធិ ដោយព្រះកាយដែលសម្រេចតាមព្រះ
 ទ័យដោយហេតុឯណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្លាប់
 ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយប្ញទ្ធិ ដោយព្រះកាយ ប្រកបដោយ
 មហាក្ខត្រូប ៤ នេះ ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុឯណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ហេតុនោះៗ ជាអស្ចារ្យចម្រើនណា សំរេបសំរួលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ម្នាល
 អាណន្ទ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអស្ចារ្យផង ប្រកបដោយធម៌ជា
 អស្ចារ្យផង ម្នាលអាណន្ទ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ចម្រើនផង ប្រកប
 ដោយធម៌ដ៏ចម្រើនផង ។

[៥៣៣] ម្នាលអាណន្ទ សម័យណា តថាគត ដ៏កល់កាយក្នុង
 ចិត្តផង ដ៏កល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្ទឹងចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុសញ្ញា
 ក្នុងកាយ ម្នាលអាណន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគតស្រាលដោយ
 វិសេសផង ទន់ដោយវិសេសផង គួរដល់ការងារដោយវិសេសផង
 មានរស្មីដោយវិសេសផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៥៣២] សេយ្យថាថិ អាណន្ត អយោគុដ្ឋោ ទិវសំ
 សន្តត្តោ លហុតរោ ចេវ ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មនិ-
 យតរោ ច បកស្សាតរោ ច ។ ឃវមេវ ទោ អាណន្ត
 យស្មី សមយេ តថាគតោ កាយម្យំ ចិត្តេ សមាទ-
 ហតិ ចិត្តម្យំ កាយេ សមាទហតិ សុខសញ្ញញ្ច ល-
 ហុសញ្ញញ្ច កាយេ ធិក្កមិត្តា វិហារតិ តស្មី អាណន្ត
 សមយេ តថាគតស្ស កាយោ លហុតរោ ចេវ ហោតិ
 មុទុតរោ ច កម្មនិយតរោ ច បកស្សាតរោ ច ។

[៥៣៥] យស្មី អាណន្ត សមយេ តថាគតោ កា-
 យម្យំ ចិត្តេ សមាទហតិ ចិត្តម្យំ កាយេ សមាទ-
 ហតិ សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ធិក្កមិត្តា
 វិហារតិ តស្មី អាណន្ត សមយេ តថាគតស្ស កាយោ
 អប្បកុសិវេនេវ បឋវិយា វេហាសំ អត្តក្កច្ឆតិ ។ សោ
 អនេកវិហិតំ ឥដ្ឋិវិដំ បច្ឆនុកោតិ ឯកោបិ ហុត្តា
 តហុជា ហោតិ តហុជាបិ ហុត្តា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។
 យោ 〔ពហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិក្ខ

[៥៧២] ម្នាលមានន្ទ ដុំដែកដែលក្តៅសព្វ អស់មួយថ្ងៃ ជា
 ដុំដែកស្រាលដោយវិសេសផង ទន់ដោយវិសេសផង គួរដល់ការងារ
 ដោយវិសេសផង មានពន្លឺផ្ទុកៗ ដោយវិសេសផង ដូចម្តេចមិញ ។
 ម្នាលមានន្ទ សម័យណា តថាគត ដកល់កាយក្នុងចិត្តផង ដកល់ចិត្ត
 ក្នុងកាយផង ស្ទង់ចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុសញ្ញាក្នុងកាយ ម្នាលមានន្ទ
 សម័យនោះ កាយរបស់តថាគត ស្រាលដោយវិសេសផង ទន់ដោយ
 វិសេសផង គួរដល់ការងារដោយវិសេសផង មានពន្លឺផ្ទុកៗ ដោយ
 វិសេសផង ក៏ដូច្នោះឯង ។

[៥៧៥] ម្នាលមានន្ទ សម័យណា តថាគត ដកល់កាយក្នុង
 ចិត្តផង ដកល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្ទង់ចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុសញ្ញា
 ក្នុងកាយ ម្នាលមានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគតអណ្តែតអំពីផែន
 ដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាកសោះ ។ តថាគតនោះ តែងប្រាថ្នា
 សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើន
 នាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។
 ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

អយោគុជ្ជវត្តោ

[៥៣៦] សេយ្យថាបិ អាណន្ទ គូលបិច្ច វិ កេច្ឆា-
 សបិច្ច វិ លហុកោ ធាតុទាណាទោ អប្បកសិវេនេវ
 បឋវិយា វេហាសំ អត្តក្កច្ឆតិ ។ ឯវមេវ ខោ អាណន្ទ
 យស្មី សមយេ តថាគតោ កាយម្បំ ចិត្តេ សមា-
 នហតិ ចិត្តម្បំ កាយេ សមាណហតិ សុខសញ្ញញ្ច
 លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ធិក្កមិត្តា វិហរតិ ។ បេ ។

[៥៣៧] តស្មី អាណន្ទ សមយេ តថាគតស្ស
 កាយោ អប្បកសិវេនេវ បឋវិយា វេហាសំ អត្តក្កច្ឆតិ ។
 សោ អនេកវិហតំ ឥន្ទ្រិវិធំ បច្ឆនុកោតំ ឯកោបិ ហុត្វា
 តហុតា ហោតិ តហុតាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេត្ថតំ ។

[៥៣៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិទាណា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាជិប្បធានសម្ព័រ-
 សមញ្ញាភតំ ឥន្ទ្រិទាណំ កាវេតិ ។ វិរិយសមាជិ ។ ចិត្តស-
 មាជិ ។ វិមំសាសមាជិប្បធានសម្ព័រសមញ្ញាភតំ ឥន្ទ្រិ-
 ទាណំ កាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥន្ទ្រិទាណា ។

អយោគុវ្យវិធិ

(៥៣៦) ម្នាលអានន្ទ ប៉ុយគរឬប៉ុយកប្បាស ដ៏ស្រាលមាន
 ធាតុជាដើងទ្រី អវណ្ណតអំពីផែនដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាក
 សោះ ដូចម្ដេចមិញ ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគតដកល់
 កាយកងចិត្តផង ដកល់ចិត្តកងកាយផង ស្ទើរចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុ-
 សញ្ញាកងកាយ ។ បេ ។ ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៥៣៧) ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគត
 អវណ្ណតអំពីផែនដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាកសោះ ។ តថាគត
 នោះតែងបានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធានច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅ
 ជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់
 ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្ម-
 លោកក៏បាន ។

(៥៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤
 ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិ-
 បាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។
 ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនឹងបធាន-
 សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន ៤ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិញ្ញេ

[៥៣៧] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានាធំ
 ភាវិតត្តា ពហុល័កតត្តា ភិក្ខុ អាសវាធំ ខយា អនា-
 សវំ ចេតោវម្មត្តី បញ្ញាវម្មត្តី ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារធិតិ ។

[៥៤០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធិន្ទ្រិយានាធិប្បដានសង្ខារ-
 សមន្នាគតំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តស-
 មាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្បដានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥន្ទ្រិ-
 យានំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥន្ទ្រិយានា ។

[៥៤១] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានាធំ
 ភាវិតត្តា ពហុល័កតត្តា ទ្ធិន្នំ ដលាធំ អញ្ញាតវំ ដលំ
 ចាជិកត្តំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧចាទិសេសេ
 អនាតាមិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច
 នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃ
 អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ក៏ព្រោះតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវ
 ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៥៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤
 ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិ-
 បាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។
 ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមិសាសមាធិនឹងបធាន-
 សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន ៤ នេះឯង ។

[៥៤១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាផលទាំង ២ ផលណាមួយ
 រមែងកើតឡើងប្រាកដ (ដល់ភិក្ខុ) គឺអរហត្តផលកើតប្រាកដក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ឬកាលបើទុកទាននៅមានសេសសល់នៅឡើយ ក៏គង់អនាគាតិផល
 កើតឡើងប្រាកដដែរ ព្រោះតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤
 នេះឯង ។

អយោគុជ្ឈវិញ្ញា

(៥៤២) ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិទានា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ វេជ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ធម្មសមាធិប្បធាន-
 សម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥន្ទ្រិទានំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។
 ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្បធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ
 ឥន្ទ្រិទានំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខេវ កិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥន្ទ្រិ-
 ទានា ។

(៥៤៣) ឥមេសំ ខេវ កិក្ខុវេ ចតុន្ទ្រំ ឥន្ទ្រិទានានំ
 ភាវិតត្តា ពហុលំកតត្តា សត្ត ផលា សត្តានិសំសា
 ចានិកម្ពុ ។ កតមេ សត្ត ផលា សត្តានិសំសា ។
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកត្វ^(១) អញ្ញំ អារាធនិ លោ ចេ ទិ-
 ដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកត្វ អញ្ញំ អារាធនិ អថ មរណកាលេ
 អញ្ញំ អារាធនិ លោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកត្វ អញ្ញំ
 អារាធនិ លោ ចេ មរណកាលេ អញ្ញំ អារាធនិ អថ

១ ឧ. បដិហរ ។

អយោគុធម្មវគ្គ

(៥៤២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន៤ ។ ឥទ្ធិបាទ៤
 ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិ-
 បាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនីធិបធានសង្ខារ១ ។ វិរិយសមាធិ១ ។
 ចិត្តសមាធិ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនីធិបធាន-
 សង្ខារ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន៤ នេះឯង ។

(៥៤៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ផល៧ប្រការ អាទិសង្សៈ៧
 ប្រការ វេមនីកើតប្រាកដ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ៤
 នេះឯង ។ ផល៧ប្រការ អាទិសង្សៈ៧ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបាន
 សម្រេច អរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បើមិនបានសម្រេចអរហត្ត-
 ផលយ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ គង់បានសម្រេចអរហត្តផលក្នុងមរណកាល
 ដែរ បើមិនបានសម្រេចអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ បើមិន
 បានសម្រេចអរហត្តផល ក្នុងមរណកាលទេ ក៏គង់ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

នឹងជាអន្តរាបរិទ្ធិញ្ចាយី ជាឧបហច្ចុបរិទ្ធិញ្ចាយី ជាអសង្ខារបរិទ្ធិញ្ចាយី ជា
 សសង្ខារបរិទ្ធិញ្ចាយី ឬជាទុំសោតអកនិដ្ឋតាមិមិនខាន ព្រោះអស់ទៅ
 នៃសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងក្រោម៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល៧
 ប្រការ គានិសង្សៈ៧ប្រការនេះ វេមនិកើតប្រាកដ ព្រោះបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៥៤៤) សារត្តិនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះគានន្ទដ៏មានអាយុ
 ចូលទៅគាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះគានន្ទដ៏មាន
 អាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ (ឬទ្ធិ) ដូចម្តេច
 ហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា
 បដិបទដ៏ដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

អយោគុជ្ឈវគ្គោ

(៥៤៥) ឥន្ទានន្ទ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥន្ទិវង្គំ
 បច្ចុនុកោតិ ឯកោចិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ពហុជាចិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាចិ
 កាយេន វសំ វត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥន្ទិ ។

(៥៤៦) កតមោ ចានន្ទ ឥន្ទិចារោ ។ យោ
 អានន្ទ មត្តោ យា បដិបទា ឥន្ទិលាកាយ ឥន្ទិប្បដិ-
 លាកាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥន្ទិចារោ ។

(៥៤៧) កតមោ ចានន្ទ ឥន្ទិចារកាវោ ។ ឥន្ទា-
 នន្ទ ភិក្ខុ ធន្ទសមាធិប្បធានសង្ការសមញ្ញកតំ ឥន្ទិ-
 ចានំ កាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសា-
 សមាធិប្បធានសង្ការសមញ្ញកតំ ឥន្ទិចានំ កាវេតិ ។
 អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥន្ទិចារកាវោ ។

អហោតុឡវច្ឆ

[៥៤៥) ម្នាលអាណន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវ
 ឥទ្ធិវិធិៈ (ការសំដែងបូជ្ជ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជា
 មនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់
 ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្ម-
 លោកក៏បាន ។ ម្នាលអាណន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិ (បូជ្ជ) ។

[៥៤៦) ម្នាលអាណន្ទ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាណន្ទ
 មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវបូជ្ជ ដើម្បីបាន
 ចំពោះនូវបូជ្ជ ។ ម្នាលអាណន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

[៥៤៧) ម្នាលអាណន្ទ ចុះការចំរើនឥទ្ធិបាទតើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 អាណន្ទ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ
 នឹងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ
 ប្រកបដោយវិមុស្សសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលអាណន្ទ នេះហៅថា
 ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវាទោ

[៥៤៨] កតមា ទានន្ទ ឥន្ទ្រិទានភាវនាតាមិដិ
បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ បក្កោ ។
សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
វុច្ឆតានន្ទ ឥន្ទ្រិទានភាវនាតាមិដិ បដិបទាតិ ។

[៥៤៩] ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ទោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ
កតវា ឯតទរោច កតមា នុ ទោ អានន្ទ ឥន្ទ្រិ
កតមោ ឥន្ទ្រិទានោ កតមា ឥន្ទ្រិទានភាវនា កតមា
ឥន្ទ្រិទានភាវនាតាមិដិ បដិបទាតិ ។ កកវំមូលកា លោ
កន្តេ ធម្មា កកវំលេត្តិកា ។ បេ ។

[៥៥០] ឥនានន្ទ វិក្កុ អនេកាវហិតំ ឥន្ទ្រិវិធំ
បច្ឆនុកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ពហុជាបិ
ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
កាយេន វសំ វត្តតិ ។ អយំ វុច្ឆតានន្ទ ឥន្ទ្រិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

(៥៤៨) ម្នាលភានន្ទ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើន
ឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។
គឺរិទ្ធិ៖ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភានន្ទ នេះ
ហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៤៩) លុះព្រះភានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភានន្ទ ដូចម្តេចហៅថា
ឥទ្ធិ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ដូច
ម្តេចហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកវិណនាំ ។ បេ ។

(៥៥០) ម្នាលភានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវ
ឥទ្ធិវិធាន (ការសំដែងប្ញទិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្ស
ច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន
។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោក
ក៏បាន ។ ម្នាលភានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិ ។

អយោគុញ្យវិញ្ញា

[៥៥០] កតមា ចានន្ទ ឥន្ទ្រិទាទោ ។ យោ អា
នន្ទ បក្កោ យា បដិបទា ឥន្ទ្រិលាកាយ ឥន្ទ្រិប្បដិ-
លាកាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ឆតានន្ទ ឥន្ទ្រិទាទោ ។

[៥៥២] កតមា ចានន្ទ ឥន្ទ្រិទាទកាវលា ។ ឥណ-
នន្ទ ភិក្ខុ ធន្ទសមាធិប្បណាទសង្ខារសមញ្ញាភតំ ឥន្ទ្រិ-
ទានំ កាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាស-
មាធិប្បណាទសង្ខារសមញ្ញាភតំ ឥន្ទ្រិទានំ កាវេតិ ។ អយំ
វុច្ឆតានន្ទ ឥន្ទ្រិទាទកាវលា ។

[៥៥៣] កតមា ចានន្ទ ឥន្ទ្រិទាទកាវលាតាមិដ្ឋិ
បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ បក្កោ ។
សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
វុច្ឆតានន្ទ ឥន្ទ្រិទាទកាវលាតាមិដ្ឋិ បដិបទាតិ ។

អយោគុវុត្ត

[៥៥១] ម្ចាស់អាទន្ទ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាទន្ទ
មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ ដើម្បីបាន
ចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្ចាស់អាទន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

[៥៥២] ម្ចាស់អាទន្ទ ចុះការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់អាទន្ទ ភិក្ខុកង្កសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទៈ-
សមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើន
ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមលសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្ចាស់អាទន្ទ
នេះហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

[៥៥៣] ម្ចាស់អាទន្ទ ចុះបដិបទាដ៏ណែនាំទៅកាន់ការចំរើន
ឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេ ឯង ។
គិម្ពិទ្ធុ ។ គីសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្ចាស់អាទន្ទ
នេះហៅថា បដិបទាដ៏ណែនាំទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

ព្យាគ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសម្មា មហាវិញ្ញា

(៥៥៤) អថខោ សម្មហុណ ភិក្ខុ យេន ភកា
តេនុបសវ្កមីសុ ឧបសវ្កមិត្តា ឯកមន្តំ ធិសីទីសុ ។
ឯកមន្តំ ធិសីទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ ភកាវន្តំ ឯតទោវេច្ចំ
កតមា នុ ខោ ភន្តេ ឥទ្ធិ កតមោ ឥទ្ធិទាទោ
កតមា ឥទ្ធិទាទកាវលា កតមា ឥទ្ធិទាទកាវលាតា-
មីទី បដិបទាតិ ។

(៥៥៥) ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនេកាវហិតំ ឥទ្ធិវំធំ
បច្ចុនុកោតិ ឯកោបិ ហុត្តា ពហុណ ហោតិ ពហុណបិ
ហុត្តា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មណេកាបិ
កាយេន វសំ វត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។

(៥៥៦) កតមោ ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិទាទោ ។ យោ
ភិក្ខុវេ មត្តោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាភាយ ឥទ្ធិប្បដិលា-
ភាយ សវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិទាទោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ មហាវិវត្ត

(៥៥៤) គ្រានោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុ
 ទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ ដូចម្តេចហៅថា
 ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា បដិបត
 ជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បាន
 សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធី (ការសំដែងបូជ្ជ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើ
 ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្ស
 ម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់
 ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិ ។

(៥៥៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបតឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវបូជ្ជ
 ដើម្បីបានចំពោះនូវបូជ្ជ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

អយោគុជ្ឈវគ្គោ

[៤៥៧] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិចាទភាវនា ។ ឥន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកតំ ឥន្ទ្រ
 ចាទំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាស-
 ចាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកតំ ឥន្ទ្រចាទំ ភាវេតិ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិចាទភាវនា ។

[៤៥៨] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិចាទភាវនាតាមិដ្ឋិ
 បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។
 សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិចាទភាវនាតាមិដ្ឋិ បដិបទាតិ ។

[៤៥៩] អថទោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន ភកវា
 ។ បេ ។ ឯកមន្តំ ជិសិទ្ធលោ ទោ តេ ភិក្ខុ ភកវា ឯក-
 ទវោច កតមា នុ ទោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិ កតមោ ឥន្ទ្រិចាទោ
 កតមា ឥន្ទ្រិចាទភាវនា កតមា ឥន្ទ្រិចាទភាវនាតាមិដ្ឋិ
 បដិបទាតិ ។ ភកវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភកវំនេ-
 ត្តិកា ។ បេ ។

អយោគុណ្ណវិញ្ញាណ

(៥៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនីឯបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនីឯបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨នេះឯង ។ គីអ៊ុះ ។ គីសម្មាទ័ដ្ឋិ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥៩) ត្រាវនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញា

[៥៦០] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ឆនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា
 ពហុតា ហោតិ ពហុតាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។
 យា ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ អយំ
 វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។

[៥៦១] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចារោ ។ យោ
 ភិក្ខុវេ មត្តោ យា បដិបតា ឥទ្ធិលាកាយ ឥទ្ធិប្បដិ-
 លាកាយ សំវត្តេតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចារោ ។

[៥៦២] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចារោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បដានសម្មាសមញ្ញកតំ
 ឥទ្ធិចារំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំ-
 សាសមាធិប្បដានសម្មាសមញ្ញកតំ ឥទ្ធិចារំ ភាវេតិ ។
 អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចារោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិក្ខ

[៥៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធីៈ (ការសំដែង
 ឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ តិមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
 មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រំហួលោកក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិ ។

[៥៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 បាននូវឫទ្ធិ ដើម្បីបានចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ឥទ្ធិបាទ ។

[៥៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចំរើននូវឥទ្ធិបាទ តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ
 ប្រកបដោយឆន្ទសម្មាធិនីន័បធានសម្មារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។
 ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមលាសមាធិនីន័បធានសម្មារ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

អយោគុវ្យវត្តោ

[៤៦៣] កតមា ច ភិក្ខុវេ វេទ្ធិបាទការណតាមិដំ
បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។
សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ វេទ្ធិបាទការណតាមិដំ បដិបទាតំ ។

[៤៦៤] តត្រ ទោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ
កំ មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ កតមេសំ ធម្មាធំ ការិតត្តា ពហុ-
លីកតត្តា មោក្ខល្លាទោ ភិក្ខុ វរំមហិវុទ្ធិកោ វរំមហា-
នុការោតំ ។ ភកវំមូលកា ទោ ធន្តេ ធម្មា ភកវំទេ-
ត្តិកា ។ បេ ។

[៤៦៥] ចតុដ្ឋំ ទោ ភិក្ខុវេ វេទ្ធិបាទានំ ការិតត្តា
ពហុលីកតត្តា មោក្ខល្លាទោ ភិក្ខុ វរំមហិវុទ្ធិកោ វរំម-
ហានុការោ ។ កតមេសំ ចតុដ្ឋំ ។ វេទ ភិក្ខុវេ មោក្ខល្លា-
ទោ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសម្មារលមន្តាគតំ វេទ្ធិ-
បាទំ ការិតំ វេទំ មេ ធន្តោ ន ច អតិលីទោ កវិស្សតិ

អយោគុណវត្ថុ

(៥៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការ
ចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨នេះឯង ។
គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៦៤) ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុ
ទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ យល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច មោគ្គល្លានភិក្ខុមានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាង
នេះ ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ ។ បេ ។

(៥៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុមានបូជ្ជច្រើន
យ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន
នូវឥទ្ធិបាទ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
សាសនានេះ មោគ្គល្លានភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារដូច្នោះថា ឆន្ទៈរបស់ភាគ្នាអញនឹងមិនធ្លាប់យំខ្លាំងពេកធាង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស បរាវារីវគ្គោ

ន ច អតិប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តោ
 ភវិស្សតិ ន ច ពហំន្ទា វិត្តត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាពុរេ
 សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា ចុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា
 តថា ចុរេ យថា អនោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា
 អនោ យថា ទិវំ តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវំ ឥតិ
 វិវដេន ចេតសា អបរិយោនន្ទេន សប្បកាសំ ចិត្តំ កា-
 វេតិ ។ វិវិយសមាធិ ។ ចិត្តសហធិ ។ វិចសាសហធិប្ប-
 ដានសង្ខារសប្បន្នាគតំ ឥន្ទ្រាននំ កាវេតិ ឥតិ បេ វិម-
 សា ន ច អតិលីនា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតោ
 ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហំន្ទា
 វិត្តត្តោ ភវិស្សតិ ។ បេ ។ ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិ-
 យោនន្ទេន សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចតុទ្ធិំ ឥន្ទ្រាននំ ភាវិត្តោ ពហុលីកតត្តោ
 ហេត្តន្ធរោ ភិក្ខុ ឃរិមហិទ្ធិកោ ឃរិមហនុកាវោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

នឹងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិន
 រាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលក្រោយនឹងមុនផង គឺ
 កាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាង
 នោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាង
 នោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ
 លុះមោគ្គល្លានកិក្ខុគិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាង ឥតមានកិលេស
 រូបវិត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។
 ចំរើនឥន្ទ្របាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារដូច្នោះថា
 វិមំសារបស់អាត្មាអញនឹងមិនធ្លុះធ្លាយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំង
 ពេកផង នឹងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយទៅខាងក្រៅ
 ផង ។ បេ ។ លុះមោគ្គល្លានកិក្ខុគិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាង ឥត
 មានកិលេសរូបវិត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មោគ្គល្លានកិក្ខុមានប្ញទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ
 ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្របាទ ៤ នេះឯង ។

អ.យាតុប្បវេណី

[៥៦៦] ឥមេសញ្ច បន ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិណនា
 ធំ ភារីតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្ខល្លានោ ភិក្ខុ ឃំ
 អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិវិធំ បច្ឆនុកោតិ ឯកោចិ ហត្ថា
 ពហុជា ហោតិ ពហុជាចិ ហត្ថា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាចិ កាយេន វសំ វត្តតិ ។

[៥៦៧] ឥមេសញ្ច បន ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិ-
 ណនាធំ ភារីតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្ខល្លានោ ភិក្ខុ
 អាសវាធំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ
 ទិដ្ឋវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្កិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតីតិ ។

[៥៦៨] តត្រ ទោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ កី
 មញ្ញា ភិក្ខុវេ កតមេសំ ធម្មាធំ ភារីតត្តា ពហុលីក-
 តត្តា តថាគតោ ឃំមហិម្ពិកោ ឃំមហានុកាវោតិ ។
 ភកវំមូលកា លោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

របៀបប្រកាស

(៥៦៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មោគ្គល្លានភិក្ខុបាន
 សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធានៈ (ការសំដែងបូជិ) ច្រើនប្រការយ៉ាងនេះ គឺមនុស្សម្នាក់
 ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជា
 មនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាប
 ដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤
 នេះឯង ។

(៥៦៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មោគ្គល្លានភិក្ខុបាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ
 ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវ
 ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៥៦៨) ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងពួក
 ភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេចព្រះ
 គថាគតមានបូជិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែ
 ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំង-
 ឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារង្កោ

[៥៦៧] ចតុន្នំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិបាទានំ ការិភត្តា
 ពហុលីកតត្តា តថាគតោ ឃរិមហិទ្ធិកោ ឃរិមហានុ-
 ភារោ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ តថាគតោ
 ធន្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ការេតិ
 ឥតិ មេ ធន្តោ ន ច អតិលីនោ ករិស្សតិ ន ច អតិប្ប-
 ក្កហិតោ ករិស្សតិ ន ច អជ្ឈតំ សង្ខិតោ ករិស្សតិ
 ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិតោ ករិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញំ ច
 វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ
 យថា អនោ តថា ឧទ្ធិ យថា ឧទ្ធិ តថា អនោ
 យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន
 ចេតសា អបរិយោនទ្ធន ឥត្តំ ការេតិ ។
 វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធាន-
 សង្ខារសមញ្ញាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ការេតិ ឥតិ មេ វិមសា
 ន ច អតិលីនោ ករិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតា
 ករិស្សតិ ។ បេ ។ ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារិទ្ធ

[៥៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតមានបច្ច្រាសច្រើនយ៉ាង
 នេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រ-
 បាទ ៤ ។ ឥន្ទ្របាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនា
 នេះ ព្រះតថាគតចំរើននូវឥន្ទ្របាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធាន-
 សង្ខារដូច្នោះថា ឆន្ទរបស់អាត្មាអញនឹងមិនធ្លុះធ្លាយខ្លាំងពេកផង នឹងមិន
 ផ្គងគំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលើបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយ
 ទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលក្រោយនឹងមុនផង គឺកាលមុនយ៉ាង
 ណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោម
 យ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាង
 ណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ លុះព្រះតថាគត
 ទ្រង់គិតដូច្នោះហើយក៏មានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានគិលេសរូបរាគ ចំរើនចិត្តប្រ-
 កបដោយពន្លឺ ។ រិយសមាធិ ១ ចិត្តសមាធិ ១ ចំរើនឥន្ទ្របាទ ប្រ-
 កបដោយរិមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារដូច្នោះថា រិមសារបស់អាត្មាអញ
 នឹងមិនធ្លុះធ្លាយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំងពេកផង ។ បេ ។ លុះ
 ព្រះតថាគតទ្រង់គិតដូច្នោះហើយក៏មានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានគិលេសរូបរាគ

អយោគុជ្ឈវគ្គោ

សឃ្មកាសំ ចិត្តំ ភារតិ ។ ឥមេសំ ចោ ភិក្ខុវេ
ចនុដ្ឋំ ឥទ្ធិចានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថា-
កតោ ឯមហិទ្ធិតោ ឯមហានុភារោ ។

[៥៧២] ឥមេសញ្ច បទ ភិក្ខុវេ ចនុដ្ឋំ ឥទ្ធិចា-
នានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាកតោ អនេកវិហិតំ
ឥទ្ធិវិធំ បច្ឆនុកោតិ ឯកោចិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ
។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាចិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៥៧៣] ឥមេសញ្ច បទ ភិក្ខុវេ ចនុដ្ឋំ ឥទ្ធិចា-
នានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាកតោ អាសវានំ
ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្ម-
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។

(ធម៌ អភិញ្ញាយោ វិត្តារេតញ្ច) ។

អយោគុជ្ឈវគ្គ

ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតមាន
បូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យ
ច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៥៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតបាន
សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធានៈ(ការសំដែងបូជ្ជ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅ
ជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ
ដរាបដល់ព្រហ្មរលាកក៏បាន ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤
នេះឯង ។

[៥៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះ
អស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤
នេះឯង ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

តិស្សុទ្ធានិ

មត្តោ អយោគុដ្ឋោ កិក្ខុ
 សុទ្ធកក្ខុ ទ្វេ ដលា អាណន្តា^(១)
 ទ្វេ វត្តា កិក្ខុហិ អបរេ ទ្វេ
 មោគ្គល្លាទោ តថាគតោតិ ។

១ ឧ. ម. អាណន្តា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុក្ខ

ឧទ្ទាននៃអយោគុណ្យវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមគ្គ ១ អំពីកាយប្រៀបដូចដុំដែក ១ អំពីភិក្ខុ
 ចំរើនឥទ្ធិបាទ ១ អំពីផលសុទ្ធមាន ២ លើក អំពីព្រះអាទន្ន
 មាន ២ លើក អំពីពួកភិក្ខុដទៃមាន ២ លើក អំពីព្រះ
 មោគ្គល្លាន ១ អំពីព្រះកថាគត ១ ។

ឆិទ្ធិបាទសំយក្ខស្ស គង្គាទំបេយ្យុលោ

[៥៧២] សេយ្យថាចំ ភិក្ខុវេ កត្តា នទី ចាច៍-
ននិដ្ឋា ចាច៍នទោណា ចាច៍នបញ្ចារ ។ ឯវមេ ខោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឥទ្ធិចានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ
ឥទ្ធិចានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វាន-
នទោណោ និព្វានបញ្ចារោ ។

[៥៧៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឥទ្ធិ-
ចានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឥទ្ធិចានេ ពហុលីករោន្តោ
និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វាននទោណោ និព្វានបញ្ចា-
រោ ។ ឥត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចន្ទុសមាធិប្បធានសម្មា-
រសមញ្ញកតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។
ចិត្តសមាធិ ។ វីរិមសាសមាធិប្បធានសម្មា-
រសមញ្ញកតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ
ឥទ្ធិចានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឥទ្ធិចានេ ពហុលីករោន្តោ
និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វាននទោណោ និព្វានបញ្ចារោ-
តិ ។ (យាវ ឯសនា ចាលី ឥទ្ធិចានេសុ វិត្តារតញ្ច) ។

វិទ្ធិបាទស័យត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

(៥៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេត្រគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានដម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានដម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះដែរ ។

(៥៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានដម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនូសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ រិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយរិមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានដម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។ (បាលីសំដែងអំពីការវិស្វនិរក បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចក្នុងឥទ្ធិបាទចុះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

[៥៧៤] បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធច្ច្យានិយាធិ សញ្ញា-
ជនាធិ ។ កតមាធិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មាណេ
ឧទ្ធច្ច្យំ អវិជ្ជា ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធច្ច្យានិយាធិ
សញ្ញាជនាធិ ។

[៥៧៥] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធច្ច្យានិ-
យាធិ សញ្ញាជនាធិ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខុ-
យាយ បហាធាយ ចត្តារោ ឥទ្ធិទាទា កាវេតញ្ច ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មសមា-
ធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ ឥទ្ធិទាទំ កាវេតិ ។ វីរិយ-
សមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីរមហាសមាធិប្បធានសង្ខារ-
សមន្មាគតំ ឥទ្ធិទាទំ កាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចុទ្ធច្ច្យានិយាធិ សញ្ញាជនាធិ អភិញ្ញាយ
បរិញ្ញាយ បរិក្ខុយាយ បហាធាយ ឥមេ ចត្តារោ
ឥទ្ធិទាទា កាវេតញ្ចតិ ។ (យថា មក្កសំយុត្តំ វិត្តារិតំ
ឯវំ កង្ការេយ្យាលោ យាវ ឯសនា ចាលិ ឥទ្ធិ-
ទាទេសុ វិត្តារេតញ្ច) ។ កង្ការិយេយ្យាលោ ចតុត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្យុត្ត

(៥៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
នេះមាន ៥ ។ សុញ្ញាជនៈ ៥ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺរូបរាគៈ ១ អរូបរាគៈ ១
មានៈ ១ ទទួច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុញ្ញាជនៈជា
ចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

(៥៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បិចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ដើម្បី
ដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសុញ្ញា-
ជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
ឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។
ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បិចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បី
កំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសុញ្ញាជនៈ ជាចំណែក
ខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (មគ្គសំយុត្ត ដែលឲ្យពិស្តារហើយយ៉ាងណា
គង្គិយេយ្យាលៈក៏យ៉ាងនោះ បាលីសំដែងអំពីការស្វែងរក បណ្ឌិតគប្បិ
ឲ្យពិស្តារដូចកងឥទ្ធិបាទចុះ) ។ ចប់ គង្គិយេយ្យាលៈ ទី ៤ ។

ចប់ ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត ។

អនុវិញ្ញាបនបត្រ

រយោគតវគ្គ

[៥៧៦] ឯវេទ្ធ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា
អនុវិញ្ញា សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
អាណមេ ។ អថទោ អាយស្មតោ អនុវិញ្ញស្ស រយោគ-
តស្ស បដិសល្ល័ទស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទទា-
ទិ យេសំ កេសញ្ចិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា វិទ្ធា វិទ្ធា
តេសំ អរិយោ មត្តោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី យេសំ
កេសញ្ចិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា អារទ្ធា តេសំ
អរិយោ មត្តោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមីតិ ។

[៥៧៧] អថទោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ អា-
យស្មតោ អនុវិញ្ញស្ស ចេតសោ ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ
សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ញតំ វា ពាហំ
បសារយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ញេយ្យ ឯវមេ
អាយស្មតោ អនុវិញ្ញស្ស សម្មទេ ទាតុរហោសិ ។ អថ-
ទោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ អាយស្មន្តំ អនុវិញ្ញ
ឯតទរោច កិត្តារតា ទុ ទោ អារុសោ អនុវិញ្ញ កិក្ខុនោ
ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា ហោន្តិតិ ។

អនុវិស័យត
១១៦ ១១៨

រហោគតវគ្គ

[៥៧៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអនុវិស័យ
ដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ដិតក្រុង
សាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអនុវិស័យដ៏មានអាយុ សម្លឹងនៅក្នុងទីស្ងាត់
កើតបរិវិតកក្កដិច្ចយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុទាំងឡាយឯណានីមួយ បោះបង់
សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ភិក្ខុទាំងនោះឈ្មោះថា បោះបង់មគ្គដ៏ប្រសើរ ជា
ដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណានីមួយ ធ្វើ
នូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ភិក្ខុទាំងនោះឈ្មោះថា ធ្វើនូវអរិយ-
មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃឲ្យបរិបូណ៌ ។

[៥៧៧] គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ដឹងនូវ
បរិវិតកក្កដិច្ចរបស់ព្រះអនុវិស័យដ៏មានអាយុ ដោយចិត្តហើយ ក៏មកប្រា-
កដក្កដិច្ចពោះមុខព្រះអនុវិស័យដ៏មានអាយុភ្លាម ដូចជាបុរសមានកំឡាំង
លាវែវដែលបត់ចូល ឬបត់វែវដែលលាចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
មហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ សួរព្រះអនុវិស័យដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់
អាវុសាអនុវិស័យ ចុះភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ដូចម្តេចទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារវគ្គោ

(៥៧៨) ឥន្ទ្រសោ ភិក្ខុ អជ្ឈត្ថំ កាយេ សុទ្ធ-
យធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ បេ ។ អជ្ឈត្ថំ កាយេ វយ-
ធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ អជ្ឈត្ថំ កាយេ សុទ្ធយវយ-
ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា កាយេ
សុទ្ធយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ បេ ។ ពហិទ្ធា កាយេ
វយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ ពហិទ្ធា កាយេ សុទ្ធយវ-
យធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្ថពហិទ្ធា
កាយេ សុទ្ធយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ អជ្ឈត្ថពហិទ្ធា
កាយេ វយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ អជ្ឈត្ថពហិទ្ធា កា-
យេ សុទ្ធយវយធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្ម-
ជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ហោរវគ្គ

[៥៧៨] ម្នាលភារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញ
 ធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងកាយខាងក្នុង ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែល
 សូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្នុង ។ ពិចារណាឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើង
 នឹងសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
 មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុង
 លោក ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងកាយខាងក្រៅ ។ បេ ។
 ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្រៅ ។ ពិចារណា
 ឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្រៅ មានព្យា-
 យាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែល
 កើតឡើងក្នុងកាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញធម៌
 ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញ
 ទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅក្នុងកាយ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មាន
 ស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។

រយោគពិញ្ញា

[៥៧៧] សោ សចេ អាគម្ព័និ អប្បដិក្ខុលេ
 បដិក្ខុលសញ្ញំ វិហារយ្យន្តំ បដិក្ខុលសញ្ញំ តត្ថ វិហា-
 រតិ ។ សចេ អាគម្ព័និ បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលសញ្ញំ
 វិហារយ្យន្តំ អប្បដិក្ខុលសញ្ញំ តត្ថ វិហារតិ ។ សចេ
 អាគម្ព័និ អប្បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុល-
 សញ្ញំ វិហារយ្យន្តំ បដិក្ខុលសញ្ញំ តត្ថ វិហារតិ ។ ស-
 ចេ អាគម្ព័និ បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុ-
 លសញ្ញំ វិហារយ្យន្តំ អប្បដិក្ខុលសញ្ញំ តត្ថ វិហារតិ ។
 សចេ អាគម្ព័និ អប្បដិក្ខុលញ្ច បដិក្ខុលញ្ច តទុ-
 កយំ អភិធិវដ្ឋេត្វា ទុបេត្តុកោ វិហារយ្យំ សតោ
 សម្មជានោតិ ទុបេត្តុកោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្ម-
 ជានោ ។

រហោតវគ្គ

(៥៧៧) បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញា
 ក្នុងកាយមិនគួរបដិកូល ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយ
 នោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយ
 ដែលគួរបដិកូល ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយ
 នោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយមិន
 គួរបដិកូលផង ក្នុងកាយគួរបដិកូលផង ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូល-
 សញ្ញាក្នុងកាយនោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូល-
 សញ្ញាក្នុងកាយគួរបដិកូលផង មិនគួរបដិកូលផង ដូច្នោះ ឈ្មោះថា
 មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយនោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បី
 រៀរឲ្យដុតឲ្យកាយទាំងពីរ គឺទាំងកាយមិនគួរបដិកូល ទាំងកាយគួរ
 បដិកូលនោះចេញហើយ ជាអ្នកមានទេវេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈ ដូច្នោះ
 ឈ្មោះថា មានទេវេក្ខាមានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងកាយនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

[៥៨០] អជ្ឈតំ វេទនាសុ សមុទយេយ្យនុបស្សី
វិហរតិ ។ អជ្ឈតំ វេទនាសុ វ័យេយ្យនុបស្សី វិហរតិ ។
អជ្ឈតំ វេទនាសុ សមុទយេយ្យនុបស្សី វិហរតិ អា-
តាបី សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
នោមនស្សំ ។ តហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយេយ្យនុបស្សី
វិហរតិ ។ តហិទ្ធា វេទនាសុ វ័យេយ្យនុបស្សី វិហរតិ ។
តហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយេយ្យនុបស្សី វិហរតិ
អាតាបី សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
នោមនស្សំ ។ អជ្ឈតតហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយ-
េយ្យនុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈតតហិទ្ធា វេទនាសុ វ័យ-
េយ្យនុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈតតហិទ្ធា វេទនាសុ សមុ-
ទយេយ្យនុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្មជានោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

[៥៨០] ពិចារណាយេញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ខាងក្នុង ។ ពិចារណាយេញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាង
 ក្នុង ។ ពិចារណាយេញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មាន
 សេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។
 ពិចារណាយេញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ ។
 ពិចារណាយេញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ ។
 ពិចារណាយេញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណា
 យេញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាង
 ក្រៅ ។ ពិចារណាយេញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ទាំង
 ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាយេញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹង
 សូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
 អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។

របោកតវិញ

[៥៨០] សេ ឧបេ អាភត្ថតិ អប្បដិក្ខុលេ បដិ-
 ក្ខុលសញ្ញិ វិហរេយ្យន្តិ បដិក្ខុលសញ្ញិ តត្ថ វិហរតិ ។
 សេ ឧបេ អាភត្ថតិ បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលសញ្ញិ វិហ-
 រេយ្យន្តិ អប្បដិក្ខុលសញ្ញិ តត្ថ វិហរតិ ។ សេ ឧប-
 េ ឧបេ អា-
 ភត្ថតិ អប្បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលសញ្ញិ
 វិហរេយ្យន្តិ បដិក្ខុលសញ្ញិ តត្ថ វិហរតិ ។ សេ ឧបេ
 អាភត្ថតិ បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុ-
 លសញ្ញិ វិហរេយ្យន្តិ អប្បដិក្ខុលសញ្ញិ តត្ថ វិហរតិ ។
 សេ ឧបេ អាភត្ថតិ អប្បដិក្ខុលញ្ច បដិក្ខុលញ្ច ត-
 ទុកយំ អភិជវិជ្ជេត្វា ឧបេក្ខុកោ វិហរេយ្យំ សតោ
 សម្មជាតោតិ ឧបេក្ខុកោ តត្ថ វិហរតិ សតោ សម្ម-
 ជាតោ ។

[៥៨២] អដ្ឋត្តំ ចិត្តេ ។ បេ ។ តហិទ្ធា ចិត្តេ ។ បេ ។
 អដ្ឋត្តតហិទ្ធា ចិត្តេ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។
 អដ្ឋត្តតហិទ្ធា ចិត្តេ វិយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។

រហោធិវគ្គ

(៥៨១) បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញា
 ក្នុងវេទនាដែលមិនគួរបដិកូលដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុង
 វេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូលសញ្ញា
 ក្នុងវេទនាដែលគួរបដិកូលដូច្នោះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុង
 វេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុង
 វេទនាមិនគួរបដិកូលផង ក្នុងវេទនាគួរបដិកូលផងដូច្នោះ ឈ្មោះថា មាន
 បដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បី
 មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនាគួរបដិកូលផង ក្នុងវេទនាមិនគួរបដិកូលផង
 ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នា
 ថា អាត្មាអញគប្បីរៀនដាច់នូវវេទនាទាំងពីរ គឺទាំងវេទនាមិនគួរបដិកូល
 ទាំងវេទនាគួរបដិកូលនោះចេញ ហើយជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិ-
 សម្បជញ្ញដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញ ក្នុង
 វេទនានោះ ។

(៥៨២) ក្នុងចិត្តខាងក្នុង ។ បេ ។ ក្នុងចិត្តខាងក្រៅ ។ បេ ។
 ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។
 ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

អជ្ឈត្តតហំទ្វា ចិត្តេ សមុទយវយេ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ
អាតាបី ។ បេ ។ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៥៨៣] សោ សេ អាភិជ្ជតិ អប្បដិក្ខុលេ
បដិក្ខុលសញ្ញំ វិហារយ្យន្តំ បដិក្ខុលសញ្ញំ តត្ថ វិហា-
រតិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខុកោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្ម-
ជាទោ ។

[៥៨៤] អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ។ បេ ។ តហំទ្វា ធម្មេសុ
។ បេ ។ អជ្ឈត្តតហំទ្វា ធម្មេសុ សមុទយេ ធម្មានុបស្សី
វិហារតិ ។ អជ្ឈត្តតហំទ្វា ធម្មេសុ វយេ ធម្មានុបស្សី
វិហារតិ ។ អជ្ឈត្តតហំទ្វា ធម្មេសុ សមុទយវយេ ធម្មានុ-
បស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាទោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារីគ្គ

ពិចារណាយេញធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅ ក្នុងចិត្តទាំងខាង
ក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ។ បេ ។
អភិជ្ឈានិន្ទោមនស្ស ។

(៥៨៣) បើកិច្ចនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូល-
សញ្ញាក្នុងចិត្តមិនរូបដ៏កូលដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងចិត្ត
នោះ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានទុបេត្តា មានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងចិត្តនោះ ។

(៥៨៤) ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុង ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំង-
ឡាយខាងក្រៅ ។ បេ ។ ពិចារណាយេញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងធម៌
ទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាយេញធម៌ដែល
សូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណា
យេញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាង
ក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តី
ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បដិអភិជ្ឈានិន្ទោមនស្សក្នុងលោក ។

របោកគំរោង

[៥៨៥] សោ សច អាភដ្ឋតិ អប្បដិក្ខុលេ
 បដិក្ខុលសញ្ញំ វិហរេយ្យន្តំ បដិក្ខុលសញ្ញំ តត្ថ វិហរតិ
 ។ បេ ។ ឧបេក្កុកោ តត្ថ វិហរតិ សតោ សម្មជានោ ។
 ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ ភិក្កុនោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 អារទ្ធា ហោន្តិតិ ។

[៥៨៦] សាវត្ថំនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មតោ អ-
 ន្តុទ្ធស្ស រហោតតស្ស បដិសល្ល័នស្ស ឯវំ ចេតសោ
 បរិវិតក្កោ ឧទទានំ យេសំ កេសញ្ចំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា វិទ្ធា វិទ្ធោ តេសំ អរិយោ មត្តោ
 សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី យេសំ កេសញ្ចំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា អារទ្ធោ តេសំ អរិយោ មត្តោ
 សម្មាទុក្ខក្ខយតាមីតិ ។

[៥៨៧] អថខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ
 អាយស្មតោ អន្តុទ្ធស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្ក-
 មញ្ញាយ សេយ្យជាបិ នាម ពលវំ បុរិសោ សម្មញ្ចំ-
 តំ វំ ពាហំ បសារយ្យ បសារតំ វំ ពាហំ សម្មញ្ចេយ្យ
 ឯវមេវ អាយស្មតោ អន្តុទ្ធស្ស សម្មទេ ចាតុរហោសិ ។

រហោតតវត្ត

[៥៨៥] បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញា
 ក្នុងធម៌មិនគួរបដិកូល ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងធម៌
 នោះ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានទេវេស្វា មានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងធម៌ទាំងនោះ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ទើបឈ្មោះថា ភិក្ខុអ្នកធ្វើ
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ។

[៥៨៦] សាវត្ថិនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ
 សម្បូរនៅក្នុងទីស្ងាត់ កើតបរិវិតកក្កដិចិត្តយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា
 នីមួយៗបោះបង់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ភិក្ខុទាំងនោះ ឈ្មោះថាបោះបង់មគ្គ
 ដ៏ប្រសើរជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា
 នីមួយៗធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ភិក្ខុទាំងនោះឈ្មោះថា ធ្វើមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ឲ្យបរិបូណ៌ដែរ ។

[៥៨៧] គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ដឹង
 នូវបរិវិតកក្កដិចិត្តរបស់ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ដោយចិត្ត (ខ្លួន) ហើយ
 ក៏មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះមុខ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុក្លាយ ដូចជាបុរស
 មានកំឡាំងលាវែវដែលបត់ចូល ឬបត់វែវដែលលាចេញដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មនិកាយស្ស មហាវិវាឡេ

[៥៨៨] អថទោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ

អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធិំ ឯតទរោច កិក្ខាវតា នុ ទោ អា-

វុសោ អនុវុទ្ធិ ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា

ហោន្តតំ ។

[៥៨៩] ឥធាវុសោ ភិក្ខុ អជ្ឈតំ កាយេ កា-

យានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ពហំទ្ធា កាយេ

កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ ។ បេ ។ អជ្ឈតុពហំទ្ធា

កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជានោ

សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

(៥៨៨) លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បាន

សួរព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោអនុរាជ ដោយហេតុ

ដូចម្តេចខ្លះ ទើបឈ្មោះថា ភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ។

(៥៨៩) ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា

ឃើញកាយក្នុងកាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស

មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្កនូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុង

លោក ។ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ មានព្យាយាម

ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ

ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស

មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្កនូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស

ក្នុងលោក ។

ហោធិកវិញ្ញា

[៥៧០] អដ្ឋត្ថំ វេទនាសុ វេទនាទុបស្សំ វិហារតិ
 អាតាបិ សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហំទ្វា វេទនាសុ វេទនាទុបស្សំ
 វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អដ្ឋត្ថពហំទ្វា វេទនាសុ វេទនា-
 ទុបស្សំ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៥៧១] អដ្ឋត្ថំ ចិត្តេ ។ ពហំទ្វា ចិត្តេ ។ អដ្ឋ-
 ត្តពហំទ្វា ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សំ វិហារតិ អាតាបិ សម្ម-
 ជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៥៧២] អដ្ឋត្ថំ ធម្មេសុ ។ ពហំទ្វា ធម្មេសុ ។
 អដ្ឋត្តពហំទ្វា ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សំ វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោ-
 មនស្សំ ។ ឯត្តាវតា ខោ អារុសោ ភិក្ខុនោ ចត្តា-
 រោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្វា ហោន្តិតិ ។

រហោគតវគ្គ

[៥៧០] ពិចារណាឃើញវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្នុង
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញវេទនា
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
 មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុង
 លោក ។ ពិចារណាឃើញវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុង
 ទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តី
 ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៥៧១] ក្នុងចិត្តខាងក្នុង ។ ក្នុងចិត្តខាងក្រៅ ។ ពិចារណា
 ឃើញចិត្តក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
 កំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៥៧២] ក្នុងធម៌ទាំងឡាយខាងក្នុង ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយខាង
 ក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអារុសោ ដោយ
 ហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ទើបឈ្មោះថាភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហានិទ្ទេ

[៥៧៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សា-
 វត្តិយំ វិហារតិ សុតនុតិវេ ។ អថខោ សម្មហុណា ភិក្ខុ
 យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមីសុ ធិបសង្កមីត្វា
 អាយស្មតា អនុរុទ្ធន សទ្ធិំ សម្មោទីសុ សម្មោទនិយំ
 កងំ សារាណិយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធិ
 ឯតនរោច្ចំ កតមេសំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ធម្មានំ ការិ-
 តត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញត្តំ^(១) បត្តោតិ ។

[៥៧៤] ចតុន្នំ ខ្វាហំ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ កត-
 មេសំ ចតុន្នំ ។ ឥនារុសោ^(២) កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបិ សម្មជាលោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សី ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេស្ស
 ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបិ សម្មជាលោ សតិមា

១ ឧ. មហាភិញ្ញតិ ។ ២ ម. ឥនាហំ អារុសោ ។ ឧ. ធាណហារុសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវេក

(៥៧៣) សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ គង់នៅក្បែរ
 ឆ្នេរស្ទឹង សុតនុ ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប
 ចូលទៅក្រៅព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
 រាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់
 ទាក់នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុ
 ទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា
 ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចំរើន ធ្វើឲ្យ
 ច្រើននូវពួកធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។

(៥៧៤) ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
 តែចំរើនធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ តើដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាឃើញកាយ
 ក្នុងកាយមានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដ៏ឆ្ងល់
 មានស្មារតី កំចាត់បង្កនូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ ។ ក្នុងចិត្ត ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដ៏ឆ្ងល់ មានស្មារតី

រហោធតវគ្គោ

វិនិយម្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ទ្វាហំ
 អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានាធំ ការិកត្តា ពហុលីកតត្តា
 បហាកិញ្ញតំ បត្តោ ។ ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ
 ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានាធំ ការិកត្តា ពហុលីកតត្តា ហំធំ
 ធម្មំ ហំនតោ អត្តញ្ញាសី មជ្ឈិមំ ធម្មំ បជ្ឈិមតោ
 អត្តញ្ញាសី បណីតំ ធម្មំ បណីតតោ អត្តញ្ញាសីន្តំ ។

[៥៧៥] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អនុរុទ្ធោ
 អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច បហាមោគ្គល្លា-
 នោ សាកេតេ វិហារន្តំ កណ្តកីវិនេ ។ អថទោ អា-
 យស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច បហាមោគ្គល្លានោ
 សាយល្លាសមយំ បដិសល្លាជា វុដ្ឋិតា យេនាយស្មា
 អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា
 អនុរុទ្ធន សទ្ធិំ សង្ខោទីសុ សង្ខោទនិយំ កតំ សារា-
 ណីយំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
 និសីង្ខោ ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ
 ឯតនពេច សេក្ខេនារុសោ អនុរុទ្ធ កិក្កុនា កតមេ
 ធម្មា ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតញ្ញាតិ ។

វិហោគវគ្គ

កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំបាន
 សម្រេចអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤
 នេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀតខ្ញុំបានដឹងច្បាស់នូវធម៌ថោកទាប
 តាមសភាពថោកទាប ដឹងច្បាស់នូវធម៌យ៉ាងកណ្តាល តាមសភាព
 យ៉ាងកណ្តាល ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដ៏ទុក្ខម តាមសភាពដ៏ទុក្ខម ក៏ព្រោះតែ
 ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះដែរ ។

[៥៧៥] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុផង ព្រះសារីបុត្ត
 ដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុផង គង់នៅក្នុងកណ្ត-
 កំរើន (វៃព្រិញ្ញាតស្សាតដោយបន្ទា) ទៀបក្រុងសាកេត ។ គ្រានោះឯង
 ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ចេញអំពី
 ទីសម្បក្នុងសាយណ្តសម័យ ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូល
 ទៅដល់ ក៏ពោលពាក្យរក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររក់ទាក់ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អន្លើយក្នុង
 ទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អន្លើយនៅក្នុងទីសមគួរហើយ
 បានសួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោអនុរុទ្ធ ពួកធម៌ដូច
 ម្តេច ដែលភិក្ខុជាសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់វិយាបថទាំង ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស មហានិរុត្តោ

[៥៧៦] សេក្ខេនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា ឧបសម្មជ្ឈ វិហាតញ្ចា ។ កតបេ ចត្តា-
 រោ ។ ឥនាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហា-
 រតិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបី សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ សេក្ខេនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា
 ឥបេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ឧបសម្មជ្ឈ វិហាតញ្ចាតិ ។

[៥៧៧] សាកេតនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ
 ខោ ភាយស្មា សារីបុត្តោ ភាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធិំ ឯតនរោ-
 ច អសេក្ខេនាវុសោ អនុវុទ្ធិំ ភិក្ខុនា កតបេ ធម្មា
 ឧបសម្មជ្ឈ វិហាតញ្ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

[៥៧៦] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ភិក្ខុជា
 សេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់វិយាបថទាំង ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន
 ទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា
 ឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។
 ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
 តិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងពោម-
 នស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ
 ដែលភិក្ខុជាសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់វិយាបថទាំង ៤ ។

[៥៧៧] សាកេតនិទាន ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្នាល
 អារុសោអនុរុទ្ធ ពួកធម៌ដូចម្តេច ដែលភិក្ខុជាអសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅគ្រប់វិយាបថទាំង ៤ ។

ហោតតវត្តោ

[៥៧៨] អសេក្ខេនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា ឧបសម្បជ្ឈ វិហាតញ្ចា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ឥនាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហាតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈោនោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហាតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិ-
 នេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោនោមនស្សំ ។ អសេក្ខេនាវុ-
 សោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 ឧបសម្បជ្ឈ វិហាតញ្ចាតិ ។

[៥៧៩] សាកេតនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសំន្តោ ខោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធិំ ឯតទរោច
 កតមេសំ អាយស្មា អនុវុទ្ធា ធម្មានំ ការិតត្តា ពហុ-
 លីកតត្តា មហាភិញ្ញត្តំ បត្តោតិ ។

វិហោគតវត្ត

(៥៧៨) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុជាអសេត្តុៈ
 គួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់វិយាបថទាំង ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូច
 ម្ដេចខ្លះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញកាយ
 ក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់អភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុជាអសេត្តុៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់វិយាបថ
 ទាំង ៤ ។

(៥៧៩) សាកេតនិទាន ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អន្តិយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរាជដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ព្រះអនុរាជ
 ដ៏មានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌
 ទាំងឡាយដូចម្ដេចខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស បហារិវគ្គោ

[៦០០] ចតុន្ទំ ខ្វាហំ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានំ កា-
 រិតត្តា ពហុលីកតត្តា បហាភិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ កតបេសំ
 ចតុន្ទំ ។ ឥនាហំ អារុសោ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាហំ
 អារុសោ ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលី-
 កតត្តា បហាភិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ ឥមេសត្ថ បនាហំ
 អារុសោ ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីក-
 តត្តា សហស្សលោកំ អភិជាតាមិតិ ។

[៦០១] សារុត្តិដំនាធំ ។ តត្ថ ខោ អាយស្មា
 អនុវុទ្ធោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ។ បេ ។ ឯតទកេច ចត្តា-
 រោមេ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតា ពហុលីកតា
 តណ្ហាក្ខយាយ សំវត្តន្តំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ឥនារុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។
 វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុក្ខ

[៦០០] ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែ
 ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់អភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។
 ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
 អភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវ
 អភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។
 ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ដែលខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវលោកមួយពាន់ ក៏ព្រោះ
 តែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦០១] សាវត្ថិនិទាន ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអនុរោដ្ឋមាន
 អាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ។ បេ ។ ពោលដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសោ
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលភិក្ខុចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ វមែងប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់តណ្ហា ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ

រហោតកវិញ្ញា

អាតាប័ សឡាជាតោ សត្តិមា វិទេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ អារុសោ ចត្តារោ
 សត្តិប្បដ្ឋានា ការិតា ពហុលីកតា តណ្ហាក្ខយាយ
 សំវត្តន្តិតំ ។

[៦០២] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សារុ-
 ត្តិយំ វិហារតិ សលទ្ធការេ ។ តត្រ ខោ អាយស្មា
 អនុរុទ្ធោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ។ បេ ។ ឯតទរោច សេយ្យ-
 វាបិ អារុសោ កត្តានទី ចាចីនទិញ្ញា ចាចីនចោណា
 ចាចីនបញ្ចារា អថ មហាជនកាយោ អាគច្ឆេយ្យ
 កុត្តាលបិដកំ អាទាយ បយំ ឥមំ កត្តានទី បច្ឆានិទ្ធិ
 ករិស្សាម បច្ឆាចោណំ បច្ឆាបញ្ចារន្តំ ។ តំ កី មញ្ញប
 អារុសោ អថ ន្ទ សោ មហាជនកាយោ កត្តា-
 នទី បច្ឆានិទ្ធិ ករេយ្យ បច្ឆាចោណំ បច្ឆាបញ្ចារន្តំ ។
 នោ ហេតុំ អារុសោ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ កត្តា
 អារុសោ នទី ចាចីនទិញ្ញា ចាចីនចោណា ចាចីនបញ្ចារា

រោងឥន្ធនៈ

មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកំលើស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
កំចាត់បង់អភិជ្ឈាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោ សតិ-
ប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលកំភូចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីអស់តណ្ហា ។

(៦០២) សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នៅក្នុងផ្ទះធ្វើ
ដោយឈឺស្រស់ ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មាន
អាយុ ហៅកិត្តុទាំងឡាយមក ។ បេ ។ ពោលដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោ
ទន្ទេគង្គា មានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅ
ខាងកើត តែពួកមហាជន កាន់យកបបនឹងកញ្ជី មកដោយគិតថា
យើងទាំងឡាយនឹងធ្វើទន្ទេគង្គានេះ ឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមាន
ជម្រាលទៅខាងលិច ឲ្យឈមទៅខាងលិចវិញ ។ ម្នាលអារុសោ
អ្នកទាំងឡាយយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ចុះពួកមហាជននោះ គប្បីធ្វើ
ទន្ទេគង្គា ឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមានជម្រាលទៅខាងលិច ឲ្យ
ឈមទៅខាងលិចបានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ ធ្វើដូច្នោះមិនបានទេ ។
ដំណើរនោះ ព្រះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអារុសោ ដ្បិតថាទន្ទេគង្គានោះ មាន
ទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើតហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តោ

សា ន សុករា បច្ឆានិទ្ធិំ កោតុំ បច្ឆាទោណំ បច្ឆា-
 បញ្ញាវំ យាវ ទេវ ច បន សោ មហាជនកាយោ កិ-
 លមថស្ស វិយាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 អារុសោ ភិក្ខុំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីករោន្តំ រាជា វា រាជមហាមត្តា
 វា មិត្តា វា អមត្តា វា ញាតិ វា សាលាហិតា
 វា កោគេហិ អភិហជ្ជំ បវរេយ្យំ ឯហម្ពោ បុរិស
 កំន្តេ ឥមេ កាសាវា អនុឌហន្តិ កី មុណ្ណា កតា-
 លមនុសំចរសិ ឯហិ ហីនាយាវត្តិត្វា កោគេ ច ភុញ្ញ-
 ស្ស បុញ្ញានិ ច ករោហិតិ ។ សោ វត អារុសោ ភិក្ខុ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 ពហុលីករោន្តោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សតិ
 នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យំ វា
 អារុសោ^(១) ចិត្តំ ទិយរត្តំ វិវេកនិទ្ធិំ វិវេកទោណំ វិវេក-
 បញ្ញាវំ តថា^(២) ហីនាយាវត្តិស្សតិ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

១ ឱ. ប. យញ្ញំ តំ អារុសោ ។ ២ តំ វិច ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

គេមិនងាយធ្វើឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមានជម្រាលទៅខាងលិច
ឲ្យឈមទៅខាងលិចវិញបានទេ ឯពួកមហាជននោះ គ្រាន់តែបានចំ-
ណែកសេចក្តីលំបាកនឹងសេចក្តីបង្ហូរតបង្កល់ប៉ុណ្ណោះ យ៉ាងណាមិញ ។
ម្នាលអារុសោ ព្រះរាជាក្តី មហាមាត្ររបស់ព្រះរាជាក្តី មិត្តក្តី អមាត្យក្តី
ញាតិក្តី សាលាហិតក្តី ទាំងគោតៈទាំងឡាយមកបរវេណាកិក្ខុដែលកំពុង
ចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ កំពុងធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ថា
ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន ចូរអ្នកមកអោយ សំពត់កាសាវៈទាំងនេះ សម្រេច
ប្រយោជន៍អ្វីដល់អ្នក អ្នកជាមនុស្សត្រឆោល កាន់អំបែងគ្រាប់សុំគេ
ប្រយោជន៍អ្វី អ្នកចូរវិលត្រឡប់មករកគេទៅថាគឺជាប ចូរច្រើប្រាស់
គោតៈទាំងឡាយផង ចូរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។ ម្នាលអារុសោ
កិក្ខុដែលកំពុងចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កំពុងធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤
នោះនឹងពោលលាសិក្ខា ត្រឡប់មករកគេទៅថាគឺជាបវិញដូច្នោះ ហេតុនេះ
វែមនឹងមានឡើយ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអារុសោ
ដ្បិតថាចិត្ត (របស់លោក) មានទំនាបទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មាន
ជម្រាលទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ឈមទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អស់
កាលយូរអង្វែងមកហើយ នឹងឲ្យ (លោក) ត្រឡប់ទៅរកគេទៅថាគឺជាប
ដូច្នោះ ហេតុនេះវែមនឹងមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

រោគវិញ្ញា

[៦០៣] កថញ្ញាវុសោ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 កាវេតិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីករោតិ ។ ឥនាវុ-
 សោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។ វេទនា-
 សុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
 នស្សំ ។ ឯវំ ខោ អារុសោ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 កាវេតិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីករោតិ ។

[៦០៤] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អនុវុទ្ធា
 អាយស្មា ច សារីបុត្តោ វេសាលិយំ វិហារន្តំ អម្ពតាលី-
 វិនេ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាយល្ហាសមយំ
 បដិសល្ហានា វុដ្ឋិតោ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ ជិសិញ្ញោ ខោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធិ ឯតទរោច
 វិប្បសន្នាទិ ខោ តេ អារុសោ អនុវុទ្ធិ ឥន្ទិយានិ
 បរិសុទ្ធា ម្ភុទវិល្លោ បរិយោទានោ ។ តតមេនាយស្មា
 អនុវុទ្ធា វិហារេន ឯតវហិ ពហុលំ វិហារតិ ។

វិហារធម៌វគ្គ

(៦០៣) ម្នាលអារុសោ ចុះភិក្ខុចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើន
 នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនា-
 នេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។
 ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីជឿខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
 អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុចំរើនសតិ-
 ប្បដ្ឋាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៦០៤) សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នឹងព្រះសារីបុត្ត
 ដ៏មានអាយុ នៅក្នុងអម្ពបាលវ័ន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង
 ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្តសម័យ ។ បេ ។
 លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធ
 ដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោអនុរុទ្ធ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយរបស់អ្នក
 ជ្រះថ្លា សម្បូរមុខរបស់អ្នកបរិសុទ្ធជុំវិញ ។ ឥឡូវនេះ ព្រះអនុរុទ្ធ
 ដ៏មានអាយុ ច្រើននៅដោយវិហារធម៌ដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញោ

(៦០៥) ចត្វុសុ ខ្លាហំ អាវុសោ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សូបដ្ឋិតចិត្តោ^(១) ឯតរហំ ពហុលំ វិហារមិ ។ កតោសុ
 ចត្វុសុ ។ ឥណហំ អាវុសោ កាយេ កាយាទុបស្សី
 វិហារមិ អាតាមី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តោ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មាទុបស្សី វិហារមិ អាតាមី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសុ ខ្លាហំ
 អាវុសោ ចត្វុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សូបដ្ឋិតចិត្តោ ឯត-
 រហំ ពហុលំ វិហារមិ ។ យោ សោ អាវុសោ ភិក្ខុ
 អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឌីហិ-
 តកាហេ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញាជនោ
 សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ សោ ឥមេសុ ចត្វុសុ សតិប្បដ្ឋា-
 នេសុ សូបដ្ឋិតចិត្តោ ពហុលំ វិហារតីតិ ។ លាភា^(២)នោ
 អាវុសោ សុលទ្ធិ^(៣)នោ អាវុសោ យេ មយំ អា-
 យស្មតោ អនុវុទ្ធស្ស សម្មខាវ អស្សុម្ហ អាសភិវាចំ
 កាសមាទស្សានិ ។

១ ម. សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ ។ ២ ឧ. ម. ណារាវត ។ ៣ សុលទ្ធិ វត ។

សុត្តន្តបិដក សិយុត្តនិកាយ មហាវារិទ្ធ

(៦០៥) ម្នាល អារុសោ ឥឡូវនេះខ្ញុំច្រើននៅដោយមានចិត្ត
 ដក់លំសឹបក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
 អារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កំចាត់បង់អភិជ្ឈានីងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។
 ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
 អភិជ្ឈានីងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាល អារុសោ ឥឡូវនេះខ្ញុំច្រើន
 នៅដោយមានចិត្តដក់លំសឹបក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាល អារុសោ
 ភិក្ខុឯណាជាព្រះអរហន្តទ័ណស្រិត មានព្រហ្មចរិយៈបាននៅរួចហើយ
 មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍
 របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈ (ធម៌ជាគ្រឿងប្រកបសត្វឲ្យ
 ជាប់នៅ) ក្នុងភពអស់ហើយ រួចស្រឡះចាកកិលេស ព្រោះដឹងប្រពៃ
 ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាច្រើននៅដោយមានចិត្តដក់លំសឹបក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤
 នេះ ។ ម្នាល អារុសោ ជាលាភរបស់យើងហើយ ម្នាល អារុសោ យើង
 បានល្អហើយ ព្រោះយើងបានស្តាប់អាសកិវិចារិយោប្បនិព្វានមុខព្រះអនុរុទ្ធ
 ដ៏មានអាយុកំពុងពេលដោយពិតនេះឯង ។

(៦០៦) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុវុទ្ធា សារត្តិ-
 យំ វិហារតិ អនុវុទស្មី អាពាធិកោ ទុក្ខតោ ពាឡតិ-
 លាដោ ។ អថទោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេនាយស្មា
 អនុវុទ្ធា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មន្តំ
 អនុវុទ្ធិំ ឯតទរោចំ កតមេនាយស្មតោ អនុវុទ្ធស្ស
 វិហារវេន វិហារតោ ឧប្បដ្ឋា សារីរិកា ទុក្ខា វេទនា
 ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិតំ ។

(៦០៧) ចត្វុសុ ទោ មេ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 ស្វបដ្ឋិតចិត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បដ្ឋា សារីរិកា ទុក្ខា
 វេទនា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិតំ ។ កតមេសុ ច-
 ត្វុសុ ។ ឥនាហំ អារុសោ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារមិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិទេយ្យ លា-
 កេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឥមេសុ ទោ មេ អារុសោ ច-
 ត្វុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ ស្វបដ្ឋិតចិត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បដ្ឋា
 សារីរិកា ទុក្ខា វេទនា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិតំ ។

រហោតវគ្គ

[៦០៦] សម័យមួយ ព្រះអនុរដ្ឋមានអាយុ នៅក្នុងអន្លូន ជិត
 ក្រីងសារត្តិ មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ មានជម្ងឺធ្ងន់ ។ ត្រា
 នោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅក្រព្រះអនុរដ្ឋមានអាយុ លុះចូលទៅ
 ដល់ បានសួរព្រះអនុរដ្ឋមានអាយុដូច្នោះថា ព្រះអនុរដ្ឋមានអាយុនៅ
 ដោយវិហារធម៌ដូចម្តេច បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសិរីភើតឡើងហើយ
 គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។

[៦០៧] ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំមានចិត្តដក់ស្របក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤
 បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសិរីភើតឡើងហើយ គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំ
 ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ ក្នុង
 ចិត្ត ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់
 អភិជ្ឈានីន៍ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំមានចិត្តដក់
 ស្របក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសិរីភើតឡើង
 ហើយ គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវត្តេ

តិស្សទ្ធានំ

រហោគតេន ទ្វេ វុត្តា
សុតនុកកណ្តកី តយោ
តណ្ហាភូយ សលឡាភារំ
អម្ពនា លីតិលាយ^(១)នន្តិ

១ ខ. សព្វំ ពាក្យគិលាយនន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ឧទាននៃរហោគតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះអនុរទូនៅក្នុងទីស្ងាត់ ត្រិះរិះសតិប្បដ្ឋាន ២
 លើក អំពីព្រះអនុរទូនៅក្បែរ ឆ្នេរស្ទឹងសុភនុ ១ អំពីព្រះ
 អនុរទូជាដើមនៅក្នុងកណ្តកំរែន ៣ លើក អំពីការចំរើនសតិ-
 ប្បដ្ឋាន ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់គណ្ណា ១ អំពីព្រះអនុរទូនៅ
 ក្នុងផ្ទះធ្វើដោយឈើស្រល់ ១ អំពីព្រះអនុរទូនឹងព្រះសាវ័បុត្ត
 នៅក្នុងអម្ពបាលិវន ១ អំពីព្រះអនុរទូមានអាពាហ៍ ១ ។

ទុតិយវគ្គ

(៦០៨) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធា សា-
 វត្តិយេ' វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 អដខោ សម្ពហុលា វិក្ខុ យេនាយស្មា អនុរុទ្ធា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អនុរុទ្ធន
 ។ បេ ។ ឯកបន្តំ និសិដ្ឋា ខោ តេ វិក្ខុ អាយស្ម-
 ន្តំ អនុរុទ្ធនំ ឯតទរោច្ចំ កតបេសំ អាយស្មា អនុរុ-
 ទ្ធា ធម្មានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាកិញ្ញត្តំ
 បត្តោតិ ។

(៦០៩) ចតុន្ទំ ទ្វាហំ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាកិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ ក-
 តមេសំ ចតុន្ទំ ។ វេទាហំ អារុសោ កាយេ កា-
 យានុបស្សី វិហារមិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាថិ សម្មជាតោ

ទុតិយវគ្គ

(៦០៨) សម័យមួយ ព្រះអនុរដ្ឋមានអាយុ នៅក្នុងវត្ត-
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង
ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅក្រុងអនុរដ្ឋមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ពាលពាក្យសំណេះសំណាលនឹងព្រះអនុរដ្ឋមានអាយុ ។ បេ ។ លុះ
ភិក្ខុទាំងនោះ រក្សិយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរដ្ឋមានអាយុ
ដូច្នោះថា ព្រះអនុរដ្ឋមានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។

(៦០៩) ម្ចាស់អារ៉ុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្ចាស់អារ៉ុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។
ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារិញ្ចោ

សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈោនោបទស្សំ ។
 ឥមេសំ ទ្វាហំ អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ
 ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា បហាភិញ្ញត្តំ មត្តោ ។
 ឥមេសញ្ច បដាហំ អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ
 ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា កប្បសហស្សំ^(៦) អនុស្ស-
 រមីតិ ។

[៦១០] ឥមេសញ្ច បដាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
 តិប្បដ្ឋានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកវិហិតំ
 ឥន្ទ្រិដំ បច្ឆនុភោមិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុជា ហោមិ
 ។ មេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកា កាយេន វិសំ វត្តមីតិ ។

[៦១១] ឥមេសញ្ច បដាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា ទិញ្ចាយ
 សោតនាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមនុស្សិកាយ ឧកោ
 សន្នេ សុណាមិ ទិញ្ចេ ច ហនុសេ ច យេ ទ្វេវ
 សន្និកេ ចាតិ ។

១ ម. កប្បសតសហស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវិវុទ្ធ

មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានីន៍ទោមមស្សក្កនិលោក ១ ។ ម្នាល
អារុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចខ្យល់អភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិ-
ប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំរលឹកបានមួយ
ពាន់កប្ប ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១០) ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំបានសម្រេចឥទ្ធិព៌ៈ
ច្រើនប្រការ គឺថាខ្ញុំជាមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដ៏រាបដល់ព្រិញលោក
ក៏បាន ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១១) ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំឮ សំឡេង ទាំងពីរយ៉ាង
បាន គឺសំឡេងទិព្វនឹងសំឡេងវារេសមនុស្ស ដែលនៅក្នុងទិដ្ឋាយក្តី
ក្នុងទីជិតក្តី ដោយសោតធាតុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធកន្លងសោតធាតុវារេស
មនុស្សធម្មតា ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

ទុតិយវគ្គ

[៦០២] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
សតិប្បដ្ឋានានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា បរសត្តានំ
បរមុក្កលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច ជាណាមិ សរាគំ វា
ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តំ បដាណាមិ ។ បេ ។ វិមុត្តំ ចិត្តន្តំ
បដាណាមិ ។

[៦០៣] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
តិប្បដ្ឋានានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា ហានញ្ច ហានតោ
អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាក្ខតំ បដាណាមិ ។

[៦០៤] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
តិប្បដ្ឋានានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា អតីតានាគ-
តប្បច្ចប្បដ្ឋានំ កម្មសមាទានានំ ហានសោ ហេតុសោ
វិទាកំ យថាក្ខតំ បដាណាមិ ។

[៦០៥] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
សតិប្បដ្ឋានានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា សព្វត្ថកាមិជ្ជ-
បដិបទំ យថាក្ខតំ បដាណាមិ ។

ទុតិយវគ្គ

[៦១២] ម្នាលអារុសោ មួយទៀតខ្ញុំកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់
សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ពោះចិត្តប្រកបដោយរាគៈ
ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួច
ស្រឡះ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៣] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវ
ហេតុដ៏គួរ តាមហេតុដ៏គួរផង នូវហេតុដ៏មិនគួរ តាមហេតុដ៏មិនគួរផង
ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៤] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិត នូវ
វិបាករបស់បុគ្គលអ្នកសមាទាននូវកម្ម ដែលជាអតីតៈ អនាគតៈ បច្ចុប្បន្ន
តាមឋានៈ តាមហេតុ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤
នេះដែរ ។

[៦១៥] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបដិបទជា
ដំណើរប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍គ្រប់យ៉ាង ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យ
ច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ឧហារវរុញោ

[៦០៦] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
សតិប្បដ្ឋានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកនា-
តុនាណាតតុលោកំ យថាក្ខតំ បដានាមីតិ ។

[៦០៧] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
តិប្បដ្ឋានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា សត្តានំ នា-
នាធិប្បតិកតំ យថាក្ខតំ បដានាមីតិ ។

[៦០៨] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
តិប្បដ្ឋានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា បរសត្តានំ បរ-
បុត្តលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាក្ខតំ បដានាមីតិ ។

[៦០៩] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
តិប្បដ្ឋានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ឈានវិមោក្ខស-
មាធិសមាបត្តិនំ សន្តិលេសំ វេទានំ វុដ្ឋានំ យថាក្ខតំ
បដានាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិវត្ត

[៦១៦] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវលោក
ដែលមានធាតុច្រើនប្រការ មានធាតុផ្សេងៗ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យ
ច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(១១៧) ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវ
អធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ របស់សត្វទាំងឡាយ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន
នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៨] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវ
សេចក្តីទន់ នឹងចាស់ក្លានៃឥន្ទ្រិយ របស់ពួកសត្វដទៃ ពួកបុគ្គលដទៃ
បាន ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៩] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវ
ទោស អាទិសង្ឃ នឹងការចេញចាកយាន វិមោក្ខ សមាធិ សមាបត្តិ
ទាំងឡាយ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

ទុតិយវគ្គ

[៦២០] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ ។ សេយ្យដីទំ ។ ឯកំបិ ជាតិ
 ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិតិ ។

[៦២១] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស
 តិប្បដ្ឋានានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា ទិព្វេន ចក្កុនា
 វិសុទ្ធន អតិក្កន្ធិមាណុសកេន សត្តេ បស្សាមិ បរមានេ
 ឧបបជ្ជមានេ ។ បេ ។ ឥតិ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្ធិមាណុសកេន ។ បេ ។ យថាកម្មបកេ សត្តេ
 បដានាមិតិ ។

[៦២២] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ ការិភត្តា ពហុលីកតត្តា អាសវានំ
 ឡយា អនាសវំ បេតាវិមត្តិ បញ្ញាវិមត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិតត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារាមិតិ ។

ទុតិយវគ្គ

[៦២០] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំលើកឃើញនូវបុព្វនិវាស
ច្រើនប្រការ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន៤ នេះដែរ ។
លើកឃើញដូចម្តេច ។ គឺ១ ជាតិ ២ ជាតិ ។ បេ ។ លើកឃើញនូវ
បុព្វនិវាស ច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទទ្ទេសដូច្នោះ ។

[៦២១] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំមើលឃើញនូវពួកសត្វ
កំពុងច្បុត កំពុងកើត ដោយទិព្វចក្កដំបូរិស្ត កន្លងបង់ចក្កជារបស់
មនុស្សធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ចូលទៅកើតតាមយថា-
កម្ម ។ បេ ។ ដោយទិព្វចក្កដំបូរិស្ត កន្លងបង់ចក្កជារបស់មនុស្សធម្មតា
ដូច្នោះ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន៤ នេះដែរ ។

[៦២២] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់
អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុតិយ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
សម្រេចសម្រាន្តនៅ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤
នេះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរិញ្ញោ

តិស្សទានំ

សហស្សំ ឥទ្ធិ អថ បឧ

ចេតោបរិច្ឆជ្ជានមេតីណំ^(១)

បដិទោសិកោ នាណាដិមុត្តិ

ឥន្ទ្រិយំ ជាទន្ទិ តិស្សោ វិជ្ជាតិ^(២) ។

អនុទូសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. សហស្ស ឬ ឥទ្ធិ អថ បឧ ចេតោបរិច្ឆជ្ជានមេតីតិ ។ ២ ឧ. នាណាវិមុត្តិ ឥន្ទ្រិយំ តានន្តិស្សោ វិជ្ជាតិ ។ ម. ណានំ តិស្សោ វិជ្ជាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារង្ក

ឧទ្ទាននៃទុតិយវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះអនុរុទ្ធលើកបាន ១ ពាន់កប្ប ១ អំពីបាន
 ប្ញទ្ធិ ១ អំពីកំណត់ជីវិតចិត្ត ១ អំពីហេតុគួរនឹងមិនគួរ ១ អំពី
 កម្មសមាទាន ៣ យ៉ាង ១ អំពីជីវិតបដិបទា ១ អំពីជីវិត
 លោក ១ អំពីជីវិតអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ ១ អំពីជីវិតស្រ្តីយ ១
 អំពីជីវិតត្រីវិជ្ជា ១ ។

ចប់ អនុរុទ្ធសំយុត្ត ។

សត្តនិបដំកេ
១១១

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញាណវិគ្គោ

ទេសមោ ភាគោ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ

អម្ពចាលិវគ្គោ

មាតិកា

អង្គ

កតវតោ អម្ពចាលិវនេ វិហារកថា	១
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានកថា	២
កតវតោ កោសលេ ព្រាហ្មណគ្គាមេ វិហារកថា	១០
កុសលាកុសលវាសិកថា	១២
សកុណគ្សិយា លាបស្ស សកុណស្ស អដ្ឋប្បត្តនកថា . . .	១៥
បញ្ចកាមគុណកថា	១៧
មក្កដានំ មនុស្សានា ទុក្ខទេសកថា	១៧
អកុសលស្នេហកថា	២៣
កតវតោ ខរោគាធិប្បដ្ឋានកថា	៣០
អានន្ទស្ស ភិក្ខុប្បស្សយស្ស ឧបសន្តិមនកថា	៣២
បាឡនិទាន	
មហាបុរិសកថា	៤២

សុត្តន្តបិដក

សិយុត្តនិកាយ មហាវិក័ត

ទូលមភាគ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត

អម្ពបាលវគ្គ

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងអម្ពបាលវិស	១
ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤	២
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងព្រាហ្មណក្រាមឈ្មោះកោសល	១០
ពោលអំពីគំនរនៃកុសលនឹងអកុសល	១៤
ពោលអំពីសត្វខ្លាំងឆាបសត្វប្រចៀង	១៥
ពោលអំពីកាមគុណ ៥	១៧
ពោលអំពីប្រទេសដែលសត្វស្វានិងមនុស្សទៅបានដោយលំយាក	១៩
ពោលអំពីអ្នកបំភិនភាគមិនឈ្លាសវៃ	២៣
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រឈួនជាទម្ងន់	៣០
ពោលអំពីព្រះអាណន្តចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប	៣៤

ទាន្តវគ្គ

ពោលអំពីមហាបុរស	៤៤
--------------------------	----

មាតិកា	អង្ក
កតវគោ បារិវាគ្គនេ នាឡន្ទយំ វិហារកថា	៤៥
បុទ្ធសមណុទ្ទេសកថា	៥១
កតវគោ ទុក្ខចេលាយំ គង្គាតិវេ វិហារកថា	៥៧
ពាហិយកថា	៦១
ទត្តិយកថា	៦៤
សតិប្បដ្ឋានវិយកថា	៦៦
សហម្បតិព្រហ្មកថា	៦៨
កតវគោ សេទកទិតមេ វិហារកថា	៧១

សីលដ្ឋានវគោ

សីលកថា	៧៧
សុទ្ធម្មជិតិកថា	៨០
សុទ្ធម្មបរិហានាបរិហានកថា	៨២
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានកថា	៨៤
អញ្ញតវព្រាហ្មណុបសន្តមនកថា	៨៥
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានានិ បទេសការវនាកថា	៨៨
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានានិ សមគ្គការវនាកថា	៨៩

សង្គ្រោះ ចម្លង លម្អិត ប្រាប់ មាតិកា

៣៧៥

លេខទំព័រ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបារាវិកម្មវិនិច្ឆ័យក្រុងសាឡុត្តា	៤៥
ពោលអំពីបុគ្គលសមណុទ្ទេស	៥១
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងតង្កា ជិតក្រុងឡុបេលា	៥៧
ពោលអំពីព្រះពាយ័យៈ	៦១
ពោលអំពីព្រះឧត្តិយៈ	៦៤
ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋានជាប្រសើរ	៦៦
ពោលអំពីសហម្មតិព្រហ្ម	៦៨
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងសេទកនិគម	៧១

សីលដ៏ត្រឹមត្រូវ

ពោលអំពីសីល	៧៧
ពោលអំពីការស្ថិតនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម	៧០
ពោលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យនិងមិនសាបសូន្យនៃព្រះសទ្ធម្ម	៧២
ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤	៧៤
ពោលអំពីព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ	៧៥
ពោលអំពីធម្មេសភាវិតា (ការចម្រើននូវចំណែកនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤)	៧៨
ពោលអំពីសមត្ថភាវិតា (ការចម្រើននូវសេចក្តីសម្រេចនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤)	៧៩

មាតិកា

អង្គ

អនុវិទ្យាស្វ លោកស្វ អភិជាននកថា	៧០
សិរីវិទ្យាគហបតិកថា	៧១

អនុវិទ្យាស្វតវត្តោ

អនុវិទ្យាស្វតវត្តកថា	៧៧
វិរាគកថា	១០០
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានវិទ្យកថា	១០១
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានការិតកថា	១០២
សតិមតិកថា	១០៣
អរហត្តផលកថា	១០៤
ធនុប្បហានកថា	១០៥
កាយាទិបរិញ្ញាកថា	១០៧
សតិប្បដ្ឋានការនាកថា	១០៨
សតិប្បដ្ឋានការនាគាមិនីបដិបទាកថា	១១០

អមតវត្តោ

សតិប្បដ្ឋានសុប្បតិដ្ឋិតចិត្តកថា	១១២
សតិប្បដ្ឋានសមុទយត្ថនីមកថា	១១៣

សង្ខេប ចង្អុល ប្រាប់ មាតិកា

៣៧៦

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពោលអំពី ព្រះអនុវត្តន៍ ដ៏ ឃ្លាស់ ឆ្ងល់ លោក	៩០
ពោលអំពី សិរី ឡូត ហេតិ	៩១

អនុស្សាវរីគ

ពោលអំពី ធម៌ ដែល មិន ធ្លាប់ បាន ឆ្លាប់	៩៧
ពោលអំពី ការ ប្រោស ចាក គម្រោង	១០០
ពោលអំពី សតិ ប្បដ្ឋាន ៤ ដែល បុគ្គល ខ្វល់ ខ្វាយ ហើយ	១០១
ពោលអំពី សតិ ប្បដ្ឋាន ៤ ដែល បុគ្គល បាន ចម្រើន ហើយ	១០២
ពោលអំពី ភិក្ខុ ត្រូវ មាន ស្មារតី	១០៣
ពោលអំពី អរហត្ត ផល	១០៤
ពោលអំពី ការ លះ បង់ ធន្ទៈ	១០៥
ពោលអំពី ការ កំណត់ ដឹង នូវ អារម្មណ៍ មាន កាយ ជា ដើម	១០៧
ពោលអំពី សតិ ប្បដ្ឋាន ភារវិនា	១០៨
ពោលអំពី បដិបទ ជា ដំណើរ ទៅ កាន់ សតិ ប្បដ្ឋាន ភារវិនា	១០០

អមតវគ្គ

ពោលអំពី ការ កាន់ ចិត្ត ស៊ប់ ក្នុង សតិ ប្បដ្ឋាន	១១២
ពោលអំពី សេចក្តី កើត ឡើង នឹង សូត្រ ទៅ នៃ សតិ ប្បដ្ឋាន	១១៣

មាតិកា

អង្ក

សត្តានំ វិសុទ្ធិកថា	១១៤
សតិមគ្គិកថា	១១៧
កុសលរាសិកថា	១១៧
បាតិមោក្ខសំវេសំវុត្តកថា	១១៧
ទុច្ចរិតប្បហានកថា	១២១
មិត្តាមប្បាទិកថា	១២៣
តិវេទនាកថា	១២៤
ត្យាសវកថា	១២៥

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តស្ស កង្ការិយេយ្យលោ

គង្ការិយេយ្យកថា	១២៧
---------------------------	-----

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត
សុទ្ធិគរវត្តោ

បញ្ចិន្ទ្រិយកថា	១៣០
អរិយស្សវកស្សោតាបន្តកថា	១៣០
អរហន្តក្នុងណាសវកថា	១៣១
សុមណព្រាហ្មណកថា	១៣៣

សន្ទីក បង្កល ច្រាប់ មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ	១១៤
ពោលអំពីភិក្ខុមានស្មារតី	១១៧
ពោលអំពីកុសលភាសី	១១៧
ពោលអំពីភិក្ខុសង្គមក្នុងពាតិមោក្ខសំរិះ	១១៩
ពោលអំពីការលះបង់ទុច្ចរិត	១២១
ពោលអំពីពួកជិនមានមិត្តអាមាត្យជាដើម	១២៣
ពោលអំពីវេទនា ៣	១២៤
ពោលអំពីអាសវិះ ៣	១២៥

សតិប្បដ្ឋានសំយត្តគង្គាទិបយ្យាល

ពោលអំពីទន្លេគង្គាហូរទៅក្នុងទិសខាងកើត	១២៧
--	-----

ឥន្ទ្រិយ សំយត្ត

សុទិកវគ្គ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៣០
ពោលអំពីអរិយស្សវរកបានដល់នូវសោតះ	១៣០
ពោលអំពីអរហន្តទី១៣ស្រព	១៣១
ពោលអំពីសមណព្រាហ្មណ៍	១៣៣

មាតិកា

អង្គ

សោតាបត្តិយន្តេសុ ទង្គតិទ្រិយកថា	១៣៦
បញ្ចិទ្រិយកថា	១៣៧

មុនុតរវត្តោ

បញ្ចិទ្រិយកថា	១៤៤
បញ្ចិទ្រិយានំ បរិបូតា អរហន្តកថា	១៤៦
បញ្ចិទ្រិយបសមគាមិកថា	១៥៤

ធម្មិទ្រិយវត្តោ

ភគវតោ បុនព្វវនិវត្តនកថា	១៥៧
ឥទ្រិយកថា	១៥៧
បញ្ចនំ ឥទ្រិយានំ បរិបូតា ភិក្ខុនោ អរហន្តកថា	១៥៨
ធម្មិទ្រិយកថា	១៥៧
ភិក្ខុអរហន្តក្នីណា សវកថា	១៦០
សមណព្រាហ្មណកថា	១៦៣

សុខិទ្រិយវត្តោ

បញ្ចិទ្រិយកថា	១៦៦
ភិក្ខុអរហន្តក្នីណា សវកថា	១៦៧

សង្ឃកថាស្តុលប្រាប់មាតិកា

៣៧៨

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយដែលបណ្ឌិតធម្មីឃើញក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គ	១៣៦
ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៣៧

មុខុត្តរវគ្គ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៤៤
ពោលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តព្រោះពេញលេញដោយឥន្ទ្រិយ ៥	១៤៦
ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥ ជាដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់	១៥៤

ឆន្ទ្រិយវគ្គ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនត្រឡប់មកកាន់រាជ្ជីទៀត	១៥៧
ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៣	១៥៧
ពោលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តព្រោះពេញលេញដោយឥន្ទ្រិយ ៥	១៥៨
ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៦	១៥៨
ពោលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តទីណាស្រព	១៦០
ពោលអំពីពួកសមណប្រាហ្មណ៍	១៦៣

សុខ្រិយវគ្គ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៦៦
ពោលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តទីណាស្រព	១៦៧

មាតិកា

អង្កេ

សមណព្រាហ្មណកថា	១៦៨
ភិក្ខុភ័ វិនិយមិត្តកថា	១៧១
ផស្សំ បដិច្ច សុខិន្ទ្រិយានិទ្ធិប្បជនកថា	១៧៧
ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស ទុក្ខិន្ទ្រិយប្បជនកថា	១៨១

ជរាវត្តោ

កគវតោ ជរាជម្បប្បជនកថា	១៨៨
ទណ្ឌកព្រាហ្មណកថា	១៨៧
កគវតោ សារកេតេ អញ្ជានវនេ វិហារកថា	១៧៣
កគវតោ សារតិយំ បុព្វតាដកេ វិហារកថា	១៧៦
កគវតោ បុព្វាមេ វិហារកថា	១៧៧
បិណ្ឌាលការទ្វាជកថា	២០៦
អភិប្បសន្ធិអរិយស្សាវកកថា	២០៧

ស្សការទាតវត្តោ

កគវតោ កោសលរដ្ឋ ព្រាហ្មណគ្គាមេ វិហារកថា	២១៦
កគវតោ មល្លកជនបទេ ទុរវេលកប្បនិគមេ វិហារកថា	២១៧
ភិក្ខុអសេកបុគ្គលកថា	២១៧

សង្ខេប ច្បាប់ មាតិកា

៣៧៧

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពោលអំពីសមណប្រាហ្មណ៍	១៦៨
ពោលអំពីការចែកឥន្ទ្រិយមាន ៣ លើក	១៧១
ពោលអំពីសុទ្ធិន្ទ្រិយជាដើមកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យផស្សៈ	១៧៧
ពោលអំពីទុក្ខន្ទ្រិយជាដើមកើតឡើងដល់ភិក្ខុអ្នកមិនប្រមាទ	១៨១

ជវវគ្គ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះជិវា	១៨៨
ពោលអំពីឧណ្ណាប្រាហ្មណ៍	១៨៩
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃអញ្ជ័នទៀបក្រុងសាកេត	១៩៣
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋិកនិគមជិតក្រុងសាវត្ថី	១៩៦
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វារាម	១៩៩
ពោលអំពីព្រះបិណ្ឌោលការទ្វាជៈ	២០៦
ពោលអំពីអរិយស្ស្សវិក្ការមានសទ្ធា	២០៩

សូករខាតវគ្គ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាហ្មណ៍ត្រាមក្នុងផែនកោសល	២១៦
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងឧរុវេលកប្បនិគមក្នុងមល្លកជនបទ	២១៧
ពោលអំពីភិក្ខុផាសសេក្ខបុគ្គល	២១៩

មាតិកា

អង្ក

ហត្ថបទកថា	២២២
លោហិតចន្ទនកថា	២២៣
ឯកធម្មប្បតិដ្ឋិតកិកុនា ភារិតបញ្ជីន្រ្ទិយកថា	២២៤
សហម្បតិព្រហ្មកថា	២២៦
ភគវិគោ សូករខាតាយំ វិហារកថា	២២៧
ទិកតំ ឥន្ទ្រិយប្បជនកថា	២៣២

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

សព្វញ្ញជនានំ បហានាយ ភារិតន្រ្ទិយបុគ្គលកថា	២៣៤
អទានបរិញ្ញាយ ភារិតន្រ្ទិយបុគ្គលកថា	២៣៥
សត្តជលសត្តានិសំសកថា	២៣៧
ចតុកតំ ជមទីបរកកថា	២៣៨

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តស្ស កង្កាធិបេយ្យលោ

បាចិនន្ទគង្កានទី វិយ និព្វានន្ទភារិតន្រ្ទិយកិកុកថា	២៤៣
--	-----

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

ចតុស្សម្មប្បធានកថា	២៤៨
សីលំ និស្សាយ កិកុកថា	២៥១

សង្ខេបប្រាសាទមាតិកា

៣៨០

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពោលអំពីស្ថាបនាដើមដំរី	២២២
ពោលអំពីកិច្ចសន្យាបណ្ណប្រយោជន៍	២២៣
ពោលអំពីកិច្ចសន្យាស្ថិតនៅក្នុងធម្មិយុយរមែងញ៉ាំងឥន្ទ្រិយ ៥ ឲ្យចំរើន	២២៤
ពោលអំពីសហម្បត្តិព្រហ្ម	២២៦
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសូករាខាតគូហា	២២៩
ពោលអំពីការកើតឡើងនៃឥន្ទ្រិយមានពីរលើក	២៣២

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

ពោលអំពីបុគ្គលចំរើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីលះបង់សព្វោជនៈ	២៣៤
ពោលអំពីបុគ្គលចំរើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ	២៣៥
ពោលអំពីផល ៧ អាសិសង្ស ៧	២៣៧
ពោលអំពីដើមឈើក្នុងធម្មទ្ធិបមាន ៤ លើក	២៣៨

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត គន្លឹះទិបេយ្យាល

ពោលអំពីកិច្ចចំរើនឥន្ទ្រិយ រមែងមានទំនាបរកព្រះនិព្វាននិព្វេន្ទ្រត្តមានទំនាបទៅ ខាងកើត	២៤៣
---	-----

សម្មប្បធានសំយុត្ត

ពោលអំពីសម្មប្បធាន ៤	២៤៧
ពោលអំពីកិច្ចស្រាយនូវសីល	២៥១

មាតិកា

អង្កេត

តំណសំគាល់ ២៥២

បញ្ហាទម្រង់មាតិកាសញ្ញាជនកម្ពុជា ២៥៣

ពលសំយុត្តិ

បញ្ហាពលកម្ម ២៥៥

ឥទ្ធិទានសំយុត្តិ

ទារុណវត្ថុ

បត្តិប្បទានកម្ម ២៥៧

កតវត្ថុ ក្នុងការសាលាយំ វិហារកម្ម ២៧១

រមណីយវេសាលីកម្ម ២៧២

កតវត្ថុ អាណាមន្តកម្ម ២៧៤

ប្រតិបត្តិការស្ស កតវត្ថុបស្សន៍ ២៧៥

កតវត្ថុ អាយុសង្ខារោស្សជនកម្ម ២៨០

ទានសាទកម្មវត្ថុ

ពោធិសត្តស្ស បរិវត្តកម្ម ២៨២

ឥទ្ធិប្បទានកម្ម ២៨៣

កតវត្ថុ មិគ្គាមាតុប្បាសាទេ វិហារកម្ម ២៨៤

សង្ខេបប្រយោជន៍លទ្ធផលប្រតិបត្តិការ

៣៨១

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពេលអំពីការស្វែងរកមាន ៣ យ៉ាង	២៥២
ពេលអំពីសញ្ញាជនៈដាច់ណែកខាងលើ ៥	២៥៣

ពលសម្បត្តិ

ពេលអំពីពលៈ ៥	២៥៥
------------------------	-----

ឥទ្ធិបាទសម្បត្តិ

បាវលក្ខ

ពេលអំពីឥទ្ធិបាទ ៤	២៥៧
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ក្នុងកូដាគារសាលា	២៧១
ពេលអំពីក្រុងវេសាលី គួរដាទីរីករាយ	២៧២
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាន់នឹងព្រះអាសន្ន	២៧៥
ពេលអំពីមារមានចិត្តបាចចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ	២៧៥
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគដាក់អាយុសង្ខារ	២៧០

បាសាទកម្មវេទក្ខ

ពេលអំពីសេចក្តីច្រើននៃព្រះពោធិសត្វ	២៧២
ពេលអំពីការចំរើនឥទ្ធិបាទ	២៧៣
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ក្នុងមិការមាតុប្រាសាទ	២៧៤

មាតិកា

អង្កេ

មោគ្គល្លានស្ស មិគាវមាតុប្បាសាទស្ស សង្កម្បាបនកថា . . .	២៧៥
អានន្ទស្ស យោសីតាវមេ វិហារកថា	២៧៧
ឥទ្ធិបាទភាវនាតាមនីបដិបទកថា	៣១១
អតិលីនឆន្ទកថា	៣១៣

អយោគុឡវគ្គោ

ពោធិសត្តស្ស បរិវិតក្កកថា	៣២៣
អានន្ទស្ស កតវន្តបសង្កមនកថា	៣២៦
តថាគតស្ស ចិត្តោ កាយស្ស សមាទេហនកថា	៣២៧
សត្តវេលសត្តានិសំសានំ បាតុភាវកថា	៣៣១
ឥទ្ធិវិធស្ស បច្ចនុកវនកថា	៣៣៦
មហិទ្ធិកតថាគតកថា	៣៤២

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តស្ស គង្គាធិបេយ្យាលោ

បាចីនន្ទគង្គានទីកថា	៣៤៥
-------------------------------	-----

អនុវទ្ធសំយុត្ត រហោគតវគ្គោ

អនុវទ្ធស្ស ជេតវនេ អាវាមេ វិហារកថា	៣៤៧
ភិក្ខុនោ បដិកូលេ អាកង្ខកថា	៣៤៧

សង្ខេបប្រែប្រួលប្រាប់មាតិកា

៣៨២

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពេលអំពីព្រះមោគ្គល្លានញ៉ាំងមិធារមាតុប្រាសាទឲ្យកម្រើក	២៩៥
ពេលអំពីព្រះអាសន្នគង់ក្នុងឃោសិពារាម	២៩៩
ពេលអំពីបដិបទាដាដំណើរទៅកាន់ការបំរើសតិទូទាទ	៣១១
ពេលអំពីធន្ទៈតូរប៉យខ្លាំងពេក	៣១៣

អយោគុឡវ័ត្ត

ពេលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះនៃព្រះពោធិសត្វ	៣២៣
ពេលអំពីការបូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគនៃព្រះអាសន្ន	៣២៦
ពេលអំពីការដក់លំកាយក្នុងចិត្តនៃព្រះតថាធាត	៣២៧
ពេលអំពីការកើតប្រាកដនៃផល ៧ ប្រការនឹងអាសិសង្ស ៧ ប្រការ	៣៣១
ពេលអំពីការសម្រេចនូវវិនិច្ឆ័យ	៣៣៦
ពេលអំពីព្រះតថាធាតមានប្បទូប្រើសយ៉ាង	៣៤២

អនុទិសយត្ត គង្គិទិបេយ្យាល

ពេលអំពីទន្លេគង្គាមានទំលាបទៅខាងកើត	៣៤៥
---	-----

អនុទិសយត្ត រហោគតវគ្គ

ពេលអំពីព្រះអនុទ្រូតង្គីក្នុងវត្តជេតពាន	៣៤៧
ពេលអំពីសេចក្តីប្រាថ្នានៃភិក្ខុក្នុងបដិក្ខុលសញ្ញា	៣៤៩

មាតិកា

អង្ក

ភិក្ខុនំ ចតុស្សតិប្បដានំ អារក្ខនកថា ៣៥៣

មោគ្គល្លានស្ស អនុទេស្ស បច្ចនកថា ៣៥៤

ទុតិយវគ្គោ

សម្ពុហ្មលានំ ភិក្ខុនំ អនុទេសសង្កមនកថា ៣៦៧

អនេកវិហិតស្ស ឥទ្ធវិធស្ស បច្ចនកវនកថា ៣៦៨

សង្ខេបផ្តល់ប្រាប់មាតិកា

៣៨៣

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពេលអំពីការបោះបង់នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នៃព្យករិក្ខ	៣៥៣
ពេលអំពីព្រះមោគ្គល្លានស្វរព្រះអនុរុទ្ធ	៣៥៤

ទុតិយវគ្គ

ពេលអំពីការបួលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធនៃព្យករិក្ខច្រើនរូប	៣៦៧
ពេលអំពីការសម្រេចនិទ្ទវិធីច្រើនប្រការ	៣៦៨

